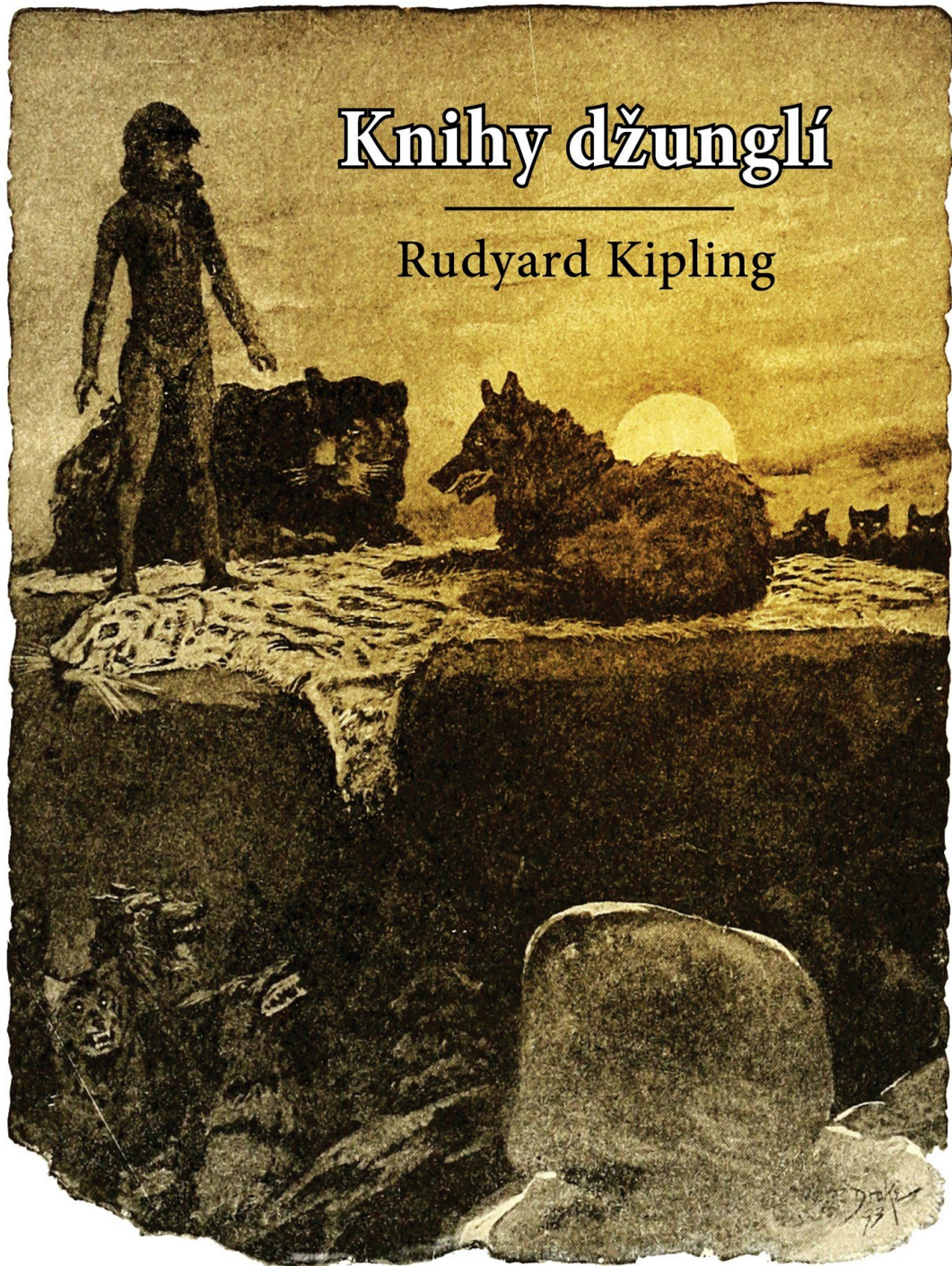

Knihy džunglí

Rudyard Kipling

Hledáte místo, kde...

... můžete celý den studovat nebo pracovat?

... seženete knížku pro zábavu, do školy, k poučení?

... stahujete e-knihy, posloucháte hudbu, tisknete 3D?

... osobně potkáte české i světové autory?

... můžete zajít na koncert, filmy artové i 3D?

Právě jste ho našli!

Městská knihovna v Praze

41 poboček, **3** pojízdné knihovny, **4 000** akcí ročně,
2 000 000 dokumentů, **60** Kč za registraci

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.e-knihovna.cz

www.facebook.com/knihovna

Městská knihovna v Praze

Knihy džunglí

Rudyard Kipling

Přeložili Aloys a Hana Skoumalovi

Znění tohoto textu vychází z díla [Knihy džunglí](#) tak, jak bylo vydáno v Praze nakladatelstvím Albatros v roce 2002. Pro potřeby vydání Městské knihovny v Praze byl text redakčně zpracován.

---

§

Text díla (Rudyard Kipling: Knihy džunglí), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uveďte autora-Nevyužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 12. 7. 2018.

OBSAH

PRVNÍ KNIHA DŽUNGLÍ.....	7
Mauglího bratři.....	8
Lovecká píseň séónijské smečky	25
Ká na lovu	26
Vandrovní píseň Bandarů.....	47
Tygr, tygr!	48
Mauglího píseň.....	63
Bílý lachtan.....	65
Lukanon	81
Rikki-tikki-tavi.....	82
Darzíova óda	96
Túmé, miláček slonů.....	97
Šiva a kobylka luční.....	113
Služebníci Jejího Veličenstva.....	115
Písně táborových zvířat <i>zpívané na vojenské přehlídce</i>	130
DRUHÁ KNIHA DŽUNGLÍ.....	133
Kde se vzal strach	134
Zákon džungle	148
Puránbhagatův zázrak.....	150
Kabírova píseň	162
Vpád džungle	163
Mauglího zpěv proti lidem	187
Hrobaři.....	189
Píseň o vlnce	208
Kráľův ankus.....	209
Zpěv drobného lovce	225
Quiquern	226
Angutivaun taina.....	245
Ryšavý pes	246

Čílova píseň	267
Jarní běh	268
Dozpěv.....	286

**PRVNÍ
KNIHA DŽUNGLÍ**

Mauglího bratři

*Číl příchod noci zvěstoval,
Mang se už prohání.
Spí stáda v chlévech. Pány jsme,
než přijde svítání.*

*Slyš kel a spár a dráp a zub,
jako když zvoní kov.
Kdo zákon džungle ctí, těm zní
náš pozdrav: dobrý lov!*

Noční píseň džungle

Dusno bylo ten večer v Séónijské pahorkatině. O sedmé procitl táta Vlk z denního spánku, podrbal se, zívlní a jednu po druhé natáhl tlapy, aby ze špiček zahnal ospalost. Máma Vlčice ležela mohutným šedým čenichem opřena o čtvero rejdivých, kníkových vlčat. Do sluje, ve které přebývali, jim svítil otvorem měsíc. „Augrr!“ ozval se táta Vlk, „je čas jít na lov.“ Už už chtěl seběhnout ze stráně, a tu se před ním na prahu mihlo cosi šerého s huňatým ohonem a zakňučelo: „Zdar tobě, vlčí náčelníku. Zdar a silné bílé tesáky tvým dětičkám, nechť tady na světě nezapomínají na hladovce.“

Byl to šakal – Tabákí neboli Dojídač – a indiští vlci Tabákím opovrhují, protože pořád jen lítá a lumpačí a klevetí a živí se hadry a kůžemi z vesnického smetiště. Ale přitom z něho mají strach, protože on se z celé džungle nejspíš pomine: to se pak přestane bát, běhá pralesem a kdekoho kouše. Před pomínutým Tabákím uteče a zaleze i tygr, pro-

tože nic horšího než pomínutost nemůže dravce potkat. My tomu říkáme vzteklna, oni zas dívání neboli pomínutost – a prchají před ní, jak mohou.

„Pojď dál a podívej se,“ řekl upjatě táta Vlk, „ale k snědku tady nic není.“

„Pro vlka snad ne,“ řekl Tabákí, „ale chud’as jako já si pochutná i na suché kosti. Copak si můžeme my, Gidar lóg (neboli šakalí lid), vybírat?“ A už drandil do jeskyně a v koutě vyslídl srnčí kost se špetkou masa. Posadil se a s chutí ji křoupal.

„Mockrát děkuji za pohoštění,“ řekl a olízl si pysky. „Dětičky máte překrásné! Ty jejich velikánské oči! V takovém útlém věku! Bodejt’, jako bych zapomněl, že královské děti jsou mužné od prvopočátku.“

Tabákí dobře věděl, že se nemá dětem říkat chvála do očí. S radostí se pásl na rozpacích táty Vlka i mámy Vlčice.

Chvilí poseděl a liboval si, jaké lumpáctví zas provedl, až najednou škodolibě řekl:

„Mohutný Šér Chán střídá loviště. Prozradil mi, že příští měsíc bude lovit tady v pahorkatině.“

Tygr Šér Chán bydlel dvacet mil dál poblíž řeky Vaingangy. „Vždyť na to nemá právo!“ utrl se zlostně táta Vlk. „Podle zákona džungle nemá právo stěhovat se jinam, dokud to předem neoznámí. Vyplaší nám zvěř na deset mil kolem a já – já abych lovil za dva.“

„Však mu matka pro nic za nic neříkala Langrá (Chromec),“ pronesla klidně máma Vlčice. „Od narození je na jednu nohu chromý. Proto taky zabíjí jenom dobytek. Vesničané od Vaingangy se na něho zlobí a teď nám přijde rozzzlobit ještě naše vesničany. Široko daleko budou po něm v džungli slídit, a my abychom i s dětmi utíkali před zapálenou trávou. Moc jsme za to Šér Chánovi vděční.“

„Mám mu o tom říct?“ řekl Tabákí.

„Táhni!“ utrl se na něho táta Vlk. „Táhni si lovit se svým pánem. Na jeden večer jsi toho spískal až dost.“

„Jdu,“ řekl klidně Tabákí. „Už je ho, Šér Chána, slyšet dole v houští. Zbytečně jsem vám to vyřizoval.“

Táta Vlk zbystrčil sluch a zdola z úžlabiny, svažující se k říčce, zaslechl nevlídné, zlostné, podrážděné lamentování tygra, který nic neulovil a klidně to zvěstuje celé džungli.

„Trdlo!“ řekl táta Vlk. „S takovým lomozem se pouštět na noční lov! Copak si o našich srncích myslí, že jsou jako ti vypasení býčci od Vain-gangy?“

„Pst!“ okřikla ho máma Vlčice. „Dnes večer neloví volka ani srnce. Loví člověka.“ Kvílení přešlo do jakéhosi vrnění, zdánlivě doléhajícího ze všech stran. Dřevorubci a cikáni, nocující pod širou oblohou, se někdy toho vrnění tak polekají, že se vrhnou tygroví přímo do tlamy.

„Člověka!“ řekl táta Vlk a vycenil bílé zuby. „Jdi, jdi! Copak není v tůních dost brouků a žab – to musí požírat člověka, a zrovna v našem lovišti!“

Pro každý příkaz má zákon džungle nějaký důvod. Požírat člověka šelmám zakazuje. Zabít ho smějí jenom tehdy, když učí mlád'ata zabíjení, a to ještě musí lovit mimo loviště své smečky nebo svého houfu. Hlavní důvod je ten, že po zabití nějakého člověka se co nevidět přihnou na slonech bílí muži s puškami a stovky hnědých mužů s gongy, pochodněmi a loučemi. Celá džungle to pak odpyká! Šelmy samy uvádějí někdy jiný důvod: člověk je nad jiné tvory slabý a bezbranný a sahat na něj se nesluší. Kdo požírá člověka, ten prý – a je to svatá pravda – dostane prašivinu a vypadají mu zuby.

Vrnění zesílilo, až nakonec, to jak tygr vyrazil, přešlo v břeskné „Rrrá!“

Šér Chán zavyl – to tygři obyčejně nedělají. „Minul kořist,“ řekla máma Vlčice. „Co to?“

Táta Vlk vyběhl pár kroků za ním a uslyšel, jak Šér Chán vztekle brumlá a bručí a válí se v podrostu.

„Z nerozumu skočil hlupák na táborový oheň dřevorubců a spálil si tlapy,“ zachechtal se táta Vlk. „Je u něho Tabákí.“

„Něco se dere na kopec,“ řekla máma Vlčice a zastříhala jedním uchem. „Dej pozor.“

Houštiny v mlázi zašustily a táta Vlk přisedl a chystal se ke skoku. Být tak někdo z vás při tom, tak uviděl věc přímo úžasnou – vlk nedoskočil. Vrhł se vpřed, ještě než spatřil, na co se vrhá, a vši mocí se pak zarazil. Dopadlo to tak, že se vymrštil nějakých pět stop vzhůru a dopadl téměř tam, odkud vylítl.

„Člověk!“ zaštěkl. „Člověčí mládě. Podívej se!“

Přímo před ním stálo a přidržovalo se nízké větve nahaté hnědé děcko, pouhé batole – takové hebounké a dolíčkovaté škrvně do vlčí sluje v noci hned tak nevkočí. Se smíchem si měřilo tátu Vlk.

„Cože, člověčí mládě?“ řekla máma Vlčice. „Jakživa jsem žádné neviděla. Podej mi je.“

Vlk, zvyklý nosit vlastní mlád'ata, popadne do huby třeba vejce a nerozmáčkne je. A táta Vlk sevřel zezadu dítě čelistmi a bez nejmenšího škrábnutí je položil mezi vlčata.

„Takový drobeček! Takový naháček – a jak si troufá!“ zjihla máma Vlčice. Děcko se mezi vlčaty prodralo až k ní, aby se zahřálo. „Hehe! Krmí se spolu s druhými. To je tedy člověčí mládě? Jestlipak se některý vlk může honosit tím, že má mezi svou drobotinou člověčí mládě?“

„Slýchal jsem o tom, ale v naší smečce a za našich časů se to nestalo,“ řekl Vlk. „Chybí mu srst, a klepnout ho nohou, je po něm. Koukej, jak se na nás dívá a vůbec se nebojí.“

Měsíční záře v ústí jeskyně potemněla, hranatou hlavou a plecemi se do otvoru vklínil Šér Chán. Tabákí za ním zapištěl: „Pane můj, pane můj, tudy vešlo.“

„Šér Chán nám prokazuje velkou čest,“ řekl táta Vlk, ale koukal zlostně. „Copak si Šér Chán přeje?“

„Svou kořist. Vešlo sem člověčí mládě. Rodiče mu utekli. Vydej mi je.“

Jak říkal táta Vlk, Šér Chán opravdu skočil po táborovém ohni dřevorubců a teď zuřil, jak ho bolí spálené tlapy. Jenže ústí sluje, to táta Vlk věděl, je úzké a tygr jím neprojde. Už tak měl plece i tlapy zmáčkнутé a jako nějaký zápasník v sudu nemohl se hnout.

„Vlci jsou svobodný lid,“ řekl táta Vlk. „Dávají si poroučet jenom od náčelníka smečky, ne od nějakého pruhovaného zabíječe dobytka. Člověčí mládě je naše – zabijeme je sami, až se nám zlíbí.“

„Zlíbí – nezlíbí. To jsou mi řeči. Při býku, kterého jsem zabil, mám tady čumět do tvého psího pelechu a vymáhat, co mi patří? To ti povídám já, Šér Chán.“

Slují se hromově rozlehl tygří řev. Máma Vlčice strásla mlád'ata, vymrštila se a oči jako dva zelené měsíce ze tmy upřela na planoucí oči Šér Chánovy.

„A to ti zas, Langrá, odpovídám já, Rákšasí (Ďáblice). Člověčí mládě je moje – navždy moje. Nedám je zabít. Zůstane naživu, se smečkou bude běhat a se smečkou bude lovit. A nakonec, dej pozor, ty lovče nahatých mlád'at – ty žroute žab – ty zabíječi ryb –, on uloví tebe. Klid' se, nebo při Sámbaru, kterého jsem skolila (hladovým dobyt看em se já nežívím), vrátíš se, připálená šelmo džungle, k matce ještě chromější, než jsi přišel na svět. Táhní!“

Táta Vlk všecek zkoprněl. Pomalu už zapomněl na to, že si kdysi mámu Vlčici poctivě vybojoval proti pěti jiným vlkům; běhala tehdy se smečkou a ne nadarmo jí říkali Ďáblice. Tátovi by se byl Šér Chán ještě postavil, ale na mámu Vlčici si netroufal. Věděl, že máma Vlčice je proti němu ve výhodě a bude se rvát na život a na smrt. Pozpátku tedy s vrčením couvl z ústí sluje a zvenku zařval:

„Na dvorku si každý pes štěká po svém! Uvidíme, co tomu řekne smečka, že si pěstujete člověčí mládě. Mládě je moje a nakonec mi přece padne do zubů, vy zloději s chundelatým ohonem!“

Všecka udýchaná vrhla se Vlčice ke svým mlád'atům. Vlk jí rozvážně řekl:

„To má Šér Chán pravdu. Musíme mládě ukázat smečce. Chceš si je tedy, mámo, ponechat?“

„Ponechat?“ vyjekla. „Přišlo k nám v noci nahaté, opuštěné a hladové, ale strach nemělo. Vida, jak odstrčilo jedno mé robátko. Ten chromý řezník je málem zabil a upláchl k Vainganze. Na oplátku by nám pak vesničané prosmýčili kdejaké doupě. Jestli si je ponechám? Tot' se ví, že

si je ponechám. Lež, žabáčku, Mauglí – budu ti říkat žabák Mauglí –, tak jako Šér Chán lovil tebe, tak ty jednou ulovíš Šér Chána.“

„Ale co tomu řekne naše smečka?“ řekl táta Vlk.

Jak stanoví zákon džungle, když si nějaký vlk vyhledá družku, může ze své smečky odejít. Jakmile se však jeho mlád'ata postaví na nohy, musí je přivést do shromáždění celé smečky. Scházíávají se za úplňku, aby je ostatní vlci rozeznali. Po prohlídce si mohou mlád'ata běhat, kam se jim zachce, a dokud si takové mládě samo neskolí jelena, běda dospělému vlkovi ze smečky, který by je zabil. Dopadený vrah neujde trestu smrti.

Zamyslete se a uvidíte, že to tak musí být.

Táta Vlk počkal, až se mlád'ata trochu naučí běhat. Když se pak jednu noc smečka sešla, zavedl je i s Mauglím a s mámou Vlčicí na Poradní skálu – byl to skalnatý, balvanitý vršek, vešlo se na něj sto vlků. Natažen na skále ležel mohutný šedý Vlk, samotář Akéla, který silou i umem vedl smečku. Pod ním sedělo přes čtyřicet vlků všech velikostí i barev, od jezevcově zbarvených stařešinů, kteří se uměli sami vypořádat se srncem, až po mladistvé černé tříročky, kteří si jen namlouvali, že to umějí. Už rok je vodil Vlk samotář. Zamlada dvakrát padl do vlčí jámy, jednou dostal výprask, div duši nevypustil, znal tedy mravy a způsoby lidí. Na skále se moc nemluvalo. Uprostřed kroužku mezi matkami a otci skotačila mlád'ata, jen chvílemi přistoupil k mláděti nějaký starší vlk, pozorně si je prohlédl a potichoučku se zas vrátil na své místo. Jindy zase sama matka vystrčila mládě tak, aby na ně padla měsíční záře a nikdo je nemohl přehlédnout. Ze skály se občas ozval Akéla: „Znáte zákon – znáte zákon. Dobře se, vlci, dívejte.“ A starostlivé matky po něm opětovaly: „Dobře – dobře se, vlci, dívejte.“

Posléze – a mámě Vlčici se v tu chvíli na šíji zjezily štětiny – postrčil táta Vlk doprostřed žabáka Mauglího, jak mu říkali. Mauglí tam seděl, smál se a hrál si s oblázky, blýskajícími při měsíčku.

Akéla ani nezdvihl hlavu z pracek, jenom dál jednotvárně vykřikoval: „Dívejte se dobře!“ Za skálami se rozlehl tlumený řev – to zařičel Šér Chán: „Mládě je moje. Sem s ním. Copak je svobodnému lidu po

člověčím mláděti?“ Akéla na to ani ušima nezastříhal, řekl jenom: „Dívejte se dobře, vlci. Copak je svobodnému lidu po cizím rozkazu? Dívejte se dobře!“

Sborem hluboce zamručeli a nějaký čtyřletý vlk opakoval Akélovi Šér Chánovu otázku: „Copak je svobodnému lidu po člověčím mláděti?“ Nuže, jestliže vznikne spor o to, má-li být nějaké mládě přijato do smečky, nejméně dva příslušníci smečky, ale ne otec a matka, musí se za ně přimluvit.

„Kdo se přimlouvá za toto mládě?“ řekl Akéla. „Ze svobodného lidu kdopak se za ně přimlouvá?“ Nikdo se neozval a máma Vlčice se už hotovila k boji – věděla, že pro ni to bude boj poslední.

A tu se s mručením postavil na zadní nohy jediný další tvor, který smí do shromáždění smečky – ospalý hnědý medvěd Bálú, který učí vlčata zákonům džungle, starý Bálú, který si volně chodí, kam chce, protože se živí jenom ořechy, kořínky a medem.

„Člověčí mládě – člověčí mládě?“ řekl. „Já se za člověčí mládě přimlouvám. Člověčí mládě nikomu neublíží. Dar řeči mi chybí, ale mluvím pravdu. Ať běhá se smečkou, ať je přijat spolu s ostatními. Sám ho budu učit.“

„A kdo ještě?“ zeptal se Akéla. „Přimlouvá se za něho učitel našich mláďat Bálú. Kromě Bálúa kdo ještě se za něj přimlouvá?“

Do jejich kruhu se snesl černý stín. Byl to pardál Baghíra, po celém těle černý jako smůla, jen místy se po něm jako na měňavém hedvábí míhaly pardálí značky. Baghíru tam znal kdekdo a nerad se mu pletl do cesty. Byl totiž prohnaný jako Tabákí, smělý jako divoký buvol a neurvalý jako raněný slon. Hlas měl však hebký jako med lesních včel, kanoucí po stromě, a srst hebká než prachové peří.

„Akélo a svobodný lide,“ zavrnl, „nemám tu co pohledávat. Když se však vyskytne pochybnost, má-li se nějaké novorozeně zabít, nebo ne, podle zákona džungle je možno život mláděte vykoupit. Kdo ho smí nebo nesmí vykoupit, to v zákoně nestojí. Mám pravdu?“

„Správně! Správně!“ poznamenali mladí vlci, ti mají pořád hlad. „Vyslechněte Baghíru. Mládě se dá vykoupit. Tak zní zákon.“

„Mluvit tu nemám právo, to vím, dovolíte mi tedy?“

„Jen mluv,“ ozvalo se jich asi dvacet.

„Zabíjet holátko je hanba. Až vyrostete, třeba si na něm víc smlsnete. Bálú se za ně přimluvil. Jestli podle zákona přijmete člověčí mládě za své, já k Bálúovu slovu přidám tučného, právě zabitého býka, leží nece-lou míli odtud. Co tomu říkáte?“

Po tuctech se vlci rozhlaholili. „Nám je to jedno. Zahyne za zimních dešťů. Upeče se na slunci. Holý žabák nám neublíží. Jen ať si běhá se smečkou. A kde je, Baghíro, ten býk? Přijměme mládě.“ Znovu zaskučel Akéla: „Dobře se dívejte – dobře se, vlci, dívejte.“

Mauglí byl zaujat oblázky. Jeden po druhém k němu vlci přistupovali a prohlíželi si ho, ale on si jich nevšímal. Nakonec se všichni rozběhli z kopce za zabitým býkem. Zbyli tam jenom Akéla, Baghíra, Bálú a Mauglího vlčí rodina. Do noci se stále ozýval Šér Chánův řev. Tygr zuřil, že mu Mauglího nevydali.

„Jen si řvi,“ utrousil pod vousy Baghíra, „jakože vím, kdo to je člověk, jednou tě to holátko naučí rvát na jinou notu.“

„Dobře jsme učinili,“ řekl Akéla. „Lidé a jejich mlád'ata jsou chytří. Třeba nám bude prospěšný.“

„Jakpak by ne, v nouzi nám bude prospěšný. Věčně vodit smečku, na to se nikdo těšit nemůže,“ řekl Baghíra.

Akéla ani nemukl. Myslil na osud vůdce smečky, když pozbude síly a zeslábně: nakonec ho vlci zabijí. Potom se objeví nový vůdce – také jeho časem zabijí.

„Odved' si ho,“ řekl tátovi Vlkovi, „a vštíp mu, co má vědět příslušník svobodného lidu.“

Za jednoho býka i na Bálúovu přímlovu přijali tedy Mauglího do sé-ónijské vlčí smečky.

Nic naplat, musíte přeskočit nějakých deset až jedenáct let a jenom si domyslit, co úžasného Mauglí za tu dobu mezi vlky prožil, protože popsat to by vydalo na mnoho a mnoho knih. Vyrostl mezi mlád'aty. Než z něho byl chlapec, vlčata ovšem dávno dospěla ve vlky. Řemeslu ho

učil táta Vlk a kdeco mu v džungli vysvětloval. Každé zašustění trávy, každý závan horkého letního vzduchu, každé soví zahoukání, každé škrábnutí drápků netopýra, hovějícího si na stromě, každé zašplouchání rybičky, vyskakující v tůni, bylo Mauglímu nakonec stejně běžné, jako je obchodníkovi chod jeho kanceláře. Když se zrovna neučil, zdříml si, potom se najedl a znovu usnul. Když se zašpinil nebo uhřál, zaplavал si v lesních tůních. A když dostal chuť na med (od Bálúa věděl, že med a ořechy jsou stejná pochoutka jako syrové maso), vyšplhal se pro něj. Naučil se to také od Baghíry. To si Baghíra ulehl na větev a lákal ho k sobě: „Jen pojď, bratříčku.“ Zprvu se Mauglí držel pevně jako lenochod, potom však lítal směle z větve na větev jako šedá opice. Ve shromáždění smečky zasedal na Poradní skále. Tam zjistil, že když se na některého vlka upřeně zahledí, vlk chtěj nechtěj sklopí zrak. Bavit se tedy tím, že na ně upřeně zíral. Jindy zas vytahoval přátelům z tlapek dlouhé trny. Od trnů a od klíšťat vlci hrozně vystojí. V noci se pouštěl z kopce do obděláné krajiny a všetečně nakukoval vesničanům do chýší. Lidem však nedůvěřoval. Jednou mu Baghíra ukázal v džungli dřevěnou skříňku s železy. Byla chytře zakryta, málem do ní šlápl. Baghíra mu vysvětlil, že je to past. Nejraději chodil s Baghírou do horké tmavé hloubi lesa, celý dřímotný den tam prospal a v noci pozoroval Baghíru, jak zabíjí. Z hladu zabíjel Baghíra kdeco kolem a Mauglí to dělal po něm – až na jednu výjimku. Jakmile přišel do rozumu, od Baghíry se dověděl, že na dobytek nesmí sáhnout, protože si ho smečka vykoupila za cenu býčího života. „Patří ti celá džungle,“ řekl Baghíra, „zabíjej si všechno, nač ti síla stačí, ale protože tě vykoupil býk, žádné dobytče, ať mladé, či staré, nesmíš zabít. Tak zní zákon džungle, Mauglí.“ Mauglí ho byl poslušen.

A tak sílil a sílil: tak sílí jen chlapec, který s učením nemá starosti a myslí jenom na jídlo.

Několikrát ho Vlčice varovala, aby Šér Chánovi moc nevěřil, jednou že stejně musí Šér Chána zabít. Vlček, ten by takovou výstrahu nepustil z hlavy, ale Mauglí na ni zapomínal, vždyť byl pouhý chlapec – umět nějakou lidskou řeč, sám by si byl ovšem říkal vlk.

Šér Chán se mu v džungli stále pletl do cesty. Akéla zestárl a zchřadl a chromý tygr si zatím ve smečce pilně předcházal mladší vlky. Ti se za ním táhli a dojíдали zbytky. Kdyby si byl Akéla troufl náležitě uplatnit svou moc, však on by jim to netrpěl. Šér Chán jim pochleboval, jak to, že se takoví mladí lovci dávají vést skomírajícím vlkem a člověčím mládětem. „Ve shromáždění prý si netroufáte hledět mu do očí,“ říkal jim Šér Chán a mladí vlci jen zavrčeli a zježili štětiny.

Věděl o tom Baghíra, ten měl oči a uši všude, a několikrát Mauglímu důtklivě domlouval, že ho Šér Chán jednou zabije. Mauglí se tomu jen smál: „Mám smečku a mám tebe. I ten líný Bálú se možná kvůli mně rozmáchne. Co bych se bál?“

Byl parný den a tu dostal Baghíra nápad – už předtím něco zaslechl, nejspíš od dikobraza Sáhího. Byl s Mauglím hluboko v džungli, hlavou se mu chlapec opíral o krásnou černou srst: „Kolikrát jsem ti, bratříčku, říkal, že máš v Šér Chánovi nepřítel?“

„Tolikrát, kolik je na tamhleté palmě ořechů,“ řekl Mauglí, on totiž neuměl počítat. „To je toho. Chce se mi spát, Baghíro, a Šér Chán má dlouhý ohon a moc řečí – jako páv Mór.“

„Na spaní není čas. Ví o tom Bálú. Ví o tom já. Ví o tom smečka. Ví o tom i bláhovoučký srnec. Však ti to Tabákí řekl.“

„Cheche,“ zasmál se Mauglí. „Nedávno za mnou Tabákí přišel, nadával mi, že jsem nahaté člověčí mládě, ani na vyrývání buráček prý se nehodím. Popadl jsem Tabákího za ohon a dvakrát jsem jím praštil o palmu, aby se naučil slušnosti.“

„To bylo bláhové. Tabákí je sice pletichář, ale něco důležitého by ti byl řekl. Jen otevři oči, bratříčku. Zabít tě v džungli, to si Šér Chán netroufá. Jenže Akéla, pamatuj, je staříčký. Jednoho dne už neskolí býka a přestane být vůdcem. Z vlků, kteří si tě tehdy prohlídli, když ses poprvé octl v shromáždění, mnozí také zestárlí a mladí vlci si dali od Šér Chána namluvit, že člověčí mládě nemá ve smečce co pohledávat! Zkrátka dospěješ v muže.“

„A to nesmí muž běhat za svými bratry?“ namítl Mauglí. „V džungli jsem se narodil, zákona džungle jsem poslušný a mezi našimi vlky se

nenajde ani jeden, abych mu nebyl vytáhl trn z tlapy. Vždyť jsou to mí bratři!“

Baghíra se protáhl a přivřel oči. „Sáhni mi, bratříčku, pod čelist.“

Mauglí k němu napřáhl silnou hnědou ruku a pod hebounkou bradou, kde měl Baghíra mohutně naběhlé svaly, zarostlé hladkou srstí, nahmatat lysinku.

„Nikdo z celé džungle neví, že mám na sobě já, Baghíra, tuto památku – památku po obojku. A přece u lidí jsem se, bratříčku, narodil a u lidí mi umřela matka – v kleci královského paláce v Udajpuru. Jen proto jsem tě tenkrát ve shromáždění vykoupil, byl jsi ještě holátko. Ano, také já jsem se narodil u lidí. Džungli jsem okem nespatrił. Přes mříže mě krmili ze železné pánvice a tu jednou v noci jsem si uvědomil, že jsem Baghíra – že jsem pardál –, a ne něčí hračka. Hloupý zámek jsem jediným máchnutím pracky urazil a tak jsem upláchl. A protože jsem obeznámen s lidskými zvyky, stal se ze mě ještě větší postrach džungle, než je Šér Chán. Je to tak, nebo ne?“

„Ano, je,“ řekl Mauglí. „Baghíry se bojí celá džungle – kromě Mauglího.“

„Copak ty, ty jsi člověčí mládě,“ řekl vlídně černý pardál. „Já jsem se vrátil do džungle, a tobě zas nezbude než se vrátit k lidem – k svým bratrům –, jestli tě ve shromáždění nezabijí.“

„Proč – pročpak by mě měli zabít?“ zeptal se Mauglí.

„Podívej se na mě,“ řekl Baghíra. Mauglí se mu upřeně zahleděl do očí. Za chvíli odvrátil mohutný pardál hlavu.

„Proto,“ řekl a prackou rozhrábl listí. „Ani já ti nedokážu hledět do očí, a to jsem se, bratříčku, narodil u lidí a mám tě rád. Ostatní tě nenávidí jen proto, že nesnesou tvůj pohled, protože jsi moudrý, protože jsi jim vytahal trny z nohou – protože jsi člověk.“

„To jsem nevěděl,“ zasmušil se Mauglí a svažtil husté tmavé obočí.

„Jak zní zákon džungle? Nejprve udeř a potom mluv. Už z toho, že jsi neopatrný, vidí, že jsi člověk. Bud' moudrý. Mám tušení, že až zas mine Akéla kořist – a při každém lovu mu dá víc a víc práce skolit srnce –, smečka se vrhne na něho a na tebe. Z celé džungle se shromáždí na

skále, a potom – a potom – už to mám!“ poskočil Baghíra. „Pospěš do úžlabiny k lidským chýším a seber tam nějaký Rudý květ, jaký si tam pěstují, abys měl ve chvíli potřeby silnějšího přítele, než jsem já nebo Bálú nebo ti příslušníci smečky, kteří tě mají rádi. Přines si Rudý květ.“

Rudý květ, to myslel Baghíra oheň. Žádný tvor v džungli ho správně nepojmenuje. Šelmy se ho ukrutně bojí a vymýšlejí pro oheň stereotypy.

„Rudý květ?“ řekl Mauglí. „Co jim za soumraku roste před chýšemi? Přinesu ho.“

„Tak mluví člověčí mládě,“ řekl hrdě Baghíra. „Pamatuj, že roste v hrncích. Honem nějaký přines a pro případ potřeby si ho schovej.“

„Dobrá!“ řekl Mauglí. „Už jdu. Ale víš to jistě, milý Baghíro,“ – paží mu obemkl nádhernou šíjí a zahleděl se mu do velikánských očí –, „víš to jistě, že to spískal Šér Chán?“

„Při uraženém zámku, který mi pomohl na svobodu, vím to jistě, bratříčku.“

„Při býku, kterým jsi mě vykoupil, však já to Šér Chánovi splatím i s úroky,“ řekl Mauglí a skokem byl pryč.

„Muž, pravý muž,“ řekl si Baghíra a znovu ulehl. „Ach Šér Cháne, ten tvůj lov na žabáka před deseti lety, to byl lov neblahý!“

Mauglí se hnál přes celý les, běžel jako divý, až mu srdce žhnulo. Když pak doběhl ke sluji, zdvihla se večerní mlha. Nabral dech a pohlédl do úžlabiny. Vlčata byla na lovu, ale podle jeho oddychování Vlčice usoudila – ač byla až na druhém konci sluje –, že žabáčka něco trápí.

„Copak, synáčku?“ ozvala se.

„To jen Šér Chán zas žvaní jako netopýr,“ houkl na ni. „Dnes v noci budu lovit v oranici.“ A už se dral houštím k říčce, protékající úžlabinou. Tam se zarazil. Uslyšel, jak štěká lovící smečka, jak bučí pronásledovaný srnec a jak funí, když ho zahnali do úzkých. A tu zaskučeli zlovlně a škodolibě mladí vlci. „Akélo! Akélo! Ukaž, Samotáři, kolik máš síly. Uhněte z cesty, vůdci smečky! Skoč, Akélo!“

Vlk samotář asi skočil a minul kořist. Mauglí zaslechl, jak cvakl zuby a jak zafuněl, když ho Sámbar kopl, až se překotil.

Mauglí nečekal a uháněl dál. Doběhl na obilné lány, kde žili vesničané, a štěkot za ním slábl.

„Baghíra měl pravdu,“ řekl bez dechu a u okna chýše se zahrabal do kupy krmiva. „Zítra se rozhodne o Akélovi i o mně.“

Přitiskl obličej až k oknu a pozoroval v krbu oheň. Viděl hospodyně, jak v noci vstává a přikládá nějaké černé hroudy. Zrána padla bílá a studená mlha, a tu zahlédl nějaké dítě, jak bere do ruky proutěný košík, zevnitř vymazaný hlínou, kousek po kousku do něho nabírá žhavé uhlíky, potom si je strká pod halenu a jde do chléva poklidit krávy.

„To je toho!“ řekl si Mauglí. „Co bych se bál, když to dokáže takové mládě.“ Rázným krokem zahrnul za roh, vyčíhal chlapce, vzal mu hrnek z ruky a zmizel v lese. Chlapec se rozplakal.

„Jsou docela jako já,“ říkal si Mauglí, a jak to předtím viděl u ženy, foukal do hrnku. „Když to nenakrmím, tak mi to uhyne.“ A nasypal na tu horkou věc větvičky a suchou kůru. Ve stráni potkal Baghíru, na kožíšku se mu jako démanty třpytila ranní rosa.

„Akéla minul kořist,“ řekl pardál. „Už včera ho chtěli zabít, ale ty jsi jim chyběl. Hledali tě na kopci.“

„Byl jsem v oranicích. Jsem připraven. Hle!“ Mauglí mu přistrčil hrnek s ohněm.

„Dobrá. Viděl jsem, jak do toho lidé strkali suchou větvičku a na konci větvičky jim rázem vypučel Rudý květ. Nebojíš se?“

„Ne. Co bych se bál. Jestli se mi to jen nezdá, teď si vzpomínám: než se ze mě stal vlk, ležel jsem vedle Rudého květu a bylo mi teplo a příjemně.“

Celý den proseděl Mauglí ve sluji, hlídal hrnek s ohněm, na zkoušku do něho strkal suché větvičky. Našel tu pravou větvičku, a když pak za ním navečer přišel do sluje Tabákí a hrubě mu vyřizoval, že má přijít na Poradní skálu, rozřehtal se, až vzal Tabákí do zaječích. Se smíchem odešel pak Mauglí na Poradní skálu.

Samotář Akéla ležel vedle svého skaliska, bylo to znamení, že vůdcem smečky bude někdo jiný, a Šér Chán s družinou vlků, kterým přenechával zbytky jídla, si okázale vykračoval a přijímal lichotky. Baghíra

ulehl vedle Mauglího. Hrnek s ohněm držel Mauglí mezi koleny. Když se všichni shromáždili, ujal se slova Šér Chán. Dokud Akéla překypoval silou, nikdy se toho neodvážil.

„Nemá na to právo,“ zašeptal Baghíra. „Pověz jim to. Šér Chán je psí plemeno. Hned se poleká.“

Mauglí se skokem vztyčil. „Svobodný lide,“ vykřikl, „copak vede smečku Šér Chán? Co nám má tygr do toho co mluvit, kdo bude našim vůdcem?“

„Vždyť se vůdcovství uprázdnilo a požádali mě o slovo –,“ spustil Šér Chán.

„Kdo?“ řekl Mauglí. „Copak jsme nějakí šakali, abychom se hrbili před tímhle řezníkem dobytka? O vůdcovství ve smečce rozhoduje smečka sama.“

Ozvalo se hulákání: „Mlč, člověčí mládě!“ – „Jen ať mluví. Vždy zachovával náš zákon.“ Nakonec pak zahřímali stařešinové smečky: „Ať mluví Mrtvý vlk.“ Když mine vůdce smečky kořist, dokud žije – a to dlouho netrvá –, říkají mu Mrtvý vlk.

Malátně zdvihl Akéla starou hlavu:

„Svobodný lide, a vy také, Šér Chánovi šakali, dvanáct let jsem vás vodil od kořisti ke kořisti a nikdo se za tu dobu nezmrzačil a nepadl do pasti. Tentokrát mi kořist unikla. Sami víte, jak jste to nastavili. Víte, že jste mi nadehnali mladičkého srnce, aby bylo vidět, jak jsem sláb. Chytře jste to provedli. Máte právo zabít mě tady na Poradní skále. Ptám se tedy, kdo předstoupí a připraví o život Vlka samotáře. Podle zákona džungle je mým právem, abyste předstoupili jeden po druhém.“

Zavládlo ticho, žádnému vlkovi se nechtělo ubít Akélu. Tu zařval Šér Chán: „Co je nám po tom bezzubém hlupákoví. Stejně ho čeká smrt. Člověčí mládě žije už moc dlouho. Svobodný lide, je mou kořistí od samého počátku. Vydejte mi je. Už mě to bláznovství s člověčím vlkem omrzelo. Deset let tady v džungli překáží. Vydejte mi člověčí mládě, nebo tady budu lovit pořád a jedinou kůstku vám nedám. Je to člověk, lidský tvor, nenávidím ho až do morku kostí!“

Dobrá polovina smečky zahulákala: „Člověk! Člověk! Co mezi námi člověk pohledává? Ať táhne po svých.“

„A pošťve na nás vesničany, co?“ zahlaholil Šér Chán. „Ba ne, raději mi ho vydejte. Je to člověk, nikdo mu nedokáže pohledět do očí.“

Znovu zdvihl Akéla hlavu a řekl: „Jídal s námi. Spal s námi. Naháněl nám zvěř. Zákon džungle v ničem neporušil.“

„A býkem jsem za něho zaplatil, když jste ho přijali mezi sebe. Býk má nevalnou cenu, ale za svou čest bude Baghíra bojovat,“ řekl hebounkým hlasem Baghíra.

„Býkem jsi zaplatil před deseti lety!“ zavrčela smečka. „Co je nám po kostech starých deset let?“

„A také po záruce?“ Baghíra vycenil bílé zuby. „To si říkáte svobodný lid!“

„S lidem džungle nemůže člověčí mládě běhat,“ zahulákal Šér Chán. „Vydejte mi je!“

„Je náš bratr, i když ne pokrevní,“ znovu se ujal slova Akéla, „a vy byste ho chtěli zabít. Ba věru, žiju už příliš dlouho. Jedni se živíte dobyt看em, druzí zase z Šér Chánova návodu za temné noci chodíte až na práh k vesničanům a kradete jim děti. Jak patrně, jste zbabělci a k zbabělcům teď mluvím. Umřít musím, to je jisté, můj život je bezcenný, jinak bych vám ho nabídl za člověčí mládě. Ale pro čest smečky – jste bez vůdce a na tuhle maličkost zapomínáte – pusťte člověčí mládě, ať jde po svých, a já vám za to slibuji, že ve chvíli smrti jediný zub na vás nevycením. Umřu bez boje. Zachráním smečce nejméně tři životy. Na víc mi nestačí síla. Jestli souhlasíte, aspoň té hanby vás ušetřím, že byste zabili bratra, který nic neprovedl – bratra, kterého jste podle zákona džungle na přímlovu a za výkupné přijali do smečky.“

„On je to člověk – člověk – člověk!“ zaskučela smečka a z větší části se shlukla kolem Šér Chána. Ten už mrskal ocasem.

„Ted' záleží všechno na tobě,“ řekl Baghíra Mauglímu. „My se za tebe můžeme jen rvát.“

Mauglí povstal – v dlaních hrnek s ohněm. Napráhl paže a před celým shromážděním zívł. Lomcoval jím vztek i žal. Po způsobu vlčím mu

vlci nikdy nedali znát, jak ho nenávidí. „Slyšte,“ křikl. „Dost už tohoto psího žvástu. Že jsem člověk (být po mém, byl bych ovšem zůstal vlkem až do smrti), to jste mi dnes večer řekli mnohokrát. Máte pravdu. Řeknu vám, jak se na člověka sluší, nejste už pro mě bratři, ale sag (psi). Co uděláte nebo neuděláte, to nezáleží na vás. Záleží to jen na mně. Aby to tady bylo všem jasné, přinesl jsem si kousek Rudého květu, kterého se vy, psi, tak bojíte.“

Hrnek s ohněm hodil na zem. Od žhavých uhlíků vzplanul suchý mech a celé shromáždění zděšeně couvalo před šlehajícími plameny.

Suchou větev strčil Mauglí do ohně, až halouzky chytly a zapraskaly, a uprostřed příkrčených vlků jí zamával nad hlavou.

„Ted' jsi ty pánem,“ pošeptal mu Baghíra. „Zachraň Akélu. Byl ti vždycky přítelem.“

Zasmušilý starý vlk Akéla, který jakživ nežádal o milost, vrhl na Mauglího prosebný pohled. Chlapec tam stál nahý, s hřívou až na ramena, v ruce planoucí větev, v jejíž záři se míhaly a poskakovaly stíny.

„Dobrá,“ řekl Mauglí a zvolna se rozhlédl kolem dokola. „Že jste psi, to vidím. Odcházím od vás k svým rodákům, jestliže to ovšem jsou mí rodáci. Džungle je mi uzavřena, nezbyvá mi než zapomenout na to, že jsem se s vámi družně stýkal. Ale zachovám se milosrdněji než vy. Jsem váš bratr, i když ne pokrevní. Až se tedy octnu mezi lidmi, slibuji vám, že vás nezradím, jako jste zradili vy.“ Kopl do ohně, až se jiskry rozlétly. „My ze smečky proti sobě válčit nebudeme. Ale než odejdu, musím tady ještě splatit dluh.“ Rázným krokem přistoupil k Šér Chánovi, pitomě mžourajcímu do plamenů, a popadl ho za chmýří na bradě. Pro jistotu šel Baghíra za ním. „Vstaň, pse!“ křikl Mauglí. „Vstaň, když s tebou mluvím člověk, nebo ti podpálím kožich.“

Šér Chán schlípl uši a zavřel oči, planoucí větev trčela totiž přímo před ním.

„Když už mě tenhle zabíječ dobytka nezabil, dokud jsem byl mládě, zabije prý mě ve shromáždění. Takhle, takhle bijeme psy, když dospějeme v muže. Jen hni, Langrá, vousem, a vrazím ti Rudý květ do chřtánu!“ Větví zbil Šér Chána po hlavě a tygr samým strachem kňoural a kňučel.

„A teď se klid', ty žíhaná kočko džungle! Až zas přijdu na Poradní skálu, jak se na muže sluší, pamatuj, že tam přijdu s Šér Chánovou kůží na hlavě. A dále, Akéla si bude žít klidně dál. Nezabijete ho, protože to nechci. A co mi tady ještě sedíte s vyplazeným jazykem a tváříte se jako nevímco – a zatím jste psi, však já vás poženu. Klid'te se!“ Koneček větve prudce završel, Mauglí se rozháněl kolem dokola vpravo i vlevo, jiskry propalovaly vlkům srst, a vlci se s vytím rozutekli. Nakonec tam zbyl jen Akéla, Baghíra a s nimi nějakých deset vlků, kteří zůstali Mauglímu věrní. A tu se v Mauglím něco rozbolelo, jakživ takovou bolest nepocítil, usedavě se rozplakal, až mu slzy tekly po tvářích.

„Co to? Co to?“ řekl si. „Nechce se mi z džungle a nevím, co to je? To umírám, Baghíro?“

„Ne, bratříčku. Jsou to slzy, jaké lidé prolévají,“ řekl Baghíra. „Jak vidím, nejsi už člověčí mládě, ale muž. Džungle je ti opravdu navždy uzavřena. Jenom je nech téci. Jsou to pouhé slzy.“ Mauglí plakal, až mu srdce usedalo; jakživ si tak nepoplakal.

„A teď půjdu za lidmi,“ řekl si. „Ale nejprve se musím rozloučit s mámou.“ Odešel do sluje, v níž žila s tátou Vlkem, a vyplakal se na její srsti. Žalostně do toho skučelo čtvero vlčat.

„Nezapomenete na mě?“ zeptal se Mauglí.

„Jakživ nezapomeneme, pokud dokážeme sledovat stopu,“ řekla vlčata. „Až z tebe bude člověk, přijď za námi na úpatí kopce a budeme si povídat. A v noci přijdeme zas my za tebou do obilných lánů a budeme si s tebou hrát.“

„Přijď brzo!“ řekl táta Vlk. „Ach, brzo zas přijď, moudrý žabáčku; matka i já stárnem.“

„Přijď brzo, ty můj nahatý synáčku,“ řekla máma Vlčice. „Poslyš, lidský tvore, měla jsem tě raději než svá mlád'ata.“

„Toť se ví, že přijdu,“ přikývl Mauglí. „A až přijdu, rozprostřu na Poradní skále Šér Chánovu kůži. Nezapomeňte na mě. A taky jiným v džungli řekněte, aby na mě nezapomněli.“

Za ranního rozbřesku kráčel pak Mauglí sám a sám z kopce za tajemnými tvory zvanými lidé.

Lovecká píseň séónijské smečky

Je ráno, Sámbar zatroubil
jednou a vícekrát
a při jezírku hlubokém
laň vyrazila poskokem.
Sám jsem tam také zabloudil
jednou a vícekrát.

Je ráno, Sámbar zatroubil
jednou a vícekrát.
Slídivý vlk jelena zhléd,
smečce to běžel povědět.
Po stopě se pak hnali vpřed
jednou a vícekrát.

To ráno zle houf vlků vyl
jednou a vícekrát.
Země se nohy nedotknou,
zrak pronikne i hustou tmou,
tak v džungli za kořistí jdou
jednou a vícekrát.

Ká na lovu

*Na skvrnách levhart zakládá si, buvol na rozích.
Měj čistou srst i boky, síla lovcova je v nich.*

*Když volek nabere tě nebo Sámbar zkraví,
nic nepovídej, vždyť to o nich každá šelma ví.*

*Jak vlastní sourozence cizí mlád'ata opatruj,
jsou třeba děti medvědice, věrně při nich stůj.*

*Skolená první kořist mláděti velmi lahodí.
Džungle je velká, mládě malé. Skromnost neškodí.*

Bálúovy poučky

O čem se tady vypravuje, stalo se předtím, než byl Mauglí vyhnán ze séóníjské vlčí smečky a než se pomstil tygru Šér Chánovi. Bálú ho tenkrát učil zákonu džungle. Statný, rozvážný hnědý medvěd měl z nadaného žáka radost. Vlčata pochyťtí totiž ze zákona džungle jenom to, co se týká jejich smečky a rodu. Upláchnou, sotva umějí opakovat lovecké verše: „Nohy našlapující bez hlesu, oči vidící potmě, uši větřící vítr už v doupěti a ostré bílé zuby, tím se vyznačují naši bratři kromě šakala Tabákího a hyeny, ty máme v nenávisti.“ Ale Mauglí byl člověčí mládě a musel se učit mnohem víc. Občas za svým chráněncem plavně přiběhl z džungle černý pardál Baghíra podívat se, jak prospívá, a s hlavou opřenou o strom jen vrněl, když tak Mauglí Bálúovi odříkával, co měl ten den uloženo. Šplhání šlo chlapci skoro tak jako plavání a plavání skoro tak jako běh. Učitel zákona Bálú mu vštípil lesní a vodní zákony:

Jak se rozezná uschlá větev od zdravé. Jak se slušně omluvit lesním včelám, když padesát stop nad zemí narazí na jejich úl. Co říci netopýru Mangovi, když ho za poledne vyruší ve větvích. A jak předem upozornit vodní hady, než skočí mezi ně do tůň. Obyvatelé džungle mají rádi klid a bez váhání se vrhnou na vetřelce. A ještě se Mauglí naučil lovecký pokřik cizince. Ten musí každý obyvatel džungle lovit mimo svůj revír opakovat tak dlouho, až zaslechne odpověď. V překladu to znamená: „Dovolte mi tady lovit, mám hlad.“ A odpověď zní: „Jen si lov pro potravu, ale ne pro zábavu.“

Vidíte, co se toho musel Mauglí naučit nazpaměť. Odříkával to až do omrzení. Však také, když jednou po několika pohlavcích zlostně utekl, řekl Bálú Baghírovi: „Člověčí mládě je člověčí mládě, to musí znát veškerý zákon džungle.“

„Ale pamatuj, že je maličký,“ zastal se ho černý pardál: ten by byl Mauglího nejraději hýčkal. „Copak unese ve své hlavičce takové sáhodlouhé řeči?“

„V džungli se zabíjí kdeco, ať je jak chce maličké. Proto ho těm věcem učím, a když je zapomene, tak ho mírně uhodím.“

„Mírně! Copak, ty hromotluku, víš, co je to mírnost?“ zareptal Baghíra. „Od tvé mírnosti má dnes obličej samou modřinu. Fuj!“

„Raděj ať má ode mne, který ho mám rád, modřiny od hlavy až k patě, než aby z nevědomosti přišel do neštěstí,“ odpověděl vážně Bálú. „Zrovna ho učím klíčovým slovům džungle. Ta ho ochrání před ptáky a hady a lovicími čtvernožci, neochrání ho však před jeho smečkou. Až si ta slova zapamatuje, u kdekoho v džungli se může domáhat ochrany. Za trochu bití to stojí, ne?“

„Jenom dej pozor, abys člověčí mládě neutloukl. Není to kmen, aby sis na něm brousil tuhé drápy. Ale jak zněj ta klíčová slova? O pomoc já nikoho žádat nebudu, spíš ji každému poskytnu,“ – Baghíra napráhl packu a zálibně si prohlížel ocelově modré drápy, ostré jako dláto –, „ale přece jenom bych je rád znal.“

„Zavolám Mauglího, on ti je poví – jestli bude mít chuť. Pojd', bratříčku!“

„V hlavě mi to bzučí jako v úlu,“ ozval se jim nad hlavou nevrlý hlásek, a po kmeni sklouzl rozmrzelý a zlostný Mauglí. Když se octl na zemi, dodal: „Jdu za Baghírou, a ne za tebou, Bálúe, ty tlust’ochu!“

Bálúa se to bolestně dotklo, ale jen řekl: „Mně je to jedno. Pověz Baghírovi klíčová slova džungle, kterým jsem tě dnes naučil.“

„Klíčová slova pro jaký lid?“ řekl Mauglí a už se těšil, jak se blýskne. „Džungle má mnoho jazyků. Znáám je všechny.“

„Trochu, ale ne moc. Jen se podívej, Baghíro, to je nějaká vděčnost k učiteli. Žádné vlče jakživ nepřijde starému Bálúovi poděkovat za vyučení. Pověz tedy, ty moudrá hlavo, slova lovcích šelem.“

„Vy a já jsme z jedné krve.“ Mauglí to po způsobu lovcích šelem pronesl s medvědí výslovností.

„Dobrá. A co řekneš ptákům?“

Mauglí mu to zopakoval a na konci každé věty hvízdal jako luňák.

„A hadům,“ řekl Baghíra.

Mauglí odpověděl přímo nepopsatelným sykotem, potom udělal kotrmelec, pochvalně si plácl do dlaní, skočil Baghírovi na hřbet, bokem se tam uvelebil, patami ho kopal do lesklé srsti a hrozně se na Bálúa šklebil.

„Vida, vida. Za menší škrábnutí to stálo,“ řekl něžně hnědý medvěd. „Však si jednou na mě vzpomeneš.“ Otočil se k Baghírovi a vykládal mu, že klíčová slova prosbami vymámil na divokém slonu Háthím, ten se v tom vyzná, a Háthí sám že zavedl Mauglího k tůni, aby tam pochytil hadí slova, protože Bálú je neumí vyslovit. Mauglímu že se teď v džungli nemůže celkem nic stát, protože mu neublíží ani had, ani pták, ani šelma.

„Nemá se tedy koho bát,“ dodal Bálú a hrdě si poklepal na huňaté panděro.

„Leda svého plemene,“ zašeptal Baghíra a potom okřikl Mauglího: „Pozor, bratříčku, na má žebra. Co tak po mně rejdiš?“

Mauglí se totiž usilovně domáhal Baghírovy pozornosti, na pleci ho cloumal za srst a prudce ho kopal. Konečně se mu věnovali a Mauglí

zaječel, co měl síly: „Však já budu mít vlastní plémě a celý den je budu vodit po větvích.“

„Co to zas blábolíš, ty povídálku?“ řekl Baghíra.

„Ano, budu, a po starém Bálúovi budu házet větvemi a blátem,“ ječel Mauglí. „Oni mi to slíbili, hm!“

„Bác!“ mohutnou tlapou srazil Bálú Mauglího z Baghírova hřbetu. Chlapec mu zůstal ležet mezi předními tlapami. Věděl, že se medvěd zlobí.

„Mauglí,“ řekl Bálú, „ty jsi mluvil s Bandary – s opičím lidem.“

Mauglí koukl po Baghírovi, jestli se také zlobí. Pardál měl oči strnulé jako nefrit.

„Ty jsi byl u opičího lidu – u šedých opic – u lidu bez zákona –, který pojídá kdeco. Styď se.“

Mauglí vleže na zádech vysvětloval: „Bálú mě praštil po hlavě. Utekl jsem mu a tu slezly ze stromu šedé opice a litovaly mě. Nikdo jiný si mě nevšiml,“ zafňukal.

„Soucit opičího lidu!“ uchechtl se Bálú. „To je jako nehybnost horské bystřiny! Jako chládek letního slunce. A co bylo dál, člověčí mládě?“

„Potom, potom mi dali ořechy a všelijaké pamlsky a v náruči mě vynesli do koruny stromu, že prý jsem jejich pokrevní bratr, jenom ohon mi chybí, a jednou že se stanu jejich vůdcem.“

„Vždyť žádného vůdce nemají,“ řekl Baghíra. „Oni lžou. Odjakživa lžou.“

„Byli na mě hodní, ať prý za nimi přijdu zas. Pročpak jste mě nikdy nezavedli mezi opičáky? Postávají na zadních nohou jako já. Netlučou mě tvrdými tlapami. Celý den si hrají. Pusť mě! Pusť mě, ty zlý Bálúe! Budu si s nimi zase hrát.“

„Poslyš, člověčí mládě,“ ozval se medvěd hromovým hlasem, jako když za dusné noci zahřmí. „Naučil jsem tě veškerému zákonu džungle, platnému pro jeho obyvatele – kromě opičáků, kteří jsou domovem na stromech. To jsou vyvrhelové. Ani vlastní řeč nemají, pořád jen napínají uši, a jak zaslechnou nějaké slovo, hned je ukradnou, pořád tam shora jen pokukují a číhají. Mají jiné mravy než my. Vůdce neznají. Chybí jim

paměť, naparují se a chvástají, žvaní, co všechno nejsou a co všechno v džungli dokáží, ale jen spadne ořech ze stromu, dají se do smíchu a na všechno zapomenou. My z džungle se s nimi nestýkáme. Kde se napájejí opice, tam nepijeme, kam chodí opice, tam nechodíme, kde ony loví, tam nelovíme, kde ony hynou, tam nehyneme. Jestlipak jsem se ti do dnešního dne slovem zmínil o Bandar lógu?"

„Ne,“ hlesl Mauglí: po medvědových slovech se totiž v lese rozhostilo hrobové ticho.

„Obyvatelé džungle o opičácích nemluví a na ně nemyslí. Opičáci chodí v hejnech, jsou zlí, špinaví, drzí a touží jen po tom, aby si jich obyvatelé džungle všimli. Jenže my si jich nevšímáme, i když nám na hlavu házejí ořechy a kal.“

Jen domluvil, zaharašila z větví prška ořechů a halouzek.

Bylo je slyšet, jak tam v závratné výši mezi temnými větvemi chrchlají, skučí a zlostně rejdí.

„Obyvatelé džungle nesmějí s opičáky nic mít,“ řekl Bálú. „Pamatuj si to.“

„Nesmějí nic mít,“ řekl Baghíra. „Ale tak si myslím, že tě měl před nimi Bálú varovat už dřív.“

„Já – já že jsem ho měl varovat? Copak mě napadlo, že si bude hrát s takovou holotou? S opičáky! Fuj!“

Znovu se jim snesla na hlavu prška. Oba se tedy sebrali a Mauglího odvedli s sebou. Co řekl Bálú o opičích, byla svatá pravda. Domovem jsou v korunách stromů. Nahoru se šelmy skoro nedívají, a tak se opičáci obyvatelům džungle málokdy připlou do cesty. Ale jak někde zastihnou churavého vlka, raněného tygra nebo medvěda, hned ho týrají a po kdejaké šelmě schválně házejí klacky a ořechy, jen aby na sebe upoutali pozornost. Potom skučivě a pištivě prozpěvují hloupé písničky a vyzývají obyvatele džungle, ať za nimi vylezou na stromy a tam s nimi zápasí, nebo se zase sami mezi sebou zuřivě servou a mrtvolý nechají ležet před očima obyvatel džungle. Pořád by si chtěli opatřit vůdce a vlastní zákony a mravy, ale nikdy z toho nic není, protože druhý den na to zapomenou, a tak si namlouvají: „Co si myslí Bandar lóg dnes, to

si bude jednou myslit celá džungle,“ a tím se utěšují. Šelmy na ně sice nedosáhnou, ale také si jich nevšímají. Nemálo je tedy potěšilo, že si s nimi přišel Mauglí zahrát a že se za to Bálú na něho zlobí.

Na víc už nepomýšleli – Bandar lóg stejně na nic kloudného nemyslí. Jeden z nich však dostal báječný nápad. Kdekomu vykládal, jak se jejich plemeni vyplatí mít Mauglího mezi sebou. Na ochranu proti větru umí plést proutí. Když ho chytanou, třeba je to naučí. Po otci dřevorubci měl Mauglí v krvi lecjakou dovednost. Bez dlouhého přemýšlení stavěl si ze spadlých větví domečky. Opičáci ho ze stromů pozorovali a velmi nad tou hrou žasli. Řekli si, že si tentokrát opravdu opatří vůdce a budou z nich nad jiné moudří obyvatelé džungle – tak moudří, že si toho kdekdo všimne a zbledne závistí. Přes celou džungli šli tedy potichu za Bálúem a Baghírou a Mauglím, dokud si ti tři v poledne nezdřímli. Mauglí ulehl všecek zahanbený mezi pardála a medvěda a řekl si, že si s opičáky nebude nic začínat.

Najednou se probral a ucítil, jak ho za nohy i za paže berou něčí dlaně – pevné, silné, drobné dlaně – a jak mu větve šlehají do obličeje. Přes rozkomíhané haluze uviděl dole Bálúa, jak usedavým nárkem burcuje celou džungli, a Baghíru, jak cení zuby a drápe se na strom. Bandarové vítězoslavně zavřeštěli a vyšplhali se na nejhořejší větve, kam si za nimi Baghíra netroufal, a odtamtud na něho hulákali: „On si nás všiml! Baghíra si nás všiml. Obyvatelé džungle žasnou nad tím, jak jsme obratní a chytrí.“ Potom se dali na útěk. Útěk opičáků stromovím se nedá dobře popsat. Padesát, sedmdesát, ba sto stop nad zemí mají tam cesty i rozcestí, z kopce do kopce po nich putují třeba i v noci. Dva nejsilnější opičáci popadli Mauglího pod paží a dvacetistopovými skoky se s ním hnali přes vrcholky stromů. Být sami, byli by uháněli dvojnásob rychle, ale svou tíhou je chlapec zdržoval. Mauglímu bylo zle a hlava se mu točila, ale jinak se mu ten úprk líbil. A přece se děsil, když se pod ním v hloubi mihl kousek půdy, a po každém přemetu přes propast strašně to s ním škublo a žuchlo, div duši nevypustil. Vzhůru po stromě se drali strážci, až se pod nimi tenounké nejhořejší větve ohýbaly a praskaly, potom si odchrchlali, hekli, mžikem se vymrštili a snesli se na další

strom a rukama nebo nohama chňapli po dolních větvích. Chvilími zahlédl Mauglí tichou zelenou džungli na míle daleko, tak je vidět na míle dopředu moře z vrcholu stožáru, jindy se zas octl s průvodci málem u země a do obličeje ho šlehalo větroví a listí. S praskotem, jekem, vřeštěním hnalo se po stromových cestách celé plémě Bandarů a skokem unášelo svého zajatce Mauglího.

Mauglí trnul, že ho upustí, potom na ně dostal zlost, ale raději se nevzpouzel. Posléze se zamyslel. Nejprve musím vzkázat Bálúovi a Baghírovi. Tempu opic, to věděl, jeho přátelé nepostačí. Marně se díval dolů, bylo vidět jen hořejšek větví, upřel tedy zrak vzhůru a tu vysoko v blankytu zahlédl luňáka Číla. Třepetal se a kroužil a číhal, až něco v džungli zahyne. Číl si všiml, že opice něco unášejí, slítl tedy o několik set yardů níže podívat se, je-li to něco k snědku. Samým překvapením hvízdal, jak Mauglího táhnou na vršek stromu a jak mu Mauglí dává znamení: „Ty a já jsme z jedné krve.“ Znovu se nad chlapcem zavřely rozvlněné větve, ale Číl se závčas vznesl nad další strom a tu se pod ním vynořila hnědá tvářička. „Sleduj mou stopu,“ křikl Mauglí. „Pověz o ní Bálúovi ze séónijské smečky a Baghírovi z Poradní skály.“

„A od koho, bratře?“ Číl se s Mauglím zatím nesetkal, ale samozřejmě o něm věděl.

„Jsem žabák, Mauglí. Říkají mi člověčí mládě. Sleduj mou stopu!“

Poslední slova zavřískal, jak chtěl nechtěl letěl vzduchem. Číl jen přikývl, potom stoupal vzhůru, až byl jak prášek, a tam trčel a zrakem bystrým jako dalekohled pozoroval rozkomíhané vrcholky stromů, po nichž se tryskem hnali Mauglího strážci.

„Ti se nikdy daleko nedostanou,“ ušklíbl se. „Co si umíní, nikdy neprovedou. Bandarové pořád jen vymýšlejí něco nového. Jestli mě neklame zrak, tentokrát si vymysleli pěknou melu. Bálú není žádný jelimánek, a pokud vím, Baghíra taky nezabíjí jenom kozy.“

Kolébal se tedy na křídlech, drápy přitaženy k sobě, a čekal.

Bálúem a Baghírou lomcoval vztek a zármutek. Baghíra se předháněl ve šplhání, ale tenké větve se pod jeho tíhou lámaly a pokaždé slítl dolů, mezi drápy plno kůry.

„Pročpak jsi člověčí mládě nevaroval?“ houkl na chudáka Bálúa. Ten cválal nemotorně vpřed a těšil se, že opice dohoní. „Bitím jsi ho div neutloukl, raději jsi ho měl varovat.“

„Honem. Honem! Třeba – třeba je doženeme!“ sípal Bálú.

„Takovým krokem! Ani raněnou krávu takhle neuštveš. Učiteli zákona – vypláčeči mlád'at – ještě míli takhle utíkej, a praskneš. Posad' se a přemýšlej. Něco si vymysli. Nač se tak štvát. Když jim budeme v patách, ještě ho upustí.“

„Arula! Hú! Třeba je omrzelo nést se s ním a už ho upustili. Opičákům není co věřit. Na hlavu mi položte mrtvé netopýry. K jídlu mi dejte zčernalé kosti! Skutálejte mě do úlu, ať mě včely ubodají, s hyenou mě pochovejte, jsem nejnešťastnější medvěd na světě. Arulala! Vahúa! Ach Mauglí, proč jsem já tě tloukl po hlavě, proč jsem tě raději nevaroval před opičáky. Třeba jsem mu vytloukl z hlavy, co měl ten den uloženo, a teď je v džungli sám a sám a klíčové slovo mu chybí!“

Bálú si zakryl prackami uši a s kvílením se válel po zemi.

„Vždyť mi ještě před chvilkou všechna slova správně odříkal,“ utrlh se na něho Baghíra. „Nic si nepamatuješ a nevíš, co se sluší. Co by tomu džungle řekla, kdybych se já, černý pardál, svinul do klubička jako dikobraz Sáhí a vrískal na celé kolo?“

„Ať si myslí džungle, co chce, mně je to jedno. Třeba je už po něm.“

„Dokud ho svévolně neshodí z větví nebo ho z dlouhé chvíle nezabíjí, nemám o člověčí mládě strach. Je chytrý, leccos se naučil, a hlavně má pohled, který obyvatelům džungle nahání strach. Jenže ho mají v moci opičáci. To je zlé, ti bydlí na stromech a nikoho z nás se nebojí.“ Baghíra si zamyšleně olízl pracku.

„Jsem já to trulant! Tlustý, hnědý trulant, který neumí než vyhrabávat kořínky.“ Bálú se rázem posadil. „Pravdu děl divoký slon Háthí: Každý se něčeho bojí, a opičáci se bojí skalního hada Káa. Ten šplhá stejně jako oni. V noci jim krade opičátka. Stačí jen o něm hlesnout, hned jim hnusný ocas strachem ztuhne. Pojd'me za Káem.“

„Co ten nám bude platný? Není z našeho plemene, je beznohý – a oči má uhrančivé,“ řekl Baghíra.

„Je staříčkový a náramně chytrý. A hlavně má pořád hlad,“ řekl bujaře Bálú. „Slib mu hodně koz.“

„Po nasycení prospí celý měsíc. Třeba zrovna spí. A i když je vzhůru, co když si raděj sám nějakou kozu zabije?“ Baghíra Káa moc neznal, a tak mu samozřejmě nedůvěřoval.

„Možná že ho, milý lovče, spolu přesvědčíme.“ Opelichaným hnědým ramenem šťouchl Bálú do pardála, i vypravili se za skalním hroznýšem Káem. Zastihli Káa, jak si v odpoledním slunci hoví na horkém skalním výstupku a zálibně si prohlíží nový šat. Deset dní prožil v ústraní, jak svlékal kůži, a byl teď nádherný – mohutnou tuponosou hlavou rejdlil po zemi a třicet stop dlouhé tělo svíjel do roztodivných křivek a uzlů a už předem se olizoval, jak se těšil na oběd.

„Ještě nejedl,“ oddechl si spokojeně Bálú, když uviděl jeho krásně žíhané hnědožluté roucho. „Pozor, Baghíro! Po každém svléknutí kůže bývá přisleplý a hned útočí.“

Ká nebyl jedovatý – sám jedovatými hady, těmi zbabělci, pohrdal –, jeho síla spočívala v objetí: jakmile se svými mohutnými smyčkami kolem někoho ovinul, byl s ním konec. „Dobrý lov!“ křikl Bálú a žuchl na zadek. Ká byl jako všichni hroznýši nahluchlý a první křiknutí nezaslechl. Pro jistotu se však rozvinul a pohotově sklonil hlavu.

„Dobrý lov vespolek,“ odpověděl. „Hoho, Bálú, kdepak se tu bereš? Dobrý lov, Baghíro. Někdo z nás se rozhodně potřebuje najíst. Objevila se nablízku nějaká zvěř? Takhle nějaký kolouch nebo třeba i býček? Jsem jako vyschlá studna.“

„Zrovna jsme na lovu,“ prohodil Bálú. Věděl, že na Káa nesmí pospíchat.

„Když dovolíte, půjdu s vámi,“ řekl Ká. „Vám, Baghíro a Bálúe, na nějaké ráně vedle nesejde, zato já – já musím celé dni čekat na lesních stezkách a kvůli opičce šplhám třeba celou noc. Jojo. Větve už nejsou, jak bývaly za mých mladých let. Samé uschlé a práchnivé halouzky.“

„Je to možná tím, že jsi tak těžký,“ řekl Bálú.

„Je mě pořádný kus – pořádný kus,“ řekl hrdě Ká. „Ale přece jen za to může ten nový lesní porost. Na posledním lovu moc nechybělo –

opravdu moc nechybělo – a byl bych spadl, a jak jsem chrastivě sjel dolů – ocas jsem totiž neměl kolem kmene dost pevně ovinutý –, probudil jsem opičáky a oni mi hrubě vyspílali.“

„Beznohých žlutých žízal,“ utrousil pod vousy Baghíra, jako by si na něco vzpomínal.

„Ssss! Takhle že mi nadávali?“ řekl Ká.

„Tak nějak minulý měsíc pokřikovali, ale my jsme si jich vůbec nevšíмали. Oni toho napovídají – dokonce prý jsi přísel o zuby a troufneš si jen na kůzle, protože (je to ale nestydatá čeládka, ti Bandar lóg) – protože prý se bojíš kozlích růžků,“ hovořil úlisně Baghíra.

Had, zvláště mazaný hroznýš jako starý Ká, dá málokdy najevo zlost, ale Bálúovi a Baghírovi neušlo, jak se mu mohutné polykací svaly na obou stranách chřtánu vlní a nadouvají.

„Přenesli své loviště jinam,“ řekl jakoby nic. „Jak jsem si dnes vyšel na sluníčko, slyšel jsem je lomozit ve vrcholcích stromů.“

„My – my totiž Bandary zrovna pronásledujeme,“ řekl Bálú, ale zbytek mu uvázl v hrdle. Co si pamatoval, žádný obyvatel džungle se dosud nepřiznal, že ho zajímají opice.

„Nejspíš něco významného pudí dva takové lovce – ba co dím, vůdce v džungli – po stopě Bandarů,“ ozval se zdvořile Ká. Zvědavostí to už nemohl vydržet.

Bálú spustil: „Já jsem vlastně jenom starý a leckdy dost hloupý učitel zákona u séónijských vlčat, a tady Baghíra –“

„Je Baghíra,“ řekl černý pardál a scvkl čelisti. Na skromnost si nepotrpěl. „Věc se má takhle. Ti zloději ořechů a lupiči palmových listů nám ukradli člověčí mládě, snad jsi už o něm slyšel.“

„Sáhí (s těmi ostny se moc naparuje) mi povídal, že nějakého lidského tvora přijali do vlčí smečky, ale já jsem tomu nevěřil. Sáhí něco zaslechne jen na půl ucha a pak to ještě zpotvoří.“

„Je to tak. Takové člověčí mládě ještě na světě nebylo,“ řekl Bálú. „Je z člověčích mláďat nejlepší a nejmoudřejší a nejsmělejší – je to můj žák a Bálúovo jméno proslaví po všech džunglích; já – totiž my – k němu, Káe, s láskou lneme.“

„Ccc! Ccc!“ řekl Ká a zamával hlavou. „Však já vím, co je láska. Mohl bych toho o ní navyprávět –“

„Necháme si to, až bude jasná noc a všichni budeme nasyceni, pak to teprve náležitě oceníme,“ vpadl mu do řeči Baghíra. „Naše člověčí mládě je v rukou Bandarů a ti se, jak známo, bojí z celé džungle jenom Káa.“

„Jenom mě se bojí! Bodejt' ne,“ řekl Ká. „Tlachaví, hloupí, ješitní – ješitní, hloupí, tlachaví jsou opičáci. Že drapli člověčí mládě, to je smůla. Nasbírají ořechy, potom je to omrzí a zas je zahodí. Půl dne tahají větve, že s ní udělají nevímco, a potom ji zlámou. Nezávidím člověčímu mláděti. Jak mi to ještě nadávali – žlutá ryba, ne?“

„Červ – červ – žízala,“ řekl Baghíra, „a ještě jinak, ale to se stydím říct.“

„Musíme jim připomenout, jak se mluví s pánem. Á – sp! Musíme jim osvěžit paměť. Kam s tím mládětem odešli?“

„To ví jen džungle. Myslím, že někam k západu,“ řekl Bálú. „Řekli jsme si, Káe, že ty to budeš vědět.“

„Já? Jak bych to věděl? Když se mi připletou do cesty, tak je seberu, ale Bandary nelovím, ani žáby – a taky ne žabinec na močále. Sss!“

„Vzhůru, vzhůru! Vzhůru, vzhůru! Hola! Hola! Hola, pohled' vzhůru, Bálúe ze séonijské smečky!“

Bálú pohlédl vzhůru, odkud se to ozývá, a on to luňák Číl letěl střemhlav dolů, rozpjaté letky ozářeny sluncem. Dávno už měl jít Číl na kutě, ale místo toho slídl nad celou džunglí, jak hledal medvěda. V hustém listí ho nikde nezahlédl.

„Copak?“ řekl Bálú.

„Viděl jsem u Bandarů Mauglího. Mám ti to vyřídit. Dával jsem pozor. Bandarové ho odvedli za řeku do opičího města – do Chladných doupat. Zdrží se tam možná noc, možná deset nocí, možná jen hodinu. Řekl jsem netopýrům, aby ve tmě hlídali. Tak zní můj vzkaz. Dobrý lov, vy tam dole!“

„Plný chřtán a hluboký spánek, Číle,“ zvolal Baghíra. „Budu na tebe pamatovat, až něco skolím, schovám ti hlavu – výtečný luňáku.“

„To nic. To nic. Chlapec si pamatoval klíčové slovo. Co bych to neudělal,“ a Číl se zase vznesl vzhůru a odlétl na svůj hřad.

„Nezapomněl, nač má jazyk,“ uchechtl se Bálú. „Takový klouček, vlečou ho po stromech, a on si vzpomene na klíčové ptačí slovo.“

„Však jsi mu je důkladně vtloukl do hlavy,“ řekl Baghíra. „Jsem na něho pyšný. Ale teď musíme do Chladných doupat.“

Věděli, kde to je, ale z obyvatel džungle tam chodil málokdo. Takzvaná Chladná doupata byla staré zpustlé město, zapadlé a pohřbené v džungli, a kde dřív bývali lidé, tam šelmy zřídka chodí. Nanejvýš ještě divoký kanec, ale ne lovecká plemena. I opice tam bydlely asi tak, jako bydlely jinde. Dravci dbali cti se k Chladným doupatům přiblížili jen v době sucha. V zchátralých studních a nádržích se tam drží špetka vody.

„Cesta nám potrvá půl noci – když půjdeme rázně,“ řekl Baghíra a Bálú zvažněl. „Půjdu co nejrychleji,“ pravil bázkově.

„Čekat na tebe, to nejde. Drž se, Bálú, za námi. My dva – Ká a já – to musíme vzít zčerstva.“

„Noha nenoha, já tvým čtyřem klidně stačím,“ utrousil Ká. Bálú se rozběhl, ale všecek udýchán hned usedl, nechali ho tedy, že za nimi dojde. Baghíra se hnál vpřed křepkým pardálím cvalem. Ká nic neříkal, ale ať zrychloval Baghíra sebevíc, obrovský hroznýš s ním držel krok. Teprve u horské bystřiny získal Baghíra náskok, protože ji prostě přeskočil. Ká ji přeplaval, hlavu a krk dvě stopy pod vodou, ale na rovné půdě ho zas dohonil.

„Při uraženém zámku, který mi dopomohl na svobodu,“ řekl za soumraku Baghíra, „nějaký loudal zrovna nejsi.“

„Mám hlad,“ řekl Ká. „Ostatně mi nadávali, že jsem ropucháč.“

„Červ – žízala, ještě k tomu žlutá.“

„To je jedno. Jdeme.“ Ká jako by se po zemi roztékal, upřeně pátral po nejkratší cestě a pevně se jí držel.

Opíčáci si v Chladných doupatech na Mauglího přátele ani nevzpomněli. Dopravili chlapce do Ztraceného města a velmi si na tom zakládali. Mauglí až dosud žádné indické město neviděl. Byla to sice pouhá

hromada sutin, ale jemu připadala skvělá a nádherná. Město na vršku postavil kdysi dávno nějaký král. Dosud bylo znát kamenné silnice vedoucí k sesutým branám, kde z rozviklaných, zrezivělých veřejí trčely zbylé štěpiny. Stromy prorostly hradbami a vyrostly na ně. Bašty se sesuly a zchátraly a z věžních oken na hradbách v hustých chumáčích splýval břečťan.

Na samém vršku stál veliký palác bez střechy. Mramor na nádvořích a v kašnách popraskal, měl rudé a zelené skvrny. I dláždění na dvoře, kde bývali ubytováni královi sloni, zbortily traviny a mladé stromy. Z paláce bylo vidět dlouhé řady domů bez střech: město vypadalo jako prázdná plástev naplněná tmou. Na náměstí, kde se protínaly čtyři cesty, stál beztvarý balvan, kdysi to byla modla. Na nárožích zely díry a trhliny, dříve tam byly veřejné studny. A z rozervaných chrámových kopulí vyrážely plané filky. Opice říkaly sutinám naše město a nad obyvateli džungle, žijícími v lese, ohrnovaly nos. Jenže nač se tam stavení zbudovala a k čemu jsou, to nevěděly. Posedávaly dokola v králově poradní komnatě, hledaly si blechy a hrály si na lidi. Nebo se proháněly v domech bez střech, snášely do kouta maltu a kousky cihel, za chvíli na svou skrýš zapomněly, v houfech se strkaly, rvaly a vřeštěly, potom se zas rozběhly hrát si na terasách královské zahrady, pro zábavu tam třásly růžovými štěpy a oranžovníky, až z nich padalo ovoce i květy. V královském paláci prozkoumávaly chodby a tmavé průchody a stovky šerých pokojů, ale co spatřily i nespatřily, to si nikdy nezapamatovaly. A tak se jednotlivě nebo ve dvojicích nebo v houfech potulovaly sem a tam a říkaly si, že si vedou jako lidé. Pily z nádrží a kalily vodu, potom se o ni porvaly, potom se zas houfně rozběhly a řvaly: „Nikdo z celé džungle není tak moudrý a dobrý a chytrý a silný a mírný jako Bandarové.“ Tak to šlo pořád dokola, až je město omrzelo a vrátily se na vrcholky stromů a doufaly, že si jich obyvatelé džungle všimnou.

Mauglí měl zákon džungle v žilách. Takový život se mu nezamlouval, ba ho ani nechápal. Do Chladných doupat ho opice dovlekly pozdě odpoledne. Po dlouhé cestě by byl Mauglí nejraději ulehl ke spánku, ale kdepak opice – ty se vzaly za ruce, tancovaly dokola a prozpěvovaly

hloupé písničky. Jeden opičák pronesl řeč a svým druhům zvěstoval, že Mauglího zajetí je mezníkem v dějinách Bandarů. Mauglí jim totiž ukáže, jak si mají z proutí a rákosí plést stříšky proti dešti a zimě. Mauglí utrl břečťan a hned z něho dělal pletivo. Opice to dělaly po něm, ale za chvíli je to omrzelo, tahaly se za ocas, poskakovaly po čtyřech a chrchlaly.

„Chtěl bych se najíst,“ řekl Mauglí. „V těchto končinách džungle se nevyznám. Dejte mi jíst, nebo mě pusťte do hor.“

Nějakých dvacet třicet opic se mu rozběhlo pro ořechy a plané papáje. Cestou se o ně porvaly a vracet se s chatrným zbytkem jim nestálo za to. Mauglího všechno bolelo, měl zlost a hlad, a tak bloumal po pustém městě a občas vydával lovecký pokřik cizince, ale nikdo se mu neozýval. Uvědomil si, že je to s ním prašpatné. „Pravdu měl Bálú, když mluvil o Bandarech,“ řekl si. „Nemají zákon, lovecký pokřik ani vůdce – jenom hloupá slůvka a nenechavé zlodějské pracky. Jestli mě tady umučí hladu nebo zabijí, bude to jen mou vinou. Zkusím vrátit se do své džungle. Raději si dám nařezat od Bálúa (a výprask mě nemine), než bych se tady s Bandary honil za hloupými růžovými lístky.“

Došel až na městské hradby, ale opice ho z nich strhly zpátky. Ani prý neví, jaké štěstí ho potkalo, a aby jim byl náležitě vděčný, celého ho poštipaly. Zaťal zuby, ani nemukl a spolu s opicemi se odebral na terasu nad nádržemi z červeného pískovce, zpola naplněnými dešťovou vodou. Uprostřed terasy stál zborcený letohrádek z bílého mramoru, zbudovaný pro královny zesnulé před sto lety. Kopulovitá střecha se zbortila a zatarasila podzemní chodbu, kudy tam královny z paláce chodily. Zachovalé stěny byly z kružbově prolamovaného mramoru – překrásné mléčně bílé mřížoví bylo posázeno acháty a karneoly a jaspisy a lazurity. Za vrškem se vynořil měsíc, a jak prosvítal dovnitř, vrhal na podlahu stín jako tmavý vyšívaný samet. Přes všechnu pohmožděnost, ospalost a vyhladovělost neubránil se Mauglí smíchu, když ho dvacet Bandarů najednou začalo přesvědčovat, jací jsou slavní a moudří a silní a mírní a jak je to hloupé, když od nich chce odejít. „Jsme slavní. Jsme svobodní. Jsme úžasní. Jsme z celé džungle nejúžasnější!

Říkáme to všichni, bude to tedy pravda,“ hulákali na něho. „Protože jsi mezi námi poprvé a naše slovo zanesesh obyvatelům džungle, aby si nás napříště všímali, povíme ti, jací jsme výtečníci.“ Mauglí se nebránil. Na terasách se sešly stovky opic a poslouchaly opičí řečníky, jak velebí Bandary. Když došel řečníkovi dech, všichni naráz zahulákali: „Je to tak. Říkáme to všichni.“ Mauglí pokyvoval a mžoural a na všechno odpovídal: „Ano.“ Z toho rámusu mu šla hlava kolem. „Snad je všechny pokoušal šakal Tabákí,“ řekl si, „a oni se pominuli. Vždyť je to dívání neboli pominutost. A to nechodí vůbec spát? Zrovna se měsíc schovává za mrak. Jestli je mrak dost velký, mohl bych se ve tmě pokusit o útěk. Jenže jsem utrmácený.“

Z rozpadlého příkopu pod městskými hradbami pozorovali mrak oba dobří přátelé Baghíra a Ká. V houfech jsou opičáci nebezpeční, to věděli, nazdařbůh něco podnikat se jim tedy nechtělo. Opičáci se pouštějí do boje, jenom když je jich sto na jednoho, a rvát se proti takové přesile, o to v džungli nikdo nestojí.

„Zajdu k západním hradbám,“ zašeptal Ká, „půda se tam naštěstí svažuje a já po ní sklouznu jako nic. Mně se na hřbet po stovkách nevrhnou, zato –“

„Já vím,“ řekl Baghíra. „Škoda že tu není Bálú. Musíme si poradit sami. Až se měsíc schová za tamhleten mrak, vylezu na terasu. Konají tam nad chlapcem jakousi poradu.“

„Dobrý lov,“ řekl zasmušile Ká a odplazil se k západním hradbám. Nebyly tolik sesuté a chvíli to mohutnému hadovi trvalo, než se vyškrábal po kamenech nahoru. Měsíc se schoval za mrak, Mauglí přemýšlel co teď a vtom zaslechl na terase Baghírův lehký krok. Téměř bez hlesu tam černý pardál vyběhl. Kousat, to by jen mařil čas, a tak bušil zprava i zleva do opic, obklopujících Mauglího v padesáti až šedesáti řadách. Rozlehl se ustrašený a vzteklý skřek. Baghíra se proháněl po povalených, kopajících opičácích, a tu nějaký opičák křikl: „On je jenom jeden. Zabijte ho! Zabijte!“ Houfem se na něho opičáci vrhli, o překot ho hryzali, škrábali, tahali a rvali. Nějakých pět šest opičáků popadlo Mauglího, vysadili ho na zed' a dírou v prasklé kupoli ho spus-

tili dolů. Chlapec vyrostlý mezi lidmi by se byl při tom pádu z výšky dobrých patnácti stop notně potloukl. Mauglí však dopadl na nohy, jak se to naučil od Bálúa.

„Zůstaň si tam,“ křičeli opičáci. „Nejprve zabijeme tvé přátele a potom si s tebou pohrajeme – jestli tě ti jedovatí nechají naživu.“

„Vy i já jsme z jedné krve,“ rázem pronesl Mauglí hadí pokřik. V suti kolem sebe slyšel šelest a sykot; pro jistotu pronesl hadí pokřik ještě jednou.

„Ssslyšíme! Všichni spustit kápě!“ ozvalo se tlumeně půl tuctu hlasů. (V Indii se v každých rozvalinách usadí časem hadi a v letohrádku se to hemžilo brejlovci.) „Stůj klidně, bratříčku, mohl bys nás zašlápnout.“

Mauglí se ani nehýbal, vyhlížel mřížovím a poslouchal divou vřavu kolem zápasícího černého pardála – vrískali, brebentili, popadali dech a Baghíra těžce supěl, jak v klubku nepřátel uhýbal, vyrážel vpřed, kroutil se a svíjel. Co byl Baghíra na světě, poprvé zápasil na život a na smrt.

„Bálú je jistě nablízku. Sám by se sem Baghíra nevydal,“ řekl si Mauglí a nahlas zavolal: „K nádrži, Baghíro. Pust’ se k nádrži. Pust’ se tam a ponoř se do ní. Skoč do vody!“

Baghíra zaslechl Mauglího volání. Poznal, že je Mauglí naživu, a znovu nabyl odvahy. Píď za pídi se urputně a bezhlesně prodíral k nádrži. A tu se od zborčené hradby obrácené k džungli ozval Bálúův burácivý válečný pokřik. Starý medvěd utíkal, co mohl, ale dřív se tam nedostal. „Baghíro,“ houkl, „tady jsem. Už lezu nahoru. Pospíchám. Ahuvóra! Kameny se mi drolí pod nohama. Jen počkejte, až přijdu, vy prachbídni Bandarové.“ Uřícen doběhl na terasu a rázem zmizel až po hlavu v roji opic. Dosedl pevně na zadek, rozpřáhl přední tlapy, nejbližší opice, na které dosáhl, rozmačkal v objetí a potom do nich vytrvale bušil plác – plác – plác jako lopatkové kolo na parníku. A tu žuchl a plácl do vody Baghíra. Mauglí poznal, že se probojoval do nádrže a tam za ním opice nemohou. Pardál ležel až po krk ve vodě a popadal dech. Na červených schodech postávaly ve třech řadách opice a vztekle rejdivy. Ze všech stran se na něho chystaly skočit, až odtamtud vyleze na pomoc Bálúovi.

A tu zdvihl Baghíra urousanou bradu z vody a zoufale pronesl hadí pokřik o pomoc: „Vy a já jsme z jedné krve.“ Napadlo ho, že Ká vzal snad v poslední chvíli do zaječích. Bálú se na terase div neudusil pod tíhou opice, a přece se zachechtal, když zaslechl pardálovo volání o pomoc.

Ká se zrovna vydrápal na západní hradby a rázně se na nich uvelebil, až vylomil a do příkopu shodil příkrovní kámen. Výhodného postavení chtěl náležitě využít, několikrát se tedy svinul a rozvinul, aby se přesvědčil, jestli má kdejakou stopu svého sáhodlouhého těla ve střehu. Boj s Bálúem dosud trval a kolem Baghíry ponořeného v nádrži stále povykovaly opice. Netopýr Mang poletoval sem a tam a zprávu o velké bitvě zvěstoval celé džungli, až nakonec i divoký slon Háthí zatroubil a v širé dáli procitly houfy opičáků a po stromových cestách skokem běžely do Chladných doupat na pomoc druhům a hřmotem rvačky se na míle kolem vyplašili denní ptáci. A tu se do toho zpřímá, řízně, krvelačně vrhl Ká. Hroznýšova bojová síla spočívá v úderu hlavou, do něhož vkládá veškerou tělesnou sílu i váhu. Představte si kopí, beranidlo nebo kladivo o váze téměř půl tuny, poháněné chladným, rozvážným duchem usazeným v topůrku. Zhruba takový byl v boji Ká. Příným úderem do prsou porazí čtyř až pětistopý hroznýš člověka. A Ká, jak víte, měřil třicet stop. První ránu namířil rovnou do houfu kolem Bálúa – zasadil ji, aniž otevřel ústa, a další už rozdávat nemusel. Opice se rozutekly s nářkem: „Ká. Je to Ká. Utečte! Utečte!“

Od nepaměti strašily opice své děti povídačkami o Káovi. Je to noční zloděj, sune se mezi větvemi ticho tichoučko, jako když mech roste, a ukradne i nejsilnější opici. Starý Ká dokáže, že vypadá jako suchá větev nebo práchnivý peň: i nejmoudřejší se spletou, a najednou je ta větev drapne. Ká byl pro opice hotový postrach džungle. Nevěděly, kam až sahá jeho moc, nevydržely jeho pohled a živé nevyvázly z jeho objetí. Strachem blekotaly, jak se rozutekly na zdi a střechy, a Bálú si zhluboka oddychl. Měl hustší srst než Baghíra, ale přece to v boji důkladně slízl. Teprve tehdy otevřel Ká ústa a dlouze zasyčel. Opice, zdaleka široka chvátající na pomoc Chladným doupatům, zůstaly schlíple stát, až se

přetížené větve pod nimi prohýbaly a praskaly. Umlkl také křik opic na hradbách a domech a v tichu, které po celém městě zavládlo, zaslechl Mauglí Baghíru, jak vylézá z nádrže a otřepává si mokrou srst. A tu se znovu rozlehl ryk. Opice se draly výš po hradbách, kolem krku objímaly mohutné kamenné modly a s ječením si to metly po baštách. V letohrádku zatím poskakoval Mauglí radostí, tiskl zrak k mřížoví a na přední zuby houkal výsměšně a opovržlivě jako sýček.

„Vytáhněte člověčí mládě z pasti, já už dál nemůžu,“ zasípal Baghíra. „Vezměme s sebou člověčí mládě a pojďme. Opice třeba ještě zaútočí.“

„Dokud jim nepokynu, ani se nehnou. Ssstat!“ zasyčel Ká a celé město znovu zmlklo. „Dřív to, bratře, nešlo, ale tak se mi zdá, že jsi pokřikoval,“ oslovil Baghíru.

„To byl – to byl nejspíš válečný pokřik,“ odpověděl Baghíra. „Co ty, Bálúe, jsi zraněn?“

„Čert ví, snad mě rozcupovali na nějakých sto medvídků,“ ozval se Bálú a důkladně protřepal jednu nohu po druhé. „Ouvej! Ti mi dali. Káe, myslím, že jsi nám oběma, Baghírovi a mně, zachránil život.“

„Rádo se stalo. A kde je ten človíček?“

„Tady v pasti. Nemůžu vylézt,“ křikl Mauglí. Přímo nad hlavou měl ohbí propadlé kopule.

„Odved'te ho. Rejdí tu jako páv Mór. Ještě nám ušlape mlád'ata,“ reptali uvnitř brejlovci.

„Hoho,“ zachechtal se Ká, „všude má ten človíček přátele. Uhni, človíčku. A vy, jedovatí, se schovejte. Zbořím zed'.“

Ká si pozorně prohlédl mramorové kružby, až našel zašlou škvíru, prozrazující nejslabší místo. Několikrát do ní lehce t'ukl hlavou, aby měl správný odstup, potom se svými šesti stopami zdvihl rovně nad zem a pětkrát šestkrát vši silou do zdi udeřil nosem. Mřížoví povolilo a sesulo se v oblacích prachu. Z otvoru vyskočil Mauglí, vrhl se mezi Bálúa a Baghíru – a pažemi jim oběma obemkl mohutnou šíji.

„Jsi zraněn?“ zeptal se Bálú a něžně ho sevřel v náručí.

„Všecko mě bolí, mám hlad a jsem samá modřina. Ti vás ale, bratři, zřídili. Vždyť krvácíte.“

„Oni taky.“ Baghíra se olízl a mrskl očima po skolených opicích na terase a kolem nádrže.

„To nic není, to nic není, jen když ty jsi zdrav, ty můj skvělý žabáčku!“ zafňukal Bálú.

„O tom si ještě povíme,“ prohodil suše Baghíra, až to Mauglího zarazilo. „Tady je Ká, který to za nás vyhrál a tobě zachránil život. Poděkuj mu, Mauglí, podle našich mravů.“

Mauglí se ohlédl a uviděl hroznýše, jak stopu nad ním komhává mohutnou hlavou.

„Tak to je ten človíček,“ řekl Ká. „Pleť má hebounkou, vypadá skoro jako Bandarové. Až zas někdy shodím kůži, pozor, človíčku, abych si tě nespletl s opicí.“

„Ty a já jsme z jedné krve,“ odpověděl Mauglí, „od tebe jsem tuto noc přijal život. Až budeš mít někdy, Káe, hlad, má kořist je tvou kořistí.“

„Děkuji, bratříčku,“ zamžoural šelmovsky Ká. „Jakoupak kořist zabíjí náš smělý lovec? Ptám se proto, abych mohl jít za ním, až se zas vydá na lov.“

„Sám nic nezabíjím – jsem maličký –, ale každému, kdo o to stojí, naháním kozy. Až ti bude kručet v břiše, přijď za mnou a uvidíš, jestli mluvím pravdu, nebo ne. Ruce mám šikovné,“ – napřáhl je k němu – „až se jednou octneš v pasti, třeba splatím dluh tobě, Baghírovi a Bálúovi. Dobrý lov vám všem, moji učitelé.“

„Správně,“ zabručel Bálú nad tím, jak hezky mu Mauglí poděkoval. Na chvíli spočinul hroznýš hlavou zlehka na Mauglího rameni. „Chrabré srdce a zdvořilý jazyk,“ řekl, „s těmi to, človíčku, v džungli někam přivedeš. Ale teď se odtud klid' se svými přáteli. Jdi spát. Měsíc zapadá, a co se chystá, není pro tebe.“

Měsíc zapadal za kopec a tetelivé řady opic schoulených na hradbách a cimbuřích vypadaly jako nějaké roztřesené cucky a cáry. Bálú se šel k nádrži napít, Baghíra si uhlazoval srst a Ká se připlazil doprostřed terasy, třeskně sklapl čelisti a rázem na něho opice upřely zrak.

„Měsíc zapadá,“ řekl. „Jestlipak je dost vidět?“

Z hradeb to zakvílelo jako vítr v korunách stromů. „Vidíme, ó Káe!“

„Dobrá. Začíná tanec – Káův hladový tanec. Sed'te zticha a pozorujte.“ Dvakrát třikrát se velkým kruhem otočil a hlavou pokýval vpravo i vlevo. Potom vytrvale a beze spěchu vytvářel smyčky a osmičky, vláčné a vazké trojúhelníky přecházející do čtverců a pětiúhelníků a uzlin a neustále si něco pro sebe tiše bzučel. Šero houstlo, převalující se proměnlivé klíčky zmizely očím, byl slyšet jenom skřípot šupin.

Bálů s Baghírou stáli jako zkamenělí, z hrdla se jim dral sten, na šíji se jim ježily štětiny. Mauglí to pozoroval s úžasem.

„Bandarové,“ ozval se konečně Ká, „jestlipak bez mého pokynutí hnete rukou nebo nohou? Mluvte!“

„Bez tvého pokynu nehneme, Káe, nohou ani rukou.“

„Dobrá. Postupte o krok blíž ke mně.“

Opičí řady se bezradně zakolísaly vpřed. Strnule se s nimi hnuli o krok také Bálů s Baghírou.

„Blíž!“ sykl Ká a všechno se zas posunulo.

Mauglí zatoužil odvést Bálúa a Baghíru. Sáhl na ně a šelmy sebou trhly, jako by procitly ze sna.

„Nech mi ruku na rameni,“ zašeptal Baghíra. „Nech mi ji tam, jinak bych se musel vrátit – vrátit za Káem. Ááá!“

„Nic to není, to jen Ká dělá v prachu kroužky,“ řekl Mauglí. „Pojďme.“ Mezerou v hradbách upláchl všichni tři do džungle.

„Uf,“ ulevil si Bálů, jakmile se zas octli mezi stromy. „Do smrti nechci Káa za spojence,“ všecek se otrásl.

„Umí toho víc než my,“ zachvěl se Baghíra. „Být tam ještě chvílku, snad jsem mu sám vlezl do chřtánu.“

„Než zas vyjde měsíc, však mu jich tam hodně vleze,“ řekl Bálů. „Pěkně si zaloví – po svém.“

„Co to vlastně znamenalo?“ zeptal se Mauglí. O hroznýšově kouzelné moci neměl tušení. „Viděl jsem jen velikého hada, jak se až do setmění hloupě kroutil. Chichi, jaký měl potlučený nos!“

„Mauglí,“ utrl se na něho Baghíra, „nos má potlučený kvůli tobě, tak jako já mám kvůli tobě pokousané uši a slabiny a pracky a Bálů zas krk a záda. Pěkných pár dní si Bálů a Baghíra s chutí nezaloví.“

„To nevadí,“ řekl Bálú, „jen když zas máme člověčí mládě.“

„Pravda, ale stálo nás to hrůzu času, kdy jsme si mohli zalovit, ran, chlupů – celý hřbet mám oškubaný –, nakonec i cti. Vzpomeň si, Mauglí, že já, černý pardál, jsem chtěl nechtěl zavolat Káa na pomoc a tím hladovým tancem jsme se dali Bálú a já zmámit jako nějací ptáčci. To všechno jen proto, člověčí mládě, že sis hrál s Bandary.“

„Pravda, svatá pravda,“ řekl lítostivě Mauglí. „Jsem nezdárné člověčí mládě a útroby se ve mně kormoutí.“

„Hm. Jakpak zní, Bálúe, zákon džungle?“

Bálú neměl chuť dělat Mauglímu další nepříjemnosti, ale se zákonem nejsou žádné žerty. Zabručel: „Lítost nebrání trestu. Ale nezapomeň, Baghíro, je maličký.“

„Nezapomenu. Lumpáčil, a výprasku neujde. Máš něco proti tomu, Mauglí?“

„Nemám. Chybil jsem. Ty a Bálú jste raněni. Trest je spravedlivý.“

Baghíra mu zasadil pět šest láskyplných pardálích štulců (vlastní mlád'ata by jimi ze spaní nevyburcoval), ale pro sedmiletého chlapce to byly peprné klofance, o jaké by žádný z vás nestál. Když si to Mauglí odbyl, kýchl a beze slova vstal ze země.

„A teď mi, bratříčku, vyskoč na hřbet,“ řekl Baghíra, „pojedeme domů.“

Na zákonu džungle je krásné už to, že trestem se všechno vyrovná. Žádné dodatečné šťourání.

Mauglí se Baghírovi opřel hlavou o hřbet a spal jak zabitý. Neprobudil se, ani když ho černý pardál složil doma ve vlčí sluji.

Vandrovní píseň Bandarů

Jak věnec vpřed se vlnící
jdem k řevnivému měsíci.
Při skotačení na stromech
ocas nám usnadňuje běh.
Ten Amorkův napjatý luk
doplnil by vám počet ruk.

*Nebud'te, bratři, mrzouti,
že se vám pahýl nekrouťí.*

Vysoko v loubí stromovém,
jež Bandarům je domovem,
o kráse dumat je náš zvyk,
o tom, co příští okamžik
moudrého zase provedem,
jen jestli nezapomenem.

*Nebud'te, bratři, mrzouti,
že se vám pahýl nekrouťí.*

Pták, šelma, netopýr či had
jak začnou něco povídat
(sluch, ten nás nikdy nezkłame),
slůvko si ujít nedáme
a drmolíme o překot
docela jako lidský rod.

*Nebud'te, bratři, mrzouti,
že se vám pahýl nekrouťí.*

*Necht' stále víc a víc v korunách borovic
šplhá jich s námi po nohou i po rukou,
kal, který trousíme, zvuk, který loudíme,
je našich příštích slavných činů zárukou.*

Tygr, tygr!

Na lov, zda smím se, lovče, ptát?

Na číhané mě roztrás chlad.

Kde jeleni jsou skolení?

Dosud se pasou v osení.

Kde je tvá zpupnost zbojníka?

Z boku mi proudem uniká.

Kam pospícháš? A co je ti?

Jdu umřít ve svém doupěti.

Vrátíme se k první povídce. Po boji na Poradní skále odešel Mauglí z vlčí sluje a sestoupil do oranic, obývaných vesničany. Dlouho tam nezůstal, bylo to blízko džungle, a jak věděl, někoho si na poradě náramně zneprátelil. Po svažité hrbolaté cestě hnal se tedy úžlabinou dále, rázným klusem uběhl skoro dvacet mil, až přišel do neznámé krajiny. Úžlabina ústila do širé planiny poseté skalisky a rozryté roklemi. Z jedné strany stála vesnička, z druhé se svažovala džungle až k pastvinám a tam najednou končila, jako když utne. Krávy a buvoli se pásli po celé pastvině. Pasáčci stád před Mauglím zavřískli a utekli a žlutá páriovská psiska, slídící kolem indických vesnic, se rozštěkala. Mauglí šlapal dál, měl hlad a u vesnické brány si všiml, že velké trnité křovisko, jakým se za soumraku brána zahrazuje, leží stranou.

„Vida!“ řekl si. Kolikrát už přišel na takové zátarasy, jak se v noci toulal a sháněl něco k jídlu. „Taky se tu bojí obyvatel džungle.“ Usedl u brány. Za chvíli z ní vyšel nějaký muž a tu Mauglí otevřel ústa a prstem si do nich ukazoval, jako že by chtěl jíst. Muž na něho vytřeštil oči, rozběhl se zpátky po návsi a hlučně sháněl kněze. Kněz byl statný, bíle

oděný tlust'och, na čele měl rudé a hnědé znamení. Přišel k bráně a s ním tam přišla stovka lidí. Koukali vyjeveně, dohadovali se, hulákali a prstem ukazovali na Mauglího.

„Lidé se neumějí chovat,“ řekl si Mauglí. „Tohle dělá jenom šedá opice.“ Pohodil hřívou a zamračil se na shromážděný dav.

„Čeho se bojíte?“ řekl kněz. „Podívejte se, jaké má jizvy na pažích a na stehnech. To ho pokousali vlci. Je to vlčí odchovanec, uprchlý z džungle.“

Vlčata ho totiž kolikrát chňapla pevněji, než chtěla, a od toho mu na pažích a na stehnech zůstaly bílé jizvy. Tvrdit, že je pokousán, ho však ve snu nenapadlo, dobře věděl, co to je pořádné kousnutí.

„Aré! Aré!“ podivilo se pár žen. „Chudinka, vlci ho pokousali. Hezký chlapec. Oči mu planou jako oheň. Ba věru, vypadá, Mésúo, jako tvůj chlapec, kterého si odnesl tygr.“

„Hned se podívám,“ řekla nějaká žena, na zápěstí a na kotnících ozdobená těžkými mosaznými kroužky, dlaní si zastínila oči a upřeně si prohlížela Mauglího. „Kdepak, on to není. Je hubenější, ale jinak vypadá jako můj chlapec.“

Kněz byl chytrák, Mésúa, to dobře věděl, je žena nejbohatšího vesničana. Zahleděl se tedy k nebi a za chvíli slavnostně prohlásil: „Co džungle vzala, to zas navrátila. Přijmi, sestro, chlapce k sobě do domu a nezapomeň odměnit kněze, který prohlídá osudy lidské.“

„Při býku, kterým jsem byl vykoupen,“ řekl si Mauglí, „stejně řeči, jako když si mě prohlížela smečka. Nic naplat, jsem člověk a člověkem zůstanu.“

Žena pokynula Mauglímu, ať jde za ní do chýše, a zástup se rozešel. V chýši stálo červené lakované lůžko, hliněná truhla na obilí s podivnými vystouplými ozdobami, půl tuctu mosazných kuchyňských hrnců, v přístěnku obrázek nějakého hindského bůžka a na zdi opravdové zrcátko, jaké se na jarmarku prodává za osm krejcarů.

Dala mu notný krajáč mléka a kus chleba. Potom ho pohladila po hlavě a zahleděla se mu do očí. Třeba je to přece jen můj syn, řekla si. Vrátil se z džungle, kam mi ho tygr unesl. Oslovila ho tedy: „Náthú, Náthú!“ Mauglí se na to jméno neozval. „To se už nepamatuješ, jak jsem ti

jednou dala střevíce?“ Sáhla mu na chodidlo, měl je nadobro zrohovatě-
lé. „Kdepak,“ povzdechla si smutně, „střevíce jsi nikdy nenosil, ale mé-
mu Náthúovi se velmi podobáš a budeš mým synem.“

Mauglímu bylo nepříjemně, pod střechou se doposud neoctl. Ale jen
koukl na došky, zjistil, že až bude chtít odtud, stačí je vyškubnout, a také
na okně že nejsou závory. Nakonec si řekl: „Co je člověku platné, když
nerozumí lidské řeči. Jsem stejně hloupý a hluchý, jako by byl u nás
v džungli člověk. Musím mluvit jejich řečí.“

Ne nadarmo se v džungli u vlků naučil napodobovat jelení říjení
a chrochtání divokých kanců. Sotva tedy pronesla Mésúa nějaké slovo,
hned je skoro bez chyby napodobil a tak se do večera naučil leccos
v chýši pojmenovat.

Horší to bylo, když měl jít Mauglí na kutě. V pardálí pasti, jako byla
ta chýše, nechtěl zanic spát. Když zavřeli dveře, vylezl oknem. „Jen ho
nech,“ domlouval Mésúi její muž. „Pamatuj, že dosud asi na lůžku ne-
spal. Jestli je nám opravdu poslán za syna, tak neuteče.“

Ulehl tedy Mauglí ve vzrostlé trávě na kraji pole, ale než se mu sklí-
žily oči, dloubl ho pod bradou měkký šedý čumák.

„Fí!“ sykl Šedák, nejstarší z mláďat mámy Vlčice. „Běžím za tebou
dvacet mil, a co z toho mám? Páchneš dřevěným čoudem a kravami –
docela jako člověk. Probuď se, bratříčku, nesu ti zprávy.“

„Jsou v džungli všichni zdraví?“ řekl Mauglí a sevřel ho v náručí.

„Všichni, kromě vlků popálených od Rudého květu. Dávej pozor. Šér
Chán odešel lovit daleko od nás, dokud mu nedoroste kožich, je samá po-
pálenina. Přísahá, že až se jednou vrátí, naháže tvé kosti do Vaingangy.“

„To nezáleží jen na něm. Já jsem mu taky něco slíbil. Mít čerstvé
zprávy neškodí. Jsem dnes večer utrmácen – velmi utrmácen, bratříčku,
od těch novot –, ale zprávy mi nos dále.“

„A že jsi vlk, to nezapomeneš? U lidí se ti to stane jako nic,“ staral se
Šedák.

„Ne, nezapomenu. Navždy si zapamatuji, že mám rád tebe a všechny
z naší sluje: ale také to si zapamatuji, že mě ze smečky vyhnali.“

„A že tě možná vyženou i z jiné smečky. Lidé jsou, bratříčku, lidé a jejich řeč nestojí za víc než žabí kuňkání. Až zas přijdu, počkám na tebe v bambusovém houští na kraji pastviny.“

Celé tři měsíce pak Mauglí z vesnické brány skoro paty nevytáhl, jak se pilně učil lidským mravům a zvykům. Nejprve si musel nasadit bederní roušku, což ho velmi hnětlo. Musel se seznámit s penězi, těm vůbec nerozuměl, a s oráním – k čemu je, to také nechápal. Dost ho dožírala vesnická drobotina. Naštěstí se podle zákona džungle uměl ovládat. Bez sebeovládání není v džungli život ani potrava. Posmívali se mu za to, že si s nimi nehraje a nepouští draka a že si šlape na jazyk. Zabíjet holá mláďata se nesluší, to věděl, jinak by je byl popadl a roztrhl vedví.

Sám netušil, jakou má sílu. Proti šelmám v džungli byl slabý, ve vesnici zas o něm říkali, že je silný jako býk.

Strachu neměl ani za mák. Jednou mu vesnický kněz pohrozil, že když mu nepřestane chodit na mangové plody, chrámový bůžek se na něho rozzlobí. Mauglí pak sebral v chrámě sošku, zanesl ji knězi do domu, ať prý bůžka rozzlobí, on, Mauglí, se s ním milerád utká v zápase. Byla z toho hrozná ostuda, ale kněz ji ututlal, a Mésúinu manželovi nezbylo než uchlácholit bůžka kupou stříbrňáků.

Jaké rozdíly vytváří mezi lidmi kasta, o tom neměl Mauglí ani ponětí. Za ocas vytáhl hrnčíři osla, sklouzlého do hliniště, a ještě mu pomohl naložit hrnce, které vezl na jarmark do Khanhíváry. Kdekoho tím pohoršil: hrnčíř patří do nižší kasty, což teprve jeho oslík. Kněz ho za to vyplísnil a Mauglí mu pohrozil, že ho taky posadí na osla. Domluvil tedy kněz Mésúinu manželovi, ať Mauglího co nejdřív zapřáhne do práce. Starosta pak Mauglímu nařídil, aby hned druhý den vyhnal buvoly na pastvu a tam je hlídal. Největší radost z toho měl Mauglí. Jakožto nově jmenovaný obecní zřízenec odebral se ještě ten den do kroužku, který se navečer scházel na zděné terase pod mohutným fíkem. Družně tam besedovali a pokuřovali starosta, ponocný a holič, který věděl o všem, co se ve vesnici šustlo, a vesnický myslivec, starý Baldév s puškou. Nahore ve větvích sedaly a brebentily opice a pod terasou byl otvor k hnízdu kobry. Ta byla posvátná a každý večer dostávala misku mléka.

Staříci si hověli pod stromem a dlouho do noci se bavili a bafali z huky. V jejich báchorkách vystupovali bozi a lidé a duchové. Nejpodivnější báchorky o tom, jak žijí šelmy v džungli, vyprávěl Baldév. Dětem, rozsaženým opodál, div nad tím oči z důlků nevypadly. Nejvíc bájili o zvěři, vždyť džungli měli za humny. Srnci a divocí kanci jim pustošili úrodu, ba stávalo se, že za soumraku unesl tygr nějakého člověka pár kroků za vesnickou bránou.

O čem mluvili, to Mauglí ovšem dost znal, a tak se smál do hrsti. Baldév s puškou na klíně sypal jednu báchorku za druhou a Mauglí se mohl potřhat smíchy.

Baldév jim vykládal, že ten tygr, co unesl Mésúi syna, je pouhý přízrak tygra, do něhož je zaklet duch před lety zemřelého ničemného lichváře. „Vím, že je to tak,“ řekl, „protože od té rány, co utržil při výtržnostech, kdy mu spálili účetní knihy, Purándás do smrti kulhal. Ten tygr, o němž mluvím, taky kulhá, aspoň za sebou zanechává nestejně stopy tlap.“

„Je to tak, je to tak, jistě je to tak,“ pokývali hlavou šedivci.

„Větší třesky plesky si už neumíte vymyslet?“ ozval se Mauglí. „Tygr kulhá, protože je chromý od narození, to ví přece každý. Tvrdit, že je nějaký dravec posedlý lichvářem, zbabělejším než šakal, je pustý žvást.“

Baldév zkoprněl leknutím, starosta se zatvářil vyjeveně.

„Cože? To ten spratek z džungle?“ řekl Baldév. „Když jsi tak chytrý, zanes jeho kůži do Khanhíváry, vláda na něho vypsala odměnu sto rupií. A ještě líp uděláš, když nebudeš starším lidem skákat do řeči.“

Mauglí se zdvihl k odchodu a přes rameno na ně křikl: „Co jsem tu ležel a poslouchal Baldéva vyprávět o džungli, kterou má přímo za humny, po celý večer neřekl nic kloudného. Jak máme tedy věřit jeho báchorkám o přízracích a bozích a skřítcích, které prý viděl.“

„Chlapec má nejvyšší čas jít za pasáka,“ řekl starosta. Baldév byl nad Mauglího drzostí všecek podrážděn a naježen.

V indické vesnici vyhánějí chlapci časně zrána krávy a buvoly na pastvu a večer je pak ženou domů. Bělocha by ta dobytčata ušlapala, ale domorodé děti, které jim nesahají ani po čumák, je mohou klidně mlá-

tit, honit a okřikovat. U stáda se chlapcům nemůže nic stát, protože na houf krav si ani tygr netroufne. Jenom občas unese chlapce, který si zajde natrhat květin nebo polapit ještěrku. Na hřbetě statného býka Rámy, vůdce stáda, projížděl Mauglí za svítání po návsi. Jeden po druhém se za ním z chlívů trousili břidlicově šedí buvoli s dlouhými zahnutými rohy a neurvalýma očima. Mauglí dával svým spolupasákům náležitě znát, že je pánem. Dlouhou hladkou bambusovou holí tloukl buvolu. Sám se hnál s buvolu dál a pasáčkovi Kámjovi kázal, ať pase krávy zvlášť a nikam se od stáda netoulá.

Indické pastvisko je samá skála, kleč, chomáč trávy, rokline, stádo do nich zapadá a mizí. Buvoli se drží tůň a bažin, tam se dlouhé hodiny provalují a vyhřívají na slunci. Mauglí je zahnal až na pokraj planiny, kde z džungle vytéká Vainganga. Slezl Rámovi ze šíje, rozběhl se k bambusovému křoví a tam zastihl Šedáka. „Pěkných pár dní jsem se tu načkal,“ řekl Šedák. „Co to, že ses dal na pasení?“

„To nic,“ chlácholil ho Mauglí, „prozatím jsem vesnickým pasáčkem. Co nového o Šér Chánovi?“

„Vrátil se do této krajiny, dlouho tu na tebe čekal. Zrovna odešel jít, má tady prý málo zvěře. Ale pořád tě chce zabít.“

„Dobrá,“ řekl Mauglí. „Dokud se nevrátí, sed’ támhle na skále buď ty, nebo tam pošli jiného ze čtyř bratrů, abych vás uviděl, jakmile vyjdu z vesnice. Až se Šér Chán vrátí, počkej na mě na pláni v roklině u dhákového stromu. Nač mluvit přímo před Šér Chánovou tlamou.“

Mauglí se pak uchýlil do chládku a tam se natáhl a spal. Buvoli se zatím pásli kolem něho. Indické pastevectví je nadmíru líné řemeslo. Krávy se šinou, chroustají travu, polehávají, znovu se šinou, ani nezabučí. Nanejvýš zafuní. Také buvoli se málokdy ozvou. Jeden po druhém lezou do bahnitých tůň a pozvolna se zarývají do bahna, až je jim vidět jenom tlamu a strnulé tmavomodré oči. Skály se v parnu míhají na slunci a někde v nedohlednu hvízdá pasáčkům nad hlavou luňák (jeden jediný). Vědí, že kdyby je nebo krávu potkala smrt, luňák hned střemhlav slétne. O několik mil dál ho uvidí další luňák a snese se za ním, po něm pak další a další. Ještě ani naposled nevydechnou, a kolem se to za-

hemží samými hladovými luňáky. Děti klímají, procitnou, znovu zdřímnou, ze suché trávy si upletou košíček a schovají do něho luční kobylky, chytnou dvě kudlanky nábožné a nechají je spolu zápasit, z červených a černých džunglových ořechů si udělají náhrdelník, pozorují ještěrku, jak se na skále vyhřívá, nebo hada, jak u buvolích jam číhá na žábu. Prozpěvují sáhodlouhé písně, končící prazvláštním domorodým trylkem, den se jim táhne víc než jiným lidem život. Někdy si z bláta uplácají hrad a v něm rovněž z bláta muže, koně a buvoly. Mužům strčí do ruky rákos, dělají, že jsou králové a ty figurky jejich vojáci, nebo se zas dávají uctívat jako bozi. Schýlí se k večeru, pasáči pokřikují, jeden po druhém se buvoli štrachají z lepkavého bahna, dá to pokaždé ránu jako z děla, po šedé pláni se pak v řadě ubírají k blikajícím světlům vesnice.

Den co den vyháněl Mauglí buvoly k bahnitým jámám a den co den vídal z planiny na půldruhé míle dál Šedákův hřbet (to mu bylo znamením, že se Šér Chán dosud nevrátil) a den co den léhal na trávě a poslouchal vůkol šum a snil o starých časech v džungli. Za těch dlouhých dopolední stačilo, aby Šér Chán chromou tlapou špatně došlápl, a hned by ho Mauglí zaslechl.

Jednou konečně Šedáka na stanovišti nezahlédl. Zasmál se a zahnal buvoly do rokliny u dhákového stromu, celého obsypaného zlatorudými květy. Šedák tam už seděl, kdejakou štetinu na zádech naježenou.

„Celý měsíc se schovával, aby uspal tvou bdělost. Včera v noci překročil s Tabákím horské hřebeny a hned se pustil po tvé stopě,“ zasípal vlk.

Mauglí se zamračil. „Šér Chána se nebojím, zato Tabákí je všemi mastmi mazaný.“

„Jen žádný strach,“ olízl se Šedák. „Za svítání jsem Tabákího potkal. Svou moudrost teď rozdává luňákům, ale než jsem mu zlomil vaz, pověděl ji mně. Šér Chán si chce na tebe dnes večer počíhat u vesnické brány – jen na tebe a na nikoho jiného. Leží u Vaingangy ve velké suché rokli.“

„Jestlipak se dnes najedl, nebo loví o hladu?“ zeptal se Mauglí. Odpověď byla pro něho na smrt důležitá.

„Ráno skolil kořist – prase – a taky se napil. Pamatuj, že se Šér Chán nikdy nepostí, ani když se jde pomstít.“

„Ach ten hlupák, ten hlupák! Hotový jelimánek! Najedl se a napil, a já mám počkat, až se vyspí. Kdepak vlastně leží? Být nás deset, klidně bychom ho odtamtud odvěkli. Buvoli zaútočí, až když ho zvětří, a já jejich řeč neumím. Jak se mu zezadu dostat na stopu, aby ji ucítili?“

„Plaval kus po Vainganze a tak ji zahladil.“

„To mu jistě poradil Tabákí. Sám by na to nepřišel.“ Mauglí stál zamýšleně s prstem v ústech. „Ani ne půl míle odtud ústí do planiny vaingangská velká rokle. Oklikou přes džungli se dá stádo zavést na začátek rokliny a odtamtud prohnat cvalet až dolů – jenže to by nám tudy upláchl. Musíme ji z této strany uzavřít. Uměl bys mi, Šedáku, rozdělit stádo vedví?“

„Asi ne – ale mám tady moudřejšího pomocníka.“ Šedák odklusal a zmizel v jámě. A tu se před Mauglím z jámy vynořila mohutná šedá hlava, tak povědomá, a v tom vedru se rozlehl ryk z celé džungle nejzlověstnější – poslední lovecké zavytí vlka.

„Akélo! Akélo!“ Mauglí spráskl ruce. „Hned jsem věděl, že na mě nezapomeneš. Máme před sebou kus práce. Rozděli mi, Akélo, stádo vedví. Na jedné straně nech krávy s telaty, na druhé býky a plužní buvolky.“

Jako při čtverylce oba vlci zakličkovali ve funícím a vzpírajícím se stádu a rozdělili je ve dva houfy. S telaty uprostřed stály v jednom houfu krávy, neklidně hrabaly a z očí jim sršely blesky. Kdyby vlk jen chvíli postál, hned by se na něho vrhly a udupaly ho. V druhém houfu zas frkali a dupali býci a býčci. Při vši mohutnosti nebyli zdaleka tak nebezpeční, protože nechránili telata. Ani šest chlapů by stádo tak pěkně nerozdělilo.

„Co ještě poroučíš!“ Akéla sotva popadal dech. „Už zase se pokoušejí srazit v jeden houf.“

Mauglí se vyšvihl Rámovi na hřbet. „Býčky odežeň, Akélo, vlevo. A až budeme odtud pryč, ty, Šedáku, drž krávy pohromadě a žeň je do ústí rokle.“

„Kam až je mám hnát?“ Šedák měl penu u huby a těžce oddychoval.

„Až tam, kde má rokle tak srázné stěny, že z ní Šér Chán nevyskočí,“ křikl Mauglí. „Krávy tam drž, než se vrátíme.“ Na Akélovo zaštěkání buvoli prudce vyrazili a Šedák stanul před kravami. Rozehnaly se po něm a on před nimi utíkal až k ústí rokle. Akéla zatím hnal buvolý kus vlevo.

„Výborně! Jen co se rozběhnou, nic je nezadrží. Pozor – no tak, pozor, Akélo. Moc po nich nechňapej, nebo se na tebe býci vrhnou. Hurá! Je to napínavější než hnát obyčejné voly. Že buvoli umějí takhle uhánět, to sis nemyslel, vid’?!“ houkl Mauglí.

„Taky jsem je – taky jsem je svého času honíval,“ zasípal z prachu Akéla. „Mám s nimi zahnout do džungle?“

„Ano, zahni! A honem! Ráma soptí vztekem. Kdybych mu tak mohl povědět, co po něm dnes chci.“

Tentokrát zahnuli býci vpravo a s praskotem se hnali mlázím. Půl míle odtud to od svého stáda pozorovali ostatní pasáči. Co jim nohy stačily, utíkali do vesnice a křičeli, že se buvoli pominuli a utekli. Mauglí si to pěkně promyslel. Důkladnou oklikou se chtěl dostat nahoru na samý začátek rokle a potom hnát býky po ní, až se nakonec Šér Chán octne v pasti mezi nimi a kravami. Po důkladném nasycení a napití, to věděl, se nedokáže pustit do boje ani se vydrápat z rokle. Chláholivým hlasem spustil teď Mauglí na buvolý. Akéla běžel pozadu, jen párkrát zavrňel, aby opozdilce popohnal. Běželi sáhodlouhou oklikou, nechtěli se dostat příliš blízko k rokli a Šér Chána vyplašit. Tam, kde začínala rokle, sehnal pak Mauglí stádo na travnatý, strmě se svažující palouk. Přes vrcholky stromů byl odtamtud výhled na planinu. Mauglí si však prohlížel stěny rokle. Nemálo ho potěšilo, že se tyčí téměř kolmo a jsou porostlé jen psím vínem a břechťanem, takže po nich tygr při útěku sklouzne.

„Nech je, Akélo, vydechnout.“ Mauglí zdvihl ruku. „Ještě ho nezvětrili. Nech je vydechnout. Povím Šér Chánovi, kdo tu je. Máme ho v pasti.“

Přiložil ruce k ústům a houkl do rokle – znělo to skoro jako houkání do tunelu – a ozvěnou se nesl jeho hlas od skály ke skále.

Teprve za dlouhou chvíli se ozvalo táhlé, ospalé zavrčení právě pro-
citlého sytého tygra.

„Kdo volá?“ ozval se Šér Chán a z rokle s vrískotem vylétl nádherný
páv.

„Já, Mauglí. Zloději dobytka, nejvyšší čas, aby ses dostal na Poradní
skálu. Jen dolů, Akélo – žeň honem dolů! Dolů, Rámo, dolů!“

Na pokraji svahu stádo zaváhalo, ale rázným mlasknutím dal Akéla
povel k lovu. Jako parníky v peřejích hnali se buvoli o překot, až se ko-
lem nich rozletoval písek a štěrky. Běželi nezadržitelně vpřed, ještě ne-
byli na dně rokliny, a tu Ráma zvětřil Šér Chána a zabučel.

Na hřbetě se mu zachechtal Mauglí: „Tak už víš!“ Hotová peřej čer-
ných rohů, zpěněných tlam a vytřeštěných očí se řítila roklí jako balva-
ny unášené povodní. Mladší buvoli, odstrčeni až k stěnám rokle, se
prodírali břechťanem. Znali svůj úkol – strašný buvolí útok, před nímž
ani tygr neobstojí. Šér Chán zaslechl hřmění jejich kopyt, vstal, motal se
po rokli a po obou stranách slídl, kudy by utekl, ale kolmo nad ním se
tyčily stěny rokle. Obtížen jídlem a pitím plahočil se dál, všechno mu
bylo milejší než boj. Se šplícháním se stádo přehnalo tůňkou, ze které
se zrovna zvedl, a bučelo, až se to v úzkém žlebu rozléhalo. Mauglí za-
slechl další zabučení v ústí rokle. Šér Chán se otočil, věděl totiž, že
v krajním případě bude lépe utkat se s býky než kravami, které mají
u sebe telata. A tu Ráma zakopl, klopýtl a cosi měkkého zašlápl. Tlačen
zezadu ostatními býky vši silou vrazil do druhého stáda, až se tím
prudkým nárazem octli slabší buvoli nad zemí. Po náporu se obě stáda
s velkým trkáním, kopáním a funěním octla na planině. V pravou chvíli
slezl Mauglí z Ráмова hřbetu a vpravo i vlevo se rozháněl holí.

„Honem, Akélo! Roztrhni je. Rozežeň je, nebo se pusť do sebe. Žeň je
odtud. Akélo! Hej, Rámo! Hej, hej, hej, děťátka. Pomalu, pomalu. Už je
po tom.“

Akéla s Šedákem pobíhali sem a tam a chňapali buvolům po nohách.
Stádo se sice znovu stáčelo a rozbíhalo k rokli, ale Mauglímu se podaři-
lo Rámu obrátit. Ostatní buvoli se pak ubírali za ním k jámám.

Po Šér Chánovi už nikdo dupat nemusel. Bylo po něm, houfem se k němu slétali luňáci.

„Byla to psí smrt, bratři,“ řekl Mauglí a sáhl po tesáku; co žil mezi lidmi, nosil ho stále v pochvě na krku. „Stejně by se nebyl bránil. Valá! Pěkně se bude jeho kůže vyjímat na Poradní skále. Dáme se do toho ráz na ráz.“

Stáhnout bez cizí pomoci desťtistopého tygra, to by chlapce vyrostlého mezi lidmi ve snu nenapadlo. Líp než kdo jiný však Mauglí o šelmách věděl, jak jim kde kůže přiléhá a jak se dá stáhnout. Stejně to byla dřina. Celou hodinu Mauglí sekal a škubal a bručel. Vlci vedle něho seděli s vyplazenými jazyky, a když jim pokynul, pomáhali mu rvát kůži. Tu mu někdo sáhl na rameno. Zdvihl hlavu, byl to Baldév s puškou. Od dětí se celá vesnice dověděla, že se buvoli splášili. Baldév se hned zlostně vypravil potrestat Mauglího za to, že si nehledí stáda. Jak vlci zmerčili člověka, hned zalezli.

„Pěkná hloupost!“ utrl se na něho Baldév. „Ty si myslíš, že stáhneš tygra. Kdepak ho buvoli zabili? A on je to Chromý tygr, na jeho hlavu vypsalí odměnu sto rupií. Že jsi nechal stádo utéct, nad tím přimhouříme oko, a až tu kůži zanesu do Khanhíváry, možná že ti z odměny dám taky rupii.“

Z opasku vylovil křemen s ocílkou a shýbl se, že Šér Chánovi spálí vousy. Domorodí lovci pokaždé tygrovi vousy spálí, aby je nechodil strašit. Mauglí zrovna stahoval přední pracku. Jen tak pro sebe zahučel: „Chmchm! Tak ty odneseš kůži za odměnu do Khanhíváry a dáš mi možná rupii. Tak mě napadá, že se mi ta kůže bude na něco hodit. Jářku, staříku, pryč s tím ohněm.“

„Takhle se mluví s vrchním vesnickým myslivcem? Ke kořisti ti dopomohla šťastná náhoda a hloupost buvolů. Tygr byl nasycený, jinak by byl dávno v prachu. Ani pořádně stáhnout ho neumíš, ty spratku mizerný, namoutě, a já, Baldév, mu ani vousy spálit nesmím. Ani án z té odměny nedostaneš, zato tě, Mauglí, nemine pořádný výprask. Nech tu mršinu být.“

Mauglí se potýkal s plecí. „Při býku, který mě vykoupil, copak s tím starým opičákem proklábosím celé dopoledne? Sem, Akélo, ten chlap mi nedá pokoj.“

Najednou se Baldév, až dosud sehnutý nad tygrovou hlavou, svalil do trávy a na sobě měl stát šedého vlka. Mauglí si klidně stahoval tygra, jako by byl v celé Indii sám a sám.

„Á-no,“ procedil přes zuby. „Máš pravdu, Baldéve. Z té odměny mi nedáš ani án. Mezi chromým tygrem a mnou trval boj – a to velmi dlouho – a já jsem vyhrál.“

Nekřivdíme Baldévovi. Být o deset let mladší a potkat Akélu v lese, však on by se do něho obul. Jenže vlk, na slovo poslušný chlapec, který sám bojuje s lidožroutským tygrem, to není obyčejná šelma. Vězí v tom kouzla, zlověstné čáry, usoudil Baldév a přemýšlel, jestlipak ho zachrátní amulet, co má pověšený na krku. Ležel bez pohnutí a každou chvíli se nadál, že se i Mauglí promění v tygra.

„Mahárádžo! Mocný králi,“ hlesl chraplavě.

„Copak?“ Mauglí se po něm ani neohlédl. Bylo mu do smíchu.

„Jsem stařec. Nevěděl jsem, že jsi něco víc než pasáček. Můžu vstát a odejít, nebo mě tvůj služebník rozsápe?“

„Jdi v pokoji. Ale podruhé se mi neplet' do lovu. Pust' ho, Akélo.“

Ze všech sil pajdal Baldév do vesnice a pořád se přes rameno ohlížel, jestli se snad Mauglí nepromění v něco hrůzostrašného. Ve vesnici pak vyprávěl báchorku o tajemných kouzlech a čárech, až nad tím kněz zvažněl.

Mauglí se nehnul od práce, ale s pomocí vlků měl velikou strakatou kůži nadobro staženu teprve za soumraku.

„Kůži schováme a buvoly zaženeme domů. Pomoz mi je, Akélo, sehnat.“

Stádo se v mlžném soumraku shoufovalo. Když se pak octli poblíž vesnice, Mauglí si všiml, že všude svítí světla a v chrámu vytrubují na mušle a vyzvánějí na zvonky. U brány na něho čekalo půl vesnice. „To proto, že jsem zabil Šér Chána,“ pomyslí si. Ale vtom mu kolem hlavy zasvištěly kameny a vesničané spustili řev: „Kouzelníku! Vlčí spratku!

„Dáble z džungle! Táhni! Táhni odtud, nebo tě kněz znovu promění ve vlka. Vystřel, Baldéve, vystřel.“

Ze staré flinty to bouchlo a hned zabučel bolestí nějaký mladý buvol. „Zase kouzla!“ zařvali vesničané. „Sráží kulky stranou. Baldéve, to byl tvůj buvol.“

„Co to?“ žasl Mauglí nad novým lijákem kamenů.

Akéla se klidně posadil a řekl: „Tvoji bratři jsou povedená smečka. Ty kulky podle mě mají ten smysl, že tě odtud vyhánějí.“

„Vlku! Vlče! Klid' se!“ houkl kněz a zašermoval větvičkou posvátného tulsí.

„Tak už zas? Posledně to bylo, protože jsem člověk. Tentokrát, protože jsem vlk. Pojd'me, Akélo.“

Nějaká žena – byla to Mésúa – přiběhla až k stádu a zakvílela: „Ach synu, synu můj! Jsi prý kouzelník, který se proměňuje v šelmu. Já tomu nevěřím. Ale odejdi, nebo tě zabijí. Baldév o tobě tvrdí, že jsi čaroděj, ale já vím, že jsi pomstil Náthúovu smrt.“

„Vrať se, Mésúo!“ křikl dav. „Vrať se, nebo tě ukamenujeme.“

Zlým úsměvem se Mauglímu zkřivil obličej, jeden kámen ho totiž uhodil do úst. „Běž zpátky, Mésúo. Takové hloupé báchorky si za soumraku vyprávějí pod velkým stromem. Aspoň syna jsem ti pomstil. Bud' zdráva. Běž honem. Pustím na ně stádo, to poletí rychleji než jejich cihly. Nejsem čaroděj, Mésúo. Bud' zdráva!“

„Tak ještě jednou, Akélo,“ křikl. „Popožeň stádo.“

Buvoli už stejně toužili zpátky do vesnice. Akélovo zavytí jim dodalo. Jako smršť prolétli bránou, až lidé uskakovali vpravo i vlevo.

„Spočítejte si je!“ houkl opovržlivě Mauglí. „Třeba jsem vám některého buvola ukradl. Dobře si je spočítejte, já už vám pást nebudu. Bud' te zdrávi, lidští tvorové, a poděkujte Mésúí za to, že na vás nepůjdu s vlky a neproženu vás po návsi.“

Rázem se otočil a odešel s Vlkem samotářem. Hleděl na hvězdy a bylo mu blaze. „Akélo, už nebudu spát v pasti. Seberme Šér Chánovu kůži a odejděme. Kdepak, vesnici neublížíme, Mésúa na mě byla hodná.“

Nad planinou vyšel měsíc, byla mléčně bílá, a tu zahlédli vylekaní vesničané Mauglího, jak s rancem na hlavě, v patách sledován dvěma vlky, uhání rázným sedmimílovým vlčím cvalem. Ještě ryčněji rozklynkali chrámové zvonky a zaduli do mušlí. Mésúa se rozplakala. Své dobrodružství v džungli Baldév všemožně vyšperkoval, až nakonec tvrdil, že Akéla stál na zadních nohách a mluvil lidským hlasem.

Na kopec, kde byla Poradní skála, došel Mauglí s oběma vlky, zrovna když měsíc zapadal. Nejprve se zastavili ve sluji mámy Vlčice.

„Vyhnali mě, mámo, z lidské smečky,“ houkl dovnitř Mauglí, „ale slovo jsem dodržel a přináším Šér Chánovu kůži.“ Odměřeným krokem vyšla ze sluje spolu s mlád'aty máma Vlčice, a jak spatřila kůži, v očích jí zajiskřilo.

„Však jsem mu řekla, jak ti tehdy, žabáčku, ukládal o život, až se hlavou i plecemi vklínil do sluje – řekla jsem mu, že ho, lovce, nakonec ulovíš. Výborně.“

„Výborně, bratříčku,“ ozval se z houští něčí hluboký hlas. „Bez tebe se nám v džungli stýskalo.“ A už se Mauglímu k bosým nohám vinul Baghíra. Vylezli spolu na Poradní skálu, Mauglí tam prostřel kůži na poradní kámen, na němž sedával Akéla, a ještě ji přitloukl čtyřmi bambusovými klínky. Akéla na ni ulehl a obvyklým pokřikem svolával poradu. „Dívejte se, vlci, dobře, dobře se dívejte,“ jako když tam kdysi přivedli Mauglího.

Co Akélu sesadili, byla smečka bez vůdce, každý si lovil a zápasil na vlastní pěst. Ze zvyku však volání uposlechli. Někteří zchromli, jak padli do pasti, jiní zas kulhali po kulce, všichni byli od špatného jídla prašiví, mnoho jich chybělo. Pozůstali se sešli na Poradní skále a tam na kameni zahlédli Šér Chánovu pruhovanou kůži, na ní prázdné schlíplé nohy, na nichž se komíhaly obrovské drápy. Tu spustil Mauglí nerýmovanou píseň, jak se mu sama drala do hrdla, ryčně ji prozpěvoval a do taktu skákal a dupal po šustivé kožešině, až popadal dech. Akéla s Šedákem mu do každého verše zavyli.

„Dívejte se dobře, vlci. Dostál jsem slovu, nebo ne?“ zeptal se Mauglí. Vlci mu souhlasně zavyli a jeden zbědovaný vlk zaskučel:

„Znovu nás vod', Akélo. Znovu nás vod', člověčí mládě. Omrzelo se nám bezvládí. Chceme být zas svobodným lidem.“

„Kdepak,“ zavrnl Baghíra, „nic z toho nebude. Až budete syti, znovu se pominete. Ne nadarmo si říkáte svobodný lid. Za svobodu jste bojovali, až jste si ji vybojovali. Ted' se jí nažerte.“

„Vyhnali mě z lidské smečky i z vlčí smečky,“ řekl Mauglí. „Ted' budu v džungli lovit sám.“

„A my s tebou,“ ozvala se čtveřice vlčat.

I odešel Mauglí a od toho dne lovil v džungli spolu s vlčaty. Ale sám věčně nezůstal. Po letech dospěl a potom se oženil.

Jenže to je už povídka pro dospělé.

Mauglího píseň

*Zpíval ji na Poradní skále a přitom tančil
po Šér Chánově kůži.*

Mauglího píseň – já, Mauglí, ji zpívám. Poslouchej, džungle, co jsem vykonal.

Šér Chán že prý zabije – zabije! Za soumraku zabije u brány žabáka Mauglího.

Najedl se a napil. Napij se zhluboka, Šér Cháne, kdoví kdy se zas napiješ. Ve spaní ať se ti zdá o kořisti.

Sám a sám jsem na pastvině. Pojd' sem, Šedáku. Pojd' sem, Vlku samotáři, čeká nás velká kořist!

Spořádej statné buvoly, šedomodré býky se zlobnýma očima. Sem a tam je hoň na můj pokyn. Ty ještě spíš, Šér Cháne? Vzbud' se, vzbud'. Tady jsem a za mnou moji býci.

Král buvolů Ráma dupl nohou. Vodstvo Vaingangy, kampak se poděl Šér Chán?

Vždyť on není Sáhí, aby si vyhrabal díru, ani páv Mór, aby uletěl. Není netopýr Mang, aby se zavěsil do větví. Skřípavé drobné bambusy, povězte mi, kam utekl.

Ahá! Tamhle je. Ahá! Tamhle je. Rámovi pod nohama leží Chromec. Vstaň, Šér Cháne! Vstaň a zabíjej! Toho jídla! Zlom bykům vaz!

Pst! Spí. Budit ho nebudeme, má v sobě velikánskou sílu. Luňáci si ji přilétli prohlédnout. Černí mravenci se s ní přišli seznámit. Na jeho počest se koná velké shromáždění.

Hái, hái! Nemám se čím přiodět. Luňáci uvidí, jak jsem nahý.

Stydím se před tím zástupem.

Půjč mi, Šér Cháne, plášť. Půjč mi strakatě pruhovaný plášť, půjdu na Poradní skálu.

Při býku, kterým mě vykoupili, něco jsem slíbil – nějakou maličkost. Jen plášť mi chybí, a dostojím v slovu.

S tesákem, s tesákem, jímž se lidé ohánějí, s loveckým tesákem se shýbám nad tím nadělením.

Vodstvo Vaingangy, z lásky mi Šér Chán věnuje plášť. Pevně táhni, Šedáku! Táhni, Akélo. Šér Chán má tuhou kůži.

Lidská smečka se zlobí. Hází po mně kamením a žvaní hlouposti. Mám zkrvavená ústa. Pryč odtud.

Křepce se mnou, bratři, utíkejte nocí, žhavou nocí. Od světél vesnice se pustíme k zapadajícímu měsíci.

Vodstvo Vaingangy, lidská smečka mě zapudila. Nic jsem jí neudělal, a přece se mě bála. Proč?

I ty, vlčí smečko, jsi mě zapudila. Zavřela se přede mnou džungle a zavřela se vesnická brána. Proč?

Jako poletuje Mang mezi šelmami a ptáky, tak i já poletuji mezi vesnicí a džunglí. Proč?

Tančím po Šér Chánově kůži, ale srdce mě tíží. Od kamení z vesnice mám ústa pohmožděná a poraněná, ale u srdce je mi lehký, protože jsem se vrátil do džungle. Proč?

Jako spolu zápasí na jaře hadi, tak to dvojí ve mně zápasí. Vlaha mi prýští z očí. A jak prýští, zároveň se směji. Proč?

Je ve mně dvojí Mauglí, ale pod nohama mi leží Šér Chánova kůže. Celá džungle ví, že jsem Šér Chána zabil. Dívejte se dobře, vlci, dobře se dívejte!

Ahah! Srdce mě tíží věcmi, které nechápu.

Bílý lachtan

*Spi sladce, mé dítě, hle, slunce se sklání
a zelené vodstvo se pokrývá tmou,
jen měsíc tě sleduje na mořské pláni,
jak klidně se kolébáš, houpity hou.
Kde vlnky se čeří, tam hebce jak v peří
si, lachtánku, ustel, vždyť příboj už zkrot.
Ni bouře, ni zuby, jimiž žraloci hubí,
ti nehrozí. Klidně spi v náručí vod.*

Stalo se to až někde v Beringově moři na severovýchodním cípu Svato-pavelského ostrova, říká se tam Novastošna. Vyprávěl mi to zimní střízlík Limeršin, větrem zavátý do lanoví parníku, mířícího k Japonsku. Odesl jsem si střízlíka do kajuty, tam jsem ho pár dní hřál a krmil, až se zas vzpamatoval a odlétl zpátky na Sv. Pavla. Roztodivný ptáček, ten Limeršin, ale co řekne, je pravda.

Na Novastošnu chodí, jenom kdo tam má co dělat, a to jsou především lachtani. Z šedého studeného moře se tam v létě hrnou po statisících. Na novastošenské pláži se to lachtanům žije jako nikde na světě.

Piráť o tom věděl, a ať byl, kde byl, s prudkostí torpédového člunu každé jaro rovnou namířil na Novastošnu a celý měsíc se tam se svými druhy rval o pěkné místo na skálách blízko moře. Patnáctiletý Pirát byl mohutný šedý lachtan, na hřbetě úplnou hřívu a v tlamě dlouhé zlověstné špičáky. Opřen o přední ploutve trčel dobré čtyři stopy nad zem a na váhu měl dobrých sedm set liber, jenže si ho nikdo zvážit netroufal. Od rvaček byl zjizven od hlavy až k patám, ale chuť do rvaní měl pořád. To vám naklonil hlavu, jako by se bál podívat nepříteli do

očí, a najednou bleskem vyrazil a tak dlouho svíral mocnými zuby protivníkovu šíji, až se mu protivník vytrhl, ale sám mu to nijak neusnadnil.

Poraženého lachtana Pirát nepronásledoval, přičilo se to plážovým pravidlům. Šlo mu jen o místo na líheň poblíž moře. O takové místo se každé jaro dralo čtyřicet až padesát tisíc lachtanů, a tak tam na pláži pískali, štěkali, řvali a troubili až hrůza.

Z nepatrného Hutchinsonova vršku bylo vidět na půlčtvrté míle pevné půdy, a kam člověk pohlédl, všude se rvali lachtani. V příboji se to lachtaními hlavami jen hemžilo: všichni pospíchali na břeh, aby si taky v té rvačce omočili. Rvali se ve vlnobití, rvali se na písku, rvali se na ohlazených čedičových skálách líhní. V hlouposti a neústupnosti si nezdali před lidmi. Samice připlouvaly na ostrov až koncem května nebo začátkem června. Netoužily po tom, dát se rozsápat. Přes šiky zápasníků se do vnitrozemí prodírali dvouletí, tříletí a čtyřletí lachtanci, kteří si ještě nezaložili domácnost. Na písečných přesypech si tam v hejnech a houfech hráli, až vyhladili ze země kdejakou travičku. Říkalo se jim holušici neboli mládež – jen na Novastošně jich bylo dvě stě až tři sta tisíc.

Bylo to jednou zjara. Pirát si zrovna odbyl pětačtyřicátou rvačku a tu se z moře vynořila jeho hebká, štíhlá, vlídnoká žena Matka. Popadl ji za límec, složil ji na vyhrazené místo a zabručel: „Už zas ses opozdila. Kdepak jsi byla tak dlouho?“

Celé čtyři měsíce se Pirát na pláži postil, býval tedy dost nakvašený. Matka mu raději neodmlouvala. Otočila se po něm a holubičím hlasem zavrkala: „To jsi hodný. Zabrals stejné místo.“

„Bodejt’“, odsekl Pirát. „Podívej se na mě.“

Nejméně na dvaceti místech byl rozedrán a zkrvaven. Div nepřišel o jedno oko a z boků mu visely cáry.

„Ach vy mužští, vy mužští!“ ovívala se zadní ploutví Matka. „Kouska rozumu nemáte a po dobrém se nedohodnete. Vypadáš, jako by ses rval se zabijáckou Velrybou.“

„Od poloviny května se rvu v jednom kuse. Na pláži je letos nesnesitelně plno. Potkal jsem dobrou stovku lachtanů z Lukanonu, jak se tady hledí uchytit. Taky by mohli zůstat doma.“

„Však jsem si kolikrát říkala, že bychom se měli ze zdejší tlačenice odklidit na Vydří ostrov, bylo by nám tam o moc líp,“ řekla Matka.

„Pch! Na Vydří ostrov chodí jen holušici. Ještě by si o nás řekli, že máme strach. Má milá, musíme dělat, co se sluší a patří.“

Hrdě složil Pirát hlavu mezi tlusté plece, chvilku podřimoval, ale přitom dával pozor, jestli se něco nesemele. Všichni lachtani i lachtanice byli už na souši a přes burácení vichřice se jejich ryk nesl po moři na míle daleko. Byl jich na pláži dobrý milion – staří lachtani, matky lachtanice, lachtaňátka a holušici. Potýkali se, strkali a rvali, bečeli a vyváděli – po četách i plucích lezli do moře a zas vylézali, kam oko dohlédlo, zabírali kdejaký kousek půdy a po celých brigádách sváděli v mlze šarvátky. Na Novastošně je pořád mlhavo, jen občas zasvitne slunko a všechno se perleťově a duhově zatřpytí.

Uprostřed tohoto divného zmatku se Matce narodil lachtánek Kotik. Byl samá hlava a plece, oči měl lachtánkovsky bledě modré, ale kožíšek nějak divný. Matka si ho pozorně prohlédla.

„Piráte,“ ozvala se, „náš synáček bude bílý.“

„Prrrázdné mušle a brrrokátové chalupy!“ zafuněl Pirát. „Bílý lachtan jakživ na světě nebyl.“

„Nic naplat,“ řekla Matka, „tak bude.“ Tiše si zabroukala lachtaní písničku, jakou lachtanice uspávají děťátka:

Do šesti neděl mi neplavej,
nebo se překotíš.
Tu fujavice, tu plískavice
tě táhne níž a níž.

Ba níž a níž, můj lachtánku,
těžko se ubráníš.
Jen čvachtej se, až vyrosteš,
za svého přijme tebe též
nesmírná vodní říš.

Zprvu tomu pacholíček samozřejmě vůbec nerozuměl. Motal se a batolil kolem matky a horempádem uhýbal z cesty, když se otec a nějaký jiný lachtan pustili do sebe a s řevem se kutáleli po kluzkých skálách. Matka plavala za potravou na moře a lachtánek dostával jíst každý druhý den, ale baštil s chutí a šlo mu to k duhu. Nejprve odlezl dál na ostrov a tam zastihl desetitisíce stejně starých lachtánek. Hráli si jako štěňata, usínali na čistém písku a znovu se dávali do hry. V líhních si jich staří lachtani nevšímali, holušici, ti drželi pohromadě, a tak si lachtanci krásně vyhráli. Po návratu z mořského lovu chodila Matka za Kotikem až na hřiště, bečela na něho jako ovce na jehně a čekala, až ho uslyší meknout. Potom se pustila rovnou za ním, rozháněla se předními ploutvemi a porážela mláďata jako kuželky. Takhle se na hřišti shánělo po lachtáncích vždycky pár set matek a lachtanci si chvilku nepohověli. Ale Matka mu říkala: „Jen se mi neválej v blátivé vodě a neužeň si svrab; do škrábnutí nebo odřeniny si nezaďří písek, neplavej na rozbouřené moře, a nic se ti nestane.“

Podobně jako malé děti i lachtanci plavat neumějí, ale dokud se to nenaučí, jsou celí nešťastní. Když se Kotik poprvé pustil na moře, zanesla ho vlna na hlubinu. Jak mu to Matka předtím zpívala, hlavou se ponořil pod vodu a zadní ploutve vystrčil nahoru. Nebýt toho, že ho další vlna zas odnesla zpátky na břeh, byl by utonul. Zvykl si potom lehat v plážovém rybníku. Omýván a houpán zčeřenými vlnami tam sebou plácal, ale dával pozor, aby ho nepraštila nějaká velká vlna. Čtrnáct dní se učil ovládat ploutve. Pořád se škrábal do vody a zase z vody ven, chrchlal a kuckal, lezl na písek, tam podřimoval a zas se vracel, až si nakonec připadal ve vodě jako doma. To si můžete myslet, jak potom se svými druhy vyváděl, jak se v příboji potápěl, jak se vozil po hřbetu vlny a s velkým šplícháním a žbluňkáním přistával, zatímco vlna prudce ubíhala dál po pláži. Nebo se stavěl na ocas a po způsobu starých lachtanů se škrábal na hlavě. Nebo si zas na kluzkých, chaluhami zanesených skálách, trčících z tříště vln, hrál „Já jsem králem na hradě“. Občas zahlédl tenkou ploutev jako od nějakého velkého žraloka, a hned věděl, to že je zabijácká plískavice, co pase po lachtáncích a požírá je.

Jako šipka si to Kotik namířil ke břehu a ploutev pomalu odhopsala pryč, jako by se vůbec po ničem nesháněla.

Koncem října vypluly lachtaní rody i čeledi ze Sv. Pavla na širé moře. Ustaly rvačky v líhních a holušici si hráli, kde chtěli. „Napřesrok z tebe bude holušík,“ řekla Matka Kotikovi; „letos se musíš naučit chytat ryby.“

Pustili se spolu přes Tichý oceán. Matka Kotikovi ukázala, jak má s ploutvemi po straně svinutými spát nznak, aby mu jen nos čouhal z vody. Jako v kolébce, tak pohodlně se to leží na vláčném tichomořském vlnobití. Po celém těle měl Kotik svědění. Od Matky se dověděl, to že dostává „vodní cit“, svědění a svrbění že znamená nepohodu, ať hledí co nejrychleji odplovat.

„Za chvíli budeš sám vědět, kam plavat, zatím ještě poplujeme za Mořským prasetem, ono je velmi moudré.“ Pod vodou se potápěla a tam sebou mrskala družina plískavic. Malý Kotik s nimi jakžtakž držel krok. „A jak víte, kam plujete?“ vyhrkl celý udýchaný. Vůdce družiny jen zakoulel bílýma očima a hbitě se potopil. „Svrbí mě ocas, chlapče,“ řekl. „A to znamená, že se za mnou žene vichřice. Pojd'! Jak se octneš na jih od Lepkavé vody (to měl být rovník) a začne tě svrbět ocas, znamená to, že je před tebou vichřice, a musíš zamířit na sever. Pojd'. Je tady špatná voda.“

Byla to jedna z mnoha věcí, kterým se Kotik naučil. A učil se bez přestání. Od Matky se dověděl, jak má na mělčinách pronásledovat tresky a platýsy a z děr mezi chaluhami vytahovat vousatky. Jak má sto sáhů pod hladinou obeplouvat vraky a jejich okénky se střemhlav vrhat na klidně plovoucí ryby. Jak má za mihotání blesků rejdit na hřbetě vln a jak má ploutví zamávat na pozdrav větrem unášenému krátkoocasému albatrosovi a bojovnému sokolovi. Jak se má, ploutve semknuty a ocas zkroucený, vymršťovat tři až čtyři stopy nad hladinu. Jak si nemá všimat létavých ryb, protože jsou kost a kůže. Jak má deset stop pod hladinou v plném trysku vykusovat tresce plecko. Jak se nemá ohlížet za člunem nebo lodí, zvláště pak ne za veslicí. Za šest měsíců se Kotik o moři nedověděl jenom to, co nestálo za vědění. Po celou tu dobu nevkročil ploutvemi na pevninu.

Bylo to poblíž ostrova Juan Fernandez. Jednou tam ve vlažné vodě podřimoval stejně líný a malátný jako lidé, když jim zjara v nohou zatrne, a tu si vzpomněl, jak je na Novastošně, sedm tisíc mil odtud, důkladně pevná pláž, jak si tam jeho druhové hrají, jak tam čpí chaluhy a jaký je tam při lachtaních rvačkách řev. V tu chvíli vyrazil na sever, plaval a plaval a cestou potkával desítky známých, ubírajících se tam co on, a všichni se k němu hlásili: „Bud' zdrav, Kotiku! Letos z nás budou holušici, k Lukanonu si ve vlnobití zatančíme ohňový tanec a zahrajeme si na čerstvé trávě. Odkud máš ten oblek?“

Kotik měl na sobě téměř sněhobílou srst. Velmi si na ní zakládal, ale jenom je pobídl: „Plavejte, toužím po pevnině, až mě všechny kosti bolí.“

A tak dopluli k rodným břehům a zaslechli, jak se tam v kotoučích mlhy rvou jejich otcové.

Tu noc si Kotik s jednoročními lachtany zatančil ohňový tanec. Za letních nocí moře mezi Novastošnou a Lukanonem celé hoří, lachtani vyrývají za sebou rýhu planoucí jako petrolej a při každém skoku to ohnivě vyšlehnou, v táhlých čárách i kruzích pableskují zčeřené vlny. Potom se odebrali na holušická hřiště, váleli se ve vzrostlé plané pšenice a vyprávěli si, co všechno dělali na moři. Povídali si o Tichém oceánu, jako když si kluci povídají o tom, že byli v lese na oříšcích. Být tam někdo, kdo by jim rozuměl, klidně mohl podle jejich vyprávění nakreslit zbrusu novou mapu oceánu. Z Hutchinsonova vršku se s křikem přihnali tříletí a čtyřletí holušici: „Z cesty, drobotino! Moře je hluboké a vy nevíte, co v něm všechno je. Jen počkejte, až obeplujete Hornův mys. A co ty, jednorůčku. Kdepak sis opatřil ten bílý oblek?“

„Já jsem si ho neopatřil,“ řekl Kotik, „on mi narostl.“ Už už by byl převrátil holušika na lopatky, a tu se za písčítým přesypem vynořili dva černovlasí a rudolící chlapi. Kotik dosud lidi nespasřil. Zachrchlal a sklopil hlavu. Holušici se odbatolili o pár yardů dál a zůstali hloupě čumět. Byl to sám ostrovní náčelník lachtaních lovců, Kerik Buterin, se synem Patalamonem. Přišli z vesničky ležící necelou míli od líhní a rozmýšleli, které lachtany mají zahnat na jatky – lachtani se totiž dají hnát jako ovce – a tam z jejich kůže nadělat kazajky.

„Ha!“ vyjekl Patalamon. „Podívej! Tamhle je bílý lachtan.“

Kerik, ač v tváři umaštěný a začouzený, zbledl jako stěna. Byl to Aleuťan, a Aleuťané si na čistotu nepotrpí. Zadrmolil modlitbu. „Nedotýkej se ho, Patalamone. Bílý lachtan se tu nevyskytl, co – co – co jsem živ. Třeba je to Zacharovův duch. Zacharov zahynul v loňské vichřici.“

„Já k němu nepůjdu,“ řekl Patalamon. „Ještě mi přinese neštěstí. To myslíš, že nás opravdu straší starý Zacharov? Jsem mu dlužen pár racčích vajec.“

„Nekoukej na něho,“ řekl Kerik. „Odežeň hejno čtyřročků. Naši pomocníci by jich dnes měli stáhnout dvě stě, ale lovecké období teprve začíná a oni to neumějí. Stovka nám postačí. Pospěš!“

Patalamon zachrastil před houfem holušiků lachtanými lopatkami a oni zůstali stát, jen prskali a funěli. Jakmile k nim přistoupil, hnuli se vpřed a pohánění Kerikem kráčeli dále na ostrov. Utéci za ostatními druhy je vůbec nenapadlo. Jejich odhánění pozorovaly statisíce lachtanů, ale klidně si hrály dál. Jenom Kotikovi to nedalo, vyptával se druhů, ale žádný nic nevěděl, jenom že prý takhle lidé odhánějí lachtany nějakých šest týdnů až dva měsíce rok co rok.

„Půjdu za nimi,“ řekl Kotik a vlekl se za houfem, div mu oči z důlků nevypadly.

„Bílý lachtan je za námi,“ křikl Patalamon. „Poprvé jde lachtan sám od sebe na jatky.“

„Pst! Neohlížej se,“ napomenul ho Kerik. „Jistě je to Zacharovův duch! Povím o tom knězi.“

Na jatky to bylo pouhé půldruhé míle, ale jim to trvalo půl hodiny. Když se uhřejí, to Kerik věděl, bude se jim kůže při stahování trhat. A tak pomalu minuli Lvouní šíjí a tkalcovnu, až došli k solnici. Tam už na ně z pláže lachtani neviděli. Všecek udýchaný šel Kotik za nimi. Bylo mu, jako by se octl na konci světa, ale z líhní k němu stále doléhal ryk, jako když vlak jede tunelem. Kerik usedl na mech, z kapsy vytáhl důkladné cínové hodiny a třicet minut čekal, až stádo zchladne. Kotik slyšel, jak mu ze štítku čapky kape sražená pára. Tu se objevilo asi dvánáct chlapů s okovanými holemi dlouhými asi čtyři stopy. Kerik jim

ukázal na pár lachtanů buď pokousaných od svých druhů, nebo příliš uhřátých, a chlapi, obutí do hrubých bot z mrožího chřtánu, je hned ze stáda vykopali. Kerik jim zavelel: „Do toho!“ a chlapi ráz na ráz mlátili lachtany po hlavě.

Za deset minut už Kotik své přátele nepoznal. Od čumáku až po zadní ploutve jim kůži nařízli a stáhli a potom je naházeli na hromadu. Kotik toho měl dost. Otočil se a klusal (chvilku to lachtan dokáže) zpátky k moři, nedávno vypučelé vousy se mu ježily hrůzou. U Lvouní šíje, kde na pokraji příboje sedávali mohutní lvouni, vrhl se střemhlav do studené vody a žalostně se tam třásl a svíjel. „Co je?“ ozval se nevrle nějaký lvoun – oni mají totiž rádi samotu.

„Skučno! Očeň skučno! (Je to smutné, velmi smutné),“ řekl Kotik. „Kdejakého holušíka na kdejaké pláži pozabíjejí!“

Lvoun se otočil hlavou k pevnině. „Hloupost,“ řekl, „vždyť tvoji přátelé rámusí jako jindy. To jsi snad viděl, jak starý Kerik skolil stádo. Dělá to už třicet let.“

„Je to hrozné,“ řekl Kotik. Opřel se dorážející vlně, šroubovitým pohybem ploutví se narovnal a zůstal stát asi tři palce od zubatého skaliska.

„Na ročka dost slušný výkon,“ řekl lvoun, velký plavecký znalec. „Pro tebe je to ovšem hrozná podívaná, jenže vy lachtani sem chodíte každý rok a lidé o tom samozřejmě vědí, a dokud si nenajdete ostrov, kam se lidé vůbec nedostanou, budou si vás pořád odhánět.“

„A je takový ostrov?“ spustil Kotik.

„Dvacet let honím platýsy, a ještě jsem ho nenašel. Poslyš – zřejmě se rád bavíš se staršími –, co kdyby sis zašel na Mroží ostrůvek a zeptal se Mořského čaroděje. Třeba o tom něco ví. Nežeň se tolik. Po moři je to šest mil. Být tebou, drobečku, nejprve bych se natáhl a prospal.“

Kotikovi se ta rada líbila, odplaval tedy na svou pláž, tam se natáhl a půl hodiny spal, po lachtaním způsobu se přitom celý tetelil. Potom se rovnou vydal na Mroží ostrůvek, plochý skalnatý útes na severovýchod od Novastošny, posetý skalními výstupky s racími hnízdy. Mroži tam žili v houfech sami pro sebe.

Přistál před samým Čarodějem. Byl to velikánský tichomořský mrož ze severu, s tlustou šíjí a dlouhými kly, ohyzdný, měchatý dolíčkovaný. Slušný je, jenom když spí – a on zrovna spal, zadní ploutve zpola ponořeny v příboji.

„Vstávej!“ štěkl Kotik, rackové tam totiž velmi hlomozili.

„Haha! Hoho! Co to?“ ozval se Mořský čaroděj, kly uhodil dalšího mrože, až ho probudil, ten zas uhodil dalšího a tak to šlo dál, až všichni procitli a koukali vyjeveně na všechny strany, jenom ne na tu správnou.

„Hej! To já,“ řekl Kotik a jako nějaký bílý slimáček se pohupoval v příboji.

„No ne, ať mě – z kůže stáhnou!“ ulevil si Mořský čaroděj a všichni se na Kotika zahleděli asi tak, jako když se plný sál ospalých vašnostů koukne po nějakém kloučkovi. O stahování z kůže nechtěl Kotik nic slyšet, stačilo mu, co viděl. Křikl tedy: „Je někde na světě pro lachtany místo, kam se za nimi lidé nedostanou?“

„Najdi si je sám,“ odbyl ho Mořský čaroděj a zamhouřil oči. „Zmizni! Máme moc práce.“

Kotik udělal delfíní kotrmelec a křikl z plných plic: „Žroute přílípek! Žroute přílípek!“ Věděl o Čaroději, že rybu jakživ nechytí, pořád jen chlemtá přílipky a chaluhy a přitom se tváří tak hrozivě. Papuchalci a guverušky a jepatky, racci obrovští a tříprstí a polární kachny, celá ta zlolajná čeládka to po něm opakovala, a podle Limeršinových slov dobrých pět minut by byla i rána z děla na Mrožím ostrově zanikla. Kdekdo tam ječel a vrískal: „Žroute přílípek! Dědku!“ a Mořský čaroděj se jen převaloval a chrochtal a hekal.

„Tak co, povíš mi to?“ zasípal Kotik.

„Jdi se zeptat Mořského koně,“ řekl Čaroděj. „Ten ti to poví, jestli je dosud naživu.“

„A jak ho poznám?“ zeptal se už na odchodu Kotik.

„On jediný je z celého moře ještě ohyzdnější než Čaroděj,“ zavřískal albatros obrovský a mihl se Čarodějovi přímo před nosem. „Ještě ohyzdnější a hrubší. Dědku!“

Kotik nechal racky vřískat a odplaval zpátky na Novastošnu. Ale jak zjistil, nikdo tam pro jeho snahu nalézt lachtanům klidné místočko neměl porozumění. Holušiky prý lidé odhánějí odjakživa – je to jejich obživa –, když se na ošklivé věci nerad dívá, neměl na jatky chodit. Kromě něho žádný jiný lachtan při zabíjení nebyl, tím se od svých přátel lišil. A ke všemu ještě byl bílý.

Starý Pirát si poslechl synova dobrodružství a řekl mu: „Až dospěješ v pořádného lachtana, jako jsem já, založíš si na pláži líheň, pak ti dají pokoj. Za takových pět let z tebe bude rváč jedna radost.“ Také hodná Matka mu domlouvala: „Proti zabíjení nic nesvedeš. Jdi si hrát, Kotiku, do moře.“ A tak Kotik šel a se sklíčeným srdíčkem zatančil ohňový tanec.

Na podzim odešel z pláže záhy a sám a sám se vydal na cestu – v makovičce se mu zrodil nápad. Jestli je v moři nějaký Mořský kůň, tak ho vyhledá, a vyhledá také lachtanům klidný ostrov s důkladně pevnou pláží, kam se na ně lidé nedostanou. A tak bez cizí pomoci pátral a pátral od severu k jihu po celém Tichém oceáně, kolikrát uplaval za den a noc tři sta mil. Prožil tolik dobrodružství, že se to ani vypovědět nedá, jen taktak unikl jednou žraloku obrovskému, podruhé žraloku skvrnitému, jindy zas kladivounovi, potkal lecjakého podezřelého otrapu, jací se potloukají po mořích, a také ryby nemotorně zdvořilé, posléze šarlatově hřebenité lasturnatky, které po staletí trčí na jednom místě a velmi si na tom zakládají. Nikdy však nezahlédl Mořského koně ani ostrov, který by se mu zamlouval.

Pláž měl ostrov třeba pořádnou a pevnou a nad ní svah na hraní, ale na obzoru vždycky čoudila nějaká velrybářská loď, převažující tuk z velryb, a co to znamená, to Kotik věděl. Nebo si zas všiml, že lachtani na ostrov kdysi zavítali, ale byli vybiti. Kam lidé přijdou, to Kotik také věděl, tam se zas vracejí.

Seznámil se se starým krátkoocasým albatrosem a ten mu řekl, že klid a pokoj najde na Kerguelenově ostrově. Kotik se tam pustil a v prudké plískanici s hromy a blesky se málem roztříštil o zákeřné černé útesy. Jakžtakž se odtamtud proti vichru vyhrabal a tu si všiml, že i tam bývala lachtaní líheň. Stejně tomu bylo na jiných ostrovech, na které zavítal.

Limeršin mi je dlouze vypočítal. Pět let po sobě prý Kotik pátral, na Novastošně odpočíval vždycky pouhé čtyři měsíce. Holušici si ho pro jeho pomyslné ostrovy dobírali. Dopluh na Galapágy, ležící na rovníku, je tam příšerné sucho, vedrem se div neupekl. Odebral se na Georgijské ostrovy, na Orkneje, na Smaragdový ostrov, Skřivánčí ostrůvek, Goughův ostrov, Bouvetův ostrov, Crossety, ba i na ten ostrůveček na jih od mysu Dobré naděje. Všude slyšel stejnou písničku. Lachtani na ostrovy kdysi dávno přišli, ale lidé je do jednoho vybili. Na tisíc mil odplaval z Tichého oceánu až k mysu Corrientes (to jak se vracel z Goughova ostrova) a tam na skále našel několik set prašivých lachtanů a od nich se dověděl, že tam na ně chodí lidé. Div mu nad tím srdce nepuklo.

Kolem Hornova mysu zamířil rovnou k své pláži. Cestou si pohověl na ostrově porostlém zelenými stromy. Zastihl tam skomírajícího staříčkého lachtana. Nachytal mu ryb, rozpovídal se o svých nezdarech a dodal: „Vrátím se na Novastošnu, ať si mě třeba zaženou s holušiky na jatky, to je jedno.“

Starý lachtan mu řekl: „Ještě to zkus. Jsem poslední z bývalé líhně masafuerské. Kdysi nás pobíjeli po statisících, a tehdy kolovala na pláži pověst, že jednou připluje ze severu bílý lachtan a odvede lachtaní plémě někam, kde je klid. Jsem starý, už se toho nedožiji, ale třeba se toho dožijí jiní. Zkus to ještě.“

Kotik si nakroutil švihácké kníry a řekl: „Jsem jediný bílý lachtan, jaký se kdy na pláži narodil, a aťsi černý, nebo bílý, jsem jediný lachtan, jaký kdy hledal nové ostrovy.“

Velmi ho to vzpružilo. V létě se vrátil na Novastošnu a Matka ho prosila, aby se oženil a založil vlastní rodinu. Z holušika vypěl v pořádného piráta, po otci rozložitého, statného i prchlivého, na zádech se mu kadeřila bílá hříva. „Dopřej mi ještě rok,“ řekl. „Pamatuj, že nejdále na pláž doletí sedmá vlna.“

Jedna lachtanice si kupodivu taky řekla, že se vdá až napřesrok. Večer před poslední výzkumnou výpravou tančil s ní Kotik na lukanonské pláži ohňový tanec.

Tentokrát vyplul na západ. Pustil se po stopě velkého roje táhnoucích platýsů. Na posilněnou spotřeboval denně aspoň sto liber ryb. Do úmoru se za nimi štvál, nakonec se stulil v brázdě vln valících se k Měděnému ostrovu a usnul. Dost se na tom pobřeží vyznal. O půlnoci dopadl zlehka do záhonu chaluh a řekl si: „To je dnes nějaký ostrý příliv.“ Zvolna se pod vodou převrátil, otevřel oči a pořádně se protáhl. A tu se vymrštil jak kočka: na mělčině před ním očuchávaly a okusovaly chomáče chaluh nějaké obludy.

„Při mocném vlnobití magellanském,“ řekl si pod vousy. „Co je to za mořské tvory?“

Nepodobali se mrožovi, lvounovi, lachtanovi, medvědu, velrybě, žraloku, rybě, plotici ani hřebenatce, ničemu, co kdy Kotik spatřil. Měřili dvacet až třicet stop, zadní ploutve neměli, jenom lopatovitý ocas jako by vyštípnutý z vlhké usně. Hlavu měli nad pomýšlení vyjevenou, a když se nepásli, komíhali se v hloubi moře na ocase, ve vší vážnosti se klaněli a předními ploutvemi na sebe kývali, jako když tlouštík mává rukou.

„Hmhm!“ odkašlal si Kotik. „Veselou zábavu, pánové.“ Místo odpovědi se mu obludy uklonily a zamávaly předními ploutvemi jako žabácký lokaj v Alence. Daly se do jídla. Jak si Kotik všiml, měly rozštípnutý horní ret, celou stopu jej dovedly roztáhnout a vsoukat do sebe otep chaluh. Ve vší vážnosti se cpaly a žmoulaly.

„Pěkně se krmíte, jen co je pravda,“ prohodil Kotik. Znovu se mu obludy uklonily. „Dobrá,“ řekl. „Když už máte předních v ploutvích jeden kloub navíc, proto se nemusíte tolik naparovat. Klanět se umíte ladně, to vidím, ale rád bych věděl, jak se jmenujete.“ Pohnuly a škubly rozštípnutým rtem; skelným zeleným zrakem se na něho upřeně zahleděly, ale ani nemrkly.

„Vy jediní jste ohyzdnější než Mořský čaroděj – a taky hrubší.“

Naráz si vzpomněl, co na něho jednou u Mrožího ostrůvku – byl mu tehdy pouhý rok – zavřískl albatros obrovský. Až se do vody překulil – konečně našel Mořské koně.

Pořád se jen klaněli a okusovali a žvýkali chaluhy. Kotik se jich vyptával všemi jazyky, které na cestách pochytil, však jich mořští obyva-

telé mají skoro tolik jako lidé. Mořští koně mu však neodpovídali. Mořští koně totiž neumějí mluvit. Místo sedmi mají v krku pouhých šest obratlů. V moři se o nich říká, že se ani mezi sebou nedomluví. V přední ploutvi však mají, jak víte, jeden kloub navíc a podle jakéhosi hrubého telegrafického klíče tou ploutví šermují.

Do rána měl Kotik hřívu celou naježenou, trpělivost ho nadobro přešla. A tu vykročili Mořští koně zvolna k severu, občas se zastavili a s nejapným klaněním se radili. Kotik plaval za nimi a říkal si: „Kdyby si takoví hlupáčci nenašli nějaký bezpečný ostrov, dávno by po nich bylo veta. A co se hodí pro Mořského koně, to se hodí i pro lachtany. Jen kdyby si trochu pospíšili.“

Kotika takové cestování zmáhalo. Za den urazili Mořští koně čtyřicet až padesát mil, navečer se stádo zastavilo a napáslo, ale pořád se drželo u břehu – Kotik plul kolem nich, nad nimi, pod nimi, ale o jedinou míli je tím nepopohnal. Jak postupovali na sever, konali ukláněcí porady vždycky za pár hodin, div si nad tím Kotik zlostí vousy neukousl. A tu si všiml, že plují po teplém mořském proudu, a hned k nim pocítil úctu.

Jednu noc se jako kámen střemhlav ponořili do jasné vody a za tu dobu, co s nimi byl, poprvé plavali hbitě vpřed. Kotik je sledoval všecek užaslý, jak jim to jde, takhle že by uměli Mořští koně plavat, to vůbec netušil. Mířili k pobřežnímu útesu, sahajícímu hluboko do moře, na jeho úpatí se pak dobrých dvacet sáhů pod hladinou ponořili do tmavého otvoru. Dlouho plavali, a než se Kotik z toho tmavého tunelu, do něhož ho zavedli, dostal ven, dusil se nedostatkem vzduchu.

„Namoutě!“ řekl si, když se pak na druhé straně všecek uřícený a zalknutý vynořil z vody. „To ponoření trvalo dlouho, ale stálo opravdu za to.“

Mořští koně se rozběhli a klidně se pásli na pokraji pláže, že krásnější Kotik jakživ nespatrił. Na míle se tam táhly hlad'oučké skály jako stvořené pro lachtaní líhně, za nimi se pak do vnitrozemí zdvíhala tvrdá písečná hřiště. Lachtani tam mohli rejdit v příboji a válet se ve vysoké trávě a zlézat písečné přesypy. A co víc, z vody Kotik vycítil (a v tom se piráti nezmýlí), že se tam nikdy nedostali lidé. Nejprve se přesvědčil,

jestli je tam dost ryb, potom si zaplavál podél pláže a počítal, co rozkošných plochých ostrůvků se před ním noří z krásné mlhy. Na sever vybíhaly k moři útesy, mělčiny a skály, dál než šest mil od pláže se přes ně žádná loď nedostala, a mezi ostrovy a pevninou byla hloubka sahající až k strmým útesům a někde pod útesy byl vchod do tunelu.

„Úplná Novastošna, jenže desetkrát lepší,“ řekl Kotik. „Mořští koně jsou přece jen chytřejší, než jsem si myslel. Kdyby se sem nakrásně dostali lidé, pod útesy neproniknou a na mělčinách směrem k moři by se každá loď roztříštila napadrt'. Jestli je v moři někde bezpečno, tak je to tady.“ Zatoužil po lachtanici, kterou doma zanechal. Honem se chtěl vrátit do Novastošny, ale nejprve novou krajinu důkladně probádal, aby mohl každému tazateli odpovědět.

Ponořil se pod vodu, zjistil, kde je ústí tunelu, a tryskem z něho vyrazil k jihu. O takovém útočišti se kromě mořských koní a lachtanů nikomu nesnilo. Ohlédl se po útesech a sám tomu nevěřil, že tam vůbec byl.

Nějak pomalu neplaval, a přece mu cesta domů trvala deset dní. Z vody vylezl přímo nad Lvouní šíjí, a koho tam nepotkal jako tu čekající lachtanici. Na očích mu poznala, že přece jen ostrov našel.

Vyprávěl o svém objevu holušikům, otci Pirátovi a ostatním lachtanům, ale oni se mu vysmáli. Nějaký stejně starý lachtánek mu namítl: „To se ti řekne, Kotiku, ale přijdeš si bůhvíodkud, a my abychom se sebrali a šli za tebou. Nezapomeň, že na rozdíl od tebe my jsme si vybojovali líhně a ty ses zatím potloukal po moři.“ Lachtani se dali do smíchu a lachtánek zakroutil samolibě hlavou. Zrovna se ten rok oženil a moc si o sobě myslel.

„Já zatím o líheň nebojuji,“ řekl Kotik. „Chci vám jen ukázat místo, kde se vám nemůže nic stát. Nač se pořád rvát?“

„Inu, jestli si netroufáš do rvačky, je to tvoje věc,“ ušklíbal se lachtánek.

„A co když vyhraju, půjdeš se mnou?“ Kotikovi to v očích zeleně zablýsklo, mrzelo ho, že se musí rvát.

„Dobrá,“ odsekl lachtánek. „Když vyhraješ, půjdu s tebou.“ Než se stačil rozmyslit, Kotik vymrštil hlavu a zuby mu zaťal do tučné šíje, vzepřel se, smýkl protivníka na pláž, zalomcoval jím a mrštil o zem.

Potom se rozkřikl na lachtany: „Posledních pět let jsem myslel jen na vás. Našel jsem vám ostrov, kde budete v bezpečí. Jenže vy uvěříte, až vám z těch pitomých šíjí hlavu srazím. Však já vás zpražím. Braňte se!“

Kotik se vrhl na líhně, že to Limeršin – a ten je za rok svědkem desetitisíce lachtaních rvaček – že to ani Limeršin jakživ neviděl. Vybral si největšího piráta, vrhl se na něho, popadl ho za chřtán, škrtil ho a tak dlouho jím tloukl a mlátil, až prosil o milost. Potom ho odhodil a vzal si na mušku dalšího. Kotik totiž na rozdíl od dospělých lachtanů nedodržel čtyřměsíční půst, plaváním v širém moři se pěkně otužil, a hlavně se až doposud nikdy nerval. Kudrnatá hříva se mu ježila vztekem, z očí mu šlehal blesk, mohutné špičáky se mu blýskaly, byla to nádherná podívaná. Jeho otec, starý Pirát, pozoroval jeho řádění: prošedivělými lachtany smýká Kotik jako platýsy a holušiky rozhání na všechny strany. A tu zařval ryčně starý Pirát: „Aťsi je hlupák, ale přitom je nejlepší rváč z celé pláže! Do táty se, synu, nepouštěj! Ten drží s tebou!“

Místo odpovědi Kotik jen zařval. Starý Pirát zježil vousy, zafuněl jako lokomotiva a přivalil se k němu. Matka a Kotikova nevěsta se jen pokorně krčily a planuly obdivem. Byla to velkolepá rvačka, rvali se tak dlouho, až si žádný lachtan netroufal zdvihnout hlavu. Potom si bok po boku pyšně vykračovali po pláži a štěkali.

Tu noc probleskovala a šlehala z mlhy polární záře. Kotik se vyšplhal na holou skálu a pod sebou uviděl rozkotlané líhně a potlučené, zkrvavené lachtany. „Ted' jsem vás zpražil.“

„Namoutě!“ řekl starý Pirát a všecek pohmožděný se pracně naroval. „Ani plískavice by je hůř nezřídila. Jsem na tebe, synu, pyšný. Ba co víc, sám s tebou odejdu na ten ostrov – jestli opravdu takový ostrov je.“

„Poslyšte, vy bachratí mořští vepři. Kdo půjde se mnou do tunelu Mořských koní? Odpovězte, nebo vás ještě jednou zpražím,“ zařval Kotik.

Jako když se příliv čeří, tak to zašumělo po celé pláži: „Půjďme,“ hlesly malátně tisíceré hlavy. „Půjďme za bílým lachtanem Kotikem.“

Kotik skrčil hlavu mezi plece a pyšně přimhouřil oči. Nebyl už bílý, byl rudý od hlavy až k patám. Ale kouknout na ránu nebo si na ni sáhnout, to by se byl styděl.

Za týden pak celý voj (čítající skoro deset tisíc holušiků a starých lachtanů) v čele s Kotikem vyrazil na sever k tunelu Mořských koní. Ti, co zůstali na Novastošně, jim nadávali do pitomců. Zjara se pak všichni sešli na rybolovu v Tichém oceáně. O nových plážích za tunelem Mořských koní vyprávěli Kotikovi lachtani hotové divy, a tak odešli z Novastošny další lachtani.

Tot' se ví, že neodešli najednou, moc chytrí totiž lachtani nejsou, dlouho se rozmýšlejí. Ale přece jen rok co rok odcházeli lachtani z Novastošny a Lukanonu a jiných líhní na pokojnou, odevšad chráněnou pláž. V tom moři, kam se nikdy lidé nedostanou, Kotik celé léto prosedí a obklopen skotačícími holušiky rok od roku mohutní, tloustne a sílí.

Lukanon

Teskná lachtaní hymna

Své druhy potkal jsem já, zestárlý, teď, zrána,
kde skála vlnobitím je všecka rozervána,
kde prudký příboj urputně na břeh doráží –
dva miliony hlasů tam řvaly na pláži.

O solných lagunách tato píseň zpívá,
o houfech na dýnách zní tato píseň tklivá,
o půlnočních tancích zpívám svou píseň lachtaní.
kdopak tě, Lukanone, před lovci zachrání!

Své druhy potkal jsem (ach, vzpomínka už bledne),
hemžily se jich všude houfy nepřehledné,
naš pozdrav rozléhal se a vracel ozvěnou,
jak na břeh se brodili za námi vodou zpěněnou.

Ach, Lukanone, kde zimní pšenka do klasu žene,
kde lišejníky jsou mlhou celičké orosené,
kde na hladkých hřištích lachtanům život začíná,
ach, Lukanone, jsi naše předrahá otčina.

Své druhy jsem potkal zbité, ach, pramálo jich zbylo.
Střflet a kyji nás utloukat, toť lidské dílo,
a jako ovce nás do solnic honit surově.
My zpívat budeme dále o svém ostrově.

Leť na jih, guveruško, leť na jih bez prodlení,
vladařům hlubin pověz o našem utrpení.
Za chvíli ustane tu všecken šum a shon
a navždycky osiří náš rodný Lukanon.

Rikki-tikki-tavi

*Do dutiny skryté v kvítí
na hada on takto volá:
„Zvu tě k tanci smrti, hola.
Zvu tě, hade, na zápas.
(Dej si pozor, Nágu.)
Zemřít musí jeden z nás.“
(Jen si posluž, Nágu.)
Rány prší, had se svíjí.
(Uteč, skryj se, Nágu.)
Hadí zub se cíle mívá.
(Běda tobě, Nágu!)*

A teď vám povím, jaký boj svedl Rikki-tikki-tavi sám a sám v koupelně velkého bungalovu v segaulské stanici. Snovač Darzí mu sice pomáhal a krysa Čačhúndra, co se nikdy neodvážá doprostřed a pořád se drží při zdi, mu radila, ale boj svedl Rikki-tikki-tavi sám.

Rikki-tikki-tavi byl mungo, srst a ocásek měl spíše jako kočka, ale hlavu a chování docela jako lasička. Oči a špičku neposedného čumáčku měl růžové, dovedl se poškrábat, kde se mu zachtělo, kterou chtěl pracičkou, přední nebo zadní, uměl naježít ocásek, až byl jako kartáček na láhve, a jak smežčil ve vysoké trávě, vydával válečný pokřik: „Rikk-tikki-tikki-čk!“

Jednou ho vyplavil letní příval z doupěte, kde dosud žil s otcem a matkou, a ať kopal a kvičel sebevíc, nic naplat, proud ho unášel silničním příkopem. Chytil se plujícího chumáče trávy a držel se ho, až ztratil vědomí. Když zas přišel k sobě, ležel celý urousaný na zahradní

pěšince a slunce do něho pražilo. Nějaký chlapeček se ozval: „Hele, mrtvý mungo. Pochováme ho.“

„Ba ne,“ řekla maminka, „vezmeme ho domů a osušíme ho. Třeba ani není opravdu mrtvý.“

Vzali ho domů a nějaký dlouhán ho uchopil dvěma prsty a řekl, že mungo není mrtvý, jenom napolo zadušený. Zabalili ho tedy do vaty, zahřáli ho, a on otevřel očka a kýchl.

„Jenom ho nepoplašte,“ řekl dlouhán (byl to Angličan, právě se do bungalovu nastěhoval), „uvidíme, co bude dělat.“

Ale poplašit munga, to není tak lehké, protože mungo je vtělená zvědavost. Všichni mungové se řídí heslem: „Běž se podívat!“ a Rikki-tikki-tavi byl pravý mungo. Prohlédl si vatu a usoudil, že se nejí, pak oběhl stůl, posadil se a uhladil si kožíšek, podrbal se a skočil chlapečkovi na rameno.

„Neboj se, Teddy,“ chlácholil chlapečka tatínek. „Takhle on se seznamuje.“

„Au! Když on mě šimrá pod bradou,“ bránil se Teddy.

Rikki-tikki nakukoval chlapci za krk pod košili, očenichal mu ucho a pak slezl na zem, usadil se a třel si čumáček.

„Panebože,“ zvolala Teddyho maminka, „tohle že je divoké zvíře! Je krotký asi proto, že jsme na něho hodní.“

„Takhle se chovají všichni mungové,“ vysvětloval otec. „Když ho nebude Teddy tahat za ocásek a strkat do klece, bude se celý den volně prohánět. Ale teď mu dejme něco jíst.“

Dali mu tedy kousek syrového masa. Rikki-tikki si moc pochutnal, a když se najedl, sedl si na verandě na sluníčko a načechrával si kožíšek, aby mu proschl. Hned mu bylo líp.

„Tady v domě se toho dá objevit tolik,“ povídal si mungo, „že celá má rodina toho tolik neobjevila, co živa byla. Rozhodně tady zůstanu a všechno proslídím.“

Celý den se potom potuloval po domě. Div se neutopil ve vaně, do inkoustu na psacím stole strčil čumák a pak si ho zas spálil o špičku doutníku, když se vyšplhal dlouhánovi na klín, aby viděl, jak se píše.

Kvečeru vběhl k Teddymu do dětského pokoje a díval se, jak se rozsvěcí petrolejové lampy, a když pak ulehl Teddy do postele, vylezl si tam Rikki-tikki za ním. Ale byl to neklidný druh, celou noc vstával a naslouchal každému šramotu, aby mu nic neušlo. Nakonec se přišli Teddyho rodiče podívat na chlapce a Rikki-tikki na polštáři byl vzhůru. „To se mi nelíbí,“ řekla Teddyho maminka, „může dítě pokousat.“ – „Nic takového neudělá,“ řekl otec. „S tímhle zvířátkem je Teddy bezpečnější, než kdyby ho hlídal lovecký pes. Kdyby se do dětského pokoje vplížil had –“

Ale o něčem tak hrozném nechtěla Teddyho maminka ani slyšet.

Časně ráno přišel Rikki-tikki k snídani na verandu, usazen Teddymu na rameni. Dostal banán a kousek vařeného vajíčka; střídavě seděl všem na klíně, protože každý dobře vychovaný mungo pevně věří, že z něho jednou bude mungo domácí a bude se prohánět po pokojích. Proto taky matka (žila kdysi u generála v Segaulí) Rikki-tikkiho důkladně poučila, jak se má chovat, až se jednou setká s bílými lidmi.

Rikki-tikki pak odběhl porozhlédnout se po zahradě. Byla to velká, jen zpola pěstěná zahrada a v ní ohromné keře růží Maršál Niel, vysoké jako besídky, citroníky a oranžovníky, bambusová křoviska a houšť vysoké trávy. Rikki-tikki se olízl. „Tady se to bude lovit!“ a při tom pomyslení hned zas byl z ocásku kartáček na láhve. Rikki smejčil sem tam po zahradě, tu a tam začenichal, až najednou uslyšel v trní ustarané hlasy.

Byl to snovač Darzí a jeho žena. Udělali si krásné hnízdečko ze dvou listů; sešili je k sobě dlouhými vlákny a vystlali chomáčky bavlny a chmýří. Seděli na okraji a naříkali a hnízdo se s nimi pohupovalo.

„Co se stalo?“ zeptal se Rikki-tikki.

„Jsme velmi zarmoucení,“ řekl Darzí. „Včera nám vypadlo jedno mládě z hnízda a Nág je sežral.“

„No, to je opravdu moc smutné,“ řekl Rikki-tikki, „ale neznám to tedy. Kdo je Nág?“

Darzí se ženou se jen příkrčili v hnízdečku a neodpověděli; z husté trávy u samého kořene to zhluboka zasyčelo – tak studeně, děsivě, až Rikki-tikki celé dvě stopy uskočil. A pak se z trávy kousek po kousku

soukala hlava a rozprostřená kápě černého brejlovce Nága, od jazýčku po ocas pět stop dlouhého. Když se vztyčil z jedné třetiny do výše, zůstal tak a kolébal se sem a tam, zrovna jako odkvetlá pampeliška ve větru, a upíral na Rikki-tikkiho zlý hadí pohled, jehož výraz se nikdy nemění, ať už si had myslí, co chce.

„Kdože je Nág?“ spustil. „To jsem já. Velký dobrý Bráhma dal našemu rodu tento znak za to, že nad ním první brejlovec rozestřel svou kápi a chránil ho před sluncem, když spal. Pohled' a třes se!“

Roztáhl svou kápi co nejvíc a Rikki-tikki na ní spatřil kresbu brejlí, podobnou petlici, na kterou se zapíná háček. Na okamžik se mungo zalekl, ale žádný mungo se nevydrží bát dlouho, a třebaže se s živým brejlovcem Rikki-tikki ještě nesetkal, doma už ho matka krmila mrtvými a dobře věděl, že všichni dospělí mungové celý život s hady bojují a pak je pojídají. Nág to věděl také a v hloubi svého chladného srdce měl strach.

„Znak sem, znak tam, copak se sluší sežrat mládě vypadlé z hnízda?“ spustil na něho Rikki-tikki a ocásek se mu naježil.

Nág se zamyslel a přitom bedlivě pozoroval každý sebemenší pohyb v trávě za Rikki-tikim. Věděl, že mungova přítomnost v zahradě znamená dříve či později smrt pro něho a jeho rodinu, ale teď chtěl ukolébat Rikki-tikkiho ostražitost. Svěsil hlavu trochu na stranu.

„Můžeme se snad domluvit,“ řekl Nág. „Ty přece jíš vejce. Proč bych já neměl jíst ptáky?“

„Za tebou! Pozor, za tebou!“ zahvízdal Darzí.

Rikki-tikki hned věděl co a jak a ani se neohlédl, aby neztrácel čas. Vyskočil, jak nejvýš dokázal, a těsně pod ním zasvištěla hlava Náginy, zlé Nágovy ženy. Za jeho řeči se připlazila až k Rikki-tikimu a chtěla ho zabít. Slyšel, jak vztekle zasyčela, když se minula cíle. Dopadl jí přímo na záda a být zkušený mungo, byl by věděl, že teď je pravý okamžik překousnout jí páteř, ale Rikki se bál, že se mu pomstí strašným šlehnutím. Sice se zakousl, ale zas brzy pustil a uskočil od rozdrásané Náginy, vztekle mrskající ocasem.

„Darzí, ty uličníku!“ syčel Nág a mrskal tělem vzhůru k hnízdu, jak nejvyš mohl. Jenže Darzí si hnízdo postavil tak, aby na ně hadi nedosáhli, a tak se jen houpalo sem tam.

Rikki-tikki cítil, jak mu oči rudnou a žhnou (mungům rudnou oči, když se rozzlobí), usedl na ocásek, zadní nožky složil jako klokánek, rozhlížel se a vztekle si něco brblal. Ale Nág s Náginou už zmizeli v trávě. Když se had nestrefí, nedá na sobě nic znát a neprozradí, co má za lubem. Rikki-tikki raději za nimi neběžel, nebyl si jist, zda na dva hady stačí. Odcupital na štěrkovou cestičku před domem, tam se posadil a přemýšlel. Však to také byla vážná věc.

Ve starých přírodopisech byste se dočetli, že když je mungo při zápase s hadem uštknut, běží si sníst jistou bylinku a ta ho zachrání. To není pravda. Vyhrává rychlý postřeh a rychlý pohyb – had udeří, mungo uskočí – přitom se pohyb hadí hlavy při útoku nedá zrakem postřehnout, a tak je to mnohem nádhernější než nějaká zázračná bylinka. Že je ještě mladý, to Rikki-tikki věděl, a tím ho víc těšilo, jak unikl útoku zezadu. Posílilo to jeho sebevědomí, a když přiběhl po cestičce Teddy, Rikki-tikki se nebránil pohlazení.

Ale jak se Teddy k němu shýbal, něco sebou v prachu nepatrně cuklo a ozval se slaboučký hlásek: „Pozor! Jsem smrt!“ Byl to Karait, šedohnědý hádek, který se rád popelí v prachu. Má stejně nebezpečné uštknutí jako brejlovec. Ale že je tak maličký, nikdo s ním nepočítá, a tím víc lidem škodí.

Rikki-tikkimu zas zrudla očka a kolébavým, houpavým pohybem, zděděným po rodičích, se přitočil ke Karaitovi. Vypadá směšně ta chůze, ale je tak dokonale vyvážená, že mungo může kdykoliv vyrazit v libovolném úhlu; a to je velká výhoda, když má co dělat s hady. Rikki-tikki měl vědět, že boj s Karaitem je mnohem nebezpečnější než boj s Nágem. Karait je maličký a dovede sebou rychle mrsknout: když se mu Rikki-tikki nezakousne do týlu, Karait se vymrští a uštkne ho do oka nebo do tlamičky. Jenže Rikki-tikki to nevěděl. Oči mu zrudly, kolébal se sem tam a hledal nějakou pevnou oporu. Karait se vymrští. Rikki uskočil a chtěl se na hada vrhnout, ale ta zlá šedohnědá hlavička se mu

kmitla u ramene; musil tedy hada přeskočit, ale jeho hlavička mu byla pořád v patách.

Teddy zavolal do domu: „Pojďte se podívat! Náš mungo zabíjí hada.“ A Rikki-tikki zaslechl, jak Teddyho maminka vykřikla. Otec vyběhl ven s klackem, ale v okamžiku, kdy k nim dobíhal, Karait udělal výpad příliš daleko. Rikki-tikki se vymrštil, skočil hadu na hřbet, hlavu pohroužil mezi přední nožky, zakousl se hadu do těla, až kam nejvýše dosáhl, a pak se skulil. Kousnutím Karaita zneškodnil, a už se chystal pustit se do něho od ocásku, jak to dělávali doma při obědě, ale vtom si připomněl, že po vydatném jídle mungo zleniví. Má-li si udržet sílu a hbitost, musí zůstat štíhlý.

Odběhl tedy pod ricinový keř a vykoupal se tam v prachu. Teddyho otec zatím tloukl klackem do mrtvého Karaita. K čemu to? pomyslil si Rikki-tikki, vždyť už jsem ho vyřídil. Teddyho maminka pak sebrala munga z prachu a s pláčem ho tiskla k sobě, že zachránil Teddymu život, a Teddyho otec prohlásil, že mungo je jejich prozřetelnost. Teddy tu stál a hleděl na ně velkýma ustrašenýma očima. Rikki-tikki ovšem nechápal, nač tolik cavyků, ale bavilo ho to. Vlastně měla maminka Teddymu vyhubovat, že si hrál v prachu. Rikki se výborně bavil.

Večer u večere se směl procházet po stole mezi vinnými sklenkami a sníst trojnásobnou dávku dobrot, ale nezapomínal na Nága a Náginu. Nechat se hladit a hýčkat od Teddyho maminky a hovět si na Teddyho rameni se Rikkimu sice líbilo, ale oči mu chvílemi zrudly a pak vydával válečný pokřik: „Rikk-tikk-tikki-tikki-čk!“

Teddy si ho odnesl do postele a nedal jinak, než že mu mungo musí spát pod bradou. Rikki-tikki byl dobře vychovaný a nekousal ani neškrábal, ale sotva Teddy usnul, vydal se na obchůzku po domě. Ve tmě narazil na Čhačhúndru, krysu plížící se kolem stěn. Čhačhúndra je vtělené zoufalství. Celé noci fňuká a piští, ráda by se pustila doprostřed místnosti, ale netroufá si.

„Nezabíjej mě,“ plačtivě žadonila Čhačhúndra. „Rikki-tikki, nezabíjej mě.“

„Myslíš, že zabíječ hadů bude zabíjet krysy?“ odbyl ji pohrdavě Rikki.

„Kdo zabíjí hady, toho hadi zabijí,“ řekla Čhačhúndra ještě zoufaleji. „Kdo mi zaručí, že si mě jednou v temné noci nesplete Nág s tebou?“

„Žádný strach,“ řekl Rikki-tikki, „Nág je na zahradě a tam ty přece nechodíš.“

„Sestřenice Čháa mi povídala,“ spustila Čhačhúndra a náhle umlkla.

„Co povídala?“

„Pst! Nág je všude, Rikki-tikki. Měl sis promluvit s Čháou na zahradě.“

„Nemluvil jsem s ní – tak mi to musíš říct ty. Dělej, Čhačhúndro, nebo tě kousnu!“

Čhačhúndra se dala do usedavého pláče, až se jí slzy jako hráchy kutálely z fousků. „Jsem ubožačka,“ vzlykala. „Nikdy se neodvážím doprostrřed místnosti. Pst! Nic neřeknu. Copak neslyšíš, Rikki-tikki?“

Rikki-tikki poslouchal. V domě bylo hrobové ticho, ale připadalo mu, že zaslechl slaboulinké škrab škrab – tak slaboulinké, jako když se vosa prochází po okenní tabuli – suché škrábání hadích šupin o cihlovou zeď.

„To je Nág nebo Nágina,“ řekl si v duchu, „leze do kanálku v koupelně. Máš pravdu, Čhačhúndro, měl jsem si promluvit s Čháou.“

Odplížil se do Teddyho koupelny, ale tam nic nebylo, tak šel do koupelny Teddyho maminky. Z hladce omítnuté zdi byla dole vytažena jedna cihla pro kanálek, kterým odtékala voda z vany, a jak se plížil podél podezdívky, pod vanou zaslechl Nága a Náginu, jak si venku při měsíčku šeptají.

„Až budou lidi pryč,“ říkala Nágina svému muži, „pak bude muset odejít i on a zahrada bude zase jen naše. Vlez tiše do domu a pamatuj si, že nejdřív musíš uštknout dlouhána, co zabil Karaita. Pak sem přijď a spolu chytíme Rikki-tikkiho.“

„Víš jistě, že nám to pomůže, když ty lidi zabijeme?“ ptal se Nág.

„Jistě. Copak jsme měli v zahradě nějaké mungy, dokud v bungalovu nebyli lidé? Dokud bude bungalov prázdný, budeme kralovat v zahradě my; a nezapomeň, že až se nám z vajíček v melounovém záhonu vylíhnou mládřata (a může to být zítra), budou potřebovat prostor a klid.“

„Na to jsem nepomyslel,“ řekl Nág. „Už jdu, ale potom snad už Rikki-tikkiho chytat nemusíme. Zabiju dlouhána a jeho ženu, a když to půjde,

i jejich dítě, a potom se klidně odplazím. Bungalov pak bude prázdný a Rikki-tikki už půjde sám.“

Rikki-tikki celý hořel vztekem a nenávisť, a vtom se vynořila z kanálku Nágova hlava a hned za ní jeho studené pětistopé tělo. Když viděl tu délku obrovského brejlovce, Rikki-tikki při všem vzteku dostal hrozný strach. Nág se svinul, vztyčil hlavu a rozhlížel se v tmavé koupelně. Rikki viděl, jak se mu oči blýskají.

„Co teď: když ho zabiju hned zde, neujde to Nágině, a když ho napadnu na prostředku, bude ve výhodě on. Co mám dělat?“ uvažoval Rikki-tikki-tavi.

Nág se kolébal sem tam a pak Rikki-tikki zaslechl, jak pije z největšího džbánu, kterým se nalévala voda do vany. „Je dobrá,“ pochvaloval si had. „Dlouhán držel klacek, když zabil Karaita. Možná že ho ještě má, ale až se půjde ráno koupat, jistě klacek mít nebude. Počkám na něj, až přijde sem. Nágino – slyšíš mě? – počkám tady v chládku do rána.“

Zvenku se neozvala odpověď a Rikki-tikki si domyslí, že Nágina odešla. Nág se pomalu svinoval, závit po závitě, kolem vypouklého dna džbánu a Rikki-tikki byl tiše, ani nedýchal. Po hodině se začal hýbat, sval za svaľem, a šoural se ke džbánu. Nág spal a Rikki-tikki si prohlížel jeho velký hřbet a odhadoval, kde by se nejlépe zakousl. „Když mu nezlomím páteř při prvním skoku,“ řekl si Rikki, „bude ještě zápasit; a když bude zápasit – běda ti, Rikki!“ Prohlížel si tlustý krk pod kápí – na to nestačí; a kousnout Nága za ocasem, jen ho rozzuří.

„Tak tedy do hlavy,“ rozhodl se nakonec, „do hlavy hned nad kápí, a až se zahryznu, už nesmím povolit.“

A skočil. Hadí hlava ležela trochu stranou pod břichem velkého džbánu. Rikki rychle skousl, opřel se hřbetem o hliněnou výduť a tiskl hlavu k zemi. Získal tím vteřinový náskok a jaksepatří ho využil. Potom s ním had cloumal jako pes s krysou – sem tam po podlaze, nahoru, dolů a dokola ve velkých kruzích, ale Rikki měl oči stále rudé a nepovolil, když hadí tělo prudce svištělo po podlaze, převrhlo plecháček, misku na mýdlo a kartáč a tlouklo o zinkovou vanu. Tiskl přitom zuby

k sobě pořád pevněji a pevněji, nepochyboval už, že ho had k smrti usmývá, a pro čest svého rodu chtěl, aby ho našli se zuby stisknutými.

Všecko se s ním točilo, všecko ho bolelo, byl celý polámaný, když vtom něco prasklo jako hrom těsně nad ním. Horký vítr ho zbavil smyslu a rudý oheň mu sežehl kožíšek. Dlouhán se hlomozem probudil a vypálil z obou hlavní své brokovnice Nágovi pod kápi.

Rikki-tikki s očima zavřenýma stále ještě tiskl zuby. Byl přesvědčen, že je mrtev, ale hadí hlava se nehýbala a dlouhán munga zdvihl a řekl: „Zase náš mungo, Alice. Ted' zachránil život nám, chlapík.“ Přistoupila k nim Teddyho maminka, ve tváři celá bílá, a dívala se, co zbylo z Nága. A Rikki-tikki se odšoural do Teddyho ložnice, a než usnul, dlouho se opatrně ohmatával, jestli opravdu není rozbit na čtyřicet kusů, jak se mu zdálo.

A pak přišlo ráno a Rikki byl celý strnulý, ale spokojený s tím, co vykonal. „Ted' ještě musím skoncovat s Náginou a ta bude horší než pět Nágů a kdoví kdy se vlastně vyklubou ta její mlád'ata. Propána, honem za Darzím!“

Rikki-tikki ani nepočkal na snídani a uháněl k hloží. Darzí tam vyzpěvoval z plných plic vítěznou píseň. Novinku o Nágově smrti už znali po celé zahradě, protože sluha při úklidu vyhodil hadí tělo na smetiště.

„Ty hlupáku opeřený!“ zlobil se Rikki-tikki. „Copak ted' je čas na zpívání?“

„Nág je mrtev – mrtev – mrtev!“ vyzpěvoval Darzí. „Statečný Rikki-tikki mu stiskl hlavu a nepustil. Dlouhán přinesl bouchačku a Nág byl na dva kusy! Už mi nikdy nebude žrát mlád'ata.“

„To je sice pravda, ale kde je Nágina?“ zeptal se Rikki-tikki a opatrně se rozhlížel.

„Nágina přišla ke kanálku z koupelny a volala Nága,“ zpíval dál Darzí, „a Nág vyšel ven na holi – sluha ho sebral na špičku hole a hodil ho na smetiště. Opěvujeme velkého rudookého Rikki-tikki-taviho!“ A Darzí nafoukl hrdélko a zpíval.

„Jen kdybych dosáhl na hnízdo, všechna mlád'ata bych ti vyházel,“ zlobil se Rikki-tikki. „Nikdy neuděláš v pravou chvíli, co se patří. Ty jsi

ve svém hnízdečku v bezpečí, ale já tady dole musím bojovat. Přestaň na chvílku zpívat, Darzí.“

„Velikému, nádhernému Rikki-tikkimu k vůli přestanu zpívat,“ řekl Darzí. „Co si přeješ, ty, který jsi zabil strašlivého Nága?“

„Ptám se tě potřetí, kde je Nágina?“

„Na smetišti vedle stáje, oplakává tam Nága. Velký je Rikki-tikki s bělostnými zuby.“

„Dej pokoj s bělostnými zuby. Nevíš náhodou, kde má svá vejce?“

„V záhoně melounů, až u samé zdi, slunce se tam opírá skoro celý den. Je to už kolik týdnů, co je tam ukryta.“

„A to tě nenapadlo říct mi o tom? Říkáš až u samé zdi?“

„Rikki-tikki, přec jí ta vejce nesníš?“

„To zrovna ne. Darzí, jestli máš špetku rozumu, leť honem ke stáji, dělej, že máš zlámané křídlo, ať tě Nágina pronásleduje až sem k hloží. Musím se dostat k záhonu melounů a tam by mě zpozorovala.“

Darzí měl jen ptačí mozeček a myslet dovedl vždycky jen na jedno. Věděl, že Náginina mláďata, právě jako jeho, se líhnou z vajec, a tak jeho první myšlenka byla, že se nesmějí zabíjet. Ale Darzího žena byla rozumné stvoření a věděla, že z brejlovčích vajec budou mladí brejlovci, hned tedy vylétla z hnízda a Darzího nechala, ať zahřívá mladé a zpívá si dál o Nágově smrti. V něčem byl Darzí jako všichni mužští.

U smetiště zatřepala křídly Nágině přímo nad hlavou a naříkala: „Ach, mám zlámané křídlo! Chlapec z domu po mně hodil kamenem a zlomil mi je.“ A ještě zoufaleji třepetala křídly.

Nágina vztyčila hlavu a zasyčela: „Nebýt tvého varování, byla bych zabila Rikki-tikkiho. To sis vybrala špatné místo pro své kulhání.“ A plazila se prachem k ženě Darzího.

„Přerazil mi je chlapec kamenem!“ vykřikovala Darzího žena.

„No dobrá! Může ti být útěchou, že až bude po tobě, vypořádám se i s chlapcem. Je ráno a můj muž tu leží na smetišti, ale než bude večer, chlapec v domě bude ležet bez hnutí. Proč vlastně prcháš? Stejně tě chytím. Hlupáčku, podívej se mi do očí!“

Ale Darzího žena nebyla tak hloupá, aby to udělala. Když se totiž pták podívá hadu do očí, je tak zděšen, že se nehne z místa. Darzího žena třepetala křídly dál, ustrašeně pípala a ze země se nevznesla a Nágina se plazila za ní stále rychleji.

Rikki-tikki slyšel, jak se vzdalují po pěšině od stáje, a uháněl k záhonu melounů až k samé zdi. Tam v teplé slámě podestlané pod melouny bylo důmyslně ukryto pětadvacet vajec, velkých asi jako vejce liliputek, ale místo ve skořápkách byla v bělavé kůži.

„Přišel jsem přesně na den,“ pomyslí si Rikki. Ve vejcích už bylo vidět mladé brejlovce, stočené do klubíčka. Věděl, že jakmile se vylíhnou, může každý z nich zabít člověka nebo munga. Co nejrychleji ukusoval vejcím špičky a důkladně drtil mladé brejlovce; občas prohraboval slámu, aby mu žádné neušlo. Už zbývala jen pouhá tři vejce a Rikki se usmíval pod vousy, když tu spustila Darzího žena křik:

„Rikki-tikki, odvedla jsem Náginu k domu a ona vlezla na verandu a – běž tam honem – chce někoho zabít!“

Ještě dvě vejce Rikki-tikki rozmáchl, s třetím v tlamě vycouval po záhoně a uháněl na verandu, sotva se země dotýkal. Teddy, maminka a tatínek tam právě seděli u snídani, ale Rikki-tikki viděl, že se jídla ani nedotkli. Seděli jako vytesaní z kamene a v tváři byli bílí. Nágina byla svinuta na rohoži vedle Teddyho židle, na dosah od Teddyho bosé nohy, a kolébala se sem tam a zpívala vítěznou píseň.

„Synu dlouhána, který zabil Nága,“ syčela, „ani se nehýbej. Ještě nejsem hotova. Počkejte chvilku. Nikdo z vás tří ať se nepohne. Když se pohnete, uštknu, a když se nepohnete, taky uštknu. Jste hlupáci, že jste zabili Nága!“

Teddy upíral pohled na otce a otec jenom šeptal: „Sed' tiše, Teddy. Ani se nehýbej. Teddy, buď' tiše.“

Vtom se přihnal Rikki-tikki a vykřikl: „Otoč se, Nágino! Otoč se a boj!“

„Všecko má svůj čas,“ řekla Nágina a neodvracela pohled. „S tebou se vypořádám za chvíli. Ted' se podívej na své přátele, Rikki-tikki. Jsou bílí

a tiší, mají strach. Netroufají si pohnout se, a jestli uděláš ještě krok, udeřím.“

„Běž se podívat na svá vejce v záhoně melounů vzadu u zdi. Jen se běž podívat, Nágino.“

Obrovský had se pootočil a uviděl na verandě vejce. „Á! Dej ho sem!“ zasykl.

Rikki-tikki vzal vejce do dvou tlapiček a oči měl krvavě rudé. „Co mi dáš za hadí vejce? Za mladého brejlovce? Za krále brejlovců? Za posledního – za posledního z celé líhně? Všecky ostatní už žerou mravenci tam v záhoně melounů.“

Ted' teprve se Nágina otočila celá a pro to jediné vajíčko na všecko ostatní zapomněla. A Rikki-tikki zahlédl, jak otec prudce vymrštil velkou ruku, popadl Teddyho za rameno a přes stůl s šálky ho přitáhl do bezpečné vzdálenosti od Náginy.

„Zaskočena! Zaskočena! Zaskočena! Rikk-tik-tčk!“ posmíval se Rikki-tikki. „Chlapec je v bezpečí a to já – já – já chytil Nága za kápi včera večer v koupelně.“ A začal skákat na všech čtyřech, s hlavou u země. „Cloumal mnou sem a tam, ale stráž mě nemohl. Byl mrtvý, ještě než ho dlouhán přestřelil vejpúl. To já jsem udělal. Rikki-tikki-čk-čk! Tak pojď, Nágino. Pojď a boj se mnou. Dlouho vdovou nebudeš.“

Nágina viděla, že propásla příležitost zabít Teddyho a vajíčko že má v tlapkách Rikki-tikki. „Dej sem vejce, Rikki-tikki. Dej sem mé poslední vejce a odejdu a nikdy se nevrátím,“ žadonila a sklonila kápi.

„Ano, odejdeš a nikdy se nevrátíš, protože půjdeš za Nágem na smetiště. Bojuj, vdovo! Dlouhán si šel pro pušku! Bojuj!“

Rikki-tikki skákal kolem Náginy, ale tak daleko, aby ho nemohla zasáhnout, a oči mu žhnuly jako uhlíky. Nágina se smrštila a vyrazila na něho. Rikki-tikki vyskakoval a uskakoval. Nágina útočila zas a zas a po každé udeřila hlavou o rohož na zemi verandy a smrštila se jako hodinové péro. Rikki-tikki tančil v kruhu, aby se dostal za ni, Nágina se zas točila, aby s ním byla hlavou proti hlavě, a ocas jí přitom šustil o rohož jako suché listí poháněné větrem.

Rikki zapomněl na vejce. Leželo dosud na verandě a Nágina se šinu-la blíž a blíž, až konečně, zatímco Rikki-tikki popadal dech, chytila je do tlamy, zamířila ke schodům z verandy a jako šipka se vrhla po pěšině s Rikki-tikkim v patách. Když jde brejlovci o život, kmitá se jako bič kolem koňské šje.

Rikki-tikki věděl, že ji musí chytit, nebo začne celé to trápení nano-vo. Mířila rovnou do vysoké trávy pod hlozím, a jak tamtudy Rikki-tikki běžel, slyšel, že Darzí pořád ještě zpívá tu svou hloupou vítěznou pís-ničku. Ale Darzího žena byla chytřejší. Slétla z hnízda, a jak tudy Nágina prchala, tloukla ji křídly do hlavy. Kdyby jí byl Darzí pomohl, mohli Náginu obrátit; takhle Nágina jen sklonila kápi a prchala dál. Ale ta vteřina zdržení stačila, aby ji Rikki-tikki dohonil, a když se vrhla do krysí díry, kde s Nágem žila, zakousl se jí bílými zoubky do ocasu a vle-těl tam s ní – řeknu vám, málokterý mungo, sebestarší a sebezkuše-nější, si troufne vlézt za brejlovcem až do jeho díry. V díře bylo tma a Rikki-tikki neměl tušení, kdy se díra rozšíří a Nágina bude mít dost místa obrátit se a vrhnout se na něj. Zuřivě se držel a tlapkami se opíral na tmavém svahu do horké, vlhké hlíny, jako když brzdí.

Pak se tráva v otvoru do díry přestala kolébat a Darzí řekl: „S Rik-ki-tikkim je konec! Zazpívejme mu pohřební píseň! Se statečným Rik-ki-tikkim je konec! Nágina ho jistě pod zemí zabije.“

A dal se do zpěvu velmi truchlivé písně, kterou na místě složil, a právě když dospěl k nejdojemnějšímu místu, tráva se zas zavlnila a Rikki-tikki celý od bláta se vyhrabal z díry, jednu nohu za druhou, a olizoval si fous-ky. Darzí přestal zpívat a vykřikl. Rikki-tikki si vytřepal trochu prachu z kožíšku a kýchl. „Už je po všem,“ řekl. „Vdova už víckrát nevyleze.“ A zaslechli to červení mravenci žijící mezi stébly trávy a pospíchali se přesvědčit, zda je to pravda.

Rikki-tikki se svinul do klubíčka a na místě usnul – a spal a spal do pozdního odpoledne; však také měl za sebou těžkou práci.

„A teď,“ řekl, když se vzbudil, „půjdu do domu. Ty, Darzí, řekni Kot-láři, ať rozhlásí po celé zahradě, že Nágina je mrtvá.“

Kotlář je ptáček, který vydává právě takové zvuky, jako když se tlučé malým kladívkem do měděného kotle; dělá to proto, že je v každé indické zahradě obecním zpravodajem a každému, kdo o to stojí, poví všechny novinky. Rikki-tikki běžel po pěšině a slyšel Kotlářovo „bubnování“ jako na malinký gong a pak dál: „Bim-bam-bam! Nág je mrtev – bum! Nágina je mrtva! Bim-bam-bam!“ Všichni ptáci v zahradě se dali do zpěvu a žáby do kuňkání, vždyť Nág a Nágina požírali žáby stejně jako ptáky.

Když došel Rikki k domu, Teddy, Teddyho maminka (ještě celá bleďá, protože omdlela) a Teddyho otec, všichni vyběhli z domu a div nad ním neplakali. A ten večer snědl Rikki všechno, co mu dali, až už nemohl dál a usnul Teddymu na rameni. Maminka ho tam našla, když se šla ještě pozdě večer podívat na Teddyho.

„Zachránil nám a Teddymu život,“ řekla manželovi. „Představ si, všem nám zachránil život!“

Rikki-tikki sebou trhl a procitl; všichni mungové mají totiž lehké spaní.

„To jste vy?“ řekl. „Co zas máte? Všichni brejlovci už jsou mrtvi. A i kdyby nebyli, jsem tady přece já.“

Právem byl Rikki-tikki na sebe hrdý; ale ne zas příliš hrdý, a zahradu opatroval, jak se na munga sluší: hop a skok a hryz a skus, a žádný brejlovec si už za plot netroufl.

Daržíova óda

Já pěvec a snovač jsem
a dvojnásob šťastně žiju:
zpívám pro celou zem
a přitom hnízdo si šiju.
Nahoru dolů snovám svůj zpěv – nahoru dolů hnízdo si šiju.

Jen zpívej svým dětem zas
a hlavu už nevěš, matko!
Mrtev je na věčný čas
brejlovec. Řádl tu krátko.
Had, který v růžích číhal, je mrtev – řádl jen krátko.

Kdo zachránil život nám?
Jak jmenuje se, kde žije?
To rudooký Rikki sám,
on odvážný, statečný je.
Rikki-tikki-tavi sám, oči má rudé, statečný je.

Vychvalte ho zpěvem svým,
že zbavil nás zlého hada.
Slavte ho hlasem slavičím.
Můj hlas už též ódu spřádá.
Slyšte mou ódu o hrdinném Rikkim s rudýma očima.

Tu přerušil Daržího Rikki-tikki,
a tak je konec písně neznámý.

Túmé, miláček slonů

*Nezapomínám, čím jsem byl. Já pout a řetězů jsem syt.
Nezapomínám na svou dávnou sílu a volnost v lese.
Za otep třtiny cukrové už nechci otročit.
Vrátím se k druhům do hor, tam všecko líp se snese.*

*Já půjdu třeba celou noc až do ranního svítání
tam, kde mě svěží vítr zulíbá a voda obejmě,
že zapomenu na své okovy a hrotu bodání –
tam, kde dosud volně žijí druzi a družky dávné mé.*

Celých sedmačtyřicet let sloužil Kálá Nág, což znamená Černý had, indické vládě všemi způsoby, jak jen slon sloužit může. Když ho chytili, bylo mu dobrých dvacet let, a tak mu teď táhlo na sedmdesátku – a to je u slona zralý věk. Ještě si vzpomínal, jak s širokým koženým polštářem na čele tlačil dělo uvízlé v hlubokém bahně. Bylo to před afghánskou válkou r. 1842 a tehdy ještě nebyl v plné síle. Ještě než mu vypadly mléčné kly, od matky Rádhy Pjári – rozmilé Rádhy, chycené zároveň s ním – slýchal, že bázlivého slona nejspíš něco zlého potká. Brzy se Kálá Nág přesvědčil, že měla pravdu; když před ním prvně vybuchl granát, zavřískl a uskočil rovnou do hromady naskládaných pušek a kdejaké měkké místočko na těle měl popíchané od bajonetů. Nebylo mu ještě pětadvacet a už se nebál ničeho, byl z něho nejoblíbenější a nejhýčkanější slon ve službách indické vlády. Na pochodu severní Indií nosil stany, dvanáct set liber těžké stany. Parním jeřábem ho spustili na loď a mnoho dní se plavil přes vodu a potom tahal na hřbetě hmoždíř v neznámé skalnaté zemi daleko od Indie. V Magdale viděl císaře Theodora na má-

rách. Pak se zas na parníku vrátil; vojáci říkali, že by měl dostat habešskou válečnou medaili. Za deset let potom viděl, jak jeho sloní druhy hubí zima, hlad, padoucnice a úžeh v místě zvaném Alí Masdžid. Potom ho zas poslali tisíce mil na jih do dřevařské ohrady v Moulmeinu; tam tahal a skládal na hromady týkové kmeny. Div tam nezabil jedno neposlušné slůně, které se vyhýbalo práci.

Od tahání dřeva ho poslali s desítkami slonů, zvláště k tomu vycvičených, pomáhat při chytání divokých slonů v Gáróských horách. Indická vláda si slony přísně chrání. Celý jeden vládní úřad se věnuje jen nahánění, chytání a krocení slonů a pak je rozesílá po celé zemi, jak je kde potřebují na práci.

Kálá Nág měl v plecích dobrých deset stop. Kly mu usekli na pouhých pět stop a na konci je stáhli měděnými pásy, aby se mu nerozštípily, ale Kálá Nág dokázal s těmi pahýly víc než necvičený slon s kly celými a nabroušenými.

Celé dlouhé týdny opatrně sháněli slony rozběhlé po horách, až konečně zahnali takových čtyřicet padesát divokých potvor do poslední ohrady. Sotva za nimi zaskřípala padací vrata z kmenů svázaných lanem, tu na povel vstoupil Kálá Nág do toho bouřícího, troubícího pekla (obyčejně v noci při svitu pochodní, kdy se tak těžko odhaduje vzdálenost), vybral si z toho davu největšího a nejdivočejšího hromotluka a bušil do něho tak dlouho, až zkrotí. Muži posazení na hřbetě druhých slonů zatím chytali mladší slony a svazovali je provazy.

Kálá Nág, ten moudrý Černý had, se vyznal v zápolení všeho druhu, vždyť nejednou musil čelit raněnému tygru. Svinul měkký chobot vysoko, aby nepřišel k úrazu, a když šelma zaútočila, trhl hlavou, jako když srpem sekne, a v letu ji srazil stranou. Sám na tenhle způsob přišel. Pak tygra povalil a tak dlouho na něm obrovskými koleny klečel, až tygr s funěním a supěním vypustil duši; zbyl z něho jen pruhovaný střapatý cár a Kálá Nág ho tahal za ocas.

„Je to tak,“ řekl jeho poháněč Velký Túmé, syn Černého Túmého, který byl s Kálá Nágem v Habeši, a vnuk Túmého, miláčka slonů, který byl při

tom, když Kálá Nága chytili. „Černý had se nebojí ničeho, leda mne. Dává se od nás opatrovat už po tři generace a dočká se ještě čtvrté.“

„Mě se taky bojí,“ řekl Malý Tůmé a vypjal se do plné výšky svých čtyř stop; na sobě měl jediný hadřík. Bylo mu deset a byl nejstarší syn Velkého Tůmého. Podle dávného zvyku nastoupí na otcovo místo u Kálá Nága, jen co vyroste a unese těžký železný ankus, bodec k pohánění slonů, celý uhlazený od otce, děda i praděda. Malý Tůmé nemluvil jen tak do větru. Vždyť se ve stínu Kálá Nága narodil, ještě neuměl chodit a už si hrál se špičkou jeho chobotu, sotva se naučil běhat, vodil ho k vodě napojit a Kálá Nágovi ani ve snu nenapadlo neuposlechnout jeho britkých dětských rozkazů, zrovna jako ho nenapadlo zabít ho, když mu tenkrát Velký Tůmé vyzdvihl hnědé děťátko až ke klům a vyzval ho, aby pozdravil svého budoucího pána.

„Opravdu se mě bojí,“ tvrdil Malý Tůmé, dlouhým krokem zamířil ke Kálá Nágovi, řekl mu ty tlusté prase a poručil mu zvedat nohy jednu po druhé.

„Ty jsi ale velikánský slon,“ pokyvoval Malý Tůmé střapatou hlavou a mlel dál, jak to slýchal od otce: „Stát na slony platí, ale oni stejně patří nám mahautům. Až budeš, Kálá Nágu, starý, přijde nějaký bohatý rádža a koupí tě od státu, protože jsi tak velký a dobře vychovaný, a pak už nebudeš dělat nic, jen chodit v čele královského průvodu se zlatými náušnicemi v uších, se zlatým palankinem na hřbetě a s červenou zlatě protkávanou čabakou na bocích. Já ti budu sedět na krku, můj milý Kálá Nágu, stříbrný ankus v ruce, a před námi poběží muži se zlatými holemi a budou vyvolávat: ‚Místo pro královského slona!‘ To bude hezké, ale lovit v džungli je ještě lepší.“

„Ach jo!“ povzdechl si Velký Tůmé. „Jsi ještě klouček, ale divoký jak mladý buvol. Lítání po kopcích, to není dobrá státní služba. Stárnu a divoké slony už nemám v lásce. Než tohle kočovné táboření, to raději zděné stáje, pro každého slona zvláštní stání s velkým sloupem, ke kterému se pevně přiváže, a rovné široké silnice, po kterých se sloni provádějí. Jo, taková kasárna v Kánpuru, to bylo něco! Bazar hned vedle a práce jen tři hodiny denně.“

Malý Tůmé si kánpurské stáje pamatoval a mlčel. Radši měl život v táboře a široké rovné silnice nenáviděl. Každý den tahat píci z vyhrazených pastvin a pak celé dlouhé hodiny nemít do čeho píchnout, leda koukat, jak Kálá Nág přešlapuje mezi kůly.

To zas mnohem lepší bylo šplhání po horských stezkách, kam se jen slon odváží, pak zas prudký sjezd do údolí, letmý pohled na slony pasoucí se na míle daleko, úprk vyplašených kanců a pávů, aby je Kálá Nág nezašlápl, teplé lijáky, až se z kopců i z údolí kouří, překrásná zamlžená rána, kdy není jisté, kde se bude na noc tábořit, vytrvalé a ostražitě nahánění divokých slonů, a potom poslední večer šílený shon, plápol a ryk, když se sloni jako lavina naženou do ohrady, zjistí, že nemohou ven, vrhnou se proti těžkým kůlům, a hned zas jsou zahánáni zpátky křikem, plápoem pochodní a salvou slepých nábojů.

I malý chlapec se při tom uplatnil a Tůmé pomáhal za tři. Dostal do ruky pochodeň, mával s ní a křičel ze všech sil. Ale pravý požitek pro něho nastal, když zas slony hnali ven a khéda – to jest ohrada – vypadala jako o soudném dni: lidi jen posunkovali, protože jeden neslyšel druhého. Malý Tůmé se vyšplhal až nahoru na kymácející se sloup ohrady, hnědé, od slunce vyrudlé vlasy mu poletovaly kolem ramen, v záři pochodně vypadal jako skřítek. Když se rámus na chvilku ztišil, přes troubení a praskot, svištění provazů a sténání spoutaných slonů bylo slyšet, jak písklavým hlasem povzbuzuje Kálá Nága: „Mail, mail, Kálá Nág! (Do toho! Do toho, Černý hade!) Dánt dó! (Naber ho klem!) Sambháló! Sambháló! (Pozor! Pozor!) Máro! Már! (Uhod' ho! Uhod' ho!) Pozor na kůl! Aré! Aré! Hé! Jé! Kjá!“ křičel Malý Tůmé a Kálá Nág s divokým slonem se zmítali v prudkém zápase sem tam po celé khédě. Staří chytači slonů si utírali pot z očí, a přece občas zamávali Malému Tůmému, který se nahoře na kůlu tetelil radostí.

Ale nejen to. Jedné noci sjel po kůlu na zem, vklouzl mezi slony a hodil konec provazu lovcí; ten ho upustil, jak se ho pokoušel zaklesnout kopajícimu slůněti na nohu (slůňata dají vždycky víc práce než dospělí sloni). Kálá Nág Malého Tůmého zpozoroval, popadl ho chobo-

tem a podal ho Velkému Tůmému. Ten chlapci na místě naplácal a posadil ho zpátky na kůl.

Ráno mu jaksepatří vyhuboval: „Copak ti zděné stáje a nošení stanu nestačí, to musíš ještě chytat slony na vlastní pěst, ty jeden ničemo? Ti hloupí lovci, placení míň než já, o tom jistě řekli sáhibu Petersenovi.“ Malý Tůmé se polekal. Moc toho o bílých lidech nevěděl, ale sáhíb Petersen byl pro něho největší bílý muž na světě. Řídil všechny práce v khédě – lovil všechny slony pro indickou vládu a ve slonech se vyznal jako nikdo na světě.

„Co – co se stane?“ koktal Malý Tůmé.

„Co se stane! To nejhorší, co se stát může. Sáhíb Petersen je šílenec. Proč by jinak sám lovil takové divousy. Třeba bude chtít, abys taky chytil slony, spal bůhvíkde v zamořené džungli a nakonec se dal k smrti udupat v khédě. Ještě že ten celý nesmysl dobře dopadne. Příští týden lov končí a nás z roviny pošlou zpátky do stanic. Potáhneme po hladkých silnicích a na lovení zapomenem. Ale zlobím se na tebe, chlapče, že se pleteš do věcí, na které se hodí ještě tak ti špinaví Ásamci z džungle. Kálá Nág poslechne jen mě, proto s ním musím do khédy; ale on jen se slony zápasí a při jejich svazování napomáhá. A tak si na něm hovím jako pravý mahaut – ne jako obyčejný lovec, ale mahaut, slyšíš, člověk, který dostane penzi, když doslouží. Copak se to hodí pro syna z rodu Tůmého, miláčka slonů, dát se v té blátivé khédě ušlapat? Ty uličníku! Ty darebáku! Ty ničemo! Ted' běž Kálá Nága umýt a vyčistit mu uši a ať nemá v chodidlech ani jeden trn, nebo tě sáhíb Petersen chytne a udělá z tebe divokého lovce – stopaře sloních šlépějí, divokého medvěda. Fuj! Styd' se! Už utíkej!“

Malý Tůmé beze slova odešel, ale když prohlížel Kálá Nágovi nohy, se vším si mu postěžoval. „Aťsi,“ řekl Malý Tůmé, když ohrnoval Kálá Nágovi obrovský boltec pravého ucha. „Sáhíb Petersen o mně ví a možná – možná – možná – kdož ví? Jéje, ted' jsem ti ale vytáhl velikánský trn.“

Pár dní potom slony jen shromažďovali, nově chycené divoké slony prováděli mezi dvěma krotkými, aby už na pochodu do rovin tolik nevyváděli, a zjišťovali, kolik příkrývek, provazů a všeho ostatního se v lesích zničilo a poztrácelo.

Sáhíb Petersen přijel za nimi na své chytré slonici Padminí. Dělal výplatu v ostatních horských táborech, končilo totiž období lovu. U stolu pod stromem seděl domorodý úředník a vyplácel honcům mzdu. Když dostal honec peníze, šel k svému slonu a postavil se do řady připravené na pochod. Honci, lovci, náhončí, stálí zaměstnanci khédy, kteří zůstávají v džungli po celý rok, seděli na slonech patřících k Petersenově družině nebo se s puškou na rameni opírali o strom, pošklebovali se odcházejícím honcům a smáli se, když nově chycení sloni vyrazili z řady a pobíhali sem tam.

Velký Tůmé přistoupil k úředníkovi s Malým Tůmém v patách a tu řekl potichu kamarádovi vrchní stopař Mačhua Apa: „Z tohoto jistě jednou bude dobrý lovec slonů. Škoda posílat toho kohoutka z džungle do rovin, vypelichá tam.“

Sáhíb Petersen měl uši všude, jak se sluší na muže, který naslouchá tvorů ze všech nejtíššímu – divokému slonu. Jak ležel Padminí na hřbetě, otočil se a řekl: „Co to povídáš? Jak znám honce z rovin, ani jeden chlap nedokáže spoutat třeba jen mrtvého slona.“

„Není to chlap, je to chlapec. Při posledním lovu vlezl do khédy a hodil Barmavovi provaz, když jsme odtrhovali od matky to slůně se skvrnou na plecích.“

Mačhua Apa ukázal na Malého Tůmého, sáhíb Petersen se na něho podíval a Malý Tůmé se poklonil až k zemi.

„Ten že hodil provaz? Vždyť je jak za groš kudla. Jakkak ti říkají, chlapečku?“ zeptal se sáhíb Petersen.

Malý Tůmé strachy ze sebe nevypravil ani slovo, ale za sebou měl Kálá Nága, dal mu tedy znamení rukou a slon ho vzal do chobotu a vyzdvihl do výše Padminína čela, přímo před velkého sáhíba Petersena. Malý Tůmé schoval obličej do dlaní, byl přece ještě dítě a každého kromě slonů se styděl, jako všechny děti.

„Podívejme se!“ usmíval se sáhíb Petersen pod vousy. „Pročpak jsi naučil svého slona tomuhle kousku? Abyš mohl snáze krást zelenou kukuřici ze střeš, kde se klasy suší?“

„Ba ne, zelenou kukuřici ne, Ochránce chudých – melouny,“ řekl Malý Tůmé a všichni, co seděli kolem, se dali do hrozného řehotu. Sami také v dětství tomu kousku svého slona naučili. Malý Tůmé visel ve vzduchu osm stop nad zemí a nejraději by byl osm stop pod zemí.

„Je to můj syn Tůmé, sáhibe,“ řekl zamračeně Velký Tůmé. „Je to uličník a skončí v žaláři, sáhibe.“

„Ani bych neřekl,“ odporoval sáhíb Petersen. „Chlapec, který se v jeho věku odváží do plné khédy, nekončí v žaláři. Koukej, chlapečku, tady máš čtyři ány na cukroví, že máš takovou malou hlavičku pod tou velkou kšticí. Třeba z tebe jednou bude lovec.“ Velký Tůmé se mračil ještě víc. „Ale pamatuj si, že khéda není hřiště pro děti,“ varoval ho sáhíb Petersen.

„To už tam nikdy nesmím, sáhibe?“ se zatajeným dechem hlesl Malý Tůmé.

„Ale ano,“ usmál se zas sáhíb Petersen. „Až uvidíš slony tancovat. Pak už smíš. Až uvidíš slony tancovat, přijď ke mně a já tě pak pustím do khédy.“

Znovu se všichni zařehotali, protože se to mezi lovci slonů říká jen žertem a znamená to nikdy. Hluboko v lesích jsou skryty rovné mýtiny, takzvané sloní taneční sály, ale přijde se na ně jen náhodou a slony tančit ještě nikdo neviděl. Když se nějaký lovec moc chlubí, co všechno dokáže, zeptají se ho druzí: „A slony tancovat jsi viděl?“

Kálá Nág postavil Malého Tůmého na zem, ten se uklonil a odešel s otcem. Stříbrný čtyrák dal matce, zrovna krmila jeho bratříčka. Pak je všechny naložili Kálá Nágovi na hřbet a řada frkajících, kňučících slonů se valila po horské cestě do rovin. Byl to rušný pochod, u každého brodu byla s novými slony patálie, musili je v jednom kuse přemlouvat a bít.

Velký Tůmé vztekle popoháněl Kálá Nága, byl celý rozzlobený, ale Malý Tůmé byl nad pomyslením šťastný, sáhíb Petersen si ho všiml a dal mu peníze. Bylo mu jako prostému vojáku, kterého velitel vyvolá z řady a udělí mu pochvalu.

„Jak to myslel sáhíb Petersen s tím sloním tancem?“ zeptal se potichoučku matky.

Velký Tůmé ho zaslechl a zabručel: „Že z tebe nikdy žádný horský buvolí stopař nebude. Tak to myslel. Co vy tam vpředu, proč zase stojíte?“

Nějaký ásamský honec, asi o tři slony před nimi, se vztekle obrátil a křikl: „Přived' sem Kálá Nága, ať spořádá tohohle klacka. Bűhsud', proč vybral sáhíb Petersen zrovna mě, abych doprovázel tyhle osly z rýžových polí! Pust', Tůmé, to zvíře k nám, ať pořádně bodne těmi svými kly. U všech horských bohů, ti noví sloni jsou jak posedlí, anebo větří své druhy v džungli.“

Kálá Nág rýpl nováčka do žeber, až mu vyrazil dech, a Velký Tůmé řekl: „Vždyť jsme při posledním lovu všechny slony z hor pochyтали. Ale vy slony pořádně neženete. Copak mám v celém průvodu udržovat pořádek?“

„Slyšíte ho?“ smál se honec, „*my* že jsme slony pochyтали! Chacha! Jste vy ale mudrlanti, vy lidi z rovin. To jenom takový trouba, co jakživ džungli neviděl, to nechápe, ale *oni* dobře vědí, že období lovu je u konce. Proto všichni divocí sloni dnes v noci – ale co bych to vykládal nějakému slemejšovi!“

„Copak budou dělat?“ vykřikl Malý Tůmé.

„A jéje, chlapečku, ty jsi tady taky? Tak tobě to povím, ty máš jasnou hlavu. Budou tancovat, a tvůj táta, co pochytal *všechny* slony z *celých* hor, ten ať dá ke kůlům dvojité popruhy.“

„Co je to za řeči?“ zlobil se Velký Tůmé. „Celých čtyřicet let jsme s otcem opatrovali slony, a takové povídačky o sloním tanci jsme jakživ neslyšeli.“

„No jo, jenomže člověk z rovin, co bydlí v chýši, zná jen ty své čtyři stěny. Dobrá, jen nech slony dnes v noci odvázané a uvidíš, co se stane. A to jejich tancování, sám jsem viděl místo, kde – báp ré báp! Kolik zákrutů má ještě ta řeka Díháng? Zase brod a musíme pomoci telatům přeplavat. Stát, vy tam vzadu!“

A tak si povídali a hádali se a brodili se řekami, až urazili první část pochodu do jakéhosi sběrného tábora pro nové slony, ale nálada je přešla už dávno předtím.

V táboře uvázali slony za zadní nohu k mohutným nízkým kůlům, novým slonům pout ještě přidali a nasypali před ně píci. Horští lovci se vraceli odpoledne zpátky k sáhibu Petersenovi, ale před odchodem ještě nabádali honce z rovin, aby tu noc dávali zvlášť dobrý pozor, a když se jich honci ptali proč, jen se jim vysmáli.

Malý Tůmé se Kálá Nágovi postaral o večeři, a když se setmělo, toulal se nevýslovně štásten po táboře a sháněl nějaký tamtam. Když nějakému indickému dítěti přetéká srdce štěstím, neběhá a nepovykne jako ztřeštěné. Zaleze si někam a o samotě se oddává své radosti. Vždyť s Malým Tůmém mluvil sám sáhib Petersen! Kdyby byl Tůmé nenašel, co hledal, snad by se byl rozstonal. Ale v krámku s cukrovím mu půjčili malý tamtam – bubínek, na který se tluče dlaní –, a když vyšly první hvězdy, Tůmé se posadil nohy křížem před Kálá Nága s bubínkem v klíně a bubnoval a bubnoval a bubnoval, a čím víc myslel na tu velkou poctu, které se mu dostalo, tím víc bubnoval, sám a sám na hromadě sena. Bez melodie, beze slov, jen bubnoval a byl štásten.

Noví sloni občas trhli lany, zakňučeli a zatroubili a v táborové chýši uspávala matka jeho bratříčka starodávnou ukolébavkou o velkém bohu Šivovi, jak kdysi přikázal všem tvorům, co má který jíst. Je to velmi konejšivá ukolébavka a takhle zní první sloka:

Šiva, jenž dával žen a větrům velel vám,
u bran světa kdys seděl, když svět byl ještě mlád,
každému určoval podíl, jídlo, práci i osud,
ať král či rab byl, stár či nenarozen dosud.

*Všechno stvořil Šiva Ochránitel.
Mohadev! Ó Mohadev! Všechno stvořil,
pro velblouda bodlák, pro dobytek píci,
matčino dal srdce tobě, synáčku můj spící!*

Na konci každého verše vpadl Malý Tůmé s radostným bum-a-bum, až ho přemohla ospalost a natáhl se na seně vedle Kálá Nága.

Sloni jeden po druhém uléhali, jak to mají ve zvyku, až nakonec po pravé straně zůstal stát jediný Kálá Nág; zvolna se kolébal ze strany na stranu, uši nastražené, poslouchal, jak noční vítr zlehka vane po horách. Ve vzduchu bylo plno nočních šramotů a ty dávaly dohromady velké ticho – bambusový proutek ťukl o druhý, v podrostu šustlo něco živého, v polosnu zaškrábal a zatíkal pták (ani bychom neřekli, jak často se ptáčky v noci budí), kdesi ve veliké dálce šuměl vodopád. Malý Tůmé chvíli spal, a když se probudil, měsíc jasně svítil a Kálá Nág pořád ještě stál s ušima nastraženýma. Malý Tůmé se převrátil, zašustil v seně, díval se na křivku Kálá Nágova obrovského hřbetu proti hvězdné obloze a tu zaslechl z velikánské dálky, že to znělo, jako když ticho protkne špendlík, zatroubení divokého slona.

Všichni sloni v stání naráz vyskočili, jako když do nich střelí, až svým frkáním probudili spící mahauty. Ti přiběhli, velkými palicemi zatloukli kůly hlouběji do země, tu upevnili lano, tam zase udělali smyčku a nakonec zavládl klid. Jeden nový slon málem vyhrabal svůj kůl. Velký Tůmé sňal Kálá Nágovi pouta z nohou a přivázal onomu slonu přední nohy k zadním, Kálá Nágovi pak navlékl na nohu travnaté povříslo a připomněl mu, že je pevně připoután. Zrovna tak to stokrát udělali on, otec i děd. Avšak Kálá Nág na ten příkaz nezahuhlal jako jindy. Jen tiše stál, s hlavou trochu zdviženou, s ušima rozprostřenýma jako vějíř hleděl přes měsíční krajinu až tam ke vzdáleným hřebenům Gáróských hor.

„Dohlídni na něj, kdyby se snad v noci plašil,“ přikázal Velký Tůmé Malému a šel si lehnout do chýše. Malý Tůmé zrovna usínal, a tu zaslechl, jak povříslo slabounce luplo a Kálá Nág vyklouzl zvolna a tiše ze stání, jako když mrak vypluje z jícnu údolí. Malý Tůmé cupital za ním bos po silnici zalité měsíčním svitem a tiše volal: „Kálá Nágu! Kálá Nágu! Vezmi mě s sebou, milý Kálá Nágu!“ Slon se v měsíční záři bez hlesu otočil tři kroky zpátky k chlapci, schýlil k němu chobot a vyzdvihl si ho na krk, a než se Malý Tůmé pořádně usadil, vklouzl Kálá Nág do lesa.

Ze stání zaburácelo troubení, potom všude zavládlo ticho a Kálá Nág se dal na cestu. Tu se mu otřel o boky chomáč vysoké trávy, jako se

vlna otře o bok lodi, tu zas drásavé šlahouny divokého pepře ho škrábaly po hřbetě, pak zase zapraskal bambus, jak o něj zavadil plecí, ale jinak se pohyboval docela tiše, proploval hustým Gáróským lesem jako dýmem. Stoupal do kopce, ale kterým směrem, to Tůmé nevěděl, ač skulinami mezi stromy pozoroval hvězdy.

Konečně dorazil Kálá Nág na hřeben a zůstal okamžik stát a Malý Tůmé viděl na míle daleko jen samé vrcholky stromů, rozsochaté a žíhané měsíčním světlem, a v úžlabině modravou mlhu nad řekou. Tůmé natáhl krk a vykulil oči, v lese pod ním bylo čilo a živo, jen se to tam hemžilo. Kolem ucha mu prolétl hnědý netopýr, který se živí ovocem, v houští zaharašil bodlinami dikobraz a ve tmě mezi kmeny bylo slyšet kance, jak ryje ve vlhké, teplé zemi a přitom funí.

Pak se nad ním zas větve zavřely a Kálá Nág sestupoval do údolí – už ne tiše, ale divoce, jako když se utrhne dělo a řítí se po příkrém svahu. Obrovské údy se mu sunuly vytrvale jako píсты, každý krok na osm stop, svrašťelá kůže mu na kloubech vrzala. Z obou stran podrost praskal, jako když se trhá plátno, malé stromky, které plecemi ohýbal napravo nalevo, se zas napřimovaly a tloukly ho do slabin, obrovské hustě spletené šlahouny lián se mu věšely na kly, jak pohazoval hlavou ze strany na stranu a klestil si tak cestu. Malý Tůmé se mu pevně přitiskl na veliký krk, aby ho nějaká rozhoupaná větev nesmetla na zem, a nejraději by už byl zpátky ve stání.

Tráva přešla v mokřinu, Kálá Nágovi při každém šlápnutí nohy mlas-kaly a čvachtaly a Malého Tůmého zastudila noční mlha na dně údolí. Pleskalo a šplouchalo to, zašuměl vodní proud a Kálá Nág se brodil korytem říčky a opatrně našlapoval. Voda crčela slonu kolem noh. Pod nimi a nad nimi v řece bylo slyšet šplouchání a troubení a zlostné funění a frkání a v mlze kolem dokola jako by se valily a vlnily šeré stíny.

„Hele,“ vyjekl Tůmé a zuby mu drkotaly. „Sloní panstvo si dnes vyšlo. Tak přece bude tanec.“

Kálá Nág se vyhrabal z vody, odfrkl a začal zase stoupat; ale už nebyl sám a nemusil si klestit cestu. Do šířky šesti stop byla už před ním proražena cesta a zohýbaná divoká tráva se na ní marně narovnávala a zdví-

hala. Před malou chvilkou tudy asi prošla spousta slonů. Malý Tůmé se ohlédl a uviděl za sebou velkého divokého slona s prasečíma očkama, žhavýma jako uhlíky, jak se vynořuje ze zamlžené řeky. Stromy se nad nimi zase zavřely a Kálá Nág s Tůmém stoupali dál a výš a kolem dokola to troubilo a praskalo a větve se lámaly.

Konečně Kálá Nág stanul na vrcholu mezi dvěma kmeny. Stromy tu v kruhu obklopovaly nepravidelný prostor, tři až čtyři jitra veliký, a Malý Tůmé si všiml, že po celém tom prostoru je země udupaná jako mlat. Uprostřed mýtiny stálo několik stromů, ale kůru měly sedřenou, a kde na ně dopadal měsíc, bílé dřevo se jen blyštělo. Z horních větví visely liány a jejich voskové zvonkovité květy jako velké svlačce měly hlavy svěšené, jako by tvrdě spaly. Ale na mýtině samé nebyl jediný zelený lupínek – nic než udusená země.

V měsíčním světle byla ocelově šedá, jen sloni na ni vrhali inkoustově černé stíny. Malému Tůmému se tajil dech a oči mu lezly z důlků, jak stále noví a noví sloni se vynořovali z lesa na volné prostranství. Uměl počítat jen do deseti a počítal desítky na prstech, až se mu popletly a hlava se mu zatočila. Slyšel praskat podrost, jak se sloni prodírali nahoru na mýtinu; ale sotva se octli v kruhu stromů, pohybovali se jako duchové.

Byli tam divocí sloni s bělostnými kly, do vrásek na krku a do záhybů na boltcích jim napadalo listí, větvičky a oříšky, byly tam tlusté těžkopádné slonice, pod trupem jim pobíhala neposedná růžová a černá slůňata, sotva tři čtyři stopy vysoká. Byli tam i mladíci velmi hrdí na kly sotva prořezané. Pak tam byly vyzáblé staré panny s vpadlými ustaranými tvářemi a s chobotem jako drsná kůra. Byli tam i zuřiví sloní samci, od plecí až po slabiny samý šrám a jizva po starých pŕtkách, z plecí jim padaly kusy uschlého bláta, pozůstatky jejich samotářských bahenních koupelí. Dokonce tam byl i jeden slon se zlomeným klem a strašným šrámem na boku; byly to stopy po plném zásahu tygřích drápů.

Desítky a desítky slonů stály buď hlavou proti sobě, nebo se v párech procházely po mýtině, nebo se kolébaly a pohupovaly, každý sám pro sebe.

Dokud bude klidně ležet Kálá Nágovi na krku, to Tůmé věděl, nic se mu nestane; vždyť ani v divoké vřavě v khédě se divoký slon neožene po člověku sedícím na krku krotkému slonu a neshodí ho na zem. A co teď bylo slonům po lidech. Najednou sebou sloni trhli a nastražili uši. Zaslechli v lese kovové cinknutí, ale to jenom Padminí, miláček sáhíba Petersena, s urvaným kusem řetězu supěla a funěla do kopce. Nejspíš se utrhl od kůlu a přihnala se tam rovnou z tábora sáhíba Petersena. A tu spatřil Malý Tůmé jiného slona, toho neznal, měl na hřbetě a na hrudi hluboké jizvy po provazech. Také asi utekl z některého tábora v horách.

Nakonec už nebylo v lese slyšet další slony. Kálá Nág se vyvalil ze svého místa pod stromy do středu zástupu a kvokal a frkal, a všichni sloni se dali po svém do řeči a procházeli se po mýtině.

Malý Tůmé vleže shlížel na desítky rozložitých slonů, jak mávají ušima, pohupují tělem a koulí očkama. Sloní kly klapaly, jak o sebe náhodou zavadily, suše šustily dvojice trupů, obrovské plece a slabiny se v tom chumlu o sebe třely, veliké ocasy se ustavičně mrskaly a svištěly. Měsíc se schoval za mrak a kolem Tůmého byla černá tma, ale tiché hemžení, strkání a funění neustávalo. Věděl, že kolem Kálá Nága jsou spousty slonů a že s ním z toho zástupu nemůže žádným způsobem vycouvat. Zaťal zuby a celý se třásl. V khédě aspoň svítí pochodně a lidé tam pokřikují, ale tady je sám a sám v úplné tmě; jednou mu dokonce zavadil nějaký chobot o kolena.

Jeden slon zatroubil a hned se všichni na několik vteřin přidali – bylo to strašné. Jako déšť crčela rosa ze stromů na neviditelné hřbety. Pak se ozvalo tupé dunění, zprvu ne příliš silné, a Malý Tůmé nevěděl, co by to bylo, ale dunění sílilo a sílilo, Kálá Nág zvedl jednu přední nohu, potom druhou a zas je spustil na zem – raz dva, raz dva, pravidelně jako buchar. Sloni dupali všichni naráz, znělo to, jako když v ústí jeskyně víří válečný buben. Rosa ze stromů spadala, až jí tam nezbyla ani kapka, a dunění neustávalo a země se houpala a třásla a Malý Tůmé si zacpal uši, aby to neslyšel. Ale mohutný, drásavý zvuk mu probíhal celým tělem – dupot sterých těžkých noh do syré země. Párkrát ucítil, jak Kálá

Nág s ostatními se několik kroků dere vpřed, a místo dupání bylo slyšet, jak se láme a praská šťavnatý zelený porost, ale za chvíli už zas zazněl dupot noh o tvrdou zemi. Někde nablízku zapraskal a zasténal strom. Malý Túmé vztáhl ruku a nahmatal kůru, ale Kálá Nág se s dupotem šinul kupředu, a tak Túmé nepoznával, kde na mýtině vlastně je. Sloni byli zticha, jen jednu chvíli asi tři slůňata vykvikla najednou. Sloni do sebe chvíli šťouchali a strkali a zas už dupali dál. Trvalo to snad dobré dvě hodiny, Malého Túmého už všechno bolelo, ale v nočním vzduchu zvěřil blízké svítání. Za zelenými kopci se bledě žlutě rozbřesklo a při prvním slunečním paprsku ustalo dupání jako na povel. Malému Túmému ještě ani nepřestalo hučet v hlavě, ještě se ani nenarovnal, a všichni sloni zmizeli a zbyl tu jen Kálá Nág, Padminí a slon s jizvami po provazech. Ani hlásek, ani šelest na svahu neprozradil, kam se ostatní poděli.

Malý Túmé si div oči nevykoukal. Ta mýtina, jak si ji pamatoval, se v noci rozrostla. Uprostřed stálo víc stromů, ale podrost a divoká tráva po okrajích ustoupily. Malý Túmé se rozhlédl ještě jednou. Teď už tomu dupání rozuměl. Sloni udupali víc místa – rozdupali hustou travu a šťavnatý rákos na drť, tu drť na kousíčky, kousíčky na tenká vlákna a vlákna na tvrdou zem.

Malý Túmé měl najednou hrozně těžká víčka a zaprosil: „Kálá Nágu, prosím tě, držme se Padminí a pojďme s ní do tábora sáhiba Petersena, nebo ti spadnu z krku.“

Třetí slon hleděl za nimi, jak odcházejí, zafrkal, otočil se a dal se svou cestou. Možná že patřil k malému dvoru nějakého domorodého krále nějakých padesát, šedesát až sto mil odtamtud.

Za dvě hodiny nato, sáhíb Petersen právě snídal, sloni, které v noci dvojnásob připoutali, začali troubit a do tábora se přibelhala Padminí, zablácená až po plece, a vedle ní Kálá Nág s rozbolavěnými nohama.

Malý Túmé byl celý sinalý a přepadlý a ve vlasech promáčených rosou měl plno listů; ale přece jen vypravil ze sebe pozdrav sáhibu Petersenovi a slabě zavolal: „Tanec – sloní tanec! Viděl jsem ho a – umírám!“ Když se Kálá Nág posadil, sklouzl mu Túmé z krku v hluboké mdlobě.

Ale děti domorodců něco vydrží, a tak za dvě hodiny si už Tůmé ho-
věl v síťovém lůžku sáhiba Petersena s jeho loveckým pláštěm pod
hlavou, posilněn sklenicí teplého mléka s trochou brandy a špetkou
chininu, a starým zarostlým zjizveným lovcům z džungle, kteří seděli
třemi řadami kolem něho a hleděli na něho jako na zjevení, vyprávěl
celý příběh krátce, jak už to děti dělají, a takto skončil:

„A jestli jen jedno slovo není pravda, pošlete tam lidi, ať to vidí, že
sloni udupali víc místa v tom svém tanečním sále a že k tomu sálu ve-
dou velké spousty stop. Nohama tam udělali víc místa. Viděl jsem to,
Kálá Nág mě tam vzal a já to viděl. Však taky Kálá Nága moc bolí nohy!“

Malý Tůmé ležel a spal celičké odpoledne až do soumraku, a zatímco
spal, sáhib Petersen s Mačhuou Apou šli po stopách obou slonů patnáct
mil přes kopce. Sáhib Petersen chytal slony už osmnáct let a na takovou
taneční síň přišel doposud jen jedinkrát. Mačhuovi Apovi stačil jediný
pohled na mýtinu a hned věděl, co se tu dalo, ani nemusil rýpnout pal-
cem u nohy do udusané, upěchované země.

„Ten chlapec mluví pravdu,“ řekl. „Tohle udělali dnes v noci a u brodu
přes řeku jsem napočítal sedmdesát stop. Podívejte se, sáhibe, tady se-
dřela Padminí řetězem kůru ze stromu! Ano, ona tu byla taky.“

Hleděli jeden na druhého, pak se rozhlíželi kolem dokola a nešlo jim
to do hlavy. Mravy slonů jsou nezbadatelné, lidský rozum, ať černý, ať
bílý, na to nestačí.

„Už pětadvacet let,“ spustil Mačhua Apa, „chodím za svým pánem
slonem, ale jakživ jsem neslyšel, že by nějaký lidský tvor viděl to, co
viděl ten náš hoch. Při všech bozích našich hor, je to – jak to jen na-
zvat?“ a zavrtěl hlavou.

Domů se vrátili zrovna včas na večeři. Sáhib Petersen jedl sám ve
stanu, ale pro tábor poručil vydat dvě ovce a nějakou drůbež, dvojitou
dávku mouky, rýže a soli; věděl, že bude hostina.

Velký Tůmé tam přiběhl rovnou z tábora v rovině hledat svého syna
a slona, a teď když je našel, jako by se jich obou bál. A před řadami uvá-
zaných slonů se konala hostina v záři táborových ohňů a Malý Tůmé
byl hrdinou dne. A ostatní snědí chytači slonů, stopaři, honci a poutači

a muži, znalí všech tajemství, jak zkrotit i ty nejdivočejší slony, ti všichni si ho podávali z ruky do ruky a jeden po druhém mu poznamenal čelo krví z hrudi čerstvě zabitého divokého kohouta na důkaz toho, že je zasvěcenec lesů a džunglí.

A když konečně ohně dohořely a v rudé záři polen vypadali sloni, jako by je byli také namočili do krve, vystoupil Mačhua Apa – vůdce všech honců ze všech khéd, Mačhua Apa, pravá ruka sáhiba Petersena, Mačhua Apa, který celých čtyřicet let pořádnou silnici ani okem nespatrił, Mačhua Apa, tak slavný, že neměl jiné jméno než Mačhua Apa – vyskočil, vyzdvihl Malého Túmého vysoko nad hlavu a křičel: „Slyšte mě, bratři! Slyšte i vy, mí páni tam ve stáních, mluvím k vám já, Mačhua Apa! Tenhle chlapec se už nebude jmenovat Malý Túmé, ale Túmé, miláček slonů, jako kdysi jeho praděd. Celou noc se díval na něco, co jakživ nikdo neviděl, a přízeň celého sloního rodu a přízeň bohů džungle ho provází. Bude z něho velký stopař, bude slavnější než já, než Mačhua Apa! Jasným okem pozná čerstvou stopu, vyčichlou stopu i smíšenou stopu. V khédě se mu nikdy nic nestane, i když bude běhat pod břichem divokých slonů a spoutávat je. Když uklouzne před útočícím sloním samcem, samec ho pozná a nerozdrť ho. Ehé! Mí páni v řetězech –“ a rukou obkroužil řadu kůlů, „tenhle klouček viděl, jak na skrytém místě tančíte – to ještě žádný člověk neviděl! Vzdejte mu čest, pánové! Salám karó, děti moje! Pozdravte Túmého, miláčka slonů! Ganga paršád, héj! Híra gadž. Barčí gadž, Kattar gadž, héj! Padminí, tys ho viděla při tanci, a ty taky, Kálá Nágu, ty perlo mezi slony! – Héj! Všichni najednou! Túmé, miláček slonů. Bará hó!“

A při posledním divokém výkřiku všichni sloni v řadě zvedli chobot, až se dotkl čela, a vyrazili slavnostní pozdrav – hromové troubení, jaké slychá jen indický místokráľ, salámat khédy.

A to všechno jen pro Malého Túmého, který viděl, co nikdo předtím nespatrił – tanec slonů uprostřed noci sám a sám v srdci Gáróských hor.

Šiva a kobylka luční

Píseň, kterou zpívala děťátku Tůmého matka

Šiva, jenž dával žeň a větrům velel vát,
u bran světa kdys seděl, když svět byl ještě mlád,
každému určoval podíl, jídlo, práci i osud,
ať král či rab byl, stár či nenarozen dosud.

Všechno stvořil Šiva Ochránitel.

*Mohadev! Ó Mohadev! Všechno stvořil,
pro velblouda bodlák, pro dobytek píci,
matčino dal srdce tobě, synáčku můj spící!*

Boháčům popřál pšenici a chudým proso jen,
žebravým mnichům drobtů pár a vodu den co den.
Dobytěk tygrům dal, luňákům mršiny,
vlkům, co v noci loví, notný kus zvěřiny.
Na všechny pamatoval, nic neodešlo s prázdnou.
Parbati, jeho žena, lest přece nehoráznou
si smyslela, z boha Šivy tak ztropila si smích:
kobylku luční malou skryla na ňadrech svých.

Obelstěn byl Šiva Ochránitel.

*Mohadev! Ó Mohadev! Všem něco dal,
velbloudům bodlák a dobytku píci.
Kobylka byla malinká, synáčku můj spící.*

Když s rozdílením hotov byl, Parbati ptá se:
„Milion úst jsi nasýtil, pane, mně zdá se,
krom jedněch.“ Šiva směje se: „Jídlo má
i kobylka ta malá, již hřejí ňadra tvá.“
Parbati hned kobylku na ňadrech odkrývá.
Ta do lístečku čerstvého své zoubky zarývá.
Užasne jeho žena a do prsou se bije.
Vždyť Šiva doopravdy nasýtil vše, co žije.

*Všechno stvořil Šiva ochranitel.
Mohadev! Ó Mohadev! Všechno stvořil,
pro velblouda bodlák, pro dobytek píci,
matčino dal srdce tobě, synáčku můj spící!*

Služebníci Jejího Veličenstva

*Trojčlenka, zlomky, násobilka
nic nepomohou, samá mýlka.
Kvaky žab, šlapy šlap, klapy klap,
z deště pod okap.*

Celý měsíc lilo jako z konve – lilo na tábor, v němž bylo třicet tisíc mužů a tisíce velbloudů, slonů, koní, volků a mezků. V končině zvané Rávalpindí se tam shromáždili na přehlídce před indickým místokrálem. Za místokrálem přijel afghánský emír – divošský král země nadmíru divošské. Emírovu tělesnou stráž tvořilo šest set mužů i koní, kteří předtím tábor a lokomotivu jakživi neviděli – sveřepí muži a sveřepí koně až bůhvíodkud ze Střední Asie. Noc co noc přerвали koně na nohou provazy a ve tmě a blátě pak lítala splašená smečka po celém táboře, jindy se zas utrhli velbloudi a v běhu klopýtali o stanové provazy. Jak je to příjemné, když člověk usíná, to si můžete domyslit. Stan jsem měl kus od ustájených velbloudů, tam se mi, říkal jsem si, nemůže nic stát. Ale jednou v noci ke mně někdo nakoukl a křikl: „Honem ven! Už jdou. Po mém stanu je veta!“

Hned jsem věděl, o kom je řeč. Vjel jsem do bot, navlékl si pršák a hnál se ven do plískanice. Má foxteriérí fenka Lištička vylítla druhou stranou. Rozlehlo se ječení, chroptění, supění, stanová tyč praskla, stan se zhroutil a poletoval jako nějaké bláznivé strašidlo. Vrazil do něho nějaký velbloud. Jak jsem byl promáčený a vzteklý, neubráníl jsem se smíchu. Nevěda, kolik velbloudů se vlastně utrhlo, o překot jsem se brodil bahnem dál, až mi tábor zmizel z očí.

Nakonec jsem upadl přes zadek děla. Hned jsem věděl, že jsem poblíž dělostřeleckého stanoviště, kam se na noc děla ukládají. Neměl jsem chuť motat se dokola v mrhlení a ve tmě. Přehodil jsem tedy pršák přes ústí jednoho děla, našel si pár nabíjaků a s nimi vyrobil jakýsi vigvam. Vedle zadku druhého děla jsem pak ulehl a přemýšlel, kam se poděla Lištička a kde to vlastně jsem.

Zrovna jsem usínal, a tu cinkl postroj a někdo zachrchlal. Nějaký mezek šel kolem a stříhal mokřýma ušima. Podle toho, jak na něm chrastily řemínky a kroužky a řetízky a součásti sedlové podložky, byl od baterie šroubovacích děl. Šroubovací děla jsou pěkné dvoudílné kanonky. Podle potřeby se oba díly k sobě sešroubují. Berou se do hor, až kam se mezek vyškrábe, a hodí se pro boj v skalnatém terénu.

Za mezkem se ubíral velbloud. Důkladnými měkkými chodidly čvachtal a klouzal v blátě a jako nějaká zatoulaná slepice na všechny strany kroutil krkem. Naštěstí jsem se od domorodců naučil řeči zvířat – samozřejmě ne divokých, ale táborových –, vyrozuměl jsem tedy, co říká.

Zřejmě to byl ten, co se mi zamotal do stanu. Křikl totiž na mezka: „Co mám dělat? Kam mám jít? S něčím jsem se porval, bylo to bílé, poletovalo to sem tam a holí mě to praštilo po zádech.“ (To byla má zlamaná stanová tyč, velmi mě to potěšilo.) „Poběžíme dál?“

„Aha,“ řekl mezek, „tak to ty děláš v táboře spolu s přáteli takový zmatek? Dobrá. Ráno dostaneš výprask. Tady máš závdavek.“

Mezek vyhodil zadníma nohama, postroj mu přitom zacinkal, a zasadil velbloudovi dvě rány do žeber, až to zadunělo. K tomu dodal: „Ať tě už nenapadne běhat v noci po mezčí baterii a křičet: ‚Zloději, hoří!‘ Posad’ se a nekrut’ hloupě krkem.“

Velbloud se po velbloudím způsobu složil na zem jako sklápěcí pravitko a seděl a fňukal. Tmou se rozlehl dusot kopyt. Pravidelným krokem jako na vojenské přehlídce přicvával jezdecký kůň, přeskočil zadek děla a dopadl přímo vedle mezka.

„Je to hanba,“ zafrkal. „Potřetí tento týden řádili na našem stanovišti velbloudi. Jak má být kůň při síle, když se nevyspí. Kdo jsi ty?“

„Mezek od zadního kusu druhého děla první šroubovací baterie,“ řekl mezek, „a ten druhý patří k tvým známým. Taky mě probudil. A co ty?“

„Číslo patnáct, oddíl E, devátý hulánský – jsem kůň Bertika Cunliffa. Uhni trochu.“

„Promiň,“ řekl mezek, „potmě není na krok vidět. Z kůže bych nad těmi velbloudy vylítl. Jdu si sem ze stanoviště trochu vydechnout a pohovět.“

„Pánové,“ ozval se poníženě velbloud. „V noci se nám zdály ošklivé sny a dostali jsme strach. Jsem pouhý nákladní velbloud od devětatřicátého domorodého pěšího pluku, nejsem, pánové, tak statečný jako vy.“

„U všech všudy, proč tedy netaháš náklad pro devětatřicátý pěší domorodý pluk a lítáš po celém táboře?“ pokáral ho mezek.

„Byly to velmi ošklivé sny,“ řekl velbloud. „Moc mě to mrzí. Poslouchejte! Co je to? Máme se zase rozběhnout?“

„Sed,“ okřikl ho mezek, „nebo si ty dlouhé hnáty přerazíš o děla.“ Nastražil ucho a poslouchal. „Volci!“ řekl, „volci od děl. Namoutě, vyburcoval jsi se svými přáteli celý tábor. Dá to nějakého šťouchání, než se takový volek od děl zdvihne.“

O zem zařinčel řetěz a bok po boku se jedním jařmem spřáhnuti přihrnuli dva bílí zarputilí volci, jací za slony, neochotné chodit blízko k palbě, tahají těžká obléhací děla. Málem jim na řetěz šlápl jiný mezek: zuřivě se sháněl po nějakém Vilíkovi.

„On je to nováček,“ vysvětloval mezek hulánskému koni. „Stýská se mu po mně. No tak, chlapče, přestaň kňučet. Tma tě nepokouše.“ Dělostřeleční volci ulehli vedle sebe a přežvykovali. Mladý mezek se přitulil k Vilíkovi.

„Strašidelné přízraky, Vilíku!“ řekl nováček. „Přišly na nás ve spaní. Co myslíš, zabijí nás?“

„Mám chuť pořádně tě zkopat,“ zakřikl ho Vilík. „Cvičený mezek vysoký čtrnáct pěstí, a on tady před pánem dělá celé baterii ostudu.“

„Ne tak zhurta!“ ozval se hulánský kůň: „Pamatuj, že všichni začínají stejně. Když jsem jako tříroček (bylo to v Austrálii) poprvé uviděl člověka, běhal jsem půl dne. Uvidět tehdy velblouda, snad bych běhal dosud.“

Pro anglickou kavalerii se do Indie dovážejí koně hlavně z Austrálie. Kavaleristé je sami zajíždějí.

„To je pravda,“ řekl Vilík. „Přestaň se, mládenče, třást. Když mi poprvé nasadili na hřbet úplný postroj i s řetízky, postavil jsem se na přední nohy a tak dlouho jsem vyhazoval, až jsem to všecinko stříšl. Vyhazovat podle všech pravidel jsem tehdy ještě neuměl, ale celá baterie na mně mohla oči nechat.“

„Ale to nezařinčel nějaký postroj,“ bránil se mladý mezek. „Z toho si, však to, Vilíku, víš, dávno nic nedělám. Ty příšery byly jak stromy a kymácely se po našem stanovišti a supěly. Praskla mi ohlávka, poháněč nikde a ty, Vilíku, nikde, a tak jsem spolu s těmihle pány utekl.“

„Hm!“ řekl Vilík. „To já jsem zas, jakmile mi řekli, že se velbloudi utrhli, klidně vstal a odešel. Když mezek od baterie, mezek od šroubovacího děla, říká dělovým volkům páni, to má asi důkladně nahnáno. Kdopak jste, vy tam na zemi?“

Volci od děl přehodili v hubě žvanec a odpověděli oba naráz: „Sedmý pár prvního děla velké baterie. Velbloudi nás zastihli ve spaní, šlapali po nás, a tak jsme odešli. Raději ležet v blátě než se dát vyrušovat na pořádném lůžku. Tady vašemu známému jsme vymlouvali, že se nemá čeho bát, ale on to věděl líp a nedal si říct. Bů!“

A přežvykovali dále.

„To máš z toho, když se bojíš,“ řekl Vilík. „I volci od děl se ti vysmějí. To máš, mladíče, radost, co?“

Mladý mezek sklapl zuby a něco zamručel, jako že se žádného hovadského volka nebojí. Volci jenom tůkli rohy o sebe a přežvykovali dále.

„Napřed ses bál, a teď se zlobíš. To je nejhorší zbabělost,“ pokáral ho hulánský kuň. „Když se někdo v noci poleká něčeho, čemu nerozumí, já bych mu to neměl za zlé. Kolikrát jsme se jen my, a bylo nás čtyři sta padesát, utrhli ze stanoviště, když nám nějaký nováček vyprávěl, jaké u nich v Austrálii mají hady bičovky, nakonec jsme se lekali kdejakého cancouru na ohlávce.“

„V táboře se to ještě snese,“ řekl Vilík, „když mě pár dní nepustí ven, kolikrát se sám splašeně rozběhnu, jen tak pro nic za nic. Ale jak to děláš ve službě?“

„To je něco docela jiného,“ řekl hulánský kůň. „To na mně sedí Bertík Cunliffe, mačká mě koleny a já jen koukám, abych správně našlapoval kopyty, držel pevně zadní nohy a řídil se udidlem.“

„Jak to, udidlem?“ řekl mladý mezek.

„Při mokrých dásních zadních stoliček,“ zafuněl hulánský kůň, „copak ty se při práci neučíš řídit udidlem? Co vůbec dokážeš, když se nemůžeš rázem otočit, jakmile se ti uzda přitiskne na krk? Pro jezdce je to otázka života a smrti a pro tebe ovšem taky. Jakmile ucítíš na krku uzdu, opřen o zadní nohy se v tu chvíli otočíš. Když na to nemáš dost místa, vzepneš se na zadních nohách a tak se přece otočíš. Tomu se říká řídit se udidlem.“

„To my se neučíme,“ řekl upjatě mezek Vilík. „Učíme se poslouchat člověka, který nám stojí u hlavy: na povel zastavit a na povel vyrazit. Myslím, že je to nakonec jedno. Při vší té parádě a drezuře, která jistě vašim zadním hnátům neslouží, co vlastně děláte?“

„Přijde na to,“ řekl hulánský kůň. „Obvykle se musím rozjet do houfu hulákajících střapatých chlapů, ozbrojených noži – dlouhými lesklými noži, horšími než kovářské –, a musím hledět, aby se Bertík souse-dovy boty jen dotýkal a netlačil do ní. Napravo od pravého oka vidím Bertíkovu píku a vím, že se mi nemůže nic stát. Čelit Bertíkovi a mně, když se rozjedeme, to bych nechtěl, ať už bych byl člověk, nebo kůň.“

„A co nože, bolí to od nich?“ zeptal se mladý mezek.

„Jednou mě sekli přes hrud', ale Bertík za to nemohl –“

„Kdo za to může, to je mi jedno, když to bolí!“ rozumoval mladý mezek.

„To ti nesmí být jedno,“ opravil ho hulánský kůň. „Když jezdcí nedůvěruješ, tak rovnou uteč. Však to někteří naši koně dělají, a já jim to nemám za zlé. Jak říkám, Bertík za to nemohl. Chlap ležel na zemi, vzepjal jsem se, abych na něho nešlápl, a on po mně sekl. Až zas budu muset někoho překročit, šlápnu na něho, a to důkladně.“

„Hm!“ řekl Vilík. „Taková hloupost. Nože jsou vždycky ohavná věc. Nejlepší ze všeho je lézt s vyváženým sedlem na kopec, zuby nehty držet a nepovolit, plazit se, škrábat, drápat, až se octneš stovky stop výš na skalním výstupku, kde se jen taktak vejdeš s kopyty. Klidně tam stojíš – nechťej, mládenče, po nikom, aby ti držel hlavu – klidně stojíš a čekáš, až smontují děla, a potom se díváš, jak do korun stromů hluboko pod tebou praskají granáty.“

„A to nikdy neklopýtneš?“ zeptal se hulánský kůň.

„To by byl div, aby mezek klopýtl,“ řekl Vilík. „S nevyváženým sedlem se mezek třeba překotí, ale stane se to málokdy. Kdybych ti tak mohl ukázat, jak to děláme. Je to krása. Teprve za tři léta jsem pochopil, oč lidem vlastně jde. Celé umění tkví v tom, neukazovat se proti obzoru, jinak po tobě střelí. Zapiš si to za uši, chlapče. Třeba míli si zajdi, jenom zůstaň schován. Při takovém šplhání bývám v čele baterie.“

„Nechat po sobě střílet a nesmět se vrhnout na ty, co po tobě střílejí!“ zadumal se hulánský kůň. „To bych nevydržel. Raděj bych šel s Bertíkem do útoku.“

„Do útoku bys vůbec nešel. Vždyť to víš, děla se rozestaví a potom útočí sama. To je čistá věda. S noži mi dej pokoj!“

Chvilí už vystrkoval nákladní velbloud hlavu a nemohl se dočkat, až jim vpadne do řeči. Zaslechl jsem, jak si odkašlal a nesměle řekl:

„Taky – taky – taky jsem si zabojoval, ale přitom jsem ani nešplhal, ani neútočil.“

„Když tak o tom mluvíš,“ odbyl ho Vilík, „šplhání nebo útočení asi moc nedáš. Tak jak to bylo, milý Otýpko.“

„Nejlepší je –,“ řekl velbloud. „Všichni jsme se rozsadili –“

„Má ty podpěnko a můj ty podocasníku!“ hlesl hulánský kůň. „Rozsádili?“

„Ano, rozsádili – bylo nás celkem sto,“ hovořil velbloud, „do velikánského čtverce, za čtverec vojáci naskládali vaky a sedla a potom nám přes hřbet stříleli ostošest.“

„Jací vojáci? Co se tam zrovna nachomýtl?“ rozhořčil se hulánský kůň. „V jízdně se učíme lehnout, aby jezdec mohl přes nás střílet, ale

já bych to jinému než Bertíkovi Cunliffovi nestrpěl. Šimrá mě to ve slabínách a kromě toho s hlavou na zemi nic nevidím.“

„Co je ti po tom, kdo přes tebe střílí?“ namítl velbloud. „Kolem tebe je hromada vojáků a hromada velbloudů a kotouče dýmu. V tu chvíli se nebojím. Klidně sedím a čekám.“

„Vida, a v noci se ti pak zdají ošklivé sny a vzbouříš celý tábor,“ řekl Vilík. „Tak nevím. Než já bych si lehl, natož sedl, a nechal někoho přes sebe střílet, spíše bych mu kopyty dal pár do hlavy. Hrůza, kdo to jakživ slyšel.“

Dlouho bylo ticho a tu zdvihl hlavu jeden volek a řekl: „To je mi hloupost. Bojovat se dá jen jedním způsobem.“

„Ale jdi,“ dobíral si ho Vilík. „Tak ven s tím. Vy se v boji asi stavíte na ocas.“

„Jen jedním způsobem,“ ozvali se oba volci naráz. (Snad to byla dvojčata.) „A to takhle. Jakmile zatroubí Dvojocasník (v táborové hantýrce se tak říká slonovi), zapráhnou nás, všech dvacet párů, do velkého děla.“

„A proč vlastně Dvojocasník zatroubí?“ řekl mladý mezek.

„Znamená to, že dál směrem k protějšnému dýmu nepůjde. Dvojocasník je zbabělec. Společně se tedy do velkého děla zapřeme – Heja! – Hula! – Híja! – Hula! My nešplháme jako kočky a nelítáme jako telata. Po dvaceti párech kráčíme po rovině, potom nám sundají jařmo a dáme se do pastvy. Velká děla si to zatím přes rovinu vyřizují s nějakým městem, ohrazeným hliněnou hradbou, až z ní kusy odletují, a všude je prachu, jako když táhne domů spousta krav.“

„A to vy se zrovna tehdy dáte do pastvy?“ divil se mezek.

„Tehdy stejně jako jindy. Krmení se hodí vždycky. Nakrmíme se, znovu nám nasadí jařmo, potom odvečeme dělo zpátky Dvojocasníkovi, ten už na ně čeká. Někdy velká děla palbu z města oplácejí, pár nás při tom padne a zbylí mají pak víc pastvy. Osud – pouhý osud. Nic naplat. Dvojocasník je velký zbabělec. Nejlíp se bojuje takhle. Jsme bratři z Hapuru. Otec byl posvátný šivův býk. Domluvili jsme.“

„To jsem se toho dnes v noci dověděl,“ řekl hulánský kůň. „Co vy, páni od šroubovacích děl, jestlipak se vám chce jíst, když do vás střílejí z velkého děla a za vámi je Dvojocasník?“

„Zrovna tak se nám nechce vsedě sloužit vojákům za podpěru nebo se vrhat proti divochům ozbrojeným noži. Kdo to jakživ slyšel. Horský výstupek, vyvážený náklad, poháněč, který tě nechá jít svou cestou, jako mezek jsem každému k službám; s tím ostatním dejte pokoj!“ řekl Vilík a zadupal.

„Nejsme všichni stejní, toť se ví,“ řekl hulánský kůň, „tví příbuzní z otcovy strany, to je mi jasné, všelicos nechápu!“

„Jenom nech mé příbuzné z otcovy strany na pokoji,“ utrl se na něho Vilík; mezek je totiž nerad, když se mu připomene, že má otce osla. „Můj otec byl pán z jihu, jak padl na nějakého koně, porazil ho na zem a pokousal a pokopal až běda. Pamatuj si to, ty hnědý australský mustangu!“

Mustang je nevycválaný divoký kůň. Představte si, jak je závodnímu koni, když mu drožkářský kůň řekne „ty herko“. Tak nějak bylo našemu australskému koni. Všiml jsem si, jak mu ve tmě bělmo ostře zablýsklo.

„Koukej, ty synu osla přivezeného z Malagy,“ procedil mezi zuby, „vezmi na vědomí, že po matce pocházím od Karabiníka, který vyhrál pohár na melbournských dostizích. Tam u nás si nedáváme sprostě nadávat od nějakého mezka s papouščím zobákem a prasečí tlamou, který slouží u baterie hrachových kanonků. Jsi připraven?“

„Postav se na zadní,“ zahýkal Vilík. Oba se vzepjali a stanuli proti sobě. Čekal jsem, že se zuřivě porvou, a tu někdo ve tmě zprava zahuhlal a zahlaholil: „Ale děti, nač se rvete? Jen klid.“

Oba nevrle odfrkli a spustili se na přední nohy. Sloní hlas zní totiž nelibě i koni i mezkovi.

„Je to Dvojocasník!“ řekl hulánský kůň. „Nemůžu ho ani vystát. Nosit na obou stranách ocas, to je trochu moc!“

„Já si to taky myslím,“ řekl Vilík a vmísil se mezi hulánské koně. „Jsme si v leccěms podobní.“

„To máme asi po matce,“ řekl hulánský kůň. „Co bychom se hádali. Hej, Dvojocasníku, jestlipak jsi přivázán?“

„Jsem.“ Dvojocasník se zasmál, až se mu celý chobot zatřásl. „Přivázali mě na noc ke kůlu. Zaslechl jsem, co si povídáte. Jen žádný strach. Nejdou na vás.“

Volci a velbloudi si ulevili. „Bát se Dvojocasníka – koho by to napadlo!“ A volci dodali: „Žes to zaslechl, to nás mrzí, ale je to tak. Proč se, Dvojocasníku, tolik bojíš střilejících děl?“

„To máte tak.“ Dvojocasník si třel jednu zadní nohu o druhou, jako když školák odříkává báseň: „Vy to, zdá se mi, nechápete.“

„Nechápeme, zato děla tahat musíme,“ řekli volci.

„To vím a taky vím, že jste o moc statečnější, než si myslíte. To já nejsem. Onehdy mi kapitán od naší baterie řekl Tlustokožecký přežití.“

„To má být nějaký způsob boje?“ ozval se Vilík; už zase do něho vjela kuráž.

„Co to je, to vy ovšem nevíte, ale já to vím. Znamená to asi tak uprostřed, a tam já trčím. V duchu vidím, co se stane, až granát vybuchne. Vy volci to nevidíte.“

„Já ano,“ ozval se hulánský kůň. „Aspoň trochu. Ale snažím se na to nemyslit.“

„To já zas vidím víc než vy, a přece na to myslím. Víím, že musím na sebe dbát, a je mě pořádný kus, a víím, že když onemocním, nikdo si se mnou neví rady. Nanejvýš přestanou mému poháněči platit do té doby, než se uzdravím, a já svému poháněči vůbec nevěřím.“

„Ach tak!“ řekl hulánský kůň. „Tudy na to. To já zas Bertíkovi věřím.“

„Posaď mi na hřbet třeba celý pluk Bertíků, a nijak mě to nevzpruží. Co víím, to mi stačí na to, abych zneklidněl, ale nestačí mi na to, abych přece jen táhl vpřed.“

„My to nechápeme,“ bránili se volci.

„Bodejt'. S vámi nemluvíím. Nevíte, co je to krev.“

„Víme,“ řekli volci. „Je to červená tekutina, vsakuje se do země a čpí.“

Hulánský kůň vyhodil nohama, poskočil a odfrkl.

„Nemluv mi o ní,“ řekl. „Jen na ni pomyslí, hned ji cítím. Mám chuť rozběhnout se, i když na mně Bertík nesedí.“

„Vždyť tu žádná není,“ ozval se velbloud s volky. „Proč jsi tak bláhový?“

„Krev je odporná,“ řekl Vilík. „Chuť rozběhnout se sice nemám, ale nechci o ní mluvit.“

„Tudy na to,“ řekl Dvojcasník a na vysvětlenou mávl ocasem.

„Kudy, vždyť jsme tu celou noc,“ řekli volci.

Dvojcasník dupl, až mu na noze zařinčel železný kruh. „S vámi nemluvím. Vy v duchu nic nevidíte.“

„To ne. Vidíme jenom čtyřma očima,“ řekli volci. „Vidíme přímo před sebe.“

„Kdybych uměl jen to a nic jiného, nemuseli byste tahat velká děla. Kdybych byl jako můj kapitán – ten vidí všechno v duchu ještě před palbou, celý se třese, ale je tak moudrý, že neuteče –, kdybych byl jako on, tahal bych děla jako nic. Ale mít tolik moudrosti, nebyl bych se tu octl. Byl bych jako dřív lesním králem, půl dne bych prospal a koupat bych se chodil, jak by se mi zachtělo. Měsíc jsem se už pořádně nevykoupal.“

„To je hezké,“ řekl Vilík, „ale něco sáhodlouze pojmenovat, tím se nic nespraví.“

„Pst!“ okřikl ho hulánský kůň. „Tak se mi zdá, že chápu, jak to Dvojcasník myslí.“

„Za chvíli to pochopíš ještě líp,“ rozhorlil se Dvojcasník. „Tak mi vysvětli, proč se ti tohle nelíbí.“

Zuřivě zatroubil, co mu chobot stačil.

„Přestaň,“ okřikli ho naráz Vilík i hulánský kůň. Zadupali a zatetelili se, až to bylo slyšet. Sloní troubení je vždycky ošklivé, zvláště pak v noci.

„A nepřestanu,“ řekl Dvojcasník. „Vysvětlete mi to laskavě. Hrmf! Rrrt! Rrrmf! Rrrhha!“ Najednou umlkl, ve tmě něco zakňučelo. Konečně mě Lištička našla. Stejně jako já i ona věděla, že ze všeho nejvíce se slon bojí štekavého pejska. Přestala na Dvojcasníka dorážet a ňafala mu po mohutných nohách. Dvojcasník se od ní odstrachal a zaječel. „Jdi pryč, pejsku. Neočmuchávej mi kotníky, nebo tě kopnu. Hodný – milý pej-

sánku! Táhni, ty hafavá potvůrko! Proč ji někdo neodvede? Ještě mě pokouše.“

„Tak se mi zdá,“ řekl Vilík hulánskému koni, „že našemu příteli Dvojocasníku kdeco nahání strach. Kdybych tak byl za každého psa, kterého jsem vykopal ze cvičiště, dostal pořádně najíst, moc by nechybělo a vydal bych za dva Dvojocasníky.“

Zahvízdal jsem na Lištičku. Celá zablácená ke mně přiběhla, lízala mi nos a dlouze mi vyprávěla o tom, co se mě po táboře nahledala. Že rozumím zvířecí řeči, to jsem jí neprozradil, jinak bych s ní nebyl vůbec obstál. Zapjal jsem si ji tedy do pršáku. Dvojocasník zatím přešlapoval, dupal a bručel si něco pro sebe.

„Zvláštní! Zvláštní věc! Máme to v rodině. Kampak se ta ošklivá potvůrka poděla?“

Bylo slyšet, jak kolem sebe šmátrá chobotem.

„Zřejmě každý máme nějakého brouka v hlavě,“ povzdechl si a odfrkl. „Tak se mi zdá, pánové, že jsem vás tím zatroubením polekal.“

„Polekal, to zrovna ne,“ řekl hulánský kůň, „mně se jen zdálo, jako bych měl na hřbetě místo sedla sršně. Už s tím nezačíněj.“

„Mě straší pejsek a tady velblouda zas ošklivé sny.“

„Štěstí, že nemusíme bojovat všichni stejně,“ řekl hulánský kůň.

Mladý mezek dlouho mlčel a najednou řekl: „Rád bych věděl, moc rád bych věděl, proč musíme vůbec bojovat.“

„Protože nám to kážou,“ frkl pohrdlivě hulánský kůň.

„Rozkaz,“ řekl mezek Vilík a scvakl zuby.

„Hukm hai!“ (Tak zní rozkaz!) zachrčel velbloud. A Dvojocasník a volci po něm opakovali: „Hukm hai!“

„Ano, ale kdo ho dává?“ zeptal se mezčí nováček.

„Člověk, který ti jde u hlavy nebo ti sedí na hřbetě nebo tě drží na ohlávce nebo ti kroutí ocas,“ ozval se Vilík, po něm hulánský kůň, velbloud a volci.

„Ale kdo jim dává rozkaz?“

„Moc bys toho, mládenče, chtěl vědět,“ usadil ho Vilík, „ještě dostaneš kopanec. Poslouchej člověka, který jde před tebou, a na nic se neptej.“

„Správně,“ řekl Dvojcasník. „Já vždycky poslechnout nemohu, protože trčím někde uprostřed, ale Vilík to říká správně. Poslouchej toho, kdo stojí vedle tebe a poroučí, jinak zastavíš celou baterii a ještě ti nařezou.“

Volci od děl se zdvihli a řekli: „Hnedle bude den. Vrátime se na svá stanoviště. Pravda, vidíme jen svýma očima a chytří moc nejsme, ale my dva jediná jsme se v noci nebáli. Dobrou noc, hrdinové.“

Nikdo ani nemukl. Hulánský kůň to zkusil zamluvit: „Kdepak je ten psík? Kde je pes, tam je člověk.“

„Tady, pod spodkem děla u svého pána,“ hafla Lištička. „Ty nemehlo, ty velbloudisko, tys nám převrhl stan. Můj pán se hrozně zlobí.“

„Fú!“ vyhrkli volci. „Tak to bude běloch.“

„Toť se ví,“ řekla Lištička. „Copak si myslíš, že se o mě stará nějaký černý honák volků?“

„Uá! Uach! Fú!“ polekali se volci. „Honem pryč!“

Jak se brodili blátem, nějak se s jařmem napíchli na voj vozíku se střelivem a zůstali trčet.

„To jste to vyvrbili,“ řekl klidně Vilík. „Neškubejte sebou. Do rána se nehnete. Copak je vám?“

Po způsobu indického rohatého dobytka začali volci syčivě funět, strkali se, šhubali, motali, dupali, vztekale chroptěli, nohy jim ujížděly, div nespadli do bláta.

„Ještě si zlámete vaz,“ napomenul je hulánský kůň. „Co máte proti bělochům? Já s nimi žiji.“

„Když oni – nás – pojidají! Zatlač!“ řekl krajní volek. Jařmo prasklo a oba se spolu odštrachali.

Předtím jsem vůbec netušil, proč se indický dobytek Angličanů tak bojí. Jíme hovězí – honák se ho ani nedotkne – a dobytku se to ovšem nelíbí.

„Ať mě sedlovými řetízky seřezou. Kohopak by napadlo, že se dvě taková nemotorná hovada splaší?“ řekl Vilík.

„Nech je být. Půjdu se na toho člověka kouknout. Pokud vím, běloši mívají všelicos po kapsách,“ řekl hulánský kůň.

„Tak tě opustím. Že bych je měl nějak moc rád, to ne. Ostatně běloši, kteří nemají kde spát, bývají šmahem zloději, a já mám na hřbetě hromadu státního majetku. Pojď, chlapče, vrátíme se na své stanoviště. Dobrou noc, Australane! Uvidíme se snad zítra na přehlídce. Dobrou noc, milý Otýpko! – Nepoddávej se tolik citům. Dobrou noc, Dvojocasníku! Netrub, až půjdeš zítra na cvičiště kolem nás. Mateš nám řady.“

Mezek Vilík vojenským krokem furiantsky odšmatlal. Hulánský kůň mi tak dlouho čmuchal v náprsních kapsách, až dostal suchar. Lištička, ta mazaná potvůrka, mu zatím bájlila o tom, že chováme, já a ona, tucty koní.

„Na přehlídku si zítra přijedu v loveckém vozíku,“ řekla. „Kde ty budeš?“

„Na levé straně druhé škadrony. Já, slečinko, udávám krok celému oddílu,“ řekl dvorně. „Už musím za Bertíkem. Mám zablácený ocas, než mě na přehlídku vyparádí, bude mít dvě hodiny co dělat.“

Odpoledne se konala velká přehlídka všech třiceti tisíc mužů. Dostali jsme s Lištičkou pěkné místo blízko místokrále a afghánského emíra. Ten měl na hlavě vysoký černý astrachánový širák a na něm uprostřed velkou démantovou hvězdu. Zprvu nám svítilo sluníčko, kolem nás pochodovaly pluky, vlna za vlnou se stejnoměrně sunuly nohy, ve vyrovnaném šiku za nimi jela děla, až nám oči přecházely. Podle krásné melodie „Bonnie Dundee“ drobným klusem se přihnala kavalerie. Lištička, usazená na loveckém vozíku, zastříhala ušima. Kolem nás ujížděla druhá hulánská škadrona a v ní hulánský kůň; ocas měl jak hedvábny, hlavu vtaženou na prsa, jedno ucho namířeno dopředu, druhé dozadu, vykračoval si plavně jako při valčíku a udával krok celé škadroně. Potom projela kolem velká děla. Uviděl jsem Dvojocasníka ještě se dvěma jinými slony zapřaženého do čtyřicetiliberního obléhacího děla, za nimi pak šlo pod jařmem dvacet párů volků. Sedmý pár měl nové jařmo a vypadal nějak toporně a utrmáceně. Nakonec projela šroubovací děla a mezek Vilík se tvářil jako velitel vojska. Postroj měl namaštěný a vyleštěný, až se celý blyštil. Provolal jsem mezkovi Vilíkovi hurá, ale on se nedíval ani napravo, ani nalevo.

Znovu se rozpršelo a chvíli byla taková mlha, že na pohyb vojska nebylo vidět. Seskupilo se na planině do půlkruhu a potom se roztáhlo v šik. Šik rostl a rostl a rostl, až měřil od jednoho křídla k druhému tři čtvrtě míle – pevná hradba mužů, koní a děl. Postupoval přímo k místokráli a emírovi, jak se k nim blížil, země se otřásala jako paluba na parníku, když jdou stroje na plnou páru.

Kdo tam nebyl, nedovede si představit, jaký dojem mají z takového stejnoměrného postupu diváci, i když vědí, že je to pouhá přehlídka. Koukl jsem po emírovi. Až doposud nedal na sobě znát úžas. Ale najednou vyvalil oči, hmátl po uzdě a ohlédl se. Chvíli to vypadalo, že užuž vytasí šavli a proseká se přes Angličany a Angličanky usazené vzadu v kočárech. A tu postupující šik rázem strnul, země se přestala třást, vojsko zasalutovalo a najednou spustilo třicet kapel. Přehlídka skončila a pluky odtáhly v dešti do tábora. Pěchotní kapela zanotovala:

Velká, prostřední i malá,
hurá!
do archy se ubírala
zvířata vždy po dvou, trala!
Všechna se tam namačkala,
aby nezmokla!

A tu jsem zaslechl nějakého staříckého, prošedivělého vlasatého náčelníka odněkud ze Střední Asie, který k nám přišel s emírem, jak se vyptává domorodého indického důstojníka.

„Jakpak takový div dokážete?“ řekl.

Důstojník mu odpověděl: „Poslechnou na rozkaz.“

„Copak jsou zvířata tak moudrá jako lidi?“ řekl náčelník.

„Poslouchají stejně jako lidi. Mezek, kůň, slon, volek poslouchá poháněče, poháněč seržanta, seržant poručíka, poručík kapitána, kapitán majora, major plukovníka, plukovník brigádníka, brigádník generála, generál pak poslouchá místokrále, který je císařovniným služebníkem. Tak to dokážeme.“

„Kéž by to tak bylo i v Afghánistánu!“ povzdechl si náčelník. „Tam poslouchá každý sám sebe.“

Domorodý důstojník si nakroutil kníry a řekl: „Proto si musí váš emír, kterého neposloucháte, chodit pro rozkazy k našemu místokráli.“

Písně táborových zvířat *zpívané na vojenské přehlídce*

Dělostřelečtí sloni

Hlavou a koleny my působíme strach a děs,
díků nám byl Alexandr silný jako Herakles,
tak sloužíme, co bodec vrážejí nám do šíje.
Uhněte z cesty – deset stop se tyčí
polní artillerie.

Volci od děl

Prach hrozně neradi, když granát na ně namíří,
jsou celí bez sebe, ti hrdinové v krunýři.
Co s nimi! To zas volek tahoun mnohem lepší je.
Uhněte z cesty – je nás dvacet párů
polní artillerie.

Jezdečtí koně

Při melodii, jakou hrají huláni,
dragouni, husaři, to se to uhání,
na poslech koním stejně příjemná je,
jako když řekneš „voda“ nebo „stáje“.

Ví každý, kdo je v sedle pravý umělec,
že hlavní věc je žrádlo, trénink, hřebelec.
Pak pyšně vzpínají se ve škadroně
dragounští, husarští, hulánští koně.

Mezčí baterie šroubovacích děl

Vzhůru a vzhůru nás to neustále nutí,
až tam, kde kostrbatá cesta mizí v suti.
Jen zkuste zadržet ho, když se mezek chystá
stanout, kde víc než pro dvě nohy není místa.

Zdar seržantům, co nebrání nám prudce stoupat,
zmar honákům, co nechávají děla houpat.
Jen zkuste zadržet ho, když se mezek chystá
stanout, kde víc než pro dvě nohy není místa.

Zásobovací velbloudi

Velbloud, tvor hrbatý,
zná málo not,
jen chřtán, ten pozoun huňatý,
ratata, pozoun huňatý,
mu troubí na pochod:
Dál nejdu! A nejdu! Ani hni!
Zdá se mi:
Tam z předních řad někomu spad
náklad. Bác! – už je na zemi.
Ach, shodit své břímě! Chvilku si pohovíme.
Ta únava!
Urrr, Jarr! Grr! Arrr!
Někdo tam vpředu výprask dostává.

Všechna zvířata sborem

Pod jařmem i pod chomoutem
sehnuti anebo poutem
pevně k sobě připoutáni,

naložení, osedlaní,
po pláni se všichni plouží.
Každý tak či onak slouží,
úmorným pochodem zpocen,
od ran bičem krví zbrocen.

S nimi táhnou v jednom šiku
houfy chmurných bojovníků.
Říkají si, uprášení,
nač je válka, utrpení!

*Po pláni se všichni plouží,
každý tak či onak slouží,
pod jařmem i pod chomoutem,
s druhy spoután jedním poutem.*

DRUHÁ KNIHA DŽUNGLÍ

Kde se vzal strach

*Vody je sotva nad paty,
jsme kamarádi, já a ty,
jak na břehu tu sedíce,
toužíme svlažit sanice.
Je vedro, nepohne se list,
kdopak by myslel na kořist.
S vlkem leží bok po boku
kolouch, strach nemá z úskoku,
jelen jen pozoruje spár,
co otci věštil smrt a zmar.
Vody je sotva nad paty,
jsme kamarádi, já a ty.
Jak zablýskne, hrom udeří,
hned skončí Vodní příměří.*

Zákon džungle – na celém světě zákon nejstarší – pamatuje téměř na všechno, co může obyvatele džungle potkat. Je to soubor předpisů, zdokonalený časem i zvykem. Jak si snad z dřívějších příběhů pamatujete, pobyl Mauglí delší dobu v séónijské smečce a zákonu džungle se učil u hnědého medvěda Bálúa. Věčné poučování se chlapci zajídalo. Bálú mu stále tvrdil, že zákon je jakási obrovská liána, kolem kdekoho se ovíjí a uniknout nelze. „Jen co se, bratříčku, dožiješ mého věku, však uvidíš, že kdeco v džungli podléhá aspoň jednomu zákonu. Příjemná podívaná to zrovna nebude,“ řekl Bálú.

On to jedním uchem poslouchal a druhým zas pouštěl ven. Takový chlapec pořád jenom jí a spí, na nic nemyslí, a najednou je to tady. Je-

den rok se Bálúova slova splnila, a tu Mauglí zjistil, že se celá džungle řídí jedním zákonem.

Začalo to tehdy, když v zimě ani nezapršelo. Při setkání v bambusové houštině řekl Mauglímu dikobraz Sáhí, že hlízy planých ňamnanů usychají. Sáhí je, jak známo, až směšně mlsný a živí se jen tím nejlepším a nejzralejším. Mauglí se dal do smíchu: „A co je mně po tom?“

„Zatím třeba nic,“ zachrastil Sáhí upjatě a nevlídně bodlinami, „však se dočkáme. A co ta hluboká skalní tůň pod včelí skálou, dá se v ní, bratříčku, potápět?“

„Nedá. Hloupá voda z ní nadobro mizí, nemám chuť rozbít si hlavu,“ řekl Mauglí. Byl přesvědčen, že má rozumu za pět obyvatel džungle.

„Tvoje škoda. Skulinkou by ti tam možná vnikla špetka moudrosti.“ Sáhí se rázem naježil, aby ho snad Mauglí nezatahal za štětinky na nose. O tom, co říkal Sáhí, pověděl pak Mauglí Bálúovi. Bálú zvážněl a něco si jen tak pro sebe zabručel: „Být tady sám, rázem bych změnil loviště, než si vzpomenu druží. Jenže když lovíš mezi cizími, nakonec se s nimi porveš – ještě by mému člověčímu mláděti ublížili. Počkáme, až pokvete mahua.“

Oblíbený Bálúův strom mahua to jaro vůbec nekvetl. Voskově zelenavé, zažloutlé květy zprahly vedrem, ještě než se rozvily. Bálú si stoupl na zadní nohy a zatřásl stromem, ale na zem spadlo jenom pár uhníklých okvětních plátků. Krůček po krůčku pronikalo nezkrotné vedro až do lůna džungle, až od něho žloutla, hnědla, černala. Zelený porost na stěnách roklí se spálil žárem na zpřetrhané drátky a zkroucené mázdry trouchniviny. Na okraji vsáklých a speklých skrytých tůní tkvěla poslední drobounká stopa jakoby z litiny. Ze stromů se odlepily šťavnaté popínavé rostliny a zmíraly u jejich paty. V horkém větru vadl a chrastil bambus a hluboko v džungli se mech sloupal ze skal, až byly stejně holé a žhavé jako tetelivě modré valouny v řečišti.

Hned počátkem roku se odebrali na sever ptáci a opice. Věděli, co se blíží. Srnci a kňouři se pouštěli do pustých polí poblíž vesnic a často hynuli lidem před očima; ti byli tak slabí, že je ani nestačili skolit. Jenom luňák Číl tam zůstal a tloustl, mršiny měl hojně a šelmám, které se

samou slabostí neprodraly na nová loviště, večer co večer zvěstoval, že tři dny letu na všechny strany slunce hubí džungli.

Pořádný hlad Mauglí doposud nezakusil. Bral teď zavděk tři léta starým plesnivým medem, vyškrabaným z opuštěných skalních úlů – černým jako smůla a s popraškem zaschlého cukru. Slídl také po červech zalezlých do stromové kůry a vosy okrádal o mláděta. Zvěř v džungli byla kost a kůže a Baghíra se pořádně nenajedl, i když v noci třikrát po sobě něco ulovil. Že chyběla voda, to bylo nejhorší. Obyvatelé džungle pijí sice zřídka, ale když se k tomu dostanou, napijí se důkladně.

A parno nepřestávalo, vstřebalo veškerou vláhu, nakonec se hlavním řečištěm Vaingangy prodíral mezi mrtvými břehy pouhý pramínek. Divoký slon Háthí, který se dožívá více než sto let, uviděl, jak se zprostřed řeky vynořuje a osychá protáhlý tenounký modrý skalní hřbet. I poznal, že hledí na Mírovou skálu, a jako kdysi před padesáti lety jeho otec, i on teď vztyčil chobot a vyhlásil Vodní příměří. Chraplavě to po něm vykřikovali srnci, divocí kanci a buvoli; široko daleko kroužil luňák Číl a hvízdavým a pištivým hlasem kdekoho na to upozorňoval.

Kdo po vyhlášení Vodního příměří zabije u napajedla, toho stihne smrt. Je to proto, že pití je přednější než jídlo. Při nedostatku zvěře se každý v džungli nějak protluče. Ale voda je voda, a jakmile se obyvatelé džungle přihnou k jedinému zdroji, aby se tam posilnili, rázem ustane boj. Za lepších časů bývalo vody hojně. Jít se napít k Vainganze nebo jinam znamenalo dát život v sázku, patřilo to ke kouzlu těch nočních toulek. Slézt opatrně dolů, aby ani lísteček nezašustil, po kolena ve vodě přebrodit mělké peřeje, přehlušující všechen zvuk odzadu, s ustavičným ohlížením se napít, kdejaký sval ve střehu, a při náhlém leknutí střemhlav vyrazit, vyválet se na písčném okraji a důkladně napitý a na čenichu zmáčený se vrátit k obdivem žasnoucímu stádu, v tom si zvlášť libovali srnečci s lesklým paroží už proto, že je mohl každou chvíli povalit a drapnout Baghíra nebo Šér Chán. Skončila nebezpečná hra na život a na smrt, v jednom houfu se vyhladovělí a utrmácení obyvatelé džungle – tygr, medvěd, buvol, vepř – táhli k opadlé řece, chlemtali

zkalenou vodu a dlouho pak v ní trčeli tak zmalátnělí, že se ani nemohli hnout dál.

Celý den hrabali srnci a vepři v hlíně po něčem lepším, než je suchá kůra a uschlé listí. Nikde bahnité tůně, aby se v nich buvoli ochladili, nikde osení, aby si je uškubli. Dávno už odlezi z džungle až k řece hadi a těšili se na nějakou zatoulanou žábu. Leželi stočeni kolem vlhkých kamenů a nezaútočili, ani když je čmuchající vepř rypákem odstrčil. Říční želvy vyhubil vychytralý Baghíra a ryby, ty se hluboko zaryly do rozpraskaného bahna. Jako dlouhý had se přes mělčinu táhla Mírová skála a se sykotem se o její rozpálené stěny vypařovaly malátné vlnky.

Noc co noc tam Mauglí nacházel chládek a společnost. Ani nejhladovější nepřátelé teď o něho nestáli. Při své nahotě vypadal ještě hubenější a ubožejší než druzí. Vlasy, vyrudlé od slunce, měl jako koudel. Žebra mu vystupovala jako proutí na košíku. Od lezení a slídění po čtyřech měl kolena a lokty samý mozol. Na vyzábělých nohou a rukou vypadaly ty mozoly jako uzlíky travních stébel. Chladným a klidným zrakem se však díval zpod rozcuchané kštiny. Jeho rádce v těžkých časech, Baghíra, mu radil, aby se pohyboval klidně, lovil zvolna a vůbec se nerozčiloval.

„Je to bída,“ řekl černý pardál jednoho večera žhnoucího jako pec. „Však ona pomine, jen to vydržet. Jestlipak máš, člověčí mládě, plné břicho?“

„Něčím jsem se nacpal, ale nic to není platné. Snad na nás deště zapomněly a už se nevrátí, nemyslíš, Baghíro?“

„To nemyslím. Však ona zas rozkvetne mahua a koloušci zbuclatí od čerstvé trávy. Pojď k Mírové skále, poslechneme si, co je nového. Skoč mi, bratříčku, na hřbet.“

„Nosit břemena, to se teď nehodí. Zatím se udržím na nohou. Ani ty, ani já věru na krmné volky nevypadáme.“

Baghíra si změřil rozedrané, zaprášené boky a zašeptal: „Dnes v noci jsem skolil zapřaženého volka. Pěkně jsem to dopracoval: nebýt toho, že byl pod jařmem, ani bych si netroufl po něm skočit. Úúú!“

Mauglí se zasmál: „Stali se z nás náramní lovci. Já si už troufám na červy.“ Praskajícím podrostem slezli oba na říční břeh, na všech stranách vroubený krajkovím mělčin.

Přistoupil k nim Bálú a řekl: „Voda dlouho nevydrží. Jen se podívejte tamhle na druhou stranu! K řece vedou stezky jako lidské silnice.“

Tuhá tráva džungle na protějšší pláni uhynula vstoje, jako by byla mumifikována. Od stezek, které si srnci a kanci k řece vyšlapali, byla bezbarvá planina žíhána prašnými stružkami, proraženými v desíti-stopové trávě. Už teď záhy zrána se těmito dlouhými alejemi valili k vodě první návštěvníci. Jako šňupavý tabák dráždil prach laňky a kolouchy ke kýčání.

Výš proti proudu řeky na ohbí mrtvé tůňky obklopující Mírovou skálu i strážce Vodního příměří stál se svými syny divoký slon Háthí, při měsíčku všecek vyzáblý a šedý, kýval se ze strany na stranu – stále se jen kýval. Kousek pod ním stál srnčí předvoj, dále za nimi divocí kanci a buvoli. Na protějšším břehu, kde rostou vysoké stromy až u vody, měli vyhrazené místo masožravci, tygři, vlci, pardáli, medvědi a jiní.

„Jedním zákonem se řídíme, to je vidět,“ řekl Baghíra. Jak lezl do vody, zadíval se na druhý břeh: s vypoulenýma očima, s parohy cvakajícími o sebe se tam cpali a strkali srnci a kanci. „Dobrý lov vám všem, kdo jste z mé krve,“ dodal a natáhl se na mělčině tak, že mu jeden bok čouhal z vody. Potom procedil mezi zuby: „Nebýt zákona, to by se nám to lovilo.“

Poslední věta neušla nastraženým uším srnců. Jejich řadami proběhl ustrašený šepot. „Příměří! Nezapomeň na příměří!“

„Ticho, vy tam, ticho!“ zahuhlal divoký slon Háthí. „Příměří platí, Baghíro. Nehodí se mluvit o lovu.“

„To já dobře vím.“ Baghíra zakoulel žlutýma očima směrem k hornímu toku. „Pojídám želvy – chytám žáby. Ngája! Kdyby mi tak šlo k duhu chroustání větviček!“

„To je taky naše vroucí přání,“ mekl koloušek. Narodil se teprve na jaře a moc se mu to na světě nezamlouvalo. I Háthí se navzdory celé té

bídě obyvatel džungle uchichtl. Mauglí, o lokty opřený v teplé vodě, se však rozesmál na celé kolo a nohama šlehal vodu, až se zpěnila.

„Dobrá, zelenáči,“ zavrnl Baghíra. „Až vyprší příměří, budeš to mít u mě k dobru,“ a v šeru si koloucha pronikavě změřil, aby ho pak s určitostí poznal.

Jeden po druhém se u napajedel rozpovídali. Se šťoucháním a chrochtáním si kanec zjednával víc místa. Buvoli na sebe bučeli, jak se smekali po písčných násypech. Srnci trpce žalovali, že si samým sháněním potravy div nohy neuběhají! Občas se přes řeku na něco zeptali masožravců, ale nic kloudného se od nich nedověděli. Ve skálách a drnčících haluzích skučel a zas utuchal žhavý vítr džungle a metal na hladinu větvičky a prach.

„Hynou i lidé u pluhu,“ ozval se mladý sámbar. „Tři jsem zahlédl od západu slunce do soumraku. Leželi bez hnutí a jejich volci taky. Za chvíli tak budeme ležet i my.“

„Od včerejší noci řeka zase opadla,“ řekl Bálú. „Zažil jsi už, Háthí, takové sucho?“

„Však ono přejde, ono přejde,“ řekl Háthí a vodou si pokropil záda i boky.

„Jednoho tady máme, ten to dlouho nevydrží,“ řekl Bálú a pohledem zavadil o milovaného chlapce.

Mauglí se ve vodě posadil a zlostně řekl:

„To myslíš mě? Dlouhý kožich přes kosti nemám, zato – zato kdyby tebe, Bálúe, stáhli z kůže –“

Háthí se nad tím všecek otrásl a Bálú přísně spustil: „Člověčí mládě, takhle mluvit s učitelem zákona se nesluší. Bez kožešiny mě jakživ nikdo neviděl.“

„Vždyť já jsem to, Bálúe, tak zle nemyslel. Smysl byl ten, že ty jsi takřka kokosový ořech ve slupce. Já jsem stejný ořech, jenže zbavený slupky. A ta tvoje hnědá slupka –“ Mauglí seděl s nohama zkříženýma pod sebe a jako vždy šermoval při řeči ukazovákem. Tu po něm Baghíra hrábl měkkou tlapou a nznak ho převrátil do vody.

Chlapec se s prskáním vynořil a černý pardál ho pokáral: „Čím dál hůř. Nejprve bys Bálúa stáhl z kůže, teď zas z něho děláš kokosový ořech. Dej pozor, ať ti neudělá, co dělají zralé ořechy.“

„A co?“ Z nepozornosti Mauglí nalítl na nejstarší chyták džungle.

„Že ti rozbije hlavu,“ řekl klidně Baghíra a znovu ho potopil.

„Dobírat si učitele není správné,“ řekl medvěd a potřetí se Mauglí octl pod vodou.

„Že není správné! Co chcete? Ten naháč si tady lítá, tropí si šašky z lovců, kteří něco dokázali, a i ty nejlepší z nás pro nic a za nic tahá za vousky.“ To se dobelhal k vodě chromý tygr Šér Chán. Chvilí se pásl na leknutí srdců z protějšího břehu, potom sklonil hranatou, laločnatou hlavu a při chlemtání zavrčel: „Džungle se nám proměnila v líheň holátek. Podívej se na mě, člověčí mládě.“

Mauglí se na něho podíval – přesněji řečeno s drzostí sobě vlastní zabodl do něho zrak – a za chvíli Šér Chán zneklidněl a odvrátil hlavu. Napil se a zabručel: „Člověčí mládě sem, člověčí mládě tam. Není to mládě člověčí ani jiné, vždyť ze mě nemá strach. Napřesrok abych se ho dovolil, než začnu pít. Vrrr!“

„To se ti může stát,“ Baghíra si ho upřeně změřil, „i to se ti může brzo stát... Fuj, Šér Cháne! Jakou hanbu jsi to zas na nás uvalil?“

Od namočené brady a tlamy chromého tygra plavaly po řece tmavě mastné čmouhy.

Šér Chán chladně odušil: „Je to od člověka, před hodinou jsem skolil člověka.“ A dál si pro sebe vrčel a předl.

V řadách zvířat se to zakolísalo a zavlnilo, ozval se šepot, ten pak zmohutněl v ryk: „Člověka skolil! Člověka! Člověka!“ Kdekdo upíral zrak na divokého slona Háthího, ale Háthí jako by neslyšel. Háthí jedná až v pravý čas, proto se dožívá tak vysokého věku.

„Skolit člověka v takovou dobu! To jsi nenašel jinou kořist?“ Baghíra štitivě vylezl z potřísněné vody a jako kočka si otřepal tlapy.

„Chtěl jsem pochoutku, ne potravu, proto jsem ho skolil.“ Znovu se ozval ustrašený šepot a bystrým očkem zamžoural Háthí po Šér Chánovi.

„Pochoutku,“ zahuhlal Šér Chán. „Jdu se po něm napít a umýt. Chce mi to někdo zakázat?“

Jako bambus ve vichru se Baghírovi prohnul hřbet. Háthí jen zdvihl chobot a klidně promluvil.

„Tedy pro pochoutku jsi ho skolil?“ zeptal se ho. Háthímu je radno na otázku odpovědět.

„Zajisté. Bylo to mé právo, byla to má noc. Však ty to, Háthí, víš,“ ozval se dost zdvořile Šér Chán.

„Ano, vím,“ odpověděl Háthí. Odmlčel se a řekl: „Už ses napil dosyta?“

„Pro tuto noc jsem syt.“

„Tak se klid' odtud. Řeka je na to, abys z ní pil, ne abys ji znečišťoval. Jenom chromý tygr se ohání svým právem v tuto dobu, kdy – kdy trpíme všichni stejně – lidé i obyvatelé džungle. Ať už ses očistil, nebo ne, táhni, Šér Cháne, do pelechu.“

Poslední slova na něho zatroubil břeskne jak z polnice a jeho tři synové se hnuli o krůček vpřed. Nebylo to ani třeba. Šér Chán si ani zavrčet netroufl a zmizel. Stejně jako druzí i on věděl, že když jde do tuhého, Háthí je pánem džungle.

„O jakém právu to mluví Šér Chán?“ pošeptal Mauglí do ucha Baghírovi. „Skolit člověka je přece vždycky hanba. Tak to stojí v zákoně. A Háthí najednou tvrdí –“

„Zeptej se ho, bratříčku. Já nevím. Ale aťsi je to správné, nebo ne, nebýt Háthího slov, málem jsem dal tomu chromému řezníkovi za vyučenou. Rovnou po skolení člověka přijít k Mírové skále a ještě se tím chlubit – to dělá jen šakal. A ke všemu nám potřásl vodu.“

Chvíli to trvalo, než si Mauglí dodal odvahy. Oslovit rovnou Háthího, to nebylo jen tak. Nakonec zvolal: „Co to má vlastně Šér Chán za právo, Háthí?“ Ozvěnou se jeho slova rozlehla po obou březích. Obyvatelé džungle jsou náramně zvědaví, a co zrovna zažili, tomu snad jediný z nich rozuměl – zamyšlený Bálú.

„Je to starý příběh, starší než džungle,“ řekl Háthí. „Ticho tam na březích, já vám ten příběh povím.“

Kanci a buvoli se chvíli št'ouchali a strkali; až nakonec vůdci stáda jeden po druhém křikli: „Čekáme.“ Háthí pokročil vpřed, až mu tůně u Mírové skály sahala po kolena. Vyzáblý, vrásčitý, kly zažloutlé, ale přece jen bylo na něm vidět, že je uznávaným pánem džungle.

„Sami víte, dětičky,“ spustil, „že nejvíc ze všeho se bojíte člověka.“ Zamručeli na souhlas.

„Ten příběh se, bratříčku, týká tebe,“ řekl Baghíra Mauglímu.

„Mne? Vždyť patřím do smečky – lovím spolu se svobodným lidem,“ bránil se Mauglí. „Copak mám s lidmi společného?“

„A proč se bojíte člověka, to nevíte?“ pokračoval Háthí. „Řeknu vám to. V prvopočátcích džungle, kdy to bylo, není známo, my, její obyvatelé, jsme spolu chodili a neměli před sebou strach. Tehdy nebylo sucho, na jednom stromě rostlo listí, kvítí i ovoce a my jsme se živilí jen listím a kvítím a trávou a ovocem a kůrou.“

„To jsem rád, že jsem se tehdy nenarodil,“ oddychl si Baghíra. „Kůra se hodí jen na broušení drápů.“

„A vládcem džungle byl Prvotní slon Thá. Ten vytáhl chobotem džungli z vodní hladiny. Kde kly zbrázdil zemi, tam se rozběhly řeky, kde šlápl nohou, tam vytryskly tůně pitné vody, když zatroubil chobotem, stromy se kácely. Tak stvořil Thá džungli. A tak mi ten příběh vyprávěli.“

„Na št'avnatosti mu Háthí nijak neubral,“ zašeptal Baghíra a Mauglí se smál do hrsti.

„Tehdy nebyly obilné klasy a melouny a pepř a cukrová třtina, ani domky, jak je všichni znáte. Člověka obyvatelé džungle neznali, jako jeden lid žili v džungli. Pastvy bylo sice dost pro všechny, ale brzo se kvůli jídlu poškorčili. A to z pouhé lenosti. Kdekdo se chtěl krmit vleže, tak to děláváme dosud, když zjara vydatně naprší. Prvotní slon Thá zatím pilně vytvářel nové džungle a do řečišť zaváděl toky. Všechno obcházet nemohl, ustanovil tedy pánem a soudcem nad džunglí Prvotního tygra: jemu ať obyvatelé džungle přednášejí své spory. Jako každý jiný i Prvotní tygr se tehdy živil ovocem a trávou. Statný byl jako já a překrásný, po celém těle žlutý jako rozkvetlá liána. Jediný pruh ani

šmouhu neměl na kůži v těch blahých mladistvých letech džungle. Bez bázně před něho obyvatelé džungle předstupovali a jeho slovo bylo džungli zákonem. Byli jsme tehdy, pamatujte, jediný lid. A tu jednou večer vzplála mezi dvěma srnci hádka – byla to hádka o pastvu, jaká se teď vyřizuje hlavou a předníma nohama –, a jak tak před Prvotním tygrem, uvelebeným v kvítí, oba hájili svou věc, jeden prý do něho rýpl parohy. Prvotní tygr zapomněl, že je pánem a soudcem nad džunglí, skočil po srnci a zlámal mu vaz.

Až do toho večera nikdo z nás nezahynul. Prvotní tygr pochopil, co provedl, a pachem krve zmámen utekl do severních bažin. My, obyvatelé džungle, jsme se octli bez soudce a rvali se mezi sebou. Thá ten lomoz zaslechl a hned se vrátil. Jeden mu vykládal to, druhý zas ono, ale Thá zahlédl v kvítí mrtvého srnce a zeptal se, kdo ho zabil. Nikdo z nás, obyvatel džungle, mu to nechtěl povědět, zmámil nás totiž pach krve, jako nás občas zmámí dodnes. Rejdili jsme kolem dokola, metali kozelce, výskali a pohazovali hlavou. Nařídil tedy Thá stromům s převislými větvemi a džunglovým liánám, ať mu srncova vraha poznamenají tak, aby ho poznal. I řekl Thá: ‚Kdo bude nyní pánem nad obyvateli džungle?‘ Vyskočil Šedý opičák, který je domovem ve větvích, a řekl: ‚Já budu pánem džungle.‘ Thá se zasmál, řekl ‚Budiž!‘ a zlostně odešel.

Znáte, dětičky, Šedého opičáka. Byl tehdy stejný jako teď. Zprvu se tvářil moudře, ale za chvíli se už drbal a skákal jako divý. Thá se vrátil a zastihl Šedého opičáka, jak se po hlavě zavěšen z větve posmívá těm dole a oni se zas posmívají jemu. A tak nebyl v džungli zákon – jenom bláhové řeči a planá slova.

I svolal nás Thá a řekl: ‚Váš první pán uvalil na džungli smrt a druhý hanbu. Nezbyvá tedy než zavést zákon, a to zákon, který neporušíte. Poznáte Strach, a až ho zastihnete, poznáte, on že je vaším pánem, a ostatní už přijde samo.‘ I řekli jsme my obyvatelé džungle: ‚Co je Strach?‘ A Thá řekl: ‚Hledejte ho a naleznete.‘ Křížem krážem jsme tedy chodili po celé džungli a hledali Strach a tu jednou buvoli –

„No ne!“ ozval se z písčiny vůdce buvolů.

„Ano, Maiso, byli to buvoli. Vrátili se z džungle a oznámili, že v jedné sluji dřepí Strach, po celém těle je lysý a chodí po zadních nohou. Šli jsme tedy my, obyvatelé džungle, za stádem, až jsme přišli ke sluji. V ústí sluje stál Strach, a jak tvrdili buvoli, byl lysý a chodil po zadních nohou. Když nás zahlédl, vzkřikl a svým hlasem nám nahnal strach; ten nás trápí dosud. Polekaně jsme se rozutekli, přitom jsme po sobě šlapali a do krve se zraňovali. Ten večer jsme neulehli podle starého zvyku pospolu – každé plémě se odebralo jinam – kanci s kanci, jeleni s jeleny, paroháči se přidružili k paroháčům, kopytníci ke kopytníkům – svoji k svému – a tak jsme leželi v džungli a celí se třásli.

Jenom Prvotní tygr s námi nebyl, pořád se skrýval v severních bažinách. Když se pak doslechl o tom, co jsme ve sluji spatřili, řekl: ‚Půjdu za tím a zlámu tomu vaz.‘ Běžel ke sluji celou noc, ale kudy běžel, pamětlivý Tháova příkazu, stromy a liány skláněly větve, prstem mu čmáraly po zádech, bocích, čele a sanicích a tak ho poznamenaly. Kde se ho dotkly, všude mu na žluté kůži zůstaly skvrny a pruhy. Však ty pruhy nosí jeho potomstvo dodnes. Dorazil ke sluji a tu napřáhl lysý Strach ruku a pojmenoval ho ‚Pruhovaný noční slídlí‘. Prvotní tygr se Lysého polekal a se skučením odběhl zpátky do bažin.“

Mauglí, až po bradu ponořený ve vodě, se uchichtl.

„Prvotní tygr skučel a skučel, až ho zaslechl Thá a řekl: ‚Copak tě trápí?‘ A tu k obloze dnes už staré, tehdy však teprve nedávno stvořené, zdvihl Prvotní tygr hlavu a řekl: ‚Vrat’ mi, Thá, zpátky moc. Před celou džunglí jsem zostuzen, utekl jsem před Lysým, on mi ostudně spílá.‘ – ‚A proč?‘ řekl Thá. ‚Protože jsem se v bažinách zamazal blátem,‘ řekl Prvotní tygr. ‚Tak si zaplav a vyválej se v mokré trávě, jestli je to bláto, jistě je spláchněš,‘ poradil mu Thá. Prvotní tygr si tedy zaplaval a potom se válel a válel, až mu džungle vířila před očima, ale jediný proužek mu z kůže nezmizel. Thá ho se smíchem pozoroval. Tu řekl Prvotní tygr: ‚Za co se mi to stalo?‘ A Thá řekl: ‚Za to, že jsi zabil srnce a pustil do džungle Smrt. Se Smrtí sem přišel Strach. Jako ty se bojíš Lysého, tak se obyvatelé džungle bojí jeden druhého.‘ Tu řekl Prvotní tygr: ‚Mne se bát nebudou, vždyť je znám od prvopočátku.‘ A Thá řekl:

„Jdi a uvidíš.“ Běhal tedy Prvotní tygr na všechny strany a z plných plic volal srnce a kance a sám bhary a dikobrazy a jiné obyvatele džungle. Ale oni před svým bývalým soudcem prchali, protože se báli.

Všechna pýcha Prvotního tygra přešla, i vrátil se, hlavou tloukl o zem, nohama ryl do hlíny a prosil: „Vzpomeň si, Thá, že jsem býval pánem džungle! Nezapomínej na mě. Necht' má moje potomstvo na paměti, že mě kdysi netížila hanba ani strach!“ I řekl Thá: „To ti splním, vždyť jsme spolu byli při stvoření džungle. Jednu noc v roce budeš na tom stejně jako předtím, než jsi skolil srnce – ty i tvé potomstvo. Potkáte-li tu noc Lysého – a jmenuje se Člověk –, bát se ho nebudete, zato on se bude bát vás, jako byste stále byli soudci džungle a pány nade vším. Tu noc, co se bude bát, prokaž mu milosrdenství, vždyť sám jsi zkusil, co je Strach.“

Tu odpověděl Prvotní tygr: „Víc si nežádám.“ Ale jen se šel napít, zahlédl na bocích a slabinách černé pruhy, i vzpomněl si, jak ho Lysý pojmenoval, a dostal zlost. Rok prožil v bažinách a čekal, jestli mu Thá splní slib. Jednou se Měsíční šakal (jak se říká večernici) vyhnul džungli, i uvědomil si Prvotní tygr, že nastala jeho noc, odebral se tedy do sluje za Lysým. I stalo se, jak mu Thá slíbil. Lysý před ním padl na zem a zůstal ležet a Prvotní tygr ho praštil a zlámal mu vaz. Domníval se, že jiný takový v džungli není a že tedy zabil Strach. Očichával kořist a tu zaslechl, jak jde k němu ze severních lesů Thá, a najednou se rozlehl hlas Prvotního slona, je to hlas, který zrovna slyšíte –“

Po suchých, zprahlých kopcích zaburácel hrom, ale déšť nepřinesl, jen blýskavice se míhaly za hřebeny – a Háthí hovořil dále:

„Zrovna takový hlas uslyšel a ten mu řekl: „To je tvé milosrdenství!“ Prvotní tygr si olízl pysky a řekl: „Co na tom. Zabil jsem Strach.“ I řekl Thá: „Ty slepče a bláhovče! Smrti jsi rozvázal nohy a budeš ji mít v patách, až nakonec zahyneš. Člověka jsi naučil zabíjet!“

Prvotní tygr strnulý nad kořistí řekl: „Je docela jako ten srnec. Po Strachu je veta. Znovu budu soudit obyvatele džungle.“

I řekl Thá: „Obyvatelé džungle už nebudou před tebe předstupovat. Nebudou ti křížit cestu, nebudou poblíž tebe uléhat ke spaní, nebudou chodit za tebou, nebudou se pást u tvého doupěte. Jen Strach půjde za

tebou a neviditelným bičem tě požene, kam se mu zlíbí. Jeho příčiněním se ti půda pod nohama rozevře, liána se ti ovine kolem krku a kmeny kolem tebe se srazí k sobě až do výšky, kam nedoskočíš. Nakonec ti pak stáhne kůži a zabalí si do ní mlád'ata, aby se zahřála. Neprokázal jsi mu milosrdenství, on ti je taky neprokáže.'

Prvotní tygr si stále troufal, noc mu zatím neskončila, řekl: ‚Co Thá slíbil, to slíbil. Snad mě o mou moc nepřipravíš?‘ I řekl Thá: ‚Jak jsem řekl, jedna noc ti náleží, ale něčím to odpykáš. Naučil jsi Člověka zabíjet, a on je učenlivý.'

Prvotní tygr řekl: ‚Leží mi u nohou, má zlámaný vaz. Celá džungle nechť zví, že jsem zabil Strach.'

Thá se mu dal do smíchu: ‚Jednoho z mnohých jsi zabil, ale povíš to džungli sám – tvá noc končí.'

Rozbřesklo se, z ústí sluje vyšel další Lysý, na cestě zahlídl skolenou kořist a nad ní Prvotního tygra, i vzal ostrý kůl –“

„Ted' se rozhánějí čímsi sečným,“ ozval se Sáhí, jak se chrastivě šoulal po břehu. On totiž velmi chutná Góndům – říkají mu Hó-Igú – a dost zkusí od zákeřné góndské sekyrky, která se jako vážka mihne mýtinou.

„Byl to ostrý kůl, jaký se zaráží na dno pasti,“ řekl Háthí. „Vymrštil ho a vrazil Prvotnímu tygrovi hluboko do slabin. I stalo se, jak pravil Thá. Se skučením běhal Prvotní tygr po džungli tak dlouho, až si kůl vyrval, a tak se celá džungle dověděla, že i zdálky umí Lysý udeřit, a tím více se báli. A tak se stalo, že Prvotní tygr naučil Lysého zabíjet – však víte, co zlého kvůli tomu náš lid od té doby snáší – od osidel, jam, pastí, létavých kůlů i žhavých much, vyskakujících z bílého dýmu (Háthí tím myslel ručnici) a od Rudého květu, který nás vyhání do širých polí. A podle Tháova slibu jednu noc v roce se Lysý tygra bojí a tygr dělá, co může, aby se ho bát nepřestal. Pamětliv někdejšího zostuzení Prvotního tygra, jakmile ho zastihne, na místě ho skolí. Jinak se Strach prohání džunglí ve dne v noci.“

„Ahí! Aú!“ zaúpěl srnec nad tím, co to pro ně znamená.

„Když jako ted' na všechny dolehne jediný velký strach, jen tehdy odložíme my, obyvatelé džungle, své drobné strachy a jako ted' se shromáždíme na jednom místě.“

„A to se člověk bojí tygra jenom jednu noc?“ zeptal se ho udiveně Mauglí.

„Jen jednu noc,“ řekl Háthí.

„Ale pokud vím, pokud my všichni z džungle víme, Šér Chán skolí člověka třikrát za měsíc.“

„Zajisté. To po něm skočí zezadu a při úderu odvrátí hlavu, protože trne strachem. Podívat se tak na něho člověk, hned uteče. Ale ve svou noc si okázale zajde do vesnice, projde se mezi domy, hlavu strčí až do dveří, že před ním lidé padají na tvář, a tam skolí kořist. Jednu za noc.“

Mauglí se převalil ve vodě a řekl: „Už chápu, proč mi Šér Chán kázal, ať se mu podívám do očí. Nic tím nezískal, protože můj pohled nevydržel a já – já jsem mu rozhodně k nohám nepadl. Jenže já nejsem člověk. Patřím k svobodnému lidu.“

„Hm!“ z hloubi huňatého hrdla broukl Baghíra. „A jestlipak pozná tygr, že nastala jeho noc?“

„Je to tehdy, když se Měsíční šakal ztrácí ve večerní mlze. Jediná tygrova noc někdy připadne na suché léto, jindy zas na vlhké deště. Na svědomí to má Prvotní tygr, jinak by nikdo z nás neznal strach.“

Srnci smutně zamečeli a Baghíra se jen uštěpačně oškíbl a řekl: „A znají ten příběh lidí?“

„Znají ho jenom tygři a my sloni, Tháovi potomci. Vyslech jste mě, vy u tůní, domluvil jsem.“

Háthí ponořil chobot do vody. Bylo to znamení, že mu není do řeči.

„Ale proč, pročpak se vlastně Prvotní tygr dál neživil trávou a listím a stromy,“ zeptal se Mauglí Bálúa. „Vždyť srnci jenom zlomil vaz. A nesnědl ho. Jak to, že si umanol na syrové maso?“

„Stromy a liány ho, bratříčku, poznamenaly a udělaly z něho pruhovanou šelmu, jakou je dodnes. Omrzelo se mu jejich ovoce. Od toho dne se mstí srncům a jiným býložravcům,“ řekl Bálú.

„A ty taky ten příběh znáš? Vida. Pročpak jsi mi ho nevyprávěl?“

„Takových příběhů je v džungli plno. Začít je vyprávět by nebralo konce. Pusť a netahej mě, bratříčku, za ucho.“

Zákon džungle

Pro poučení o nesmírné rozmanitosti zákonů džungle jsem jich několik přebásnil; týkají se vlků. Bálů si je stále prozpěvoval. Jsou jich ovšem ještě stovky. Tady máte na ukázkou pár pouček.

*Nuž, pamatuj, zde platí zákony džungle a pražádné jiné.
Živ bude, kdo ctí je, kdo nezachovává je, ten bídně zhyne.*

*Jak liána pevně lpí na stromě, odtrhnout nedá se ani –
Tak chrání vlk smečku a v odměnu za to zas smečka ho chrání.*

*Když myješ se, tak se myj důkladně. Pij jenom do polopita.
Spi ve dne, den na spaní stvořen je, v noci se kořist líp chytá.*

*Jen šakal se za tygrem na lovu plíží a živí se drobty,
až dospěješ v lovce, buď hrdý a vlastní se kořisti chop ty.*

*Je pánem tvým tygr a pardál a medvěd. Jen netvař se hloupě.
Měj Háthího v úctě. A zdaleka obejdi kňourovo doupě.*

*S tvou smečkou když srazí se na stopě nějaká neznámá, cizí,
buď zticha. Snad vůdci se pokojně shodnou a různice zmizí.*

*Když ze smečky s nějakým druhem se do křížku popadneš, čerte,
hled', aby se kdekdo z nich nevrhl do boje, stranou se perte.*

*V svém doupěti každý vlk žije si bezpečně tak jako v hradě,
vstup nemusí dovolit vůdčímu vlkovi, ba ani radě.*

*V svém doupěti žije si vlk, ale doupě když do očí bije,
tu vzkáže mu rada a na jiném místě pak vyhrabe si je.*

*Při večerním lovu necht' neplaší jeleny v lese tvé vytí,
ať bratři, co později vyjdou, též nějaký úlovek chytí.*

*Co stačíš, svým mlád'atům, družce i sobě si nachytej v lese,
leč zábavu z lovu si nedělej. Člověka zabíjet střež se!*

*Kdo slabšímu úlovek vyrve, ať na místě zhltně, co může,
a ostatek přenechá chudáku, patří mu hlava a kůže.*

*Co uloví smečka, to smečka necht' sní. Z toho pravidlo plyne,
že kdo by si z úlovku odnes kus domů, ten potupně zhyne.*

*Co uloví vlk, to jen vlkovi celičké po právu patří.
A když jim dá svolení, smějí se přiživit ze smečky bratři.*

*Jen roček si z každého úlovku po právu soustíčko zkusí,
když požádá sytého lovce, ten vždycky mu dovolit musí.*

*Též vlčice s mlád'aty v doupěti nárok má na lepší kusy,
když o kýtu z úlovku požádá, každý jí vyhovět musí.*

*Vlk, který je ve sluji pánem, ten lovit smí, jak se mu zlíbí,
a nesmí ho pokárat smečka, jen rada mu vytknout smí chyby.*

*Kdo nad jiné lstivý je, silný a odvážný, vůdcem ho zovem,
ten všelike mezery v zákoně vyplní rázným svým slovem.*

*Tot' základní zákony džungle, je v úctě mít věru se sluší.
Věz: poslušnost všeho je morkem a krví a tělem a duší.*

Puránbhagatův zázrak

*Tahali jsme ho za rukáv
tu noc, co v základech se chvěla
zem. Naše láska, prostá slov,
to jinak říci neuměla.*

*Déšť leje, kopec s rachotem
puká a v hlubině se tratí.
Smrti jsme světce vyrvali.
Ach běda, už se nenavráť.*

*Je smutno zvěři. Miloval
ho každý láskou nelíčenou.
On spí a jeho rodáci
nás odtud s divým láním ženou.*

V jednom polosamostatném domorodém státě severních končin Indie měli kdysi ministerského předsedu a to byl bráhman z kasty tak vznešené, že kasta pro něho vlastně nic neznamenal. Za otce měl vysokého hodnostáře starosvětského hindského dvora, kde se to hemžilo roztočnou holotou. V dospělém věku Purándás pochopil, že se starobylý řád mění, kdo to chce někam přivést, že musí být zadobře s Angličany a všechno dělat po nich, jak to oni pokládají za správné. A jakožto domorodý hodnostář že si přitom musí uchovat vladařovu přízeň. Snadné to nebylo, ale klidný, uzavřený mladý bráhman, po anglicku odchovaný na bombajské univerzitě, v tom uměl chodit, až to v království pone-

náhlu dotáhl na ministerského předsedu. To znamená, že měl větší moc než maharádža.

Starý král, věčně žehrající na Angličany s jejich železnicemi a telegrafy, umřel a mladistvý králův nástupce, který měl domácího anglického učitele, si Purándáse velmi oblíbil. K nemalé radosti anglického ministerstva zahraničních věcí a indické vlády spolu s králem zakládal dívčí školy, stavěl silnice, otvíral bezplatné státní ošetřovny a výstavy zemědělských strojů, vydával úřední ročenku O duševním a hmotném pokroku státu, ale zásluhu o to ponechal králi. Anglický pokrok domorodé státy většinou neuznávají bezvýhradně, ony totiž na rozdíl od Purándáse – ten tomu naoko věřil – nevěří, že co se hodí pro Angličana, hodí se dvojnásob pro Asijce. Ministerský předseda se přátelsky stýkal s místokráli, guvernéry, podguvernéry, zdravotními i obyčejnými misiónáři, s anglickými důstojníky-nimrody, zajíždějícími na lov do státních rezervací, a také s houfy turistů, za chladného počasí prohánějících se po celé Indii a trousících rozumy. Ve volném čase pak přesně podle anglického vzoru zakládal lékařská a průmyslová stipendia, do největšího indického deníku Průkopník psal dopisy a v nich vykládal vladařovy záměry a cíle.

Posléze se odebral do Anglie. Po návratu pak chtěl nechtěl zaplatil kněžím hromadu peněz; cestou přes černé moře pozbude totiž kasty i vznešený bráhman Purándás. V Londýně se stýkal s celebritami – s lidmi po celém světě věhlasnými –, ale víc se díval než mluvil. Od učenných univerzit dostal doktoráty a o hindské společenské reformě přednášel a vykládal dámám ve večerních róbách. Celý Londýn byl nad ním u vytržení: „Co se na světě prostírá k večeři, s tak roztomilým člověkem jsme se ještě nesetkali.“

Po návratu do Indie se na něho sláva jen hrnula. Místokrál se osobně vypravil k maharádžovi, aby mu udělil velkokříž indické hvězdy – samý démant, stužka a email. Při tom obřadu byl Purándás za dunění děl pasován na komtura řádu Indického císařství. Podepisoval se pak sir Purándás, komandér řádu Indického císařství.

V místokrálově stanu pak při večeři povstal, na prsou stužku i řádový řetěz, a na přípitek vladaři odpověděl proslovem, že by málokterý Angličan svedl lepší.

Znovu zavládl ve městě zprahlý klid, a tu za měsíc udělal Purándás něco, co by žádného Angličana ve snu nenapadlo, odumřel totiž světským starostem. Indická vláda dostala zpátky drahokamy posázený rytířský řád, do čela státu byl jmenován nový ministerský předseda a nižší úřady si zahrály na „škatule, hejbejte se“. Kněží věděli, co se stalo, a lid to tušil. Ale Indie je jediný kraj na světě, kde si každý může dělat, co chce, a nikdo se ho na nic neptá. Že se díván sir Purándás, komandér řádu Indického císařství, zřekl postavení, paláce i moci a spokojil se žebráckou miskou a okrovým rouchem sanjásina neboli svěťce, v tom nikdo neviděl nic zvláštního. Podle starozákonního příkazu byl dvacet let jinochem, dvacet let bojovníkem – třebaže zbraň nenosil – a dvacet let hlavou rodiny. Bohatství a moc vynakládal jen na věci náležité. Pocty přijímal, ale nevyhledával. Nablízku i v dáli zhlédl lidi i města a lidé i města ho s úctou zdravili. Všeho toho se teď vzdal, jako když člověk odloží nepotřebný plášť.

Oděn antilopí kůží, pod paží berlu s mosazným držadlem, v ruce hnědou žebráckou misku z hlazeného mořského ořechu, bos, sám a sám, s očima k zemi sklopenýma prošel městskými branami – a z bašty se za ním rozlehly salvy na počest šťastného nástupce. Purándás jen pokývl hlavou. Veta po dosavadním životě, žádný dojem, ať dobrý, či špatný, v něm ten život nezanechal – pouhý mátožný sen. Stal se z něho sanjásin – potulný žebrák bez domova, jemuž bližní poskytují vezdejší chléb. Pokud zbude v Indii krajíček na rozdělení, ani kněz, ani žebrák tam neumře hladu. Maso Purándás jakživ do úst nevzal, málokdy požil i rybu. Za ta léta, co svrchovaně rozhodoval o milionových částkách, ročně vydal za jídlo všeho všudy pět liber. Už tehdy, kdy se mu celý Londýn kořil, snil o klidu a pokoji – o tom, jak se na dlouhé, bílé, prašné indické silnici potištěné bosýma nohama chvíli netrhne zvolna se šinoucí proud chodců i povozů a jak ostře čpí za soumraku kouř ze dřeva pod fíkovníkem, kde poutníci usedli k večernímu jídlu.

Když se pak měl ten sen ministerskému předsedovi uskutečnit, učinil, co bylo třeba, a za tři dni by člověk spíše našel bublinu v rýze širošího Atlantiku než Purándáse v těch putujících, hned se shlukujících, hned zas rozcházejících milionech Indů.

Kde ho zastihl soumrak, tam si na noc rozprostřel antilopí kůži – někdy v sanjásinském klášteře, hned u cesty. Někdy v hliněné svatyni božstva Kálá Pír, kam ho zvali jiní světci z mlhavé sekty jogínů, jako zvou všechny lidi povznesené nad kastu i sektu. Někdy za humny hindské vesničky, kam mu děti kradmo od rodičů nosily jídlo. Jindy zas na vršku holé pastviny, kde plápolavým ohníčkem z roští budil ospalé velbloudy. Purándásovi – neboli Puránbhagatovi, jak si teď říkal – to bylo jedno. Zlhostejněla mu země, zlhostejněli mu lidé, zlhostejnělo mu jídlo. Nohy ho však bezděky nesly k severu a k východu, od jihu do Róhtaku, z Róhtaku do Karnúlu, z Karnúlu do rozpadlé Samány a dále proti proudu vyschlým řečištěm Gadžaru, které se naplní, jenom když v kopcích zaprší, až jednoho dne v dálce zahlédl obrys velkého Himálaje.

Tu se Puránbhagat usmál, vzpomněl si, že jeho matka z rodu rádžpútských bráhmanů pocházela někde od Kulú – pořád se jí, horalce, stýskalo po sněhu –, a kdo má v sobě špetku horalské krve, toho to nakonec přitáhne zpátky do rodného kraje.

Puránbhagat vykročil k dolním svahům Siváliku, z nichž jako sedmi-ramenné svícny trčí kaktusy, a řekl si: „Tamhle se usadím a získám vědění.“ Kráčel silnicí od Simly a kolem uší mu hvízdal studený vítr Himálaje.

Naposled tamtudy slavnostně jel s dusajícím jízdním doprovodem navštívit místokrále, ten byl samá vlídnost a ochota. Hodinu se tehdy bavili o společných londýnských známých a o skutečném smýšlení indického prostého lidu. Tentokrát Puránbhagat k nikomu na návštěvu nešel, opřen o zábradlí v aleji kochal se nádherným pohledem na pláň prostírající se pod ním do dálky čtyřiceti mil, až ho domorodý muslimský strážník upozornil, že zdržuje provoz. Puránbhagat vzdal úctu zákonu, vždyť znal jeho cenu a sám pro sebe také zákon hledal. Odešel a přenocoval v prázdné chatě u Čhótá Simly. Připadal si jako na samém

konci světa, jenže pouť mu teprve začínala. Ubíral se po himálajsko-tibetské silnici. Byla to deset stop široká stezka: tu se zarývá do skály, tu se na břevnech hrdě vypíná nad tisícistopými propastmi; tu se noří do teplých, zavlažovaných, uzavřených úžlabin, tu zas šplhá po holých, travnatých hřebetech, do nichž slunce praží jako zápalná čočka, tu se zas vine mokvavými šerými lesy, kde kmeny od koruny až k patě obrůstá kapradí a kde bažant toká po samičce. Potkával tibetské pastýře se psy a ovčími stády, kde si každá ovce nesla na hřbetě pytlík s boraxem, kočovné dřevorubce a tibetské lámy v kápích a řízách, konající pouť do Indie, vyslance odlehlých horských státeků, o překot cválající na kroužkovaných i grošovaných ponících, nebo kavalkádu nějakého rádži ubírajícího se na návštěvu. Jindy zas za celý dlouhý jasný den zahlédl jen černého medvěda, jak pod ním v údolí mručí a hrabe. Když tehdy vyrazil na cestu, v uších mu dozníval rachot světa, tak to rachotí v tunelu chvíli potom, co jím projel vlak. Po zlezení Mutiánijského průsmyku to však zmizelo a Puránbhagat sám a sám, oči sklopené k zemi, myšlenky v oblacích, kráčel a žasl a dumal.

Jednou navečer překročil až dosud nejvyšší průsmyk – výstup mu trval dva dni – a tu se před ním vynořilo pásmo zasněžených štítů ovíjejících celý obzor – kopce vysoké patnáct až dvacet tisíc stop, zdánlivě co by kamenem dohodil, a zatím k nim bylo padesát až šedesát mil. Průsmyk věnčil tmavý hustý les – s deodary, ořechy, planými třešněmi, olivami a hrušněmi, poněkud však s deodary neboli himálajskými cedry. Ve stínu deodarů stála opuštěná svatyně bohyně Kálí – jinak zvané Durga nebo také Šítala – vzývané ochránkyně proti neštovicím.

Purándás zamekl kamennou podlahu, usmál se na rozšklebenou sochu, vzadu ve svatyni si vyrobil hliněný krb, na lůžko z čerstvého jehličí prostřel antilopí kůže, bairágí neboli berlu s mosazným držadlem si vsunul do podpaží a usedl k odpočinku. Přímo pod ním se do hloubky patnácti set stop svažovala holá, vymýcená stráň. Dole se k příkré stěně tulila vesnička s kamennými zdmi a se střechami z udusané hlíny. Jako našívané zástěry na klíně hor se kolem dokola táhla terasovitá políčka a mezi okrouhlými mlaty z hladkého kamene se pásly krávy drobounké

jako brouci. Pohled přes údolí klamal. Zprvu si člověk neuvědomil, že zdánlivá kleč na protějším úbočí je vlastně sto stop vysoké smrči. Nad obrovským žlebem šipkou letěl orel, ale než dolétl doprostřed, byl jako tečka. Údolím se převalovaly chuchvalce mráčeků, utkvávaly na úbočí nebo zas stoupaly výš, až se ve výši průsmyku rozptýlily. „Tady dojdou klidu,“ řekl si Puránbhagat.

Šlapat stovky stop nahoru dolů je pro horala jako nic. Sotva tedy vesničané uviděli v opuštěné svatyni kouř, hned vylezl po terasovitém kopci za cizincem vesnický kněz, aby ho pozdravil.

Zachytil Puránbhagatův pohled – pohled člověka zvyklého poroučet tisícům – a hned se před ním poklonil až k zemi, beze slova vzal od něho žebračkou misku, vrátil se do vesnice a řekl: „Konečně tu máme světce. Takového člověka jsem dosud nespátřil. Pochází z roviny – ale pleť má světlou – je to bráhman nad bráhmany.“ Tu se ozvaly vesnické hospodyně: „Jestlipak u nás zůstane, co myslíš?“ a o překot vařily Bhagatovi chutné jídlo. Horalé se stravují prostě, ale z pohanky a kukuřice, rýže a papriky, rybek z údolního potoka, medu z rourovitých úlů, vestavěných do kamenných zídek, sušených merunek, šafránu, planého zázvoru a ječné mouky umí nábožná žena připravit všelijaké dobroty. Plnou misku jich zanesl kněz Bhagatovi. Jestlipak u nich zůstane? vyptával se ho kněz. Nepotřebuje snad čelu – tj. učedníka –, který by za něho žebрал? Má se za chladného počasí čím přikrýt? Chutná mu?

Puránbhagat dojedl a poděkoval dárci. Hodlá tam zůstat. To že stačí, řekl kněz. Žebračkou misku ať ukládá před svatyní tamhle do důlku dvou spletených kořenů, najíst mu dají každý den. Vesnice si pokládá za čest – a tu se plaše zahleděl na Bhagata –, že u nich takový člověk prodlévá.

Ten den skončilo Puránbhagatovi putování. Došel na předurčené místo – vůkol ticho a pusto. Čas se mu od té chvíle zastavil, sedal u vchodu do svatyně, a nevěděl, jestli je živ, či mrtev, jestli dosud vládne svými údy, nebo splývá s kopci a mraky a přeháňkami a sluncem. Nastokrát si potichu říkal posvátné jméno a při jeho vyslovení mu bylo, jako by se odpoutával od těla a dral se vzhůru k bráně úžasného zjeve-

ní. Už už se brána rozevírala, a tu ho strhlo tělo zpátky a s žalostí si uvědomil, že je uvězněn v těle a kostech Puránbhagatových.

Každé ráno mu do rozsochy kořenů u svatyně mlčky kladli naplněnou žebráckou misku. Někdy ji přinesl kněz, někdy se s ní ve snaze získat zásluhu dotrmácel ladákhský kupec usazený ve vesnici, častěji však žena, která mu jídlo v noci uvařila. Tlumeně šeptala:

„Přimluv se, Bhagate, za mě u bohů. Přimluv se za tu a tu ženu toho a toho!“ I nějakému srdnatému chlapci se té cti občas dostalo. Puránbhagat ho jen zaslechl, jak cinkl miskou a potom peláší, co mu nožky stačí. Do vesnice však Bhagat nechodil. Prostírala se před ním jako na mapě. Pozoroval, jak tam večer na okrouhlém mlatu, jediném to rovném prostranství, besedují. Pozoroval úžasnou, nevystižitelnou zeleň mladé rýže a indigovou modř kukuřice, uzounká políčka pohanky a rudě zakvétající amarant, jehož semínka smějí Hindové jíst i v době půstu, protože to nejsou ani zrnka, ani luštěniny.

Na sklonku roku se střechy proměnily ve čtverečky ryzího zlata, to jak tam vesničané sušili kukuřičné palice. Jako vyšívání se mu na křivolakých políčkách před očima střídalo rojení včel a sklizeň, setí rýže a její loupání. Přemýšlel o tom a říkal si, k čemu to vlastně je.

I v takové lidnaté Indii, když člověk celý den klidně sedí, hned po něm jako po skále běhá divá zvěř. Brzo se v té pustině znovu objevila zvířata zdomácnělá v Kálfíně svatyni, prohlídnout si vetřelce. První přišli ovšem velcí šedovousí himálajští opičáci languři, nedá jim to samou zvědavostí. Převrhli žebráckou misku, kutáleli ji po podlaze, brousili si zuby na berle s mosazným držadlem, ušklebovali se antilopí kůži, až nakonec o klidně sedícím lidském tvorovi usoudili, že jim neublíží. Večer seskákali ze smrků, sepjatýma rukama žebrali o nějaké sousto, potom se zas ladně vyhoupli na strom. Líbilo se jim teplo od ohně, kupili se kolem něho, až je Puránbhagat při přikládání musel odstrkovat. Kolikrát našel ráno huňatého opičáka, jak si s ním hová pod dekou. Celý den u něho nějaký opičák vysedával a s nevýslovně moudrým i truchlivým výrazem si pro sebe broukal.

Hned za opičáky přišel statný jelen bárásinh; je jako náš, jenže mohutnější. Na studeném kameni Kálíny sochy si chtěl sedřít lýčí z parohů. Spatřil ve svatyni člověka a zadupal. Puránbhagat se nehýbal. Královský jelen se přišoural až k němu a očmuchal mu rameno. Chladnou rukou chladil Puránbhagat rozpálené parohy a tak dlouho rozčileného jelena chlácholil, až k němu schýlil hlavu. Zlehka mu Puránbhagat třel a sdíral lýčí. Bárásinh mu pak vodil laň s kolouchem – obě něžná stvoření okusovala světci deku – nebo za ním chodil v noci sám, v zášlezích ohně blýskal zelenýma očima a chroupal čerstvé ořechy. Nakonec se objevil i nejmenší plachý jelínek kabar pižmový, velké králíčí slechy vztyčeny. Ani žíhanému, zamlklému mušik-nábhovi to nedalo, šel se přesvědčit, co to, že se ve svatyni svítí. Losí tlamičku pokládal Puránbhagatovi do klína, chodil za ním a zas odcházel, jak oheň pohasínal. Puránbhagat jim říkal „bratře“, a pokud byli na doslech, tlumeným voláním „Bháí! Bháí!“ je v poledne vábil z lesa. Mrzutý a nedůvěřivý černý huňatý himálajský medvěd – Sóna, pod bradou má vidlicovitou bílou lysinu – tam také leckdy zabrousil. Puránbhagat nejevil strach. Sóna zas nejevil zlost, jenom se díval, přistoupil až k němu, vyžebbral si polaskání, krajíc nebo lesní maliny. V ranním tichu vylezl někdy Bhagat až nahoru do průsmyku podívat se, jak po zasněžených štítech putují červánky. V patách za ním šmatlal a supěl Sóna, všetečně strkal pracku pod poražené stromy a se zlostným uf! ji zas vytahoval. Jindy se zas Sóna, schoulený do klubíčka, jeho časnými kroky vzbudil. Připraven k boji rozlíceně se vztyčil a tu zaslechl Bhagata a poznal, že před ním stojí nejlepší přítel.

O poustevnících a světcích žijících daleko od velkoměst se trousívá pověst, že s divou zvěří dokáží zázraky. Zázrak tkví v tom, že zůstanou v klidu, že se prudce nepohnou nebo aspoň že se dlouho na návštěvníka nepodívají. Jako matné stíny viděli vesničané bárásinhy, pyšně si vykračující v šeru lesa za svatyní. Před Kálínou sochou viděli himálajského bažanta minaula, zářícího všemi barvami, a uvnitř pak langury, jak si vsedě hrají s ořechovými skořápkami. Děti zas zaslechlly Sónu, jak

si za sesutými skálami medvědí hlasem prozpěvuje, a Bhagatova pověst divotvorce se tím všude ještě víc upevnila.

Zázraky mu však byly nadobro cizí. Byl přesvědčen, že všechno je jediný veliký zázrak, kdo tohle ví, ten se nemá čeho bát. Nic tady na světě, to věděl jistě, není velké ani malé. Dnem i nocí přemýšlel, jak proniknout k jádru věci, až tam, kde vznikla jeho duše.

Při tom přemýšlení mu nestříhané vlasy přerostly až na záda, kamenná dlaždice vedle antilopí kůže byla vyhloubena špičkou berly s bronzovým držadlem a jamka mezi stromy, v níž denně spočívala jeho žebrácká miska, byla propadlá a hladká skoro jako ta hnědá slupka. Každý divý tvor měl své pevné místo u ohně. S míjením ročních období se na polích střídaly barvy. Mlaty se zaplňovaly a vyprazdňovaly a tak to šlo pořád dokola. V zimě rejčili po zlehka posněžených větvích jen languři, teprve zjara přiváděly opice svá tesknooká opičátka z teplejších údolí. Mnoho se toho ve vesnici neměnilo. Jen kněz zestárl, a ti, kdo za ním kdysi jako kluci chodívali s žebráckou miskou, posílali teď své kluky. Na otázku, jak dlouho žije jejich světec v Kálíně svatyni, odpovídali vesničané: „Odkáživa.“

A tu spustily letní deště, jaké v kopcích nikdo nepamatoval. Dobré tři měsíce zahalovaly údolí mračna a lezavé mlhy – lilo stále a vytrvale, do toho vpadala jedna průtrž za druhou. Kálína svatyně čněla skoro pořád nad mraky, celý měsíc Bhagat vesnici ani nezahlédl. Byla zasuta bílou vrstvou mračen, která se neustále vzdouvala, převalovala, vlnila, kypěla, ale od hrází, to jest od údolních strání, se vůbec nehnula.

Shora ze stromů i dole pod nohama se ozýval crkot milionů stružek, prosakujících jehličím, kanoucích ze zplhlého kapradí a řítících se po úbočích nově vyrytými blátivými koryty. Vyšlo slunce a probudilo libou pryskyřici deodarů a rododendronů a s ní ten vzdálený čistý pach, kterému horalé říkají „sněžná vůně“. Týden pražilo, deště pak zmohutněly a prudkým přívalem na kámen drhly půdu, až z ní bláto odskakovalo. Tu noc si Puránbhagat navršil důkladnou hranici. Bratři, to věděl, se u něho rádi ohřejí. Ale žádná zvěř do svatyně nevkočila. Bylo mu divné, co se to v lesích děje. Volal a volal, až z toho usnul.

Tisícerymi bubny rachotil déšť a tu za nejhlubší noci Puránbhagat procitl: něco ho tahalo za deku. Dlaní nahmatal pracku nějakého langura: „Tady je líp než na stromech,“ řekl rozespale a odhrnul cíp deky, „tumáš, jen se zahřej.“ Opičák ho cloumal za ruku. „To chceš jíst?“ zeptal se Puránbhagat. „Počkej, hned ti něco přichystám.“ Poklekl a přiložil na oheň, ale langur odběhl ke dveřím svatyně, zakňoural, znovu k němu přiběhl a zatahal ho za koleno.

„Copak? Co je ti, bratře?“ zeptal se Puránbhagat. Langurovi tkvělo v očích cosi, co neuměl vyslovit. „Půjdu do té nepohody, jenom jestli někdo z tvé kasty padl do pasti – a pasti se tady nelíčí. Pohled, uchýlil se sem i bárásinh.“

Jelen udeřil parohy, jak rázem vkročil do svatyně, udeřil rozšklebenou sochu Kálí. Potom je sklonil směrem k Puránbhagatovi, neklidně dupl a přivřenými nozdrami zafuněl.

„Hé! Hé! Hé!“ Bhagat luskl prsty. „Takhle se mi odměňuješ za nocleh?“ Jelen ho však strkal ke dveřím. Puránbhagat cosi zaslechl, bylo to, jako když se něco sténavě rozevře, a tu viděl, jak se dvě dlaždice v podlaze od sebe odchlíply, až pod nimi mazlavá hlína mlaskla.

„Už vím,“ řekl Puránbhagat. „Nekárám bratry za to, že dnes neposeděli u ohně. Hora puká. Jenže proč mám odejít?“ Zavadil pohledem o prázdnou žebráckou misku a všecek se rozzářil. „Co jsem tady, den co den mi dávají jíst, jestli si nepospíším, nezbude tam zítra v údolí živá duše. Musím za nimi varovat je. Uhni, bratře! Pust' mě k ohni!“

Bárásinh bezděky couvl. Puránbhagat zarazil do plamene louč a tak dlouho ji otáčel, až pěkně chytla. „Přišli jste mě tedy varovat? Uděláme něco lepšího, mnohem lepšího. Hybajte, a ty mi, bratře, propůjč hřbet, mám jenom dvě nohy.“

Pravou rukou sevřel bárásinhův štětinatý kohoutek a s loučí v levé ruce, napřažené co nejdál, vykročil ze svatyně do ohavné noci. Vzduch se ani nehnul, ale mohutný jelen, každou chvíli klouzaje po zadku, uháněl ze stráně dolů, div jim déšť louč neuhasil. Octli se venku z lesa a tam se k nim přidali další Bhagatovi bratři. Langury sice neviděl, ale slyšel je, jak se kolem něho hemží, a za nimi si ulevoval Uf! Uf! Sóna.

Dlouhé šediny Bhagatovi promokly a zplihly v provázky, bosýma nohama šlapal do kaluží, až to šplíchal, na vetché stařecké tělo se lepila žlutá říza, ale opřen o bárásinha slézal stále dolů. Ne světec – to sir Purándás, komandér řádu Indického císařství, ministerský předseda dost velkého státu, zvyklý poroučet, chvátal zachránit lidem život. A tak se Bhagat s bratry hrnuli po strmé bahnité cestě stále níž a níž, až na jednu bárásinh zavadil parohy o zídku mlatu a klopýtl. Frknul, jak zvětřil člověka. Octli se na kraji klikaté návsi. Pod okapem se Bhagatovi louč rozhořela: berlou zabušil kováři na zamřížovaná okna. „Vstávat, ven z domu!“ křikl Puránbhagat. Ani svůj hlas nepoznával, léta už na nikoho hlasitě nepromluvil. „Hora puká. Hnedle se rozpukne. Vy, co jste uvnitř, vstaňte a ven z domu!“

„Je to náš Bhagat,“ řekla kovářka. „Stojí tam mezi svou zvěří. Seber maličké a křič na poplach.“

Poplach se šířil od domu k domu. Namačkaná na úzké návsi se zvěř hrnula a tulila k Bhagatovi a Sóna jen podrážděně hekal.

Lidé se vyhrnuli na návěs – bylo jich všeho všudy sedmdesát – a v září loučí spatřili svého Bhagata. Krotl poplašeného bárásinha, opice se ho zbožně držely za řízu a Sóna seděl a řval jako divý.

„Honem přes údolí na protější kopec,“ křikl Puránbhagat. „Nikoho tu nenechávejte! Jdeme za vámi!“

I rozběhli se, jak běhají jen horalé. Při sesuvu půdy, jak věděli, je nutno přeběhnout celé údolí a vystoupit co nejvýše. Prchali, se šplíchotem se brodili říčkou na dně údolí, celí uřícení se drápali na protější terasovitá políčka a za nimi šel se svými bratry Bhagat. Výš a výš lezli na protější kopec, volali na sebe hned jménem – hned zas vesnickým heslem – a v patách za nimi se hmoždil bárásinh, obtížený Puránbhagatem; toho síly opouštěly. V chládku hlubokého smrčí se jelen ve výši pěti set stop zastavil. Předtím mu pud prozradil, že se blíží sesuv, a teď mu zas napověděl, tam že se mu nic nestane.

Puránbhagat se po jeho boku bezvládně svezl k zemi. Dodal mu mrazivý déšť a prudký výstup. Ještě předtím však houkl kupředu na rozptýlené louče: „Stůjte a spočítejte se.“ Louče se shlukly k sobě a tu

pošeptal Puránbhagat jelenovi: „Zůstaň u mě, bratře. Zůstaň u mě, dokud – neskonám.“

Ozval se sten, ten přešel v kvil, kvil pak přešel v jekot, a to v jekot přímo ohlušující, a úbočí, na němž stáli, zasáhl ve tmě náraz, až se pod tím úderem zatřásl. Nějakých pět minut bylo pak slyšet jenom protáhlý, hluboký, určitý tón jako varhanové spodní C, až do kořenů se tím tónem zachvívaly smrky. Tón dozněl a crkot deště na širé rozlohy pevné půdy i trávy vystřídal tlumený šelest kapek, dopadajících do měkké hlíny. Už to bylo dost výmluvné.

Žádný vesničan, ba ani kněz si netroufal promluvit na Bhagata, který jim zachránil život. Schouleni pod smrky čekali na svítání. Za rozbřesku se pak zahleděli přes údolí a uviděli, že kde byl dříve les a terasovitá políčka a pastviska protkaná chodníčky, zeje syrová, rudá, vějířovitá šmouha a na srázu z ní hlavou dolů trčí smrky. Červeň se táhla kus na kopec, kam se uchýlili, tarasila cestu říčce a ta se rozlévala v cihlově rudé jezero. Po vesnici, po cestě k svatyni, po svatyni samé i s lesem vzadu nezbylo památky. V šíři jedné míle a v hloubi dvou tisíc stop se od hlavy až k patám úbočí odštíplo a zřítilo do propasti.

Jeden po druhém vylezli z lesa vesničané pomodlit se k Bhagatovi. Viděli, jak u něho stojí bárásinh, teprve když se přiblížili, před nimi jelen utekl, slyšeli, jak ve větvích kvílíjí languři a jak cestou do kopce sténá Sóna. Bhagat jim umřel. Seděl se zkříženýma nohama, zády opřen o strom, berlu zasunutou v podpaždí, tváří k severovýchodu.

I řekl kněz: „Vizte zázrak nad zázraky. Vždyť v této poloze se pohřbívají sanjásinové! Tam, kde je, postavíme světci chrám.“

Do roka chrám postavili, pouhou kamennou a hliněnou svatyňku, a kopec přejmenovali na Bhagatův kopec, a dodnes ho tam uctívají světly a květinami a obětinami. Nevědí však, že uctíváný světec je nebožtík sir Purándás, komandér řádu Indického císařství, doktor práv, doktor filozofie atd., bývalý ministerský předseda pokrokového a osvětleného státu Móhinívály, čestný a dopisující člen mnoha učených a vědeckých společností, které tady na světě i na věčnosti stejně nic kloudného nesvedou.

Kabírova píseň

Zvážil a lehkým shledal tento svět,
nedal se tíhou statků zadržet,
dávno ho omrzela marná dřina,
odešel v chudém rouše sanjásina.

Po prašném koberci se k Dillí bral,
před vedrem kíkar chránil ho a sál,
dav valil se a nikde místa stinná,
svou cestu hledal v rouše sanjásina.

Pohledem jasnozřivým změřil člověka
(dí Kabír: „Jedno je, toť pravda odvěká,
a konání je pouhá mlhovina.“)
Tak došel k cíli v rouše sanjásina.

I poznal, na světě že jeho druh
je zvíře, jeho druh je také bůh,
tak jako jeho věrný druh je hlína.
Tu moudrost získal v rouše sanjásina.

Vpád džungle

*V čase předurčeném
zaroste vše býlí
a my zapomenem,
že tu lidé byli.*

*Popel na oltáři
spláchnou vlahé deště.
Srniec nelekne se lidských tváří,
z pole neutěče, strachem třeště.
Co tu zbylo z domu ještě,
džungle smete, pohltí a zmaří.*

Jak jste se v První knize džunglí dočetli, Mauglí připíchl Šér Chánovu kůži na Poradní skálu a zbylým příslušníkům séónijské smečky oznámil, že od té chvíle bude v džungli lovit sám. Čtveřice máminých a tátoových vlčat byla ochotna lovit s ním. Ale změnit naráz život není tak snadné – zvláště v džungli. Neukázněná smečka se rozutekla a Mauglí zašel nejprve do rodné sluje a tam se den a noc prospal. Potom mámě Vlčici a tátovi Vlkovi vyprávěl o svých dobrodružstvích, pokud je stačili pochopit. Když pak před nimi v ranním slunci zablýskal tesákem – tím, kterým stáhl z kůže Šér Chána –, pochválili ho, že je pašák. Akéla s Šedákem zas vylíčili svůj podíl na velké buvolí štvanici v roklině. Až na kopec se za nimi vyškrábal Bálú, aby si to poslechl, a Baghíra se ošíval radostí nad tím, jak to Mauglí pěkně zaonačil.

Slunce už dávno vyšlo, ale nikomu se nechtělo spát, jenom chvílemi pohodila máma Vlčice hlavou a spokojeně vdechla pach tygrí kůže, větrem zanášený z Poradní skály.

„Nebýt tadyhle Akély a Šedáka, nic jsem nepořídil,“ ozval se posléze Mauglí. „Ach, mámo, mámo. Škoda že jsi neviděla modré buvolky valit se roklinou a potom uhánět do bran, když mě člověčí smečka kamenovala!“

„Ještě že jsem to druhé neviděla,“ rozhořčila se máma Vlčice. „Prohánět mi mláďata jako šakaly, to nikomu nestrpím. Těžce by mi to člověčí smečka odpýkala. Naživu bych ovšem nechala tu ženu, která tě odkojila, ale jenom ji.“

„Klid, jen klid, Rákšasí!“ pronesl malátně táta Vlk. „Žabák se nám vrátil tak moudrý, že se i otec před ním musí kořit. O jedno škrábnutí na hlavě víc nebo míň, to je jedno. Jenom nechte člověka být.“ A Bálú s Baghírou po něm opakovali: „Jen nechte člověka být.“

S hlavou opřenou o matčin bok Mauglí prohlásil, že on sám nechce člověka do smrti vidět, slyšet ani čichat.

Akéla napřímil ucho a řekl: „Ale co když ti, bratříčku, oni nedají pokoj?“

„Je nás pět,“ rozhlédl se po shromáždění Šedák a při posledním slově scvkl čelisti.

Baghíra švihl ocasem a koukl po Bálúovi: „Třeba bychom si s vámi taky zalovili. Ale proč myslit, Akélo, na člověka?“

„Řeknu ti proč,“ odvětil Vlk samotář. „Když se kůže toho žlutého lupiče octla na skále, vrátil jsem se po naší stopě do vesnice, šel jsem ve vlastních šlépějích, jen chvílemi jsem odbočoval a válel se po zemi, abych jim stopu zmátl, kdyby se snad za námi pustili. Pokazil jsem ji tak, že jsem ji nakonec sám nerozeznal. Tu přelétl za kořistí mezi stromy netopýr Mang a zůstal nade mnou viset. A tu se mi Mang ozval: „Vesnice člověčí smečky, odkud vyhnali člověčí mláďe, se rojí jako hnízdo sršňů.““

„Pořádným kamenem jsem po nich hodil,“ zařehtal se Mauglí. Pro zábavu metával na hnízda sršňů papáje a potom uháněl k nejbližší tůni, aby ho sršni nedohonili.

„Zeptal jsem se Manga, co tam viděl. U vesnické brány prý kvete Rudý květ a kolem něho sedí muži ozbrojení puškami. Nikdo mě nemusí poučovat, vím své –,“ Akéla se ohlédl po starých jizvách ve slabinách

a na bocích – „že pro nic za nic lidé pušku nenosí. Ani se, bratříčku, nenaděješ a nějaký člověk se pustí po naší stopě – jestli ji už nesleduje.“

„Proč by ji sledoval? Lidé mě vypudili. Co ještě chtějí?“ utrl se na něho Mauglí.

„Jsi člověk, bratříčku,“ odsekl Akéla. „Proč a nač to a ono tvoji bratři dělají, po tom nám, svobodným lovcům, nic není.“ Před Akélou se do země zabodl nůž, taktak že Akéla ucukl tlapou. Mauglí bodal rychle, pouhé lidské oko to ani nepostřehlo, jenže Akéla byl vlk. Vždyť i pes, od svého předka, divokého vlka, hodně vzdálený, procitne, jakmile mu o bok škrábne kolo, a dávno uskočí, než ho kolo přejede.

Mauglí zastrčil tesák do pochvy a klidně řekl: „O člověčí smečce a Mauglím nemluv podruhé jedním dechem.“

„Fí! To je mi ostrý zub,“ Akéla očénichal zářez v zemi, „ale pobýtem u člověčí smečky se ti pokazil zrak. Než jsi bodl, dávno bych skolil volka.“

Baghíra se skokem postavil na nohy, a hlavu vztyčenou, kdejaké ohbí těla ztuhlé, větřil. Po něm to udělal Šedák, stanul však nalevo od něho a lapal vítr vanoucí zprava. Akéla se rozběhl padesát yardů proti větru, přikrčil se a také ztuhl. Mauglí na to hleděl závistivě. Jako málokterý lidský tvor všelicos vyčénichal, ale přejemný pach džungle mu zůstal nedostupný a za ty tři měsíce strávené v začouzené vesnici notně otupěl. Olízl si prst, přetřel jím nos, potom stanul zpříma, aby zachytil nejhořejší a nejvlastnější pach.

„Člověk!“ zavrčel Akéla a prudce dosedl.

„Baldév!“ řekl Mauglí a také se posadil. „Jde po naší stopě. Tamhle mu blýskla ručnice. Jen se podívejte.“

Pouhý zlomek vteřiny se na slunci mihlo bronzové kování starobylé flinty; tak nápadně se v džungli nic nezatřpytí, leda když je zataženo. Třeba slída, tuňka nebo hlad'ounký lístek zasvitne jako heliograf. Ale ten den bylo jasno a klidno.

„Vždyť jsem věděl, že se lidé za námi pustí,“ holedbal se Akéla. „Ne nadarmo jsem vůdcem smečky.“

Mauglího čtyři vlčata ani nemrkla, po bříše sběhla z kopce a zmizela v hloží a křoví.

„Kampak takhle bez jediného slova?“ křikl za nimi Mauglí.

„Pst! V poledne ti přikutáme jeho lebku,“ odpověděl Šedák.

„Zpátky! Zpátky, počkat! Člověk člověka nejí!“ zavřískl Mauglí.

„Ještě před chvílí to byl vlk. A za to, že v něm vidím člověka, sekl po mně nožem,“ zašpičkoval Akéla. Vlčata se mrzutě vrátila a ulehla.

„Když se mi zachce něco dělat, to mám pokaždé říkat, proč to dělám?“ rozzuřil se Mauglí.

„Úplný člověk! Tak mluví člověk!“ zabručel Baghíra pod vousy. „Zrovna tak mluvili lidé kolem udajpurské královské klece. My, obyvatelé džungle, o člověku víme, že je ze všech nejmoudřejší. Spolehnout se na svůj sluch, věděli bychom, že je ze všech nejhloupější.“ Hlasitě pak dodal: „Člověčí mládě má pravdu. Lidé loví ve smečkách. Zabít jednoho, když nevíme, co udělají druzí, je špatný lov. Pojďme se přesvědčit, co proti nám ten člověk zamýšlí.“

„My nepůjdem,“ zavrčel Šedák. „Lov si, bratříčku, sám. My víme, co chceme. Dávno jsi už mohl lebku mít.“

Jednoho po druhém si Mauglí své přátele prohlédl, hrud' se mu dmula a oči se mu zalévaly slzami. Rázně k nim přistoupil, poklekl na koleno a řekl: „Já že nevím, co chci? Podívejte se na mě.“

Stísněně na něho hleděli, a sotva zatěkali pohledem jinam, hned je zas přivolal, srst se jim ježila, třásli se po celém těle, ale Mauglí si je stále upřeně měřil.

„Tak co,“ řekl, „kdo z nás pěti je vůdce?“

„Ty jsi, bratříčku, vůdce,“ řekl Šedák a olízl Mauglímu nohu.

„Tak za mnou,“ poručil Mauglí a všechna čtyři vlčata schlípla ohon a táhla mu v patách.

„Tam vede soužití s člověčí smečkou,“ řekl Baghíra a hnal se za nimi. „V džungli už neplatí, Bálúe, jen zákon džungle.“

Starý medvěd nic neříkal, ale leccos mu táhlo hlavou.

Potichounku se Mauglí sunul džunglí napříč k Baldérově cestě, nakonec rozhrnul podrost a uviděl starce, jak s flintou na rameni jako pes kluše po stopě staré dva dni.

Snad si vzpomenete, že Mauglí odcházel z vesnice obtížen na hřbetě Šér Chánovou nevydělanou kůží a za ním klusali Akéla s Šedákem, vyryli tedy zřetelnou stopu. Baldév zrovna došel až tam, kam se, jak známo, předtím Akéla vrátil, aby zmátl stopu. Posadil se, chrchlal a funěl, kolem dokola po ní v džungli pátral vzdálen od slídilů, jen co by kame-nem dohodil. Když se vlk nechce prozradit, je jako pěna. V očích vlků byl sice Mauglí nemotora, ale i on uměl chodit jako stín. Jako hejno plískavic kolem uhánějícího parníku, tak kroužili kolem starce a při tom kroužení bezstarostně rozprávěli. Při řeči totiž nasazují pod nejhlubším tónem stupnice, jaké necvičené lidské ucho ještě postrehne. (Druhý konec stupnice je dán vysokým kníkáním netopýra Manga, které přemnoho lidí vůbec neslyší. Od tohoto stupně výš pak nasazuje při řeči ptactvo, netopýři a hmyz.)

Baldév zůstal stát, vyvaloval oči a funěl. Šedák prohodil: „Kořist k pohledání. Vypadá, jako když v džungli zabloudí prase k řece. Co říká?“ Baldév si něco nakvašeně brumlal.

Mauglí jim to přeložil. „Jistě prý kolem mě tancovaly smečky vlků. Takovou stopu prý jakživ neviděl. Už prý toho má dost.“

„Ještě si odpočine, než ji zase najde,“ pronesl chladně Baghíra, a při té hře na schovávanou vklouzl za strom. „Co to ten kostroun dělá?“

„Strká do úst jídlo nebo vyfukuje kouř. Lidé si pořád hrají s ústy,“ řekl Mauglí. Zamlklí stopaři pozorovali starce, jak si nACPává a zapaluje hukku a jak z ní dýmá. Vštěpovali si do paměti vůni kouře, aby podle potřeby Baldéva poznali i za hluboké noci.

Po cestičce se přihrnul hlouček uhlířů. Dostali samozřejmě chuť porozprávět s myslivcem Baldévem, vřhlasným dobrých dvacet mil kolem. Sesedli se a pokuřovali a Baghíra s ostatními přistoupili až k nim a pozorně je sledovali, Baldév sáhodlouze bájil o d'ábelském chlapci Mauglím a stále si něco přidával a vymýšlel. Šér Chána že zabil on sám. Mauglí že se proměnil ve vlka, celé odpoledne s ním zápasil, znovu se proměnil v chlapce, a když pak na něho on, Baldév, namířil flintu, očaroval mu ji, kulku stočil za roh a zastřelil mu buvola. Vesnice že ho, Baldéva, jakožto nejstatečnějšího séonijského lovce poslala skolit Mauglího.

Zatím že se vesnice zmocnila nesporných rodičů d'ábelského chlapce, Mésúy a jejího manžela, a zavřeli je v jejich chalupě. Budou je tak dlouho mučit, až se přiznají ke kouzlům a čárům, a potom je upálí.

„A kdy to bude?“ zeptali se uhlíři, rádi by při obřadu byli.

Baldév je ujistil, že vesnice s tím počká, až se on vrátí, nejprve prý má skolit chlapce z džungle. Potom odpraví Mésúu a jejího manžela a rozdělí se o jeho pozemky a buvoly. Pěkné buvoly má Mésúin manžel. Hubit čaroděje, to je podle něho, Baldéva, správné. A ti, kdo u sebe přechovávají vlčata z džungle, jsou nejhorší čaroději.

Ale co když se to dovědí Angličané, zeptali se uhlíři. Angličané jsou, jak známo, úplní šílenci, ti počestným sedlákům nedovolí klidně upálit čaroděje.

Což o to, upokojil je Baldév, starosta úředně oznámí, že Mésúa s manželem umřeli na hadí uštknutí. Je to domluveno, zbývá jen skolit Vlčího chlapce. Nezahlédli snad nějaké takové stvoření?

Uhlíři se opatrně rozhlédli, že ho chválabohu neviděli. Ale on, Baldév, takový statečný muž, ho jistě vyslídí. Slunko se už chýlí k západu, rádi by se vypravili do Baldévovy vesnice a zhlédli tu mrzkou čarodějnici. Baldév na to, že má sice uloženo zabít d'ábelského chlapce, ale pustit neozbrojený hlouček bez salakvardy do džungle ho ani nenapadne, každou chvíli se tam může objevit vlčí d'ábel. Půjde s nimi, a jestli se ten čarodějův chlapec ukáže – však sami uvidí, jak s ním zatočí on, nejlepší séónijský lovec. Od bráhmana dostal zaříkadlo, nic se mu nemůže stát.

„Co povídá? Co povídá? Co povídá?“ každou chvíli se ptali vlci. Mauglí jim to překládal, až došel ke kouzlům a čárům, těm ani on moc nerozuměl. Řekl tedy, že ten muž a žena, co na něho byli tak vlídní, jsou v pasti.

„Copak lidé chytají lidi do pasti?“ podivil se Šedák.

„Podle něho ano. To jejich povídání je mi nepochopitelné! Jsou to samí šílenci. Copak za mě Mésúa se svým manželem může, že je strkají do pasti? A co to blábolí o Rudém květu? Musím se přesvědčit. Ať už naloží s Mésúou tak či onak, udělají to, až se Baldév vrátí. A tudíž –,“

Mauglí hladil prsty rukověť tesáku a usilovně přemýšlel. Husím pochodem vykročil Baldév s uhlíři srdnatě vpřed.

„Tryskem se rozběhnu zpátky k člověčí smečce,“ ozval se posléze Mauglí.

„A co s tamhletěmi?“

Šedák se hladově zahleděl na osmahlé plece uhlířů.

„Zazpívejte jim na cestu,“ ušklíbl se Mauglí. „K vesnické bráně ať dojdou až za tmy. Jestlipak je udržíte?“

Šedák pohrdlivě vycenil bílé zuby. „Jak znám člověka, dají se od nás vodit kolem dokola jako kozy na řetízku.“

„To není třeba. Trochu jim zazpívejte, aby jim nebylo po cestě smutno, a moc libá píseň to, Šedáku, nemusí být. Ty, Baghíro, jdi s nimi a pomoz jim zpívat. Až se snese noc, sejdem se u vesnice – Šedák to tam zná.“

„Slídit pro člověčí mládě, to není snadný lov. Kdypak se vyspím?“ zíval Baghíra, ale na očích mu bylo vidět, jak ho ta zábava těší. „Já a zpívat naháčům. No, zkusme to.“

Sklonil hlavu, aby se to pořádně rozlehlo, a protáhle zavyl: „Dobrý lov“ – už ten půlnoční pokřik ozývající se odpoledne zněl dost strašlivě. Mauglí ho za sebou slyšel, jak kňučivě stoupá i klesá a nakonec se rozpívá v příšerné skučení. Běžel džunglí a smál se na celé kolo. Zahlédl uhlíře, schoulené do klubíčka, a Baldéva šermujícího ručnicí na všechny světové strany jako nějakým banánovým listem. Šedák spustil Jalahi! Jalaha! – ten pokřik smečky ze šťvanice na Nílgáje neboli modrého tura jako by doléhal až z konce světa, blížil se víc a víc a víc, a najednou skončil štěknutím, jako když utne. Do toho vpadli ostatní tři vlci. Mauglí by hnedle dal krk na to, že to vyje celá smečka. A potom všichni spustili nádhernou jitřní píseň džungle a prozpěvovali ji s figurami, fanfárami a trylky, jaké vyloudí jen hluboké hlasy vlčí smečky. Tohle je pouhý hrubý překlad písně, ale musíte si domyslit, jak teprve zní, když poruší hluboký odpolední klid džungle.

Malou chvíli, co jsme byli
zahaleni tmou,
v skrytu stromů táhnem domů,
stíny s námi jdou.
Matně, šeře trčí keře,
jak se zvolna dní.
Hlas náš v lese pozdrav nese
těm, kdo zákon džungle ctí.

Chundelatá, parohatá,
dravá, zubatá,
po své práci zvěř se vrací,
táhne v doupata.
V jitřním tichu oře líchu
bílých volků pár.
Slunce rudé vyšlo. Bude
sálat po celý den žár.

Co tu dravá pohledává
vlčí rodina,
že se pouští v husté houští,
když den začíná.
Nevidomí mezi stromy
táhnem. V daleku
z nebe volá kachna: *Hola!*
Nastává den člověku.

Neomžení, nezrosení
jdem a do ticha,
slyš, jak holý jíl se drolí,
valem usychá!
Trávou skryté, hle, ty vryté
noční stopy v ní!

Hlas náš v lese pozdrav nese
těm, kdo zákon džungle ctí.

Těžko v překladu zachytit, jaký to dělalo dojem a s jakým štekavým opovržením vyráželi vlci každé slovo, když před nimi uhlíři lezli na větve, až pod nimi stromy praskaly, a Baldév odříkával kouzla a zaříkadla. Potom vlci ulehli a zdřímli. Při svém namáhavém živobytí dbali na pořádek; bez spánku se nic kloudného nepořídí.

Mauglí zatím uháněl devítimílovým tempem a měl radost, jak mu to po tolika měsících, co žil nečinně mezi lidmi, pěkně jde. Myslel jen na to, že vytáhne Mésúu i s manželem z pasti, aťsi je, jaká chce, na pasti má totiž odjakživa spadeno. Potom, říkal si v duchu, se s vesnicí důkladně vypořádá.

Teprve za soumraku zahlédl povědomé pastviny a dhákový strom; tehdy, jak zabil Šér Chána, čekal tam na něho Šedák. Pohlédl na vesnické střechy a při všem hněvu na celé lidské plémě i společenství najednou se mu hrdlo sevřelo, že nemohl popadnout dech. Jak si všiml, všichni se z polí vrátili neobyčejně brzo, večeri nevařili, shluknutí pod vesnickým stromem brebentili a hulákali.

„Lidem to nedá, pořád dělají pasti na lidi,“ řekl si Mauglí. „Předevčím chytli Mauglího – jenže od toho předvčerejška jako by napadlo mnoho dešťů. Dnes večer je to Mésúa se svým manželem. Znovu dojde na Mauglího zítra a kdoví kolikrát ještě potom.“

Za zídou se doplazil až k Mésúině chýši a oknem nakoukl dovnitř. Na rukou a nohou spoutána, s roubíkem v ústech tam ležela Mésúa, dusila se a sténala. Její manžel byl přivázan k pestře pomalovanému lůžku. Dveře na náves byly na zavoru, zády k nim sedělo na prahu několik chlapů.

Mravy a zvyky vesničanů Mauglí dost znal. Dokud jedí, povídají a pokuřují, tak usoudil, do ničeho se nepustí. Nebezpeční začnou být, až se nasytí. Za chvíli se vrátí Baldév, a jestli jeho stráž splnila svůj úkol, bude mít o čem vyprávět. Vlezl tedy Mauglí oknem, sklonil se nad mu-

žem a ženou, přeřízl jim řemínky a vytáhl roubíky a potom sháněl v chýši mléko.

Od dopoledního bití a kamenování byla Mésúa celá bez sebe bolestí a hrůzou. Ještě včas jí Mauglí zakryl dlaní ústa, aby nezavřískla. Její manžel byl jen zmaten a rozčilen: seděl a z rozzcuchaných vousů si vybíral prach a smetí.

„Já jsem věděla – věděla, že přijde,“ zavzlykala Mésúa. „A teď vím určitě, že je můj syn.“ Přivinula si Mauglího k srdci. Až dosud se Mauglí držel, ale najednou se po celém těle roztřásl, nesmírně ho to překvapilo.

„Nač ty řemínky? Proč tě spoutali?“ zeptal se po chvíli mlčení.

„Za to, že jsme tě přijali za syna, chtěli nás popravít – jak jinak?“ vyhrkl nakvašeně muž. „Hle, krvácím.“

Mésúa slovo neřekla, ale Mauglí si prohlížel její rány. Uviděl krev a zaskřípal zuby.

„Kdo ti to udělal?“ zeptal se. „To mi odpyká.“

„Celá vesnice. Byl jsem moc bohatý. Měl jsem moc dobytka. A tak z nás udělali čaroděje, protože jsme tě vzali pod střechu.“

„Já to nechápu. Ať mi to poví Mésúa.“

„Kojila jsem tě, Náthú, jestlipak si ještě vzpomínáš?“ řekla plaše Mésúa. „Protože ty jsi ten syn, kterého mi tygr odnesl, a protože tě mám nade všechno ráda. Já prý jsem tvá matka, matka d'áblova, a zasloužím si smrt.“

„Co je to d'ábel?“ řekl Mauglí. „Smrt jsem už viděl.“

Muž se ještě víc zachmuřil, zato Mésúa propukla v smích. „Vidiš!“ řekla manželovi, „vždyť jsem to věděla – vždyť jsem to říkala, že není čaroděj! Je můj syn – můj syn!“

„Syn nebo čaroděj, co je nám to platné?“ ozval se muž. „Smrt nás stejně nemine.“

„Tamhle vede cesta přes džungli,“ – Mauglí ukázal prstem do okna. „Ruce a nohy máte volné. Jděte.“

„Když my, synáčku, džungli tak neznáme jako – jako ty,“ bránila se Mésúa. „Myslím, že daleko nedojdu.“

„Pustí se za námi mužští a ženské a znovu nás sem dovečou,“ řekl Mésúin manžel.

„Hmhm!“ pronesl Mauglí a špičkou tesáku se pošimral na dlani. „Nikomu tady ve vesnici ublížit nechci – aspoň zatím ne. Ale že by vás zdržovali, to si nemyslím. Co nevidět budou mít dost jiných starostí. Ha!“ zdvihl hlavu a poslouchal, jak venku dupou a křičí. „Tak už Baldéva pustili domů?“

„Dnes ráno ho na tebe poslali, měl tě skolit,“ zakvílela Mésúa. „To jsi ho nepotkal?“

„Ale ano, potkali jsme ho – totiž já jsem ho potkal. Má o čem vyprávět, a než to dopoví, leccos se dá udělat. Ale nejprve se přesvědčím, co mají za lubem. Rozmyslete si, kam byste chtěli, a až se vrátím, tak mi to povězte.“

Vyskočil z okna a znovu oběhl vesnickou zídku, až byl na doslech od davu, shromážděného kolem pípaloového stromu. Baldév ležel na zemi, chrchlal a hekal a kdekdo na něho zvědavě dorážel. Vlasy se mu svezly až na ramena, od šplhání po stromech měl odřené ruce i nohy, nic ze sebe nemohl vypravit, jen se kochal svou důležitostí. Občas utrousil slůvko o d'áblech a o kouzlech a čárech, aby dav navnadil na to, co přijde. Křikl, ať mu podají vodu.

„Pch!“ ušklíbl se Mauglí. „Žvást – žvást! Tlach, samý tlach. Lidé jsou pokrevní bratři Bandarů. Vypláchne ústa, zakouří si, a až si to odbude, začne vyprávět. Jsou mi to mudrci – ti lidé. K Mésúi na stráž nikoho nepostaví, dokud se nenasytí Baldévových báchorek. A já – já tady lelkuji docela jako oni.“

Rázem se zas odplížil do chýše. Octl se pod oknem a tu se ho někdo dotkl na noze.

Poznal, čím je to jazyk, a řekl: „Mámo, co tady děláš?“

„Přes celý les jsem slyšela své děti prozpěvovat, a tak jsem se vydala za svým nejmilejším. Ráda bych se, žabáčku, podívala na tu ženu, která tě kojila,“ řekla máma Vlčice, od rosy celá urousaná.

„Nasadili jí pouta, že ji skolí. Ale já jsem jí pouta přet'al. Spolu s mužem odejde přes džungli.“

„Půjdu za nimi. Stará jsem, ale ne bezzubá.“ Matka Vlčice se vztyčila na zadních nohou a oknem pohlédla do šeré chýše.

Za chvílku se zas tichounce svezla a řekla jenom: „Já jsem tě první kojila. Ale pravdu má Baghíra: Nakonec člověk odejde za člověkem.“

„Možná,“ pronesl nepřívětivě Mauglí, „ale dnes večer je mi ta stopa cizí. Počkej tady, ale jí se neukazuj.“

„Mě ses, žabáčku, nikdy nebál,“ řekla máma Vlčice. Couvla do vysoké trávy a v ní se obratně ztratila.

Znovu skočil Mauglí do chýše a vesele spustil: „Všichni se rozsadili kolem Baldéva a ten jim vypráví o něčem, co se nestalo. Až dopoví, všichni prý sem na vás přijdou s Rudým – totiž s ohněm – a oba vás upálí. Co potom?“

„Mluvila jsem s mužem,“ řekla Mésúa. „Do Khanhíváry je daleko, ale třeba tam v Khanhíváře zastihneme Angličany –“

„Co je to za smečku?“ zeptal se Mauglí.

„Nevím. Jsou bílí a vládnou prý celé zemi a bez svědků nedovolují nikomu bitky ani upalování. Když tam dnes v noci dojdeme, zachráníme si život. Jinak zahyneme.“

„Tak si zachraňte život. Z brány tuto noc nikdo nevykročí. Copak to dělá?“ Mésúin manžel klečel v koutku chýše a něco ze země vyhrabával.

„Má tam trošku peněz,“ řekla Mésúa. „Nic jiného s sebou brát nemůžeme.“

„Aha. To je to, co jde z ruky do ruky a nikdy se nezahřeje. Jinde než tady to taky potřebují?“ řekl Mauglí.

Muž se zakabonil. „Hlupák je to, a ne d'ábel. Za peníze koupím koně. Jak jsme pohmožděni, daleko nedojdeme a za chvíli se za námi pustí celá vesnice.“

„Nepustí, říkám, leda až budu já chtít, ale ten kůň je dobrý nápad. Mésúa je utrmácená.“ Mésúin manžel vstal a do opasku si zavázal zbylé rupie. Mauglí pomohl Mésúi z okna. V nočním chladu hned pookřála, ale pod hvězdami vypadala džungle přece jen chmurná a příšerná.

„A stezku do Khanhíváry znáte?“ zašeptal Mauglí.

Kývli hlavou.

„Dobrá. A pamatujte, žádný strach. Pospíchat nemusíte. Možná – možná že se před vámi i za vámi ozve v džungli menší prozpěvování.“

„Nebýt strachu před upálením, to myslíš, že bychom si troufli přenocovat v džungli? Raděj se dáme skolit od šelem než od lidí,“ řekl Mésúin manžel. Mésúa se jen s úsměvem zahleděla na Mauglího.

Docela jako Bálú, když posté vtloukal roztomilému mláděti do hlavy nějaký dávný zákon džungle, tak hovořil Mauglí: „Tvrdím, že v džungli na vás nikdo nevycení zub, nikdo na vás nezdvihne tlapu. Člověk ani šelma vás nezadrží, dokud se neoctnete na dohled od Khanhíváry. Budete mít u sebe stráž.“ Ohlédl se po Mésúi a řekl: „On mi nevěří, ale ty ano, vid’.“

„Toť se ví, synáčku. Věřím ti, ať už jsi člověk, duch nebo vlk z džungle.“

„Až on uslyší mé lidi zpívat, dostane strach. Zato ty pochopíš a porozumíš. Už pomalu jděte, pospíchat nemusíte. Brány jsou zavřeny.“

S nářkem se Mésúa vrhla Mauglímu k nohám, ale on se zachvěl a rázem ji zvedl. Pověsila se mu na šíji a vroucně mu žehnala. Její manžel se jen lakotně zahleděl na svá pole a řekl: „Jestli se dostaneme do Khanhíváry a tam si zjednám přístup k nějakému Angličanovi, budu se s bráhmaňem, starým Baldévem a ostatními tak dlouho soudit, až přivedu celou vesnici na buben. Za neobdělané lány a nekrmené buvoly mi zaplatí dvojnásobek. Však já se domohu práva.“

Mauglí se zasmál. „Co je právo, nevím – ale až začnou deště, přijď a uvidíš, co tady zbylo.“

Vykročili do džungle a hned přiběhla z úkrytu matka Vlčice.

„Jdi za nimi!“ řekl Mauglí. „A celé džungli oznam, že se jim nesmí nic stát. Ať je tě slyšet. Zavolám Baghíru.“

Stoupavě i klesavě se rozlehlo dlouhé zavytí. Jak si Mauglí všiml, Mésúin manžel zaváhal, otočil se a užuž se rozběhl zpátky do chýše.

„Jen jděte,“ křikl na ně vesele Mauglí. „Vždyť jsem vám řekl, že se to asi bez zpěvu neobejde. Ten pokřik potrvá až do Khanhíváry. Džungle vám tím projevuje svou přízeň.“

Mésúa pobídla manžela vpřed a tma zahalila je i matku Vlčici. A tu se Mauglímu přímo u nohou zvedl ze země Baghíra, všecek rozechvěný noční slastí, jaká rozdivočuje obyvatele džungle.

„Stydím se za tvé bratry,“ zavrnl.

„Jak to? Copak Baldévovi libě nezazpívali?“ řekl Mauglí.

„Až moc! Až moc! I já jsem nakonec odložil pýchu, a při uraženém zámku, který mi dopomohl na svobodu, na celou džungli jsem si propěvoval jako při jarních námluvách! Copak jsi nás neslyšel?“

„Na něco jiného jsem měl políčeno. Zeptej se Baldéva, jak se mu ten zpěv líbil. Ale kde jsou ti čtyři vlci? Nikdo z člověčí smečky mi dnešní noc nesmí vyjít z brány.“

„Na to přece nepotřebuješ vlčí čtveřici,“ řekl Baghíra. Přeslapoval z nohy na nohu, blýskal očima a vrnl jedna radost. „Vždyť já si to s nimi, bratříčku, vyřídím sám. Konečně se tedy bude zabíjet. Z toho zpěvu a z toho, jak lidé lezli na stromy, jsem dostal laskominy. Co je nám po člověku – po tom lysém a bezzubém snědém kopáči, který se živí hlínou? Od rána jsem mu v patách – v poledne – za bílého dne. Sháněl jsem ho do houfu, jak shánějí vlci volky. Jsem Baghíra! Baghíra! Baghíra! Lapal jsem po těch lidech, jako lapám po svém stínu. Hle!“ Mohutný pardál poskočil, jak skáče kotě po suchém listu, který mu víří nad hlavou, napravo nalevo se rozháněl, až to břinčelo, tichounce dopadal na zem a znovu a znovu poskakoval, zpola vrnění, zpola vrčení sílilo, jako když v kotli hučí pára. „Jsem Baghíra – z džungle – z noci – a mám v sobě sílu. Kdopak odolá mému úderu? Hlavu ti, člověčí mládě, rozplácnu jedinou ranou tlapy, že bude jako žába v létě.“

„Tak udeř!“ vybídl ho Mauglí vesnickým nářečím, ne mluvou džungle. Po tom lidském slově Baghíra rázem zkrotl, dopadl na rozechvěné hýždě, zrak měl stejně vysoko jako Mauglí. Jako tehdy, když mírnil vzpurná mlád'ata, zahleděl se mu Mauglí upřeně do berylově zelených očí, až rudý žár za jejich zelení pohasl: tak hasne v dále dvaceti mil vypnuté světlo na majáku. Pardál klopil zrak, klopil hlavu – stále níž a níž, až nakonec struhadlově drsným rudým jazykem olízl Mauglímu chodidlo.

„Bratře – bratře – bratře,“ šeptal chlapec a od šije dolů mu zlehka a stejnoměrně hladil cukající hřbet. „Utiš se, utiš! Ty za to nemůžeš, může za to noc.“

„To ty noční pachy,“ řekl zkroušeně Baghíra. „Všude ve vzduchu to na mě volá. Ale jak to ty víš?“

Kolem indické vesnice je ovšem vzduch přesycen všelijakými pachy, pro tvora myslícího téměř jen nosem stejně omamnými, jako jsou pro člověka hudba a opium. Ještě chvíli se dal pardál od Mauglího laskat, až tam s prackami pod hrudí a s přivřenýma očima zůstal ležet jako kotě u krbu.

„Jsi z džungle, a nejsi z džungle,“ ozval se posléze. „Já jsem pouhý černý pardál. Ale mám tě rád, bratříčku.“

Mauglí dělal, že nic neslyšel, a řekl jen: „Ti toho tam pod stromem napovídají. Těch báchorek, co jim Baldév vysypal. Asi už brzo přijdou vytáhnout ženu i s mužem z klece a vrhnout je do Rudého květu. Zjistí, že klec je prázdná. Chacha!“

„Poslyš,“ řekl Baghíra. „Horečka mi už z krve vyprchala. Necht’ tady zastihnou mne. Kdo mě tu uvidí, ten nevytáhne paty z domu. Nejsem v kleci poprvé. A že by mě svázali provazy, to nemyslím.“

„Opatrnosti nezbyvá,“ zasmál se Mauglí pardálovi, který už zatím vklouzl do chýše. Připadal si stejně zpupný jako on.

„Br!“ otřásl se Baghíra. „Čpí to tady člověkem, ale mají tady stejné lůžko, na jakém jsem léhal v udajpurské královské kleci. Hned si na ně lehnu.“ Mauglí zaslechl, jak pod tíhou statné šelmy praskají v matraci péra. „Při uraženém zámku, který mi dopomohl na svobodu, pěknou kořist ulovili, řeknou si asi! Pojd’ si, bratříčku, sednout ke mně. Společně jim popřejeme Dobrý lov.“

„Ba ne, něco jiného mám za lubem. Že mám v té hře prsty, to se nesmí člověčí smečka dovědět. Lov si sám. Já je nechci vidět.“

„Budiž,“ řekl Baghíra. „Už jdou.“

Beseda pod pípálovým stromem na druhém konci vesnice byla stále hlučnější. Skončila divokým rykem. Muži i ženy se vyhrnuli na náves a šermovali kyji, bambusy, srpy a noži. V čele šli Baldév s bráhmanem

a hned za nimi povykoval dav: „Na čaroděje a čarodějnicí! Však ony jim horké mince rozvážou jazyk. Spalte jim chýši nad hlavou. My je naučíme, brát k sobě vlčí d'ábly. Ale nejprve je zbijme! Pochodně! Ještě pochodně! Baldéve, nahřej si hlaveň!“

Závora u dveří ne a ne povolit. Nějak se zaklesla, nakonec ji svorným úsilím urazili. Světlo loučí zalilo jizbu a tam na lůžku s tlapami zkříženými a lehce svěšenými přes pelest navaloval se Baghíra, smolně černý a d'ábelsky příšerný. Chvilí bylo zoufalé ticho, pak se přední řady hrnuly a draly zpátky přes práh, a tu zdvihl Baghíra hlavu a zív – důkladně, promyšleně, okázale – tak zívá, jen když chtěl urazit nějakého druhá. Rozchlípl a ohrnul zřasené pysky, rudý jazyk pokrčil, níž a níž spouštěl dolní sanici, až mu bylo vidět do žhavého chrťánu, obrovské špičáky obnažil po samé dásně a potom je sklapl; cvaklo to, jako když u pancéřové pokladny zapadnou ozubená dvířka. Náves jako když vymete. Baghíra vyskočil oknem za Mauglím. S vrískáním a řevem strkali se a šlapali po sobě, jak horempádem uháněli každý do své chýše.

„Do rána nevytáhnou paty z domu,“ řekl klidně Baghíra. „Co teď?“

Na vesnici jako by padlo odpolední ticho, ale jak oba napjali sluch, zaslechli na hliněné podlaze šoupání těžkých truhel na obilí, přistrkovaných ke dveřím. Pravdu měl Baghíra, do svítání nikdo nevytáhne paty z domu. Mauglí seděl zamyšleně a chmuřil se stále víc.

„Něco jsem udělal?“ lísal se k němu Baghíra.

„Dobrou věc jsi udělal. Hlídej je až do rána. Já se vyspím.“ Mauglí odběhl do džungle, ulehl na skálu a prospal celý den a celou noc.

Procitl a vedle sebe měl Baghíru a u nohou čerstvě skoleného srnce. Baghíra ho zvědavě pozoroval, jak se ohání tesákem, jí a pije a nakonec s bradou v dlaních uléhá na břicho.

„Muž a žena se šťastně dostali do Khanhíváry,“ řekl Baghíra. „Máma ti to vzkazuje po Čílovi. Tu noc, co se octli na svobodě, ještě před půlnocí sehnali koně, a tak jim to šlo rychle. Je to dobře?“

„Dobře,“ řekl Mauglí.

„Tvá člověčí smečka ve vesnici vylezla z domu, až už bylo slunce vysoko na obloze. Najedli se a honem zas zpátky domů.“

„Nezablédli tě snad?“

„Možná. Zrána jsem se tam u brány povaloval v prachu a snad jsem si taky pro sebe trochu prozpěvoval. Už není, bratříčku, co dělat. Pojď si se mnou a s Bálúem zalovit. Rád bych ti ukázal, jaké má nové úly, všichni toužíme po tom, abys byl zas u nás jako dřív. Přestaň s tím pohledem, i mně naháníš strach. Muže se ženou na Rudý květ neuvrhnou a v džungli zas všechno klope. Vid’? Člověčí smečku pusťme z hlavy.“

„To se stane – za chvíli. Kdepak se tuto noc pase Háthí?“

„Kde ho zrovna napadne. Kdopak za Mlčenlivce ručí? Ale proč se ptáš? Dokáže Háthí něco, co my nedokážeme?“

„Vyřid’ mu, aby sem za mnou se všemi třemi syny přišel.“

„Říkat Háthímu ‚Pojd’ nebo ‚Jdi‘, to se přece, bratříčku, nesluší. Pamatuj, že je pánem džungle, a než ti člověčí smečka proměnila výraz obličeje, on tě naučil klíčovému slovu džungle.“

„To je jedno. Mám teď klíčové slovo pro něho. Vzkaž mu, ať přijde za žabákem Mauglím, a jestli napoprvé neuposlechne, řekni mu, že je to kvůli zpusťování bhartpurských polí.“

„Zpusťování bhartpurských polí,“ Baghíra si to pro jistotu několikrát zopakoval. „Už jdu. Nanejvýš se Háthí rozlítí. Jednoměsíční kořist bych dal za klíčové slovo, které pohne Mlčenlivcem.“

Odešel a Mauglí dál vztekle sekal tesákem do země. Lidskou krev Mauglí doposud neviděl, teprve na Mésúiných poutech ji uviděl, ba co víc, ucítil, a to mu dodalo. Mésúa byla na něho kdysi vlídná. Pokud se v té věci vyznal, miloval Mésúu stejně bezvýhradně, jako zas ostatní lidi nenáviděl. Hnusila se mu jejich řeč, surovost i zbabělost, ale vzít někomu život a znovu čenichat strašný pach krve, k tomu se za všechno bohatství džungle neodhodlal. Vymyslel si něco prostšího, ale účinnějšího! Zasmál se, když si vzpomněl, že ho na to jednou báhorkou, vyprávenou pod pípálovým stromem, přivedl starý Baldév.

„Přece jen to bylo klíčové slovo,“ pošeptal mu do ucha Baghíra. „Páslí se u řeky a poslechli jako nějací volci. Hle, už jdou!“

Háthí a jeho synové se jako vždy objevili bez hlesu. Na bocích byli ještě umazáni od říčníhó bahna. Zamyšleně chroupal Háthí zelenou

banánovou pláňku, kly vyrytou ze země. Baghíra měl bystrý postřeh. Z každého rysu jeho mohutného těla bylo jasné, že to nemluví Pán džungle s člověčím mládětem; že se jen bojí předstoupit před toho, kdo se nebojí. Za otcem se bok po boku valili všichni tři synové.

Na Háthího pozdrav „Dobrý lov“ Mauglí ani nezdvihl hlavu. Dlouho ho nechal kolébat a pohupovat a přešlapovat z nohy na nohu, a nakonec promluvil ne na slony, ale na Baghíru.

„Povím ti, co mi vyprávěl lovec, kterého jsi včera lovil,“ řekl Mauglí. „Je to příběh starého a moudrého slona, padlého do jámy. Od paty až po hřbet se tam na dně škrábl o špičatý bodec, dodnes z toho má bílou jizvu.“ Mauglí pokynul rukou, Háthí se pootočil a na břidlicově sedém boku se mu při měsíčku objevila dlouhá bílá jizva jako šlehnutí žhavým bičem. „Lidé ho přišli z jámy vytáhnout,“ hovořil Mauglí, „ale on byl silný, zpřetrhal provazy, a než se mu rána zhojila, nebylo po něm ani slechu. V noci se pak rozlícen vrátil na pole těch lovců. Pokud si vzpomínám, měl tři syny. Stalo se to před mnoha a mnoha dešti, daleko odtud – v bhartpurských polích. Copak bylo, Háthí, s těmi poli o příští sklizni?“

„Sklízeli jsme je já a moji tři synové,“ řekl Háthí.

„A s orbou, která následuje po sklizni?“ zeptal se Mauglí.

„Nikdo je neoral,“ řekl Háthí.

„A s lidmi, jejichž obživou je osení, které na těch pozemcích roste?“ ptal se Mauglí.

„Odešli.“

„A s chýšemi, v nichž lidé nocovali?“ řekl Mauglí.

„Střechy jsme rozsápali a zdi pohltila džungle,“ řekl Háthí.

„A co dál?“ řekl Mauglí.

„Kolik za dvě noci ujdu od východu na západ a kolik za tři noci ujdu od severu na jih, tolik dobré půdy uchvátí džungle. Do pěti vesnic jsme pustili džungli a na pozemcích těch vesnic, pastvinách a obilných lánech neuživí dnes půda živou duši. To bylo zpusťování bhartpurských polí, způsobil jsem je já se svými třemi syny. Ptám se tě, člověčí mládě, jak ses o tom dověděl?“ řekl Háthí.

„Někdo mi to řekl. Vida, i Baldév mluví někdy pravdu. Dobře jsi to provedl, Háthí, s bílou jizvou. Ale podruhé to provedeš ještě líp, protože tě povede člověk. Znáš vesnici člověčí smečky, odkud mě vypudili? Jsou to lenoši, hlupáci, surovci. Hrají si s ústy a slabší druhy nezabíjejí pro potravu, ale pro zábavu. Když se nasytí, vlastní plémě vrhají do Rudého květu. Sám jsem to viděl. Nemají tady co pohledávat. Nenávidím je.“

„Tak je zabijeme,“ řekl nejmladší ze tří Háthího synů, uškubl chumáč trávy, o přední nohy z něho oklepal hlínu a zase ho zahodil. Červená očka mu rejčila na všechny strany.

„Nač jsou mi bílé kosti?“ rozlítil se Mauglí. „Copak jsem vlčí mládě, abych si na slunci hrál se syrovou hlavou? Skolil jsem Šér Chána, na Poradní skále hnije jeho kůže. Ale jestli – jestli je opravdu po Šér Chánovi, nebo ne, to nevím, pořád mám prázdko v žaludku. Tentokrát se zmocním toho, co vidím a hmatám. Pusť, Háthí, na vesnici džungli!“

Baghíra se zachvěl a přikrčil. Že by se měl v krajním případě přehnat po návsi, napravo i nalevo rozdávat rány nebo úskočně skolit za soumraku oráče, to chápal, ale děsil se toho, že by se měla před očima lidí i šelem chladnokrevně vyhladit celá vesnice. Pochopil, proč vzkázal Mauglí pro Háthího. Takovou válku dokáže zosnovat a provést jenom dlouhověký slon.

„Ať se rozutečou, jako utekli tamti z bhartpurských polí, jediným pluhem ať je tam dešťová voda a místo vrčení kolovrátku ať tam déšť crčí na listí – ať si v bráhmanově domě s Baghírou uděláme doupe a z nádrže za chrámem ať pijí srnci! Pusť na ně džungli, Háthí!“

„Vždyť – vždyť my s nimi žádný spor nemáme. Příbytky, v nichž lidé spí, strhujeme jenom, když jsme rozlíčení bolestí,“ Háthí se nerozhodně pohupoval.

„Copak jste jediní býložravci v celé džungli? Nažeň tam své poddané. Ať to zařídí jeleni a kanci a Nílgáj. Ani ždibcem kůže se tam neobjevuj, dokud nebudou pole jako mlat. Pusť tam džungli, Háthí.“

„A zabíjet se nebude? Kly mi zrudly při zpustošení bhartpurských polí a nerad bych ten pach probouzel.“

„Já taky ne. Ani jejich bílé kosti ať se nám tady na čisté zemi nepova-
lují. Ať si vyhledají nová doupata. Tady zůstat nemohou! Viděl jsem
i cítil jsem krev ženy, své živitelky – nebýt mě, málem ji skolili. Ten
pach zapudí jen voňavá tráva, která jim vypučí na prazích. Hořkne mi
v ústech. Pust' tam džungli, Háthí!“

„Há!“ řekl Háthí. „I mě páliło na kůži to škrábnutí bodce tak dlouho,
až před našima očima zanikly jejich vesnice v jarním porostu. Už to
chápu. Tvá válka bude naší válkou. Pustíme tam džungli.“

Mauglí ještě ani nepopadl pořádně dech – vztekem a nenávistí se
všecek třásl a tam, kde předtím stáli sloni, bylo prázdné. Baghíra na
něho hleděl s hrůzou.

„Při uraženém zámku, který mi dopomohl na svobodu!“ ozval se po-
sléze černý pardál. „Ty že jsi ten naháček, za kterého jsem se kdysi
v mladých letech u smečky přimluvil? Pane džungle, až mě jednou síla
opustí, přimluv se za mě – přimluv se za Bálúa – přimluv se za nás
všechny! Před tebou jsme pouhá mláďata! Rozšlápnuté halouzky! Ko-
louši zatoulaní od laně.“

Že by byl Baghíra zatoulaný kolouch, to bylo na Mauglího trochu moc.
Smál se, až se mu vrátil dech, střídavě plakal a zas se smál a uklidnil se,
teprve když skočil do tůně. Plaval kolem dokola, jako jeho jmenovec
žabák se v pruzích měsíční záře potápěl a zas vynořoval.

Háthí a jeho synové se zatím rozešli na čtyři světové strany. Potichu
slézali dobrou míli do údolí. Celé dva dni pak šli dál přes džungli, až
urazili šedesát mil. O každém jejich kroku hned věděli a povídali si
Mang, Číl, opičáci a ptáci. Potom se sloni pustili do pastvy a pásli se asi
týden. Háthí a jeho synové jsou jako skalní hroznýš Ká. Pospíchají jen
z nezbytí.

Týden minul – a bůhví kdo s tím začal – po džungli se roznesla zprá-
va, že v tom a v tom údolí je lepší potrava i voda. Nejprve se v houfech
po skálách drali divočí – ti by za pořádným jídlem šli třeba na kraj
světa –, za nimi se hrnuli jeleni a divoké lištičky, živící se uhynulými
nebo hynoucími kusy ve stádech. V jedné řadě s jeleny postupovali
širokoplecí Nílghájové a za Nílgháji se hrnuli divocí buvoli z bažin. Stačila

maličkost, a roztroušená toulavá hejna, která se pásla, lelkovala, napájela a zase pásla, by se byla hned rozprchla. Ale při každém poplachu je někdo uchlácholil. Jednou jim dikobraz Sáhí zvěstoval, že kousíček dál je hojně potravy, jindy zas Mang s veselým pokřikem lítal nad úžlabinou, aby je přesvědčil, že tam není živá duše, nebo se zas k rozkolísané řadě přibatolil Bálú, v ústech plno kořínků, a hrozbami a škádlením je nemotorně postrkoval zpátky na správnou cestu. Dost bylo těch, kdo couvli, utekli, ztratili chuť, ale zbylí postupovali vpřed. Takhle to vypadalo za dalších deset dní. Jeleni a divocí vepři se motali kolem dokola v kruhu měřícím osm až deset mil a na jeho obvodu sváděli šarvátky masožravci. Ve středu kruhu ležela vesnice, kolem ní zrály obilné lány a na takzvaných mačánech – holubníkovitých teráskách sroubených ze čtyř kůlů přikrytých prkny – seděli vesničané a plašili ptáky a jiné zloděje. Jeleny už nikdo po dobrém nepřemlouval, odzadu na ně dotírali masožravci a hnali je před sebou dále do kruhu.

Za jedné tmavé noci přišli nepozorovaně z džungle Háthí a jeho tři synové a choboty podtrhli mačány. Při pádu kůly ruply, jako když padne rozkvetlý stonek bolehlavu. Hlídači se z mačánů skutáleli na zem a do uší jim zalehlo hluboké sloní huhlání. Předvoj štvaných jeleních vojů vyrazil vpřed a zaplavil pastviska i oranice. S nimi tam vtrhli rýpaví kanci s ostrými kopýtky a zničili, co ještě po jelenech zbylo. Občas poplašili zvěř vlci: zoufale před nimi pobíhala sem a tam, až zašlapala čerstvý ječmen a rozdupala zavlažovací příkopy. Tlak na obvodu na jednom místě za svítání povolil. Masožravci tam ucouvli a tak otevřeli volnou cestu na jih. Utekla po ní hojná srnčí stáda. Jenom pár statečnějších zalezlo do houští a těšili se, že se v noci ještě dosytí.

Ale dílo bylo vlastně vykonáno. Ráno se vesničané rozhlédli a uviděli, že je po úrodě veta. Když neodejdou, čeká je smrt. K hladu měli rok co rok stejně blízko jako k džungli. Vyhnali buvoly na pastvu, a ti, celí vyhladovělí, zjistili, že jim pastviny oškubali jeleni. Pustili se tedy dál do džungle a tam se přidružili k svým divokým druhům. Za soumraku pak čtyři poníci (víc jich ve vesnici neměli) leželi ve stáji s roztríštěnou

hlavou. Takovou ránu jim mohl zasadit jen Baghíra a jen Baghíru mohlo napadnout drze vyvléci posledního chciplého poníka na náves.

Tu noc si vesničané netroufli rozdělat v polích ohně. Vydal se tedy Háthí se svými třemi syny paběrkovat, pokud ještě něco zbylo. Chodit za paběrkujícím Háthím je zbytečné. I umínili si vesničané, že do příštích dešťů budou živi z osiva, potom se dají do služby, a tak vyrovnají loňskou ztrátu. Ale protože obchodník s obilím myslel jen na své napěchované truhlice a na to, jak své zboží zdrazí, Háthí mu ostrými kly vyrýpl roh hliněné chýše a proutěnou, kravinci omazanou bednu s vzácným pokladem mu rozdrtil.

Po zjištění této poslední pohromy ujal se slova bráhman. Modlil prý se k jejich bohům, ale oni ho nevyslyšeli. Snad urazila vesnice bezděky nějaké božstvo džungle, protože džungle se na ně zřejmě hněvá. Vzkázali tedy pro náčelníka nejbližšího kmene kočovných Góndů – moudrých, velmi snědých drobných lovců, usazených v hloubi džungle, potomků jedné z nejstarších indických ras – prapůvodních vládců země. Na uvítanou předložili Góndovi, kdeco měli. Stál na jedné noze, v ruce luk, pár šípů zastrčených do čupřiny, a trochu bázlivě, trochu pohrdlivě se díval na ustarané vesničany a jejich zpustošená pole. To se na ně hněvají jejich bohové – pradávni bohové – a jaké oběti jim mají přinést? Gónd nic neříkal, jenom utrl úponek karely, která rodí hořkou planou tykev, a opletl jí dveře chrámu přímo naproti vyjevené červené hindské sošce. Ruku napřáhl tím směrem, kudy vedla cesta do Khanhíváry, potom se vrátil do džungle a pozoroval, jak se to tam hemží jejími obyvateli. Když se džungle pohne, to věděl, jedině bílí muži ji dokážou zastavit.

Ptát se ho, co to znamená, bylo marné. Kde se klaněli svému bohu, tam vyrostle planá tykev a nejlíp udělají, když se rovnou zachrání.

Ale těžké je odtrhnout vesnici z kotvy. Dokud měli v létě co jíst, stále otáleli, zkoušeli sbírat v džungli ořechy, ale tam na ně číhaly stíny s žhavýma očima a ploužily se před nimi v pravé poledne. Ustrašeně se rozběhli zpátky domů, a hle, na stromech, kolem kterých před chvilkou šli, něčí mohutná tlapa s ostrými drápy strhla a sedřela kůru. Čím víc se zdržovali ve vesnici, tím kurážnější byla ta zdivočelá čeládka skotačící

a povykující na pastvinách u Vaingangy. Zalepit a vyspravit zadní zdi prázdných kravínů, obrácených k džungli, si ani netroufali. Rozšlapali je divocí kanci, na uchvácené půdě se uzlovitými kořínky uchytila a rozbujela planá réva a mezi révou vyrážela pichlavá tráva. Nejprve utekli svobodní a široko daleko zvěstovali, že je s vesnicí konec. Kdo-pak se ubrání džungli nebo bohům džungle, když vesnická kobra odlez-la z díry, kterou měla v terase pod pípalovým stromem? Ušlapané ces-tičky za vesnicí se ztrácely a mizely a pomalu se vesničané s nikým nestýkali. Přestalo je děsit noční vytrubování Háthího a jeho tří synů. Neměli kam jít. Přišli o úrodu nad zemí i o zrna pod zemí. Okolní pole byla k nepoznání. Nejvyšší čas odejít do Khanhíváry a poprosit Angli-čany o podporu.

Jako praví domorodci to odkládali ze dne na den, až je stihly první deště. Neopravenými střechami proudem zatékalo, pastviny byly po kotníky pod vodou a po letním vedru valem se všechno zazelenalo. Muži, ženy i děti – všichni v oslepujícím dopoledním dešti vybědli z vesnice, ale naposled se ještě ohlédlí a tak se loučili s domovem.

Poslední rodina, obložená ranci, vyšla husím pochodem z brány a tu se rozlehl rachot padajících krovů a došků. Před jejich zrakem se mihl zdvižený černý chobot, hadovitě lesklý, jak rozhazuje namoklé došky. Chobot zmizel, znovu se ozval rachot a po něm bolestné kviknutí. Háthí rval střechy chýší jako lekníny, nějaký trám se přitom vzpříčil a píchl ho. Stačilo to rozpoutat v něm všechnu sílu, rozlícený slon je z celé džungle nejsvévolnější ničitel. Zadníma nohama se rozehnal do hliněné zdi, po jediné ráně se sesula a po sesutí se v lijáku roztekla v žluté blá-to. Točil se dokola a kvíkal, proháněl se uličkami, vpravo i vlevo se opí-ral do zdí, lomcoval chatrnými dveřmi a křivil okapy. Za ním řádili tři jeho synové jako tehdy při zpustošení bhartpurských polí.

„Džungle ty skořápky sama pohltí,“ ozval se v rozvalinách něčí klid-ný hlas. „Padnout musí vnější zdi,“ a Mauglí, na holých ramenou i pa-žích všecek zmáchaný deštěm, uskočil ze zdi, snášející se k zemi jako nějaký unavený buvol.

„Na všechno dojde,“ zasípal Háthí. „Ach, to jsem ti měl v Bhartpuru rudé kly! K vnější zdi, děti! Hlavou! Všichni naráz. Hej rup!“

Bok po boku bušili všichni čtyři. Vnější zed' se prohnula, pukla a padla a v rozeklané trhlině zahlédli vesničané, oněmělí hrůzou, sveřepé, hlínou potřísněné hlavy ničitelů. Připraveni o domov i obživu prchali údolím a jejich deptaná, bořená, rozdupávaná vesnice se rozpadala vniveč.

Za měsíc z ní zbyl jen hrbolatý kopeček zarostlý hebkým zeleným porostem. Když pak přestaly deště, tam, kde před pouhým půl rokem zajížděl do země pluh, bouřlivě bujela a kypěla džungle.

Mauglího zpěv proti lidem

Z vesnice bude brzo rozvalina,
živná prst' pro úponky psího vína,
krovy se se střechami
sesují,
jen karela, hořká karela
tam vybuchí.

Krb osiří, had vyplazí se z díry,
sýpka se bude hemžit netopýry,
chrám utone pak v řevu
hromovém,
kde karela, hořká karela
je domovem.

Nikoho nespátříte. Při měsíci
jen vytušíte rotu útočící,
můj vlk vám bude potom
stáda pást,
kde karela, hořká karela
teď má svou vlast.

Sám sklídím žeň. Nebudu milostivý,
a zbylé klásky, ty vás neuživí,
pole vám budou orat
jeleni,
kde karela, hořká karela
se plemení.

Z vesnice bude brzo rozvalina,
žírná prst' pro úponky psího vína
a stromy, až se krovy
sesují,
jen karela, hořká karela
tam vybují.

Hrobaři

*Když s Tabákím se bratříš a hyenu zveš k večeři,
to Džakalům, těm darmožroutům, rovnou vyhlas příměří.*

Zákon džungle

„Mějte v úctě starce!“

Mazlavý hlas – lepkavý hlas, že se člověk až otřese – hlas, jako když se láme něco měkkého. Hlas třaslavý, skřehotavý, kňouravý.

„Mějte v úctě starce! Druhové z řeky – mějte v úctě starce!“

Na široké hladině řeky plula po proudu menší flotila sroubených lodic s čtvercovými plachtami, naložených stavebním kamenem. Pod železničním mostem stočily těžkopádná kormidla, aby se vyhnuly písčině, naplavené kolem mostních pilířů. Jak tudy pluly, vždycky tři vedle sebe, znovu se ozval ten příšerný hlas:

„Bráhmani na řece – mějte v úctě starce a neduživce!“

Nějaký lodník se na palubním zábradlí otočil, zvedl ruku, vykřikl něco – požehnání to nebylo – a lodě skřípěly soumrakem dál. Široká indická řeka, spíš řetěz jezírek než plynulý proud, byla hladká jako sklo. Vprostřed toku se v ní zrcadlila písčově červená obloha se žlutými a temně fialovými skvrnami poblíž nízkých břehů a pod nimi. Ve vlhkém období ústily do řeky potůčky, ale teď zela jejich vyschlá ústí kus nad hladinou. Na levém břehu skoro pod železničním mostem stála vesnice, celá z hlíny, cihel, došků a dřeva; náves, po které se právě vracela stáda dobytka do chlévů, vedla přímo k řece a končila jakousi cihlovou přístavní hrází, po níž lidé krok za krokem sestupovali do vody, když se šli umýt. Bylo to přístaviště – ghát – vesnice zvané Magaří Ghát.

Na nízko položená čočková, rýžová a bavlníková pole, každoročně zaplavovaná řekou, na rákosí i na divokou spleť pastvin za nehybným rákosím se rychle snášela noc. Papoušci a vrány už přestali brebentit a pokřikovat nad večerním douškem a letěli hřadovat dál do kraje. Cestou potkávali rukující čtyři netopýrů a mračna vodních ptáků s pištěním a houkáním zapadajících do rákosového porostu. Byly mezi nimi husy s baňatou hlavou a černým peřím na zádech, cirky, hvízdáci, divoké kachny, liščí husy, kolihy a tu a tam i plameňáci.

Voj uzavíral nemotorný Marabu; letěl zvolna, jako by každý rozmach křídel už byl rozmachem posledním.

„Mějte v úctě starce! Bráhmani na řece, mějte v úctě starce!“

Marabu pootočil hlavu, odbočil trochu po hlase a toporně přistál na písčíně pod mostem. Pak teprve bylo vidět, co je to za surového lotra. Zezadu vypadal nadmíru důstojně, byl skoro šest stop vysoký, tak trochu jako plešatý farář. Ale zředu to byla jiná. Na hlavě a na krku neměl jediné peříčko a pod bradou měl strašlivé vole, celé rudé, jakýsi vak na všechno, co svým zobákem, špičatým jako krumpáč, ukořistil. Dlouhé nohy, kost a kůže, zdvíhal opatrně a hleděl na ně s pýchou, jak si uhla- zoval popelavě šedé peří na ocase; pak se ohlédl přes hladké rameno a ztuhl „v pozoru“.

Na nízkém břehu hladově štěkal malý prašivý Šakal; vztyčil uši a ocas a přes mělčinu uháněl k Marabuovi.

Ve své kastě stál až dole – ani nejlepší šakali za mnoho nestojí, ale tenhle byl učiněný vyvrhel, napolo žebrák, napolo zločinec – vymetal vesnická smetiště, hned k smrti bázlivý, hned zas ztřeštěně odvážný, věčně měl hlad a tropil neplechy, které mu nikdy nic dobrého nevynesly.

„Brrr!“ ulevil si Šakal, když se tam přebrodil a smutně se otřepával. „Ať všichni psi ve vsi pojdou na červenou prašivinu. Jsem celý sežraný od blech, a to jen proto, že jsem se v kravíně podíval – slyšíš, jen podí- val – na starou botu. Mám snad žrát bláto?“ A poškrábal se pod levým uchem.

„Slyšel jsem,“ spustil Marabu, jako když tupou pilou řeže prkno, „slyšel jsem, že v té botě bylo právě vylíhlé štěně.“

„Něco jiného je slyšet a něco jiného vědět,“ řekl Šakal, který se dost vyznal v příslovích, jak je u večerních ohňů pochytil od vesničanů.

„To je pravda. A tak jsem se pro jistotu o to štěně postaral, když měli psi práci jinde.“

„A pořádnou práci to měli,“ řekl Šakal. „Já abych ted’ nějaký čas o odpadky ve vsi ani nezavadil. Tak ono v té botě bylo slepé štěně?“ – „Je tady,“ a Marabu zašilhal přes zobák na své plné vole. „Moc nevydá, ale hodí se, když ted’ milosrdenství ze světa vymizelo.“ – „Jojo! Svět ted’ nemá kouska citu,“ bědoval Šakal. Těkavým zrakem postřehl na vodě drobounkou vlnku a rychle mluvil dál: „Všichni ted’ máme těžký život a jistě i náš slovutný pán, pýcha ghátu, chlouba celé řeky –“

„Lhář, pochlebník a šakal se vylíhli z jednoho vejce,“ řekl Marabu jen tak pro sebe; ale sám taky lhal jedna radost, když se do toho dal.

„Ano, chlouba celé řeky,“ opakoval Šakal důrazně. „Co tu postavili most, i jemu, to je jisté, se těžko shání živobytí. Ale na druhé straně – do jeho vznešených očí bych mu to neřekl – je tak moudrý a tak ctnostný – to já bohužel nejsem –“

„Když o sobě Šakal řekne, že je šedý, jak černý je asi Šakal,“ zabručel Marabu. Neviděl, co se blíží.

„Že jemu jídla nikdy nepochybí, a tudíž –“

Slabounce to skříplo, jako když drhne loď o mělčinu. Šakal se rázem otočil a čelem stanul (tak je to nejlepší) proti tvorů, o kterém právě mluvil. Byl to velikánský krokodýl, čtyřicet stop dlouhý, a vypadal, jako by na sobě měl trojitě snýtovaný kotelní plát, člunovitě protáhlý a zdobený puklami a hřebenem. Žluté hroty horních zubů mu přečnívaly přes krásně žlábkovanou dolní čelist. Byl to sám tuponosý Magar z Magařího Ghátu, nejstarší z celé vesnice po něm pojmenované. Před stavbou železničního mostu to býval zloduch brodu – vrah, lidožrout a místní modla v jedné osobě. Ležel tu, bradu zabořenou v písku, a ocasem slabounce vířil a tak se udržoval na místě. A přec, to Šakal dobře věděl, stačil jediný úder ocasu o vodu, a Magar se s rychlostí parostroje vymrští na břeh.

„To je ale šťastné setkání, Ochránce chudých!“ lísal se Šakal a při každém slově o krok ustupoval. „Slyšeli jsme tvůj libý hlas a těšili jsme se, že si pěkně popovídáme. Při své bezocasé troufalosti jsem začal, jak jsme tu čekali, mluvit o tobě. Doufám, že jsi z toho nic nezaslechl.“

Šakal ovšem mluvil schválně nahlas, aby ho Magar slyšel, lichocením totiž ještě nejspíš sežene něco k snědku. Magar věděl, že právě proto Šakal tak hlasitě mluví, a Šakal zase věděl, že to Magar ví, a Magar věděl, že Šakal ví, že to Magar ví, a tak byli oba velmi spokojeni.

Starý lotr se s hekáním a supěním šinul na břeh a mružel: „Mějte v úctě starce a neduživce!“ a pod těžkými zrohovatělými víčky na trojhranné hlavě mu očka žhnula jako uhlíky, jak na skrčených nožkách soukal nabubřelé, měchaté tělo. Pohodlně se uvelebil. Šakal, dávno zvyklý na jeho způsoby, snad už postě se znovu vyděsil nad tím, jak Magar přesně napodobí kládu uvízlou na mělčině. Dokonce dodržel i přesný úhel, jaký vzhledem k místu a proudění řeky v tu roční dobu svírá plující kláda s vodou. Ale to jen tak ze zvyku. Magar se přišel na břeh pobavit. Jenže krokodýl není nikdy syt, a dát něco na zdání, namísto možná Šakal domudroval.

„Nic jsem neslyšel, synu,“ řekl Magar a přimhouřil jedno oko. „Měl jsem vodu v uších a byl jsem malátný od hladu. Co tu postavili železniční most, už mě mí vesničané nemilují. Srdce mi nad tím puká.“

„To je hrozné!“ zvolal Šakal. „Takové ušlechtilé srdce! Ale podle mě jsou všichni lidi stejní.“

„To tedy ne, jsou mezi nimi velké rozdíly,“ mírnil ho Magar. „Někteří jsou hubení jako tyčky, jiní zas tlustí jak mladí ša–, chci říct psi. Nikdy bych lidi pro nic za nic nepomlouval. Lidi jsou všelijací, ale za ta léta jsem poznal, že jsou dobří jeden jako druhý. Muži, ženy i děti – nic mi na nich nevadí. A pamatuj si, synu, kdo lidi pomlouvá, toho lidé pomluví.“

„Lichotky jsou horší než prázdná plechovka v břiše. Ale teď jsme slyšeli moudré slovo,“ řekl Marabu a přešlápl na druhou nohu.

„Ale uvaž jejich nevděk k našemu vzácnému příznivci,“ spustil Šakal líbezně.

„I toto, kdepak nevděk!“ odporoval Magar. „Oni prostě na druhé nemyslí, to je všechno. Ale když jsem tak ležel na svém stanovišti pod brodem, všiml jsem si, jak těžko se chodí starým lidem a dětem po strmých schodech na most. O staré mi ani nejde, ale je mi líto – upřímně líto – těch tlustoučkových dětiček. Dočkáme se, jen co jim nový most zevšední, budou moji lidé zas odvázně čvachtat bosýma hnědýma nohama přes brod jako dřív. Starého Magara budou pak mít zase v úctě.“

„Ale vždyť jsem dnes v poledne viděl z přístaviště vyplouvat měsíkové věnce,“ řekl Marabu. Měsíčkovými věnci se po celé Indii vzdává pocta.

„Chyba lávky. To byla cukrářova žena. Rok od roku hůř vidí a nerozezná kládu ode mne – Magara z ghátu! Viděl jsem, jak se spletla, když věnce házela a já ležel až u samého přístaviště: ještě krok, a byl bych jí ukázal ten maličký rozdíl. Ale myslela to dobře a dobrý úmysl je na oběti to hlavní.“

„Co jsou mi platné měsíčkové věnce, když jsem na smetišti,“ vrčel Šakal. Vybíral si blechy, ale přitom ostražitě pokukoval po Ochránci chudých.

„To je sice pravda, ale smetiště, na kterém bych se octl já, ještě zatím nedělají. Pětkrát už před mýma očima řeka od vesnice ustoupila a na konci návsi přibýlo suché půdy. Pětkrát před mýma očima vesnici na březích přestavěli a ještě pětkrát ji budou stavět znovu. Nejsem přec nestálý rybožrout Gavial, jak se říká, dnes v Káší a zítra v Prajágu, ale věrný, spolehlivý strážce brodu. Pro nic za nic nenese vesnice mé jméno, synu, ale jak se říká, kdo počká, ten se dočká.“

„Já taky čekám – dlouho čekám – skoro celý život, a čeho jsem se dočkal: každý mě kouše a bije,“ vzdychl si Šakal.

„Chachachá!“ zařehťal se Marabu.

„V srpnu se narodil Šakal
a v září se jen lilo.
,Takový déšť,‘ dí mládě,
,já ještě nezažilo.““

Marabu má jednu nepříjemnou vlastnost. Znenadání začne zuřivě rejdit a poskakovat, a on, důstojnější než jeřábi, a ti si přec na slušnost potrpí, dá se do divokého válečného tance jako na chůdách, poroztáhne křídla a pokyvuje lysou hlavou nahoru a dolů. Touhle posunčinou – nejspíš ví, co dělá – provází vždycky své nejpeprnější poznámky. Dozpíval a stanul v pozoru, marabuovštěji než dřív.

Šakal jen zamžikal, byly mu sice už celé tři roky, ale copak se může zlobit pro urážku na někoho, kdo má tak dlouhý zobák a umí jím bodnout jako oštěpem? Marabu byl sice známý zbabělec, ale Šakal byl ještě zbabělejší.

„Život tě naučí,“ prohodil Magar, „a jedno je jisté: takových šakálků, synu, je plno, ale takový krokodýl jako já, ten je vzácný. Přes to přese všechno nejsem pyšný, pýcha předchází pád. Ale pamatuj si, je to osud, a na osud ať nikdo nereptá, kdo plave, chodí a běhá. Já jsem s osudem spokojen. Hlavní je trochu štěstí, bystrý zrak a opatrnost: vždycky než někam vlez, zjistit předem, má-li potok nebo zátoka nějaký východ.“

„Ale jednou se prý i sám Ochránce chudých zmýlil,“ řekl Šakal škodolibě.

„Máš pravdu. Ale osud mě zachránil. Bylo to tenkrát, ještě jsem nebyl ani dospělý, před předposledním hladomorem (při pravém i levém břehu Gangy! co toho tehdy v řekách bylo!). Ano, byl jsem mladý a nerozumný, a když přišla povodeň, to byla radost! Tehdy mi stačilo málo ke štěstí. Vesnice byla celá zatopená a já plaval nad přístavištěm a pouštěl jsem se daleko od řeky, až na rýžová pole, zanesená krásným bahnem. Ještě se pamatuju, kápl jsem tenkrát večer na pár náramků (byly skleněné, daly mi co proto). Ano, skleněné náramky; a jestli mě paměť neklame, taky na jednu botu. Měl jsem stáhnout obě, ale byl jsem hladový. Potom jsem už byl chytřejší. Jo jo. Pořádně jsem se najedl a pak jsem si hověl. Jenže mezitím voda opadla, a tak jsem se brodil bahnem po návsi. Ano, já sám. Sběhli se všichni moji lidé, kněží, ženy, děti, a já na ně vlídně hleděl. V blátě se to špatně zápasí. Povídá jeden lodník: ‚Běžte pro sekery a zabte ho, vždyť je to Magar od brodu.‘ Ale bráhman řekl: ‚To ne, vidíte přece, že před sebou žene povodeň. Je to

bůžek naší vesnice.' A pak mě zasypali květinami a jeden člověk mi šťastnou náhodou přivedl do cesty kozu."

„Kozu je dobrá – moc dobrá," podotkl Šakal.

„Je chlupatá – moc chlupatá, a když se najde ve vodě, obvykle v sobě má zahnutý hák. Ale tamtu kozu jsem přijal a ubíral se s velkými počty k přístavišti. Později mi osud seslal toho lodníka, co mi chtěl sekýrou useknout ocas. Jeho člun uvízl na staré mělčině, ale to vy už nepamatujete."

„Nejsme tu přece sami šakali," řekl Marabu. „Nebyla to snad mělčina, u které ztroskotaly lodě s kamením, jak bylo to velké sucho – podlouhlá mělčina, vydržela přes trojí povodeň."

„Byly tam dvě mělčiny, horní a dolní," řekl Magar.

„A jo, zapomněl jsem. Odděloval je průliv, později zas vyschl." Marabu si na své paměti moc zakládal.

„Na dolní mělčině uvízla loď mého dobrodinečka. Spal na přídi, a jak byl ještě rozespálý, skočil do vody – bylo mu tam po pás – ne, jen asi po kolena – a chtěl loď odstrčit. Prázdný člun poodplul a uvízl u dalšího záhybu, jak tehdy řeka tekla. Plul jsem za ním, věděl jsem, že ho přijdou lidi vytáhnout."

„A přišli?" zeptal se Šakal trochu ustrašeně. Tak velkolepý lov mu imponoval.

„Přišli, na to místo a ještě kousek níž. Dál už jsem nešel, tři v jednom dni, to mi stačilo – sami vypasení mándžhíové (lodníci). Až na toho posledního, u toho jsem si nedal pozor, ani nepípali, takže ti na břehu nic netušili."

„Jak ušlechtilá zábava! Ale co důvtipu a rozvahy vyžaduje!" zvolal Šakal.

„Ani ne tak důvtip jako přemýšlení. Život bez přemýšlení je jako rýž bez soli, jak říkají lodníci, a já jsem vždycky důkladně přemýšlel. Můj bratranec Gavial, ten rybožrout, mi jednou povídal, co mu dá práce honit ryby, jak je každá jiná, že je musí všechny znát, pohromadě i každou zvlášť. Tomu říkám moudrost. Ale on zase můj bratranec Gavial žije mezi svými. Ti moji neplavou v houfech s tlamou vystrčenou

ven z vody jako Réva; a nevynořují se pořád nad hladinu a nepřevracejí se z boku na bok jako Móhú a malá Čapta; a po zátopě se neshromažďují na mělčinách jako Batčua a Čilva.“

„Všecky chutnají výborně,“ řekl Marabu a zaklapal zobákem.

„Můj bratranec to taky říká a moc toho s jejich lovem nadělá; na břeh se před jeho ostrým čenichem stejně nevyškrábou. S lidmi je to jiné. Žijí na zemi, v domech, se svým dobyt看kem. Musím vědět, co dělají teď a co budou dělat potom, pak to dát dohromady – jak se u nás říká, ocas k trupu, a slon je celý. Visí někde nad vraty zelená větvíčka a železný kruh? Starý Magar hned ví, že se tam narodil chlapec, jednou si přijde hrát k přístavišti. Jinde se vdává děvče? Starý Magar to pozná, lidi nosí dary sem a tam. Děvče se přijde před svatbou vykoupat a – Magar tam čeká. Změnila řeka tok a tam, kde býval jen písek, je pevná půda? Magar to ví.“

„A k čemu je to dobré?“ zeptal se Šakal. „Vždyť i za můj krátký život změnila řeka tok.“ Indické řeky mají koryta velmi pohyblivá a někdy změni tok i o dvě až tři míle v jednom roce a zatopí pole na jednom břehu a na druhém zanechají dobrou naplaveninu.

„Vědět to je moc užitečné,“ řekl Magar, „nová půda znamená nové hádky. To Magar ví. Jo jo, to Magar dobře ví. Sotva voda vyschne, plíží se malými potůčky, kde by se lidé nenadáli ani psa, a tam čeká. Zanedlouho přijde sedlák a řekne, tady zasiju okurky, tamhle melouny, na nové půdě, kterou mu řeka dala. A bosou nohou hněte úrodné bahno. Tu přijde druhý a řekne, sem dám cibuli, tam mrkev a tam zas třtinu. Pak se střetnou jako dvě utržené loďky a pod modrým turbanem koulí po sobě očima. Starý Magar to vidí a slyší. Říkají si ‚bratře‘ a na nové půdě si jdou vyznačit své pozemky. Magar se rychle plazí blátem za nimi od jednoho kolíku k druhému. A najednou jsou v sobě! Nadávají si. Tahají se za turbany! Už pozvedají láthí (hole) a nakonec jeden padne do bahna a druhý uteče. Když se vrátí, spor už je vyřízen; po poraženém tu zbyla jen okovaná bambusová hůl. A přec nejsou Magarovi vděční. To ne, křičí ‚Vražda!‘ A obě rodiny, dvacet lidí na každé straně, se mlátí holemi. Jsou hodní, ti moji lidé – Džátové z kopců – Málvové

z Béthu. Ale nebíjí se jen pro zábavu, když je po boji, starý Magar už čeká dole na řece za kikarovým houštím, kam není z vesnice vidět. Mí ramenatí Džátové jdou k řece, osm či devět jich kráčí pod hvězdami a na nosítkách nesou mrtvého muže. Samí šedobradí starci, hlas mají hluboký jako já. Rozdělaří ohníček – ach, dobře ten ohníček znám – pokuřují, sedí v kruhu a pokyvují hlavou na sebe nebo stranou k nebožtíku na břehu. Za tohle, říkají si, je v anglickém zákoně provaz. Něčí rodinu stihne hanba, protože někoho na velikém vězeňském dvoře oběsí. Přátelé mrtvého na to řeknou: ‚Ať visí!‘ a začnou zas od začátku, pořád dokola, aspoň dvacetkrát, celou dlouhou noc. Nakonec jeden řekne: ‚Byl to poctivý boj. Ať nám zaplatí krevné, o něco víc než nabízí vrah, a už o tom nebudeme mluvit.‘ Pak se handrkují o krevné, protože mrtvý byl statný chlap a zanechal mnoho synů. Ale než přijde maratvéla (východ slunce), dají ho trochu k ohni, jak je u nich zvykem, a mrtvý je můj a nic už neřekne. Jo jo, milé děti, Magar se vyzná – Magar se vyzná – a mí Málvové a Džátové jsou moc hodní!“

„Jsou to skrblici – pro mé vole málo sypou,“ zakrákal Marabu. „Ti jen tak lehko nepustí chlup, jak se říká. Po Málvech toho moc neposbíráš.“

„Já sbírám – je,“ řekl Magar.

„Za starých časů na jihu v Kalkatě,“ vzpomínal Marabu, „všecko se házelo ven na ulici, a my jsme si vybírali a zobali. To byly časy! Ale dnes, ulice mají čisté jako vaječnou skořápku a mí druhové odlétají jinam. Čistota je pěkná věc, ale utírat prach, zametat, kropit sedmkrát za den, to by omrzelo i bohy.“

„Jeden šakal z jihu mi povídal, měl to od bratra, že na jihu v Kalkatě jsou všichni šakalové vypasení jako ondatry v době dešťů,“ povídal Šakal a sliny se mu sbíhaly už při pouhém pomyšlení.

„Jo, ale jsou tam běloši – Angličani – a ti tam vozí odněkud v lodích po řece velké silné psy – aby ti šakali moc neztloustli,“ dodal Marabu.

„Jsou tam tedy stejní necitové jako tady? To jsem si mohl myslet. Země, nebe ani voda nemá s šakalem slitování. Loni po deštích jsem viděl bělošské stany a sebral jsem tam novou žlutou uzdu. Ale běloši nevydělávají kůži jaksepatri. Bylo mi po ní špatně.“

„To mně se stalo něco horšího,“ spustil Marabu. „Když mi byly tři roky, jako mladý odvážný pták jsem letěl dolů k řece, kam připlouvají velké lodě. Anglické lodě jsou třikrát větší než naše vesnice.“

„Byl až v Dillí a lidi tam prý chodí po hlavě,“ mručel Šakal. Magar otevřel levé oko a upřel je na Marabua.

„Je to pravda,“ trval na svém Marabu. „Lhář lže jen tehdy, když čeká, že se mu uvěří. Kdo ty lodě neviděl, neuvěří.“

„Na tom něco je,“ řekl Magar. „A co dál?“

„Zevnitř z té lodi vynášeli obrovské kusy něčeho bílého a za chvíli z toho byla voda. Ulamovaly se kousky a padaly na břeh, ostatek rychle skládali do domu s tlustými stěnami. Ale jeden lodník mi se smíchem hodil kus, ne větší než pejsek. Já – jako mí druzi – spolknou všechno bez rozmýšlení, a tak jsem i ten kus ze zvyku spolkl. Okamžitě jsem pocítil strašný chlad, napřed ve voleti a pak dál až do konečků prstů, a slovo jsem ze sebe nemohl vypravit a lodníci se mi smáli. Jakživ jsem takový chlad nepocítil. Samým žalem a úžasem jsem se roztancoval, až jsem zas popadl dech, a pak jsem zas tancoval a hořekoval, jak je ten svět falešný, a lodníci se váleli smíchy. Krom toho úžasného chladu nejpodivnější na tom bylo, že když jsem přestal hořekovat, neměl jsem ve voleti dočista nic!“

Tak jim Marabu sytě vylíčil, jak mu bylo, když spolkl sedmiliberní krychli ledu, dovezenou na americké lodi z Wenhamského jezera. Bylo to předtím, než si v Kalkatě začali vyrábět led umělý. Ale protože nevěděli, co je led, a Magar se Šakalem to nevěděli o nic líp, vyprávění se minulo s účinkem.

„Všecko je možné,“ připustil Magar a zas přivřel levé oko, „všecko je možné na lodi třikrát větší než Magaří Ghát. A moje vesnice není malá.“

Nahoře na mostě to zapískalo, přehnal se po něm poštovní vlak z Dillí – všechny vozy osvětlené, provázené věrnými stíny na řece – a odrachotil zase do tmy. Ale Magar a Šakal byli na něj tak zvyklí, že ani hlavu neotočili.

„Je snad tohle míň úžasné než loď třikrát tak velká jako Magaří Ghát?“ zeptal se Marabu a pohlédl vzhůru.

„Viděl jsem, když to stavěli, synu. Viděl jsem růst pilíře kámen po kameni, a když lidi spadli dolů (většinou se pohybovali s úžasnou jistotou – ale když už spadli), byl jsem připraven. Když postavili první pilíř, ani je nenapadlo hledat v řece tělo, aby je spálili. Ušetřil jsem jim moc starostí. Na stavbě mostu nebylo nic zvláštního,“ skončil Magar.

„Ale to, co po něm běží a táhne kryté vozy, to je přece zvláštní,“ opakoval Marabu.

„Je to bezpochyby nějaké nové býčí plemeno. Jednou možná neudrží tam nahoře rovnováhu a spadne jako ti lidi. Starý Magar bude připraven.“

Šakal pohlédl na Marabua a Marabu pohlédl na Šakala. Jedno jim bylo nad všechno jasné, že totiž lokomotiva může být cokoli na širém světě, jenom ne býk. Šakal se na ni nesčetněkrát díval z keřů aloe podél trati a Marabu ji znal už od té doby, co se v Indii objevila první lokomotiva. Ale Magar se na to díval jen zdola, odkud mu mosazný kotel připadal jako býčí hrb.

„Áno – nějaký nový druh býka,“ opakoval Magar důrazně, aby sám sebe ujistil. A Šakal na to: „Jistě, je to býk.“

„Ale taky by to mohlo být,“ začal zas Magar nedůtklivě. „Jistě – docela jistě,“ pospíšil si Šakal a nečekal, až to Magar dopoví.

„Co?“ utrl se Magar, měl pocit, že druzí dva vědí víc než on. „Co by to mohlo být? Já jsem přece nedomluvil. To ty říkáš, že je to býk.“

„Všechno, co se Ochránci chudých zlíbí. Jsem *jeho* služebník – ne toho, co jezdí přes řeku.“

„Ať je to co chce, je to dílo bělochů,“ řekl Marabu. „A co se mne týče, já bych tady na písčině tak blízko od toho nelíhal.“

„Neznáš Angličany tak dobře jako já,“ řekl Magar. „Když tenhle most stavěli, byl tady jeden běloch a ten si po večerech brával loďku, šoupal nohama o prkenné dno a šeptal: ‚Je tady? Je tamhle? Podejte mi pušku.‘ Než jsem ho zahlédl, dávno jsem ho uslyšel – každé jeho hnutí – jak se prohání po řece, jak v loďce vrže, supí a šramotí puškou. Jen jsem ulovil nějakého dělníka a ušetřil mu velké výlohy za jeho spálení, hned přiběhl dolů do přístaviště a křičel z plných plic, že mě dostane a řeku ode mne

osvobodí – ode mne, Magara z Magařího Ghátu! Ode mne! Celé hodiny jsem plaval, děti, pod jeho člunem a poslouchal ho, jak střílí na klády; a když jsem věděl, že už je unaven, vynořil jsem se vedle něho a sklapl mu čelisti rovnou před nosem. Když most dostavěli, odešel odtud. Takhle loví všichni Angličani, když právě neloví někdo je.“

„Kdopak loví bělochy?“ zaštěkl vzrušeně Šakal.

„Ted' už nikdo, ale kdysi jsem je lovil já.“

„Trochu si na to lovení pamatuju. Byl jsem tenkrát ještě mladík,“ zaklapal Marabu významně zobákem.

„Byl jsem tady už zabydlený. Mou vesnici, jestli se dobře pamatuju, stavěli právě potřeťi, a tehdá za mnou přišel bratranec Gavial, a co všechno prý je ve vodách nad Banárasem. Zpočátku se mi tam moc nechtělo, můj bratranec, ten rybožrout, někdy nepozná, co je dobré, a co ne. Ale po večerech jsem poslouchal, co si mí lidi povídají, a pak už jsem neváhal.“

„A co si povídali?“ zeptal se Šakal.

„Takové věci, že jsem se já, Magar z Magařího Ghátu, odhodlal opustit vodu a vydat se pěšky na cestu. Putoval jsem po nocích, pokud to šlo, maličkými říčkami. Ale začínalo horké počasí a vody bylo všude málo. Přecházel jsem přes prašné silnice, brodil se vysokou trávou a při měsíčku jsem šplhal do kopců. I na hory jsem se šplhal, jen si to, děti, představte! Přešel jsem výběžek Sirhindu, který je úplně bez vody, než jsem našel řadu říček tekoucích do Gangy. Od svých lidí a známých břehů jsem putoval celý měsíc. Bylo to úžasné!“

„A co jídlo po cestě?“ zeptal se Šakal. Měl duši v žaludku a celá ta Magarova pouť po souši na něho neudělala žádný dojem.

„Co se zrovna naskytlo, *bratranče*,“ protahoval Magar každé slovo.

V Indii říkají bratranec jen tomu, u koho se dá předpokládat pokrevní příbuzenství; a protože se Magar žení s Šakalem jen v dávných bájích, Šakal hned pochopil, proč ho Magar tak najednou povyšuje na příbuzného. Být tam sami, nic by mu to nevadilo, ale Marabu hned nad tím ošklivým žertem vesele zamžikal.

„To jsem si přec mohl myslit, *otče*,“ řekl Šakal. Dát si říkat od šakalů otče, o to Magar nestojí, a Magar z Magařího Ghátu mu to taky hned řekl – a ještě leccos jiného, co nemá smysl opakovat.

„Ochránce chudých se sám hlásil k příbuzenství. Jak si mám pamatovat přesný stupeň? Vždyť jíme stejnou potravu. Sám to řekl,“ odpověděl Šakal.

Ted' tomu dal korunu, vždyť narážel na to, že Magar na svém pochodu po souši jedl ustavičně potravu čerstvou, a ne náležitě odleželou, jak to dělá každý své cti dbalý krokodýl a vůbec každá šelma. Nadávka „žrout čerstvého masa“ vyjadřuje na březích řeky nejhlubší opovržení. Skoro jako když se řekne o člověku lidožrout.

„Tou potravou se živil už před třiceti lety,“ řekl klidně Marabu. „Mluvme si o tom dalších třicet let, co je pryč, je pryč. Pověz nám radši, co bylo, když jsi po své úžasné pouti došel k bohatým vodám. Kdybychom měli poslouchat vytí každého šakala, přestal by se točit svět, jak se říká.“

Magar mu byl za to přerušení zřejmě vděčný a o překot vypravoval dál: „Při pravém i levém břehu Gangy! Jakživ jsem takové vody neviděl!“

„Byly ještě lepší než poslední velká povodeň?“ zeptal se Šakal.

„Lepší! Taková povodeň tu byla každých pět let – pár utopených cizinců, nějaká ta drůbež a mrtvý volek v kalném víru. Ale ten rok, o kterém vypravuju, byla voda v řece nízká, hladká a klidná, a jak už jsem věděl od Gaviala, plavali v ní mrtví Angličani, jeden vedle druhého. Právě tenkrát jsem tak ztloustl, do šířky i do hloubky. Od Agry kolem Itávy a širých vod v Iláhábádu –“

„Ach, ten vír tam pod zdmi iláhábádské pevnosti!“ zvolal Marabu. „Připlouvali tam jak hvízdáci na rákosí a točili se pořád dokola – takhle!“

A znovu se pustil Marabu do příšerného tance. Šakal jen závistivě přihlížel; na ten strašný rok povstání, o němž mluvili, se samozřejmě nepamatoval. Magar se zas ujal slova:

„Jo, u Iláhábádu, tam jsem si klidně hověl v zátočině a třeba dvacet jsem jich nechal odplout, než jsem si jednoho vybral. Přitom ti Angliča-

ni nebyli ověšeni šperky a kroužky v nose a náramky jako ty naše ženské. Hoň se za šperky, a místo náhrdelníku dostaneš oprátku, jak se říká. Tenkrát ztloustli všichni krokodýlové na všech řekách, ale mně bylo souzeno, abych byl ze všech nejtlustší. Říkalo se, že Angličany ženou do řek, a při pravém i levém břehu Gangy, my tomu věřili. A věřit jsem nepřestal, dokud jsem plaval na jih. Dostal jsem se po proudu až za Mungír a za hroby nad řekou.“

„Tam já to znám,“ vpadl mu do řeči Marabu. „Od těch dob je Mungír mrtvé město. Žije v něm teď hrstka lidí.“

„Potom jsem se pomalounku polehounku prodíral proti proudu, a tu kousek nad Mungírem připlula loď plná bělochů – a to živých! Byly na ní, to si pamatuju, samé ženy, ležely pod plachtou rozprostřenou na kolících a usedavě plakaly. V té době na nás, strážce brodů, nevystřelila ani jedna puška. Všechny měly moc práce jinde. Slyšeli jsme je ve dne v noci střílet dál na souši, hned silněji, hned zase slaběji, podle toho, odkud vál vítr. Celý jsem se vynořil z vody, ještě jsem živé bělochy neviděl, třebaže jsem je dobře znal – jinak. U boku loďky klečelo malé bílé dítě, naklánělo se přes okraj, jako naschvál si brouzdalo ručičky ve vodě. Je radost pohledět, jak má děcko rádo tekoucí vodu. Už jsem se ten den najedl, ale ještě mi v útrobách zbylo prázdné místočko. Přesto jsem po těch dětských ručkách chňapl spíše pro zábavu než kvůli jídlu. Ani jsem se nedíval, když jsem skousl, tak jasně jsem je měl před sebou. Ale byly moc útlé, a tak, třebaže jsem dobře stiskl čelisti – vím to jistě –, dítě zas ručky vytáhlo bez nejmenšího škrábnutí. Protáhlo je prostě mezi zuby – ty své bílé ručičky. Měl jsem je vzít napříč hned u lokte, ale jak jsem řekl, vynořil jsem se z vody jen pro zábavu, abych viděl něco nového. Jedna přes druhou spustily ženy na lodi křik a já se zas vynořil; chtěl jsem se na ně podívat. Loď byla moc těžká, nedala se převrhnout. Byly tam jen ženy, a věřit ženě je jako jít přes tuň po žabinci, jak se říká, a při pravém i levém břehu Gangy, je to pravda.“

„Jednou mi jedna žena dala usušenou rybí kůži,“ řekl Šakal. „Měl jsem zálusk na její dítě, ale lepší je koňský trus než koňské kopnutí, jak se říká. A co udělala ta tvoje?“

„Vystřelila na mě z krátké pušky, jakživ jsem takovou neviděl, ani předtím, ani potom. Pětkrát za sebou vystřelila,“ (byl to asi starý revolver) „a zůstal jsem s tlamou dokořán, lapal jsem po dechu a kolem hlavy se mi kouřilo. Jakživ jsem něco takového neviděl. Pětkrát za sebou tak rychle, jako když mrsknu ocasem – takhle!“

Šakal, celý tím příběhem zaujatý, taktak uskočil. Obrovský ocas švihl kolem něho jako kosa.

„Teprve po páté ráně,“ řekl Magar, jako by ho ani ve snu nenapadlo omráčit jednoho posluchače, „teprve po páté ráně jsem se potopil, a když jsem se zas vynořil, nějaký lodník právě bílým ženám říkal, že je docela jistě po mně. Jedna kulka mi vnikla pod krční plát. Nevím, jestli je tam ještě, protože nemůžu otáčet hlavu. Podívej se, synu. Je to důkaz, že můj příběh je pravdivý.“

„Já?“ bránil se Šakal. „Může se požírač starých křápů a louskač kostí opovážit, aby pochyboval o slovech Chlouby celé řeky? Ať mi slepá štěňata ocas ukousnou, jestli se mi jen stín takové myšlenky mihl hlavou. Ochránce chudých mě, svého otroka, milostivě poučil, že kdysi dávno ho zranila nějaká žena. To přece stačí, budu to vyprávět svým dětem a žádné důkazy nežádám.“

„Přehnaná zdvořilost není někdy o nic lepší než velká nezpůsobnost: udávit hosta tvarohem, jak se říká. Rozhodně si nepřejdu, aby se tvé děti dověděly, že jedinou ránu utřžil Magar z Magařího Ghátu od ženy. Budou mít jiné starosti, jestli budou shánět potravu tak těžko jako jejich otec.“

„Dávno už jsem to zapomněl! Vůbec nic jsem neslyšel! O žádné bílé ženě nevím! Ani o lodi! Vůbec nic se nestalo!“

Šakal zamával ocasem na důkaz toho, jak dokonale si všechno z paměti vymetl, a důstojně usedl.

„Naopak, stalo se toho mnoho,“ řekl Magar. Už podruhé mu ten večer sklaplo, když chtěl vyžrát na kamaráda. (Žádný se proto nezlobil. Žrát a být sežrán je spravedlivý zákon řeky, a když se už krokodýl nasytí, i šakal si přijde na své.) „Nechal jsem tu loď být a plul jsem proti proudu až k Arrahu a do stojatých vod za ním, ale tam už žádní mrtví

Angličani nebyli. Nějaký čas byla řeka prázdná. Pak se objevily jedna dvě mrtvoly v červených kabátech, už ne Angličani, ale z jednoho kmeny – Hindové a Púrbíjové –, pak pět či šest v jedné řadě a nakonec od Arrahu až na sever k Ágře to vypadalo, jako by do řeky vkročily celé vesnice. Jeden za druhým připlouvali z potůčků, jako když po deštích připlouvají klády. Řeka stoupala a s ní stoupali v houfech i oni z mělčin, kde dosud odpočívali. Opadávající záplava je pak nechávala ležet po polích a v džungli, kam je za dlouhé vlasy zatáhla. Cestou na sever celé noci bylo slyšet děla, ve dne zas okované boty překračující brody a těžká kola vrzající v říčním písku! Každá vlnka přinášela další mrtvoly. Nakonec jsem sám dostal strach a řekl jsem si: Když se tohle děje lidem, jak vyvážnu já, Magar z Magařího Ghátu? Někdy za mnou pluly taky lodě bez plachet a ustavičně hořely, jako hořívají čluny s bavlnou, ale vůbec neklesaly ke dnu.“

„Jo!“ vpadl Marabu. „Takové lodě plují na jihu Kalkaty. Jsou velké a černé, víří za sebou vodu ocasem a –“

„Jsou třikrát větší než naše vesnice. Ale moje lodě byly nízké a bílé, vodu vířily po obou stranách a nebyly větší, než lodě bývají. Naháněly mi strach. Vylezl jsem tedy z vody, ve dne jsem se skrýval, a kde nebyly nějaké říčky, šel jsem v noci po souši, až jsem dorazil do své řeky. Potom jsem se vrátil do své vesnice. Nenadál jsem se, že tam najdu své lidi. A oni tam zatím orali, seli, žali a chodili si klidně po polích jako ten jejich dobyteček.“

„A obživy v řece bylo pořád ještě dost?“ zeptal se Šakal.

„Víc, než jsem si přál. Dokonce i já – a já nejím bahno – i já jsem toho měl dost, a jak si vzpomínám, trochu mě ten ustavičný proud nebožtíků děsil. Lidi ve vesnici si říkali, že jsou všichni Angličani mrtvi; ale ti, co sem po proudu připlouvali obličejem dolů, to nebyli žádní Angličani, a lidi to dobře věděli. Pak si moji lidé řekli, lepší je mlčet, platit daně a orat pole. Za nějaký čas se řeka vyčistila, a jak jsem si všiml, ty, co ještě připlouvali, strhl příval ke dnu. A byl jsem ze srdce rád, třebaže se pak potrava hůř sháněla. Sem tam nějaký úlovek je dobrá věc – ale jak se říká, i Magar má jednu dost.“

„To je úžasné! Namouduši úžasné!“ řekl Šakal. „Ztloustl jsem už z pouhého vyprávění o tolika pochoutkách. A co potom dělal, smím-li se zeptat, Ochránce chudých?“

„Řekl jsem si – a při pravém i levém břehu Gangy, na dotvrzení slibu jsem pevně stiskl čelisti – řekl jsem si, že se na toulky už nikdy nevydám. A tak jsem si žil u ghátu, blízoučko od lidí, a rok po roce jsem na ně dohlížel. Oni mě za to milovali a házeli mi měsíčkové věnce na hlavu, sotva jsem se vynořil. A osud mi přeje a všichni na řece si váží toho, že já, ubohý, neduživý, tady žiju, jenom –“

„Nikdo není štásten od zobáku až po ocas,“ vpadl soucitně Marabu. „Co víc si ještě může Magar z Magařího Ghátu přát?“

„To bílé děťátko, co mi uniklo,“ hluboce si povzdechl Magar. „Bylo sice maličké, ale nezapomněl jsem na ně. Jsem už starý, a než umřu, rád bych ještě okusil něco nového. Lidi, pravda, jsou hřmotní, hluční, hloupí, moc se s nimi neužije, ale pořád vzpomínám na staré časy nad Banárasem a to dítě, jestli žije, si jistě taky vzpomíná. Možná že se prochází po břehu nějaké řeky a vypravuje, jak vytáhlo ruce Magarovi z Magařího Ghátu přímo ze zubů, zůstalo naživu a teď o tom vykládá. Osud mi opravdu přál, ale tohle mě někdy mučí ve snu – ta vzpomínka na dítě na lodní přídi.“ Zívá a sklapl čelisti. „A teď si chvíli pohovím a podumám. Buďte zticha, děti, mějte v úctě starce.“

Neohrabaně se otočil a šoural se nahoru na mělčinu. Šakal se s Marabuem vrátil do stínu stromu, který se uchytil na druhém konci hned pod mostem.

„Jak krásný a užitečný život,“ zašklebil se Šakal a tázavě vzhlédl na ptáka, který se tyčil nad ním. „A ani jedinkrát, snad sis všiml, neuznal za vhodné zmínit se mi, kde by bylo na břehu něco k snědku. Sám jsem ho jistě stokrát upozornil, když se v proudu valilo něco dobrého. Jak pravdivé je rčení: Na šakala a na holiče kdekdo zapomíná, jakmile se od nich dozví, co je nového. A teď si pospi! Vrrr!“

„Jak může Šakal lovit s Magarem?“ řekl chladně Marabu. „Velký zloděj a malý zloděj, je nabíledni, kdo shrábne lup.“

Šakal se odvrátil, mrzutě zavrčel a chystal se schoulit pod stromem. Ale najednou se přikrčil a přes špinavé větve pohleděl vzhůru na most.

„Co je?“ zeptal se Marabu a starostlivě roztáhl křídlo.

„Počkej a uvidíme. Vítr sice vane od nás k nim, ale nás nehledají – tamti dva.“

„Jsou to lidi? Mé postavení mě chrání. Celá Indie ví, že jsem posvátný.“ Marabu je totiž znamenitý pohodný a může si chodit, kam se mu zachce. Proto se nezalekl.

„Po mně by hodili leda starým křápem, za víc jim nestojím,“ řekl Šakal a znovu zbystril sluch. „Slyšíš ty kroky! To není zdejší kůže, to je bělošská bota. Slyšíš, zase! Železo narazilo na železo! To je puška! Ti blázniví Angličani v těžkých botách si jdou promluvit s Magarem, příтели.“

„Varuj ho tedy. Někdo moc podobný hladovému Šakalovi mu před chvilkou říkal Ochránce chudých.“

„Jen ať si bratránek sám chrání svou kůži. Kolikrát mi říkal, že bělochů se není co bát. Jistě jsou to běloši. Žádný vesničan z Magařího Ghátu by si na něho netroufal. Vidíš, vždyť jsem to říkal, že to je puška! Při troše štěstí se ještě před svítáním nasytíme. Když je venku z vody, moc neslyší a – tentokrát to není žena!“

Svítil měsíc a na pilířích se zableskla lesklá hlaveň. Magar ležel na písčíně nehybný jako vlastní stín, přední nohy trochu roztažené, hlavu složenou mezi nimi, a chrápal jako – no jako krokodýl.

Na mostě někdo zašeptal: „Je to nezvyklá rána, skoro kolmo dolů, ale bude to trefa. Střel ho za krk! Hrome! To je potvora! Vesničani budou celí diví. Je to jejich dévtá (modla).“

„To je mi jedno,“ odpověděl druhý. „Při stavbě mostu mi sebral patnáct kuliů, už je načase, aby bylo po něm. Honil jsem ho na loďce celé týdny. Bud' po ruce s martinkou, až to do něho nandám z obou hlavní.“

„Pozor, ať tě nepraští. S dvojkou nejsou žádné žerty.“

„To pozná on! Ted'!“

Ozvala se rána jako z malého děla (největší pušky na slony se moc od děla neliší), kmitl se dvojí záblesk ohně a pak pronikavě třeskla martinka, jejíž dlouhé náboje proniknou krokodýlím krunýřem jako

nic. Ale hlavní práci vykonaly trhavé kulky. Jedna zasáhla Magara přímo za krk na dlaň vlevo od páteře, druhá vybuchla kousek níž, tam, kde začíná ocas. V devětadevadesáti případech se i smrtelně zraněný krokodýl ještě odplouží na hlubinu a unikne. Ale Magar z Magařího Ghátu byl doslova přeražen na tři kusy. Sotva pohnul hlavou, než z něho život vyprchal, a zůstal tu ležet rozplácly jako šakal.

„Hromy a blesky! Blesky a hromy!“ volal poplašený Šakálek. „Snad se to, co táhne kryté vozy, nepřevrhlo z mostu do řeky?“

„Byla to jen puška,“ odsekl Marabu, ale péra v ocase se mu ještě třásla leknutím. „Pouhá puška. Už je jistě po něm. Tady jdou ti běloši.“

Oba Angličani sběhli dolů z mostu a rovnou na písčinu. Nemohli se vynadivit, jak je Magar dlouhý. Jeden domorodec mu usekl obrovskou hlavu sekýrou a čtyři ji odtáhli z dolíku.

„Když jsem měl posledně ruku v krokodýlí tlamě,“ řekl jeden z Angličanů a sklonil se nad ním (to on postavil zdejší most), „bylo mi asi pět let – jeli jsme tenkrát na lodi dolů do Mungíru. Byl jsem, jak se říká, dítě Povstání. Chudák maminka byla na lodi se mnou a často mi pak vyprávěla, jak na hlavu té bestie vystřelila z otcovy staré pistole.“

„Teď jsi se tedy pomstil samému náčelníku rodu – i když ti od rány z pušky teče krev z nosu. Hej, lodníci, vytáhněte tu hlavu na břeh, aby nám zůstala lebka. Kůže je moc poškozená, tu schovávat nebudem. A teď na kutě. Ale vyplatilo se to, že jsme celou noc čekali!“

Ani ne tři minuty potom, co lidi odešli, Šakal a Marabu si řekli nahlup totéž.

Píseň o vlnce

Západ slunce zlatí vodu,
dívka ubírá se k brodu,
bílou rukou vlnky čeří,
spěchá, než se zšerí.

*Hezké líčko, nožko malá,
škoda žes tu nezůstala.
„Počkej, dívko,“ vlnka zpívá,
„nesu smrt. Nepřejdeš živá!“*

„Jdu tam, kde mě milý čeká,
píseň tvá mě nepoleká,
moje láska upřímná je.
Rybka si jen s vodou hraje.“

*Malá nožko, srdce věrné,
pohled' do té vody černé.
„Nesu smrt,“ zas vlnka říká,
„počkej si na převozníka!“*

„Milý volá, za ním spěchám –
nerada ho čekat nechám.“
Vlnka objala ji v pase.
Voda nad ní zavřela se.

*Malou nožku, srdce věrné
pohltily vody černé.
Vlnka mlčí, odtud běží –
rudá pěna na ní leží!*

Králův ankus

*Je čtvero věcí, jež se nikdy neukojí tak či tak:
chřtán Džakalův, hlad luňákův, opičí pracky, lidský zrak!*

Snad po dvousté, co byl na světě, svlékl mohutný skalní hroznýš kůži. Pamětliv toho, že za svůj život vděčí Káovu nočnímu dílu v Chladných doupatech (snad si to ještě pamatujete), přišel mu Mauglí blahopřát. Při svlékání bývá had mrzutý a sklíčený, dokud na něm v plné kráse nezazáří nová kůže. Ká si už Mauglího nedobíral, spolu s ostatními obyvateli džungle ho uznával za pána džungle a nosil mu novinky, jakých takový velikánský hroznýš samozřejmě hodně nasbírá. Co o takzvané prostřední džungli – té, co žije při zemi a pod zemí, v balvanech, norách a dutých stromech – nevěděl Ká, to se vešlo na jeho nejdrobnější šupinu.

Mauglí si celé odpoledne hověl v kruhu Káových důkladných smyček a ohmatával jeho starou scvrklou a potrhanou kůži; zkroucená a zazulovaná ležela ve skalách, jak ji tam Ká odložil. Úslužně se Ká Mauglímu podložil pod široká holá záda, takže si chlapec na něm hověl jako na nějaké živé lenošce.

Mauglí si hrál se starou kůží a mumlal pro sebe: „Celá, ani oční šupiny nechybějí. Je to divné, vidět u nohou kůži z vlastní hlavy.“

„Jenže mně zas chybějí nohy,“ namítl Ká. „Všichni moji to tak dělají, mně to vůbec divné není. Copak tobě kůže nikdy nezestárne a nezkrabatí?“

„To se jdu umýt, ty Ploskohlavče. V parnu jsem ovšem kolikrát zatoužil bez bolesti stáhnout kůži a běhat bez ní.“

„Já se taky myji, a ještě svlékám kůži. Jakkak vypadá to nové roucho?“ Mauglí mu sáhl na obrovský, úhlopříčkami vzorkovaný hřbet. „Želva má hřbet tužší, ale ne tak strakatý,“ řekl rozšafně. „Můj jmenovec žabák ho má zas strakatější, jenže ne tak tuhý. Ty ho máš krásný na pohled – žíhaný jako kalich lilie.“

„Jen voda mu chybí. Nová kůže zazáří barvou až po koupeli. Pojd'me se vykoupat.“

„Já tě ponesu,“ řekl Mauglí. Se smíchem se shýbl, že mohutného Káa zdvihne zrovna vprostřed, kde byl jako soudek. To by člověk spíš dvoustopé potrubí uzvedl. Ká se nehýbal, jenom se usmíval. Začala obvyklá večerní zábava – chlapec, kypící jarou silou, a hroznýš, oděný nádherným novým rouchem, stanuli proti sobě, že se popadnou do křížku – byla to zkouška zraku i síly. Dát se do toho pořádně, Ká mohl ovšem klidně rozmačkat tucet Mauglů, jenže zápasil opatrně a vkládal se do toho sotva z desetiny. Jakmile Mauglí povyrostl tak, že něco vydržel, už tehdy se to od Káa naučil a získal tím neobyčejnou mrštnost. Až po krk zavínut ve vláčných Káových smyčkách snažil se Mauglí uvolnit jednu paži a popadnout ho za chřtán. Ká povolil, a jak se had tlustým ocasem mermomocí zachycoval o balvan nebo pařez, Mauglí mu ho střelhbítýma nohama hleděl přiskřípnout. Hlavou proti sobě, oba ve střehu se komíhali sem a tam, naráz to krásné sousoší splynulo v rej černožlutých smyček a zápolících noh a paží, znovu se vztyčilo a tak pořád dokola. „Hele! hele! hele!“ Naoko podnikal Ká hlavou výpady, při vši mrštnosti je Mauglí nestačil rukou odrážet. „Koukej! Tady tě, bratříčku, seknu! Tady a zas tady. Copak ti ochably ruce? A ještě tady!“

Končilo to vždycky stejně – Ká vyrazil zpřímá a prudce hlavou, až se chlapec svalil. Vyčíhnout ten bleskurychlý úder se Mauglí nenaučil, a jak ho Ká upozornil, stejně by se to učil marně.

„Dobrý lov!“ zafuněl posléze Ká a Mauglí, jako vždycky udýchaný a rozjařený, odlítl pět šest yardů od něho. Na prstech plno trávy vstal a odešel s moudrým hadem na jeho zamilované koupaliště – byla to hluboká, černočerná tůň mezi skálami, už těmi pařezy na dně k sobě vábila. Chlapec se po způsobu obyvatel džungle bez hlesu ponořil a tůň

přeplaval. Rovněž bez hlesu se pak vynořil, s rukama za hlavou ulehl naznak, pozoroval, jak za skálami vychází měsíc, a chodidly rozmazával jeho odraz ve vodě. Jako břitva roztál Ká kosohrannou hlavou tůň a položil ji Mauglímu na rameno. Leželi bez hnutí a labužnický vychutnávali chlad vody.

„Báječné,“ ozval se nakonec ospale Mauglí. „Pokud si vzpomínám, u člověčí smečky v tuto dobu uléhají v hliněných pastích na tvrdá prkna, zabední se proti čerstvému vánku, přes těžkou hlavu si přetáhnou hadr a nosem vyluzují ošklivý zpěv. V džungli je to lepší.“

Nějaký brejlovec se smekl po skále, honem se napil, popřál jim „Dobrý lov!“ a zase odešel.

„Šššš!“ zasyčel Ká, jako by si náhle na něco vzpomněl. „Džungle ti tedy, bratříčku, poskytuje všechno, po čem jsi kdy toužil?“

„Všechno ne,“ zasmál se Mauglí. „Jinak bych tu každý měsíc skolil nějakého nového, silného Šér Chána. Skolil bych ho vlastnoručně, buvoly bych o pomoc vůbec neprosil. Taky bych rád, aby uprostřed dešťů zasvitlo slunko a v parném létě aby zas slunce zastřely deště. Když mám v žaludku prázdnou, lituji, že jsem neskolil kozu. Když pak skolím kozu, lituji, že jsem neskolil srnce. A když skolím srnce, lituji zase, že jsem neskolil Nílgáje. Ale takoví jsme všichni.“

„A jiné přání nemáš?“ zeptal se mohutný had.

„Co bych si ještě přál? Mám džungli a přízeň džungle. Najde se ještě něco od východu do západu slunce?“

„Brejlovec povídal –,“ ozval se Ká.

„Jaký brejlovec? Ten, co zrovna odešel, neříkal nic. Byl na lovu.“

„Jiný.“

„Stýkáš se hodně s jedovatci? Já jim uhýbám z cesty. V předním zubu nesou smrt, a to jim nesvědčí – jsou na to maličcí. S jakou kápí jsi to mluvil?“

Ká se ve vodě zahoupal jako parník na rozvlněném moři a řekl: „Před třemi až čtyřmi měsíci jsem lovil v Chladných doupatech, snad jsi na ně nezapomněl. To, co jsem lovil, mi kolem nádrží s pištěním vběhlo do domu, u něhož jsem kdysi kvůli tobě zbořil zeď, a zalezlo pod zem.“

„Vždyť obyvatelé Chladných doupat nežijí v děrách.“ Mauglí věděl, že Ká mluví o opičácích.

„Ono to tam taky nežilo, to jenom chtělo zůstat naživu,“ zatřepal jazykem Ká. „Zalezlo do dlouhatánské díry. Vlezl jsem za tím, skolil to a potom jsem usnul. Když jsem se pak probudil, lezl jsem pořád dál.“

„Pod zemí?“

„Ano. Nakonec jsem narazil na Bílou kápi (tj. Bílého brejlovce). Brejlovec mi vyprávěl netušené věci a leccos mi ukázal, co jsem jakživ neviděl.“

„Nějakou novou zvěř? Dobře se ti lovalo?“ Mauglí se rázem převrátil na bok.

„Zvěř to nebyla, zuby bych si na tom vylámal. Podle toho, co mi říkal Bílý brejlovec – a lidský rod on zřejmě zná –, horký dech pod žebry by prý člověk dal za to, kdyby ty věci jenom spatřil.“

„Tak se na ně podíváme,“ řekl Mauglí. „Vzpomínám si, že jsem byl kdysi člověk.“

„Pomalů – pomalů. Chvat zabil Žlutého hada, který pojedl slunce. Při řeči tam pod zemí jsem se zmínil o tobě, že jsi člověk. I řekl Bílý brejlovec (a starý je věru jako džungle): ‚Dávno jsem už neviděl člověka. Jen ať přijde. Ať si to prohlédne. Za pouhou špetku toho všeho by leckdo položil život.‘“

„Přece jen to bude nějaká nová zvěř. A jedovatci nám o té zvěři ani nemuknou. Jsou nepřejícní.“

„Není to zvěř – je to – je to – co to je, to ti nepovím.“

„Tak si tam zajdeme. Bílou kápi jsem jakživ neviděl. Taky ty ostatní věci bych si rád prohlédl. On je ten brejlovec skolil?“

„Jsou to mrtvé kusy. On prý je střeží.“

„Aha, jako se vlk nehne od masa, které si přinesl do doupěte. Pojd' me.“

Mauglí doplaval na břeh, vyválel se v trávě, až byl suchý, a potom vyrazili do Chladných doupat, snad jste už o tom opuštěném městě slyšeli. Dávno se už Mauglí opičáků nebál, zato opičáci trnuli před ním hrůzou. Co jich bylo, zrovna drancovali někde v džungli a Chladná dou-

pata stála tu při měsíčku pustá a zamlklá. Ká namířil k pobořenému královninu letohrádku, stojícímu na terase, a po suti sjel na polorozpadlé schodiště, které zprostřed letohrádku sestupovalo pod zem. Mauglí vyrazil hadí pokřik: „Vy a já jsme jedné krve,“ a po rukou a po kolenou lezl za ním. Kus cesty se plazili po klikaté a točité srázné chodbě, až došli ke zdi; strom čnějící nějakých třicet stop nad nimi vylomil z ní kořenem kamenný kvádr. Prolezli otvorem a octli se v rozlehlém sklepení. Klenutý strop v něm také porušily kořeny a několika pruhy tam do šera pronikalo světlo.

Mauglí se vztyčil a řekl: „Doupě je to bezpečné, ale trochu z ruky. Co je tu vlastně vidět?“

„A já nejsem nic?“ ozval se někdo zprostřed sklepení. Před Mauglím se soukalo cosi bílého a znenáhla se před ním vztyčil brejlovec tak obrovský, jakého jakživ nespatriil – měřil téměř osm stop a pobytem v šeru vyrudl do barvy slonoviny. Do bledě žluta mu vybledly i brejle na roztažené kápi. Oči měl jako rubíny. Vypadal úžasně.

„Dobrý lov!“ řekl Mauglí. Podobně jako tesák tak neodkládal ani slušné způsoby.

Brejlovec mu na pozdrav neodpověděl, jen se zeptal: „Copak dělá město? Copak dělá velké hrazené město – město sta slonů a dvaceti tisíc koní a bezpočtu krav a volů – město krále nad dvaceti králi? Nějak tady hluchnu, dávno jsem už neslyšel válečné gongy.“

„Nad hlavou máme džungli,“ řekl Mauglí. „Ze slonů znám jenom Háthího a jeho syny. Koně ve vesnici Baghíra všechny skolil a král – co to je?“

„Vždyť jsem ti říkal,“ vlídně domlouval Ká brejlovci, „vždyť jsem ti před čtyřmi měsíci říkal, že je po tvém městě veta.“

„Město – velké lesní město, strážné královými věžemi – nikdy nepomine. Postavili je, dříve než se z vajíčka vylíhl otec mého otce, a až synové mých synů zbělí jako já, pořád tu bude stát. V dobách Bappa Rávalových je postavil Salómdhí, syn Čandrabíji, syna Vidžaji, syna Jégásúrího. A čím hovádko jsi ty?“

„Tato stopa nikam nevede,“ otočil se Mauglí po Káovi. „Jeho řeč mi je cizí.“

„Mně taky. Je staříčkový. Otče brejlovců, jenom džungle je tady, jako tady byla od prvopočátku.“

„A kdo je on,“ řekl Bílý brejlovec, „že si tu přede mnou bez bázně sedí, neví, co je to král, a lidskými ústy pronáší naši řeč. Kdo je ten s te-sákem a hadím jazykem?“

„Říkají mi Mauglí,“ zazněla odpověď. „Pocházím z džungle. Můj lid jsou vlci a Ká je mi přítelem. A kdo jsi ty, otče brejlovců?“

„Jsem strážce králova pokladu. Kurun rádža – kůži jsem měl tehdy ještě tmavou – mě zazdil, abych ty, kdo sem přijdou krást, naučil umí-rat. Shora z klenby sem pak spustili poklad a moji pánové, bráhmani, nad ním zazpívali.“

„Hm!“ řekl Mauglí. „S jediným bráhmanem, tím z člověčí smečky, jsem měl co dělat – a vím své. Za chvíli tady bude neštěstí.“

„Co jsem strážcem, pětkrát kámen z klenby vytáhli, pokaždé však něco přidali, nikdy nic neubrali. Žádné bohatství se tomuto bohatství nevyrovná – je to poklad sta králů. Ale dávno už s kamenem nehnuli. Snad město zapomnělo.“

„Po městě je veta. Pohled' nahoru. Hle, kořeny stromů páčí kameny od sebe. Stromy a lidé na jednom místě nerostou,“ domlouval mu Ká.

„Dvakrát nebo třikrát sem vnikli lidé,“ odsekl nerudně Bílý brejlo-vec. „Byli zticha, když jsem je překvapil, jak tu potmě tápou, teprve potom trochu zakvíleli. Zato vy dva, člověk a had, lžete a namlouváte mi, že je po mém městě veta a mé strážcovství končí. S lety se lidé tro-chu mění. Já se však vůbec neměním! Dokud nezdvihnou kámen, dokud za mnou se známými zpěvy nepřijdou bráhmani nakrmit mě teplým mlékem a vyvést mě znovu na světlo – já, já, já jsem strážcem králova pokladu, a nikdo jiný! Že je město mrtvé, říkáte, a že sem zarůstají kmeny stromů? Tak se shýbněte a naberte si, co chcete. Takový poklad se na celém světě nenajde. Jestli odtud, člověče s hadím jazykem, živ vyvázneš tou cestou, kterou jsi přišel, drobní králové ti pak budou ochotně sloužit.“

„Už zas ta stopa nikam nevede,“ řekl chladně Mauglí. „Že by se do takové hloubky prohrabal nějaký šakal a mohutného Bílého brejlovce pokousal? Je nadobro pominutý. Nic tady, otče brejlovců, nevidím, co bych měl odnést.“

„Při bozích slunečních i měsíčních, ten chlapec na smrt šlípí,“ sykl brejlovec. „Prokážu ti milost, než zavřeš oči. Pohled’ a viz, co člověk jakživ neviděl.“

„Běda tomu, kdo Mauglímu v džungli vykládá o milosti,“ procedil chlapec mezi zuby, „ale potmě, to vím, je všechno jinačí. Když tě to těší, tak se podívám.“

Zbystřil zrak, rozhlédl se po sklepení a ze země zdvihl přehršlí čehosi lesklého. „Vida!“ řekl, „v člověčí smečce si s tím taky hrávají, jenže tohle je žluté a tamto hnědé.“

Zlaté mince pustil na zem a šel dál. Na pět až šest stop byla podlaha sklepení zavalena zlatými a stříbrnými penězi, vypadlými z pytlů, v nichž byly původně uloženy; za ta léta se sesedly a spekly jako písek při odlivu. Jako vrak na mělčině, tak na nich a z nich trčely šperkované sloní haudy z vypuklého stříbra, ozdobené tepanými zlatými pláty, karbunkly a tyrkysy. Byly tam palankiny a nosítka královen, rámované a vyztužené stříbrem a smaltem, s nefritovými držadly a jantarovými kroužky od záclon. Byly tam zlaté svícny, z jejichž ramen mihotavě visely provrtané smaragdy. Byly tam pět stop vysoké stříbrné sochy zapomenutých bohů s očima z drahokamů. Byly tam ocelové, zlatem vykládané kroužkové pancíře, vroubené zteřelými zašlými perličkami. Byly tam přílby na temeni i po stranách posázené tmavorudými rubíny. Byly tam lakované štíty z želvoviny a hroší kůže s puklemi a obručemi z rudého zlata, lemované smaragdy. Byly tam svazky mečů, dýk a tesáků s jílcí vykládanými démanty. Byly tam zlaté obětní misky a lžíce, přenosné oltáře tvarů, jaké věky nepamatují. Byly tam nefritové poháry a náramky. Byly tam cizelované zlaté kadidelnice, hřebeny, kelímky na voňavky, henu a oční líčidlo. Byly tam nespočetné kroužky do nosu na zápěstí, čelenky, prsteny i řetízky. Byly tam šest palců široké pásy z čtvercově broušených démantů a rubínů a dřevěné, trojmo pobité truhly, rozpadlé na prach, napěchova-

né nebroušenými hvězdovitými safíry, opály, katoftalmy, lazurity, rubíny, démanty, smaragdy a granáty.

Pravdu děl Bílý brejlovec. Peníze by ani zdaleka nestačily vykoupit poklad, po staletí nastřádaný z válek, loupeží, obchodu i daní. Nehledě k drahokamům už ty mince měly nesmírnou cenu. Pouhé zlato a stříbro činilo na dvě stě až tři sta tun hrubé váhy. I ten nejchudší domorodý indický panovník má dnes nastřádanou hromádku, kterou stále rozmnožuje. Stane se, že občas nějaký osvícený vládce pošle čtyřicet až padesát volky tažených vozíků stříbra a vymění si je za státní papíry, ale většinou si poklady i jejich tajemství pečlivě ponechávají pro sebe.

Tot' se ví, Mauglí nechápal, nač to je. Trochu ho zaujaly tesáky, ale nebyly tak vyvážené jako jeho a hned je zas zahodil. Nakonec ho přece jen něco zvábil, leželo to vpředu na haldě, zabořené do mincí. Byl to dvoustopový ankus neboli bodec na slony – něco jako menší lodní hák. Na konci měl oblý lesklý rubín, hned pod tím byl na osm palců hustě posázen hrubými tyrkysy, takže v ruce neklouzal. Pod tyrkysy se vinul nefritový proužek s květinovým vzorem – jenže listy byly ze smaragdů a květy z rubínů, zasazených do chladného zeleného kamene. Jinak byla rukověť z pravé slonoviny, a spodek – to jest hrot a hák – byl ze zlatem vykládané oceli; byly na něm vyobrazeny výjevy z chytání slonů. Ty výjevy Mauglího zaujaly, připomínaly mu jeho přítele Háthího. Bílý brejlovec mu byl ale stále v patách.

„Za takový poklad se snad vyplatí umřít?“ řekl. „Prokázal jsem ti milost, nebo ne?“

„Nerozumím,“ bránil se Mauglí. „Samé tvrdé a studené věci, jíst se nedají. Ale tohle,“ – tu ukázal na ankus – „mám chuť odnést a prohlédnout si na slunci. Říkáš, že ti všechno patří. Dal bys mi to? Já ti za to přinesu k jídlu žáby.“

Bílý brejlovec se přímo třásl škodolibostí. „Jistěže ti to dám. Dám ti všechno, co tu je – až odtud odejdeš.“

„Vždyť už jdu. Je tady tma a zima, rád bych si tu špičatou věc odnesl do džungle.“

„Podívej se k nohám. Co to je?“

Cosi bílého a hladkého zdvihl Mauglí ze země a klidně řekl: „Lidská lebka. A tady dvě další.“

„Před mnoha lety sem přišli lidé pro poklad. Jen jsem na ně v šeru promluvil, a zůstali bez hnutí ležet.“

„Nestojím ti o takzvaný poklad. Jestli mi ankus věnuješ, bude to dobrý lov, a jestli ne, i tak to bude dobrý lov. S jedovatci nebojuji. Znáš ostatně klíčové slovo tvého rodu.“

„Tady platí jedno klíčové slovo. A to moje!“

S planoucím zrakem se proti němu vyřítíl Ká a zasyčel: „Kdopak mi kázal, abych sem přivedl člověka?“

„Já sám,“ zašišlal starý brejlovec. „Dávno jsem už žádného neviděl, a tenhle se vyjadřuje naší řečí.“

„Ale o zabíjení jsme nemluvili. Copak můžu odejít do džungle a oznámit, že jsem ho poslal na smrt?“ řekl Ká.

„O zabíjení mluvím, až přijde čas. Ve zdi je otvor, jdi si, jestli chceš. A už nemluv, ty bachratý zabíječi opic! Jen ti sáhnu na šíji, a v džungli nebude po tobě ani slechu. Žádný člověk odtud s dechem v hrudi neodešel. Jsem strážce pokladu královského města!“

„Říkám ti, ty bílý červe temnoty, že je veta po králi i po městě! Kolem dokola je džungle!“ rozkřikl se Ká.

„Ale poklad tu zůstal. A ještě něco. Jen počkej, skalní Káe, jak bude chlapec běhat. Něco si užijeme. Přece jen stojí za to žít. Běhej, chlapče, dokola, a hezky zčerstva!“

Klidně sáhl Mauglí Káovi na hlavu a zašeptal:

„Ten bílý hadroš se zatím stýkal jen s lidmi z člověčí smečky. Mě nezná. Sám si o tento lov řekl. Ať si ho užije.“ Až dosud držel Mauglí ankus špicí dolů. Rázně jím mrštil tak, že napříč dopadl hadovi přímo na kápi a připíchl ho k zemi. Plnou vahou se na šhubajícího brejlovce bleskurychle svalil Ká a ochromil ho od kápě až k ocasu. Jen rudé oči brejlovci žhnuly a napravo nalevo zuřivě mrskal volnými šesti palci hlavy.

Mauglí sáhl po tesáku a Ká mu povel: „Zabij!“

Mauglí vytasil čepel a řekl: „Ne, napříště budu zabíjet jen pro potravu. Koukej, Káe!“ Uchopil hada za kápi, čepelí tesáku mu rozevřel tlamu

a prstem ukázal na brejlovcovy strašlivé jedovaté zuby: vykotlané a zčernalé mu čněly z čelistí. Jak se hadům stává, Bílý brejlovec přestal být ve stáří jedovatý. „Thú (Práchnivý pařez),“ řekl Mauglí. Pokynul Káovi, ať povolí, zdvihl ankus a pustil Bílého brejlovce na svobodu.

„Královský poklad by potřeboval nového strážce,“ řekl vážně. „Udělalš chybu, Thúe. Běhej, Thúe, dokola, a hezky zčerstva!“

„Jsem zostuzen. Zabij mě!“ sykl Bílý brejlovec.

„Těch řečí o zabíjení bylo až moc. Pojd'me. To špičaté si, Thúe, беру s sebou, protože jsem tě v boji přemohl.“

„Dej pozor, aby tě to nakonec nezabilo. Smrt to má v sobě! Smrt, pamatuj! Obyvatele celého mého města to stačí zabít. Dlouho to, člověče z džungle, u sebe neudržíš – ty ani ten, kdo ti to uzme. Bude se kvůli tomu zabíjet, zabíjet, zabíjet! Síla mi vyprchala, ale mé dílo dovrší ankus. Má v sobě smrt! Má v sobě smrt! Má v sobě smrt!“

Otvorem prolezl Mauglí do chodby. Naposled ještě zahlédl brejlovce, jak zatíná neškodné zuby do pokojných zlatých tváří bohů povalených na zem a syčí: „Má v sobě smrt!“

Teprve na denním světle si oddechli. Po návratu do džungle blýskl pak Mauglí za svítání ankusem a měl radost, jako by si zatkl do vlasů kytičku neznámých květin.

Zálibně otáčel v prstech rubín: „Ani Baghírovy oči tak nejiskří. Však já mu ho ukážu. Jak to Thú myslel, když mluvil o smrti?“

„Nevím. Až do špičky ocasu mě mrzí, že nepocítil tvůj tesák. V Chladných doupatech je samé neštěstí – nad zemí i pod zemí. Ale už mám hlad. Zalovíš si dnes za svítání se mnou?“ řekl Ká.

„Ne. Musím to Baghírovi ukázat. Dobrý lov!“ Mauglí odhopsal, mával přitom ankusem, jen chvílemi se zastavil a s obdivem si ho prohlížel, až došel v džungli tam, kde Baghíra nejvíc pobýval. Zastihl ho, jak se po důkladné kořisti napájí. Celé dobrodružství mu podrobně vylíčil. Baghíra zatím ankus očichával. Když pak Mauglí došel k posledním brejlovcovým slovům, Baghíra spokojeně zavrňel.

„Tak přece jen mluvila Bílá kápě o něčem, co je?“ vyhrkl Mauglí.

„Narodil jsem se v udajpurské královské kleci a v útrobách jsem přesvědčen, že člověka znám. Moc lidí by jen kvůli tomu rudému kameni vraždilo třeba třikrát za noc.“

„Jenže s tím kamenem je ankus do ruky těžký. Lepší je můj lesklý tesáček. Ostatně, jíst se ten rudý kámen nedá. Jaképak zabíjení?“

„Jdi se vyspat, Mauglí. Žil jsem mezi lidmi, a tak –“

„Už si vzpomínám. Lidé zabíjejí jen proto, že neloví; z dlouhé chvíle a z bujnosti. Probuď se, Baghíro. Nač se ta špičatina dělá?“

Baghíra pootevřel oči – šly na něho dřímoty a zlomyslně zamžoural.

„Dělá se na to, aby jí Háthíovy syny píchali do hlavy, až jim proudem teče krev. Vídal jsem to na udajpurských ulicích před našimi klecemi. Okusilo to krev mnoha Háthíových rodáků.“

„Ale proč tím píchají slony do hlavy?“

„Aby jim vštípili člověčí zákon. Lidé si to vymýšlejí – a ještě jiné, horší věci –, protože nemají drápy ani zuby.“

„Jak se přiblížím k něčemu, co vyrobila člověčí smečka, krve jen přibývá!“ ulevil si znechuceně Mauglí. Ankus mu ztěžkl v ruce. „Vědět to, tak jsem si ho vůbec nebral. Nejprve to byla na řemíncích Mésúina krev a teď zas Háthíova. Nic s tím nechci mít. Hle!“

Mihotavě se vznesl ankus a nějakých padesát yardů dále se mezi stromy zaryl do země. Mauglí si otřel dlaně o čerstvě porosenou hlínu. „Smrt mi nelpí na rukou. Podle toho, co říkal Thú, půjde mi v patách smrt. Je starý, bílý a nepříčetný.“

„Černý – bílý, smrt – život, já si, bratříčku, zdřímnu. Celou noc lovit a celý den povykovat jako někteří, to neumím.“

Baghíra se odebral do jednoho známého loveckého doupěte, ležícího o dvě míle dále. Mauglí se pohodlně vyšplhal na strom, spletl pár lián, a než by řekl švec, padesát stop nad zemí se houpal ve visuté rohožce. Proti dennímu světlu nic neměl, ale po způsobu svých přátel se mu co nejvíc vyhýbal. Když pak mezi ryčnými obyvateli stromů procitl, už se zase stmívalo. Zdálo se mu o tom, jak zahodil ty krásné oblázky.

„Aspoň se na to ještě kouknu,“ řekl si a po liáně sklouzl na zem. Baghíra ho však předešel. Mauglí slyšel, jak tam v pološeru čenichá.

„Kdepak je ta pichlavina?“ křikl Mauglí.

„Nějaký člověk ji odnesl. Tady je stopa.“

„Uvidíme, jestli měl Thú pravdu. Jestli je v té špičatině smrt, tak ten člověk umře. Pojd'me za ním.“

„Nejprve si zalov,“ řekl Baghíra. „Z prázdného žaludku jsou roztěkané oči. Lidé chodí pomalu a v džungli je vlhko, takže se i lehounká stopa udrží.“

Kořist si brzy vyhlédli, ale než se nasýtí a napíjí a vydají po stopě, uplynuly tři hodiny. Obyvatelé džungle vědí, že pospíchat s jídlem se nevyplatí.

„Myslíš, že se ta špičatina člověku v ruce otočí a že ho zabije?“ zeptal se Mauglí. „Podle Thúa má v sobě smrt.“

„To se uvidí,“ řekl Baghíra a se sklopenou hlavou klusal vpřed. „Je to jedna noha,“ (jeden člověk) „a nějaká tíha mu tlačila paty do země.“

„Hé! To je jasné jako letní blesk,“ odpověděl Mauglí. Dali se do drobného křepkého poklusu stopařů a v mřížkovaném měsíčním světle sledovali bosé nohy.

„Ted' uhání,“ řekl Mauglí. „Prsty na noze má od sebe.“ Došli na slatinu. „A proč tady odbočuje?“

„Počkej!“ řekl Baghíra a mohutným skokem se přenesl daleko dopředu. Jakmile přestane být stopa srozumitelná, nejlépe je vrhnout se vpřed a nenechat za sebou vlastní šlépěje, ty jen matou. Po dopadu se Baghíra ohlédl po Mauglím a zvolal: „Blíží se tady k němu další stopa. Je to menší noha, ta druhá stopa, prsty má skrčeny.“

Mauglí se na ni běžel podívat a hned usoudil: „Je to stopa góndského lovce. Hle! Tady na trávě táhl za sebou luk. Proto ta první stopa tak prudce odbočila. Velká noha se schovávala před malou.“

„Máš pravdu,“ řekl Baghíra. „Pustíme se každý po jedné stopě, abychom své šlépěje nezkrížili, a tak všechno nepopletli. Já budu, bratříčku, velká noha a ty zas Góndova malá noha.“

Skokem se Baghíra vrátil na původní stopu. Mauglí se skláněl nad šlépějí lesního divocha s podivně skrčenými prsty.

Krok za krokem sledoval Baghíra řetěz šlépějí. Nakonec řekl: „Tady já, velká noha, odbočuji. Tady se schovávám za skálou, stojím strnule, ani nohou nepohnu. Co tvá stopa, bratříčku?“

Mauglí běžel dál po stopě a volal: „Já, malá noha, přicházím ke skále. Usedám pod skálu, pravou rukou se opírám o zem, luk mám ležet na prstech u nohy. Čekám dlouho, protože paty mám vtlačeny hluboko do hlíny.“

Na to Baghíra, schovaný za skálou: „Já taky čekám, hrotem spočívá ta pichlavina na skále. Tady se mi kousek svezla, kámen je škrábnut. Co tvá stopa, bratříčku?“

„Jsou tady ulomeny dvě větévky a velká haluz,“ zabručel pro sebe Mauglí. „Jak mám tohleto popsat? Aha, už je mi to jasné. Já, malá noha, odcházím a přitom hlučím a dupu, aby mě velká noha slyšel.“ Krok za krokem se mezi stromy vzdaloval od skály, a jak přicházel k menšímu vodopádu, stále víc stoupal hlasem: „Odcházím – daleko – až tam – kde – šum vody – přehlušuje – můj hlas – a tady čekám. Baghíro, co tvá stopa, velká noho?“

Všemi směry pátral pardál, kam míří od skály stopa velké nohy. A tu se ozval:

„Po kolenou obcházím skálu, pichlavinu táhnu za sebou. Nikoho nevidím, dávám se do běhu. Já, velká noha, uháním, co můžu. Stopa je zřetelná. Sledujme každý svou. Už běžím.“

Po nápadné stopě Baghíra přímo letěl, Mauglí zas sledoval Góndovy šlépěje. Chvilí bylo v džungli ticho.

„Kdepak jsi, malá noho?“ křikl Baghíra. Mauglí se mu ozval necelých padesát yardů vpravo:

„Hm!“ odchrchlal si Baghíra. „Oba utíkají souběžně a jsou si stále blíž.“

Skoro pořád v stejné vzdálenosti od sebe cválali ještě půl míle, Mauglí nebyl hlavou tak nízko u země jako Baghíra a najednou křikl: „Tady na sebe narazili. Dobrý lov – hle! Tady stál v pokleku na skále malá noha – a tamhle velká noha.“

Asi na deset yardů před nimi ležel na kameni mrtvý vesničan z tamějšího obvodu, záda i prsa protknuta tenkým opeřeným góndským šípem.

„Byl Thú, bratříčku, opravdu tak stařecky nesoudný?“ řekl šetrně Baghíra. „Jedna smrt už je tady.“

„Jen jdi dál. Ale kam se poděla ta pijavice sloní krve – ta rudooká pichlavina?“

„Snad ji má malá noha. Už zas je vidět jenom jednu.“

Stopa nějakého člověka běžícího a na levém rameni nesoucího břímě se táhla po dlouhém nízkém ostrohu suché trávy; kdejaká šlěpěj tam před bystrozrakým stopařem vystupovala jako vytlačená do žhavého železa.

Slovo nepromluvili, až je stopa přivedla k vyhaslému popelu táborového ohně v skrytu rokle.

„Už zase!“ řekl Baghíra a zůstal stát jako zkamenělý.

S nohama v popelu ležela tam mrtvola vyzáblého drobného Góna. Baghíra se tázavě zahleděl na Mauglího.

Na první pohled Mauglí usoudil: „Tohle spáchali bambusem. Sám jsem se jím oháněl, dokud jsem sloužil u člověčí smečky. To jsem si mohl myslet, otec brejlovců – škoda že jsem si z něho tropil blázný – dobře tu čeládku zná. Copak jsem neříkal, že lidé vraždí z dlouhé chvíle?“

„Jenže tentokrát vraždili kvůli rudým a modrým kamenům,“ opravil ho Baghíra. „Nezapomínej, že jsem býval v udajpurské královské kleci.“

Mauglí se shýbl nad popelem a řekl: „Jedna stopa, dvě stopy, tři, čtyři. Čtyři stopy obutých mužů. Ti se nepohybují tak rychle jako Góndové. Copak jim ten chudinka dřevorubec udělal? Podívej se, než ho zabili, všech pět tady stálo a hovořilo. Vraťme se, Baghíro. Útroby mě tíží a přitom se mi komíhají jako žluví hnízdo na špičce větve.“

„Nechat kořist běžet, to není dobrý lov. Za mnou!“ povel pardál. „Těch osm obutých noh daleko nedošlo.“

Šli po široké stopě obuté čtveřice a celou hodinu nepromluvili.

Byl už jasný den, a tu se ozval Baghíra: „Číchám koně.“

„Lidé vždycky raději jezdí, než běhají,“ prohodil Mauglí. Poklusem se dral houštinatou klečí mladé džungle, ve které slídl. Kousek vlevo od něho vyrazil Baghíra z hrdla nepopsatelný ryk.

„Tenhle dojedl navždy,“ řekl. V křoví ležel bezvládně nějaký strakatý ranec šatů a vedle něho rozsypaná mouka.

„Zase to spáchali bambusem,“ řekl Mauglí. „Podívej se! Ten bílý prášek lidé jedí. Skolili ho – nesl jim mouku – a svou kořist přenechali luňákovi Čílovi.“

„To je třetí,“ řekl Baghíra.

„Velikánské čerstvé žáby zanesu otci brejlovců a důkladně ho vykrmím,“ řekl Mauglí. „Tahle pijavice sloní krve je vtělená smrt – ale pořád to nechápu.“

„Za mnou!“ zavelel Baghíra.

Neušli ani půl míle a tu na samém vrcholku tamaryšku zazpíval havran Kó smuteční píseň. Tři muži leželi ve stínu tamaryšku. V jejich kroužku čadil napolo vyhaslý oheň zakrytý železným plátem a na něm ležela zčernalá, připálená placka z nekvašeného těsta. U samého ohně se na slunci třpytil ankus posázený rubíny a tyrkysy.

„Účinek je rázný a tady to končí,“ řekl Baghíra. „Jakpak zahynuli tihle? Nemají na sobě ani ranku, ba ani oděrku.“

O jedovatých bylinách a bobulích ví toho obyvatel džungle ze zkušenosti víc než lecjaký lékař. Mauglí přičichl k čadícímu ohni, ulomil kousek zčernalé placky, ochutnal ji a hned zase vyplivl.

„Jablko smrti,“ zakuckal se. „Ten první je asi namíchal do jídla těmhle: oni nejprve zabili Góna a potom jeho.“

„Věru dobrý lov! Jedna kořist za druhou,“ řekl Baghíra.

„Jablko smrti“, jak se v džungli říká pichlavému jablku neboli dhatúře, je nejběžnější indický jed.

„Co teď?“ řekl pardál. „Máme snad kvůli tamhletomu rudookému vrahu skolit jeden druhého?“

„Umí mluvit?“ zašeptal Mauglí. „Ublížil jsem mu, že jsem ho zahodil? Nám ublížit nemůže, vždyť my netoužíme po tom, po čem touží lidé. Když ho tady necháme, v jednom kuse bude lidi zabíjet, jako když na

podzim vichřice sráží ořechy. K lidem nějak zvlášť nelnu, ale aby jich šest zahynulo za noc, to bych přece nerad.“

„Co na tom? Jsou to jen lidé! Pozabíjejí se navzájem a s chutí,“ řekl Baghíra. „Ale ten první drobný dřevorubec lovil dobře.“

„Stejně jsou to štěňata. Takové štěně kouše do měsíčního obrazu na vodě, až se nakonec utopí. Chybil jsem,“ řekl rozšafně Mauglí. „Žádné novoty už do džungle nosit nebudu – i kdyby byly krásné jak květiny. Ankus,“ – opatrně na něj sáhl – „se vrátí k otci brejlovců. Nejprve se však vyspíme, a vedle těchto spáčů spát nebudeme. Také ankus zahrabeme, aby neutekl a nezabil dalších šest. Vyhrabej mi tamhle pod stromem jámu.“

Baghíra se tam odklidil a řekl:

„Říkám ti, bratříčku, ta pijavice za to nemůže. Jsou tím vinni lidé.“

„To je jedno,“ řekl Mauglí. „Hlubokou jámu mi vyhrabej. Až procitneme, ankus vytáhnou a odnesu ho zpátky.“

Druhou noc potom seděl zahanbený a oloupený Bílý brejlovec smutně sám a sám v tmavém sklepení a tu přilítl otvorem tyrkysový ankus a dopadl na hromadu zlatých mincí.

„Otče brejlovců,“ řekl Mauglí (z opatrnosti zůstal stát za zdí), „sežeň si mezi svými nějakého mladého a vyspělého pomocníka na hlídání královského pokladu, aby už odtud nikdo živý neodešel.“

„Ach! Přece se mi vrací. Říkal jsem, že má v sobě smrt. Jak to, že ty jsi naživu?“ zabručel starý brejlovec a něžně se ovinul kolem rukojeti ankusu.

„Při býku, který mě vykoupil, to nevím! Vraždil šestkrát za noc. Nikdy ho už ven nepustí!“

Zpěv drobného lovce

Než roztáhne páv Mór ocas, než zavřeští opičáci,
než se střemhlav spustí na letkách
luňák, něčí stín se v džungli mihotá a ztrácí,
je to Strach, můj drobný lovče, je to Strach.
Vzdech se nese po mýtině, číhavě a ostražitě
šepotá v hustých šerých houštinách.
Na čele ti stojí pot a trneš: Co to jenom bylo?
Je to Strach, můj drobný lovče, je to Strach.

Od měsíčku ještě nejsou skály stříbrem mřížované,
celá urousaná v slatinách
běhá zvěř. Tu v hloubi noci tajemný sten náhle skane.
Je to Strach, můj drobný lovče, je to Strach.
Napni tětivu a vystřel, do křoví hod' ostrý oštěp,
slyšíš, posmívá se ti tam něco v tmách.
Najednou ti líce zbledly, z paží všechna síla prchla.
Je to Strach, můj drobný lovče, je to Strach.

Dusno k zalknutí. Snad přijde liják. Najednou se řítí
vichřice a prudce víří prach.
Stromy s praskotem se lámou. Co to skučí
z hromobití?
Je to Strach, můj drobný lovče, je to Strach.
Odletuje štěrka a hlína v přívalu, a jak se blýská,
každý list je znát v těch mihotavých hrách.
Hrdlo se ti křečí svírá, srdce v hrudi prudce buší.
Je to Strach, můj drobný lovče, je to Strach.

Quiquern

*Jsou z Východního ledu lidé měkkí, tají jako sníh –
ti cukr, kávu loudí na všech běloších.*

*A lidé ze Západních ledů zas kradou a se rvou:
ti s kožešinou ochotni jsou prodat i duši svou.*

*A lidé od Jižního ledu, ti s velrybáři obchodují.
Ženy mají nafintěné, do stanů jim větry dují.
Leč lidi ze Staršího ledu, ty běloch zřídka vidí,
kopí mají z narvalího rohu a bydlí nejdál z lidí.*

Překlad

„Otevřel oči. Podívejte!“

„Zabal ho zas do kožešiny. Bude z něho zdatný pes. Až mu budou čtyři měsíce, dáme mu jméno!“

„Po kom?“ zeptala se Amoraq.

Kadlu se rozhlédl po sněhové chýši vyložené kožešinou a spočinul na čtrnáctiletém Kotukovi. Ten seděl na lůžku a dělal z mrožího klu knoflík. „Pojmenujte ho po mně,“ široce se usmál Kotuko. „Budu ho jednou potřebovat.“

Kadlu se na něho taky usmál, až mu oči v tlustých plochých lících skoro zmizely, a kývl na Amoraq. Štěně se vrtělo v tulením váčku, v němž se nahřívalo nad tukovou lampou, a jeho matka zuřivě kňučela, že na ně nedosáhne. Kotuko vyřezával dál. Kadlu hodil ranec smotaných kožených strojů pro psy do komůrky po jedné straně chýše, vyklouzl z těžkého loveckého obleku z jelenice a položil ho do sítě z velrybích kostí, zavěšené nad druhou lampou. Pak se natáhl na lůžko a žižlal kou-

sek zmrzlého tuleního masa, než mu žena Amoraq přinese pořádnou večeři, vařené maso a polévku z krve. Už od svítání byl u tuleních děr osm mil vzdálených a vrátil se s třemi velkými tuleni. Z dlouhé nízké chodby či sněhového tunelu, vedoucího k vnitřním dveřím chýše, se ozývalo rafání a hafání psů, po denní práci propuštěných ze spřežení. Rvali se o teplý kout.

Když už toho hafání bylo moc, Kotuko se pomalu skulil z lůžka a sebral bič s osmnáctipalcovou rukojetí z pružné velrybí kostice a s pětadvacet stop dlouhým, hustě spleteným řemínkem. Vrhł se do chodby a psi spustili rámus, jako by ho chtěli zaživa sežrat. Ale byla to jen jejich obvyklá modlitba před jídlem. Vylezl až na druhém konci a půl tuctu huňatých hlav ho sledovalo očima až k jakési šibenici z velrybích čelistí, kde viselo maso pro psy. Širokým kopím odsekal velké kusy zmrzlého masa a v jedné ruce bič a v druhé maso zůstal stát. Každého psa zavolal jménem – toho nejslabšího nejdřív – a běda psu, který se hnul z místa, než na něj přišla řada: hned vyletěl protáhlý bič jako blesk a vyškubl mu chlupy i s kůží. Pes vždycky jen zavrčel, chňapl po svém kuse, zhltl ho a utíkal zpátky do chodby. Hoch stál na sněhu v plápolu severní záře a spravedlivě je poděloval. Poslední přišel na řadu velký černý vůdce spřežení, který udržoval mezi zapřaženými psy pořádek; Kotuko mu dal dvojitou dávku masa a nádavkem ho ještě práskl bičem.

„Jo!“ zvolal Kotuko a svinul bič, „mám tam nad lampou štěňátko, z toho bude jednou pořádný hafan. Sarpoku! Domů!“

Přes chumel psů se doškrábal zpátky. Suchý sněh si oprášil velrybí plácačkou, kterou měla Amoraq stále u dveří, oklepal kožešinou potaženou střechu, jestli tam nenapadaly rampouchy ze sněhové klenby nad domem, a zase se schoulil na loži do klubíčka. V chodbě chrápali psi a kňučeli ze spaní; psíček v Amoraqině huňaté kapuci kopal a škytal a frkal a matka právě pojmenovaného štěněte ležela vedle Kotuka, oči upřené na tulení raneček pěkně se vyhřívací nad širokým žlutým plamenem lampy.

Bylo to daleko na Severu, až za Labradorem a za Hudsonovou úžlabinou, kde se v obrovských vlnách zmítají ledové kry – severně od Mel-

villova poloostrova – ještě na sever od úžin Fury a Hecla – na severním břehu Baffinovy země, tam, kde ční nad ledy Lancasterského průlivu Bylotův ostrov jako převrácená pudinková forma. O končinách severně od Lancasterského průlivu až na Severní Devon a Ellesmerovu zemi toho moc nevíme, ale i tam, v sousedství samého pólu, žije tu a tam pár lidí.

Kadlu byl Inuit – Eskymák, jak se u vás říká – a jeho kmen, všeho všudy asi třicet lidí, patřil k Tununirmiutu – „zemi ležící za něčím“. Na mapě se toto pusté pobřeží jmenuje zátoka Admirality, ale inuitský název je lepší, ty končiny totiž mají za zády celý svět. Celých devět měsíců je tu jen led a sních a jedna vichřice stíhá druhou. Kdo neviděl klesnout teploměr ani na nulu, vůbec si ten mráz nepředstaví. A šest měsíců z těch devíti je tma a to je nejstrašnější. V letních třech měsících mrzne jen obden a každou noc; z jižních svahů stéká sních, pár příkrčných vrubů vyžene ochmýřené pupeny a nizoučkový rozchodník, či co to je, dělá, jako by kvetl; pobřeží s jemným pískem a kulatými oblázky ubíhá k otevřenému moři a z krupičkového sněhu ční vyleštěné balvany a žíhaná skaliska. Ale za několik týdnů je po všem, krutá zima zas sevře celý kraj. Na otevřeném moři se lámou ledovce, kupí se, pěchují, tříští a srážejí, bijí a drtí, až zas všechno od pobřeží až po otevřené moře na deset stop hluboko zmrzne.

V zimě chodí Kadlu na tuleň na pokraj pevného ledu a zabíjí je kópím, když se přijdou k průduchu nadýchat. Tuleň žije a loví ryby jen v otevřeném moři a led sahá někdy bez přerušení až osmdesát mil od břehu. Na jaře se Kadlu s rodinou stěhuje z tajícího ledu na skalnatou pevninu, kde si postaví kožené stany, chytá mořské ptáky do osidel a oštěpem zabíjí mladé tuleň, vyhřívající se na pobřeží. Později se vydává Kadlu s rodinou na jih od Baffinovy země lovit soba a v nesčetných říčkách a vnitrozemských jezírkách zásobit se na zimu lososy. V září a v říjnu se zas vracejí na sever lovit pižmoně a na pravidelný zimní lov tuleňů. Cestuje se na saních s psím spřežením, dvacet až třicet mil za den. Někdy zas podél pobřeží na velkých kožených „ženských lodích“; psi a děti líhají veslujícími v nohách, a jak loď klouže od mysu

k mysu po lesklé, studené hladině, zpívají ženy jednu píseň za druhou. Všechen přepych, pokud ho znají, přichází do Tununirmiutu z jihu – naplavené dříví na lyžiny k saním, železné pruty na hroty k harpunám, ocelové nože, cínové kotlíky, v nichž se mnohem lépe vaří než ve starých saponitových, křesadla, a dokonce sirky, barevné stuhy ženám do vlasů, laciná zrcátka a červená látka na lemování jelenicových kazajek. Kadlu prodával Inuitům z jihu krásně spletené smetanové narvalí rohy a pižmoní zuby, a oni je zas prodává dál velrybářům a misijním stanicím v Exeterském a Cumberlandském průlivu. Tak ten řetěz pokračoval, až třeba kotlík, koupený nějakým lodním kuchařem v bhendyském bazaru, se octl nad tukovou lampou někde v studených končinách polárního kruhu.

Kadlu byl dobrý lovec, a tak měl hojnost železných harpun, nožů na sních, šipek na ptáky a vůbec všeho, co usnadňuje život v té kruté zimě. Byl hlavou kmene, či jak oni říkají, „člověk, který ze zkušenosti všechno zná“. Z toho ovšem neplynula žádná pravomoc, ledaže tu a tam radil přátelům, aby změnili loviště. Zato Kotuko se trochu vytahoval, ale jen líně, po inuitsku, na druhé kluky, když si v noci při měsíčku hráli s míčem nebo zpívali píseň dětí k severní záři.

Ve čtrnácti se cítí Inuit mužem a Kotuka už omrzelo dělat oka na divoké ptáky a lední lišky, a celé dni se ženami, zatímco jsou muži na lovu, žvýkat tulení a jelení kůže (nejlépe tak zvláční), toho měl po krk. Chce chodit do quaggi, Domu písní, kde se muži shromažďují k mystériím, při nichž se po zhasnutí lamp dávají od angekoka, kouzelníka, příjemně strašit: na střeše se ozve dupot sobího ducha, a když vrhnou do tmavé noci kopí, vrátí se potřísněné čerstvou krví. Rád už by byl jako hlava rodiny unaveně hodil boty do síně a pustil se do hry s lovci, když si někdy večer zajdou zahrát v ruletě domácí výroby, s plecháčkem a hřebíkem. Rád už by dělal na sta věcí, ale dospělí se mu jen smějí: „Počkej, Kotuko, až poznáš ‚přezku‘. Lovit neznamená ještě chytit.“

Ted' už to vypadalo nadějně, když po něm otec pojmenoval štěně. Inuit nedá dobrého psa synovi jen tak pro nic za nic, dokud neumí řídit spřežení; a Kotuko to uměl víc než dobře. To štěně, nemít železnou

konstituci, by bylo dávno pošlo, tak je Kotuko přecpával a drezíroval. Udělal mu maličký postroj s uzdou, tahal ho po celém domě a křičel: „Ana! Ja ana!“ (Hot!) „Choiachoi! Ja choiachoi!“ (Čehý!) „Ohaha!“ (Prr!) Štěněti se to vůbec nelíbilo, ale proti tomu, když ho prvně zapráhli do saní, to bylo nebe a dudy. Sedl si na sních a hrál si s tulení uzdou, vedoucí od jeho postroje k pitu, k řemeni vpředu na saních. Spřežení vyrazilo a těžké desetistopé sáně mu vjely na hřbet a táhly ho po sněhu. A Kotuko se tomu smál, až mu po tvářích tekly slzy. A potom přišly dlouhé dni, kdy ukrutný bič svištěl jako vítr po ledě, a jeho druhové ho kousali, protože svou práci neuměl, a postroj ho škrtil. Už nesměl spávat s Kotukem, ale na nejstudenějším místě v chodbě. Byly to pro štěně smutné časy.

Chlapec se také učil, rychle jako jeho pes, třebaže řídit psí spřežení je opravdu krušné. Každý pes je zapřažen – nejslabší nejbliže u poháněče – na vlastní postraněk vedoucí pod levou přední nohou k hlavnímu řemeni, kde se připne smyčkou na knoflík, takže se dá pouhým trhnutím záplestí odepnout a pes je volný. Je to nezbytné, protože se postraněk často zaplete mladým psům mezi nohy a řeže je až na kost. Všichni psi se i v běhu rádi navštěvují a sem tam přeskakují postraňky. Nebo se poperou a zapletou se hůř, než když se rybářské sítě nechají mokré do druhého dne. Odborné zacházení s bičem ušetří mnoho nepříjemností. Každý inuitský chlapec si zakládá na tom, jak daleko došlehně: jak lehké je švihnout bičem na označené místo na zemi, tak těžké je předklonit se a v trysku zasáhnout neposlušného psa mezi lopatky. Když okřiknete jednoho psa, aby „nechodil na návštěvu“, a nešťastnou náhodou švihnete druhého, oba se hned do sebe pustí a zastaví ostatní. Když náhodou jde někdo s vámi a dáte se do řeči, nebo jdete sám a zpíváte si, hned se psi zastaví, otočí se a usednou, aby si vás poslechli. Jednou či dvakrát psi Kotukovi utekli, a to jen proto, že zapomněl sáně zajistit, když se zastavil. Co bičů polámal a postrojů potrhal, než mu mohli svěřit lehké sáně s úplným osmispřežím. Pak teprv věděl, že už něco znamená, a směle a hbitě uháněl po hladkém černém ledě, jen se za ním prášilo. Jel k tulením děrám, deset mil vzdáleným, a když dorazil k lovišti, trhnutím

odepjal jeden postraněk od pitu a uvolnil velkého černého psa, nejchytřejšího, který spřežení vedl. Sotva pes zvětřil průdouch, Kotuko obrátil saně a zarazil upilované parohy, trčící jako rukojeť kočárku, hluboko do sněhu, aby spřežení neuteklo. Pak se píd' za pídí plížil k díře a čekal, až se přišel tuleň nadýchat vzduchu. Kotuko rychle bodl kopím na šňůře a honem vytáhl tuleně nahoru na led. Černý vůdce mu pomohl dovléci zabitého tuleně po ledě k saním. Zapřažení psi se hned rozštěkali a vyváděli, až se z nich kouřilo. Kotuko je švihal dlouhým bičem jako rozžhaveným kyjem přes čumák, až zabitý tuleň na kost zmrzl. Zpáteční cesta, to byla teprve dřina. Kotuko musel pomáhat naloženým saním přes hrbolatý led a psi, místo aby táhli, každou chvíli usedli a hladově civěli na tuleně. Nakonec narazili psi na uježděnou sáňkovou cestu k vesnici a hlavu dole a ocas nahoře drandili po ledě, a Kotuko zanotoval „Anguti-vaun taina tau-na-ne taina“ (Píseň vracejícího se lovce) a od domu k domu ho vítaly hlasy pod širou temnou oblohou plnou hvězd.

Když pes Kotuko dorostl, bylo mu hej. Ve spřežení se vytrvale – rvačku po rvačce – probíjel nahoru, až jednoho krásného večera se nad žrádlem pustil do černého vůdce (chlapec Kotuko si potrpěl na poctivý boj) a ten přestal být první. Od nynějška zaujal Kotuko místo vedoucího psa u dlouhého řemene a běhal pět stop před ostatními psy. Jeho svatou povinností bylo nechat všech rvaček, ať už v postroji, či bez něho, a dostal tlustý, těžký obojek z měděného drátu. Při zvláštních příležitostech dostával uvnitř v chýši vařené žrádlo a občas směl spát na lůžku s Kotukem. Byl dobrý lovec tuleňů a pižmoně dokázal zadržet na břehu tak, že běhal kolem něho a chňapal mu po nohách. A dokonce – a to je pro spřežního psa nejvyšší důkaz smělosti – dokonce se postavil vychrtlému polárnímu vlku; z toho mívají severští psi větší strach než ze všeho, co běhá po sněhu. Kotuko a jeho pán – obyčejné psy ze spřežení nepočítali – lovili spolu den ze dne a noc po noci – chlapec zachumlaný do kožešin a to žluté zvíře s dlouhou srstí, úzkýma očima a bílými tesáky. Inuit musí především shánět jídlo a kožešiny pro sebe a svou rodinu. Ženy pak dělají z kožešin obleky a občas pomohou chy-

tat drobnou zvěř do ok. Ale hlavní obživu – a snědí toho spoustu – musí sehnat muž. Když jídlo dojde, není si kde koupit ani vypůjčit. Lidé umřou hladu.

Ale Inuit, dokud nemusí, prostě na to nemyslí. Kadlu, Kotuko, Amoraq a miminko, které sebou celý den mlelo v kožešinovém vaku a cumlalo kus tuku, byli spolu šťastni, jak si jen mohli přát. Pocházeli z velmi ušlechtilého rodu – Inuit se málokdy rozzlobí a skoro nikdy neuhodí dítě – a nevěděli, co je lhát; krást, to už teprv ne. Stačilo jim, když si na krutém, nelítostném mrazu vydobyli obživu; usmívali se na sebe mastnými úsměvy, po večerech si vykládali strašidelné příběhy a pohádky, jedli do sytosti, až nemohli dál; ženy celé dlouhé dny pod lampou spravovaly šaty a loveckou výstroj a přitom zpívaly nekonečnou ženskou píseň: „Amna aya, aya, amna, ah! ah!“

Ale jednu strašnou zimu je všechno zradilo. Tununirmiuti se vrátili z každoročního lovu lososů a postavili si chýše na čerstvém ledu na sever od Bellotova ostrova; chystali se vyrazit na tuleně, jen co moře zamrzne. Ale bouřlivý podzim přišel časně. Celé září neustávaly vichřice, hladký tulení led, jen čtyři pět stop tlustý se lámal a hrnul na pevninu; kusy, zlomky a jehlace ledu se nakupily v dvacetimílovou hráz, přes kterou se saně nedostaly. Okraj ledovce, odkud se tuleni v zimě vydávali na ryby, byl asi dvacet mil za hrází a pro Tununirmiuty byl nedostupný. Snad by se byli přec nějak přes zimu protloukli se zásobou zmrzlých lososů a velrybího tuku a se zvěří pochytanou do ok, ale v prosinci narazil jeden jejich lovec na tupik, kožešinový stan, kde našel tři ženy a děvče v posledním tažení. Jejich muži přišli z Dálného severu a při lovu dlouhorohého narvala byli ve svých kožených loveckých lodkách nadobro rozdraceni. Kadlu ženy rozdělil do jednotlivých chýší v zimní vesnici; žádný Inuit neodepře cizinci jídlo. Vždyť neví, kdy sám přijde prosit. Amoraq si vzala děvče, asi čtrnáctileté, do chýše jako služebnou. Podle stříhu špičaté kapuce a podle podlouhlých kosočtverců na bílých jelenicových kamaších usoudili, že pochází z Ellesmerovy země. Jakživa ještě neviděla cínové hrnce a dřevěné saně; ale chlapec Kotuko i pes Kotuko si ji oblíbili.

Všecky lišky odtáhly na jih, a dokonce ani rosomák, ten tuponosý bručoun a sněžný zlodějíček, se už vůbec nenamáhal obcházet prázdné Kotukovy pasti. Kmen ztratil dva nejlepší lovce, byli těžce pohmožděni v zápase s pižmoněm, a ostatním tak přibylo práce. Kotuko vyjížděl den po dni s lehkými loveckými saněmi a se šesti až sedmi nejsilnějšími psy a div si oči nevykoulal, zda si v nějakém čistém rovném kusu ledu tuleň náhodou nevyhrabal průdych. Pes Kotuko lítal široko daleko a jeho přidušené radostné zakňučení nad tulení děrou zaslechl chlapec Kotuko v mrtvém tichu ledových plání i na tři míle daleko, jak by ho měl těsně vedle sebe. Když našel pes díru, chlapec si na sněhu udělal na ochranu před ledovým větrem nízkou zídku a deset, dvanáct i dvacet hodin čekal, až se tuleň přijde nadýchat vzduchu; čekal, oči upřené na znamínko nad dírou, kam musí vrhnout harpunu, malou tulení podložku pod nohama, spjatýma tutareangem – přezkou, o níž se zmínili staří lovci. Pomáhá proti brnění nohou při nekonečném čekání na tuleně, který má velmi jemný sluch. Není nijak vzrušující sedět nehnutě s nohama v přezce při čtyřicetistupňovém mrazu, pro Inuita je to jistě ta nejtěžší práce. Když chlapec tuleně ulovil, pes Kotuko vyrazil s postraňkem za sebou a pomohl mrtvého tuleně dotáhnout k saním, kde čekali unavení, hladoví, nasupení psi v závětrí ledové tříště.

Takový tuleň nadlouho nevystačil, vždyť bylo třeba nasytit kdekoho ve vesničce. Ani kosti, kůže a šlachy nepřišly nazmar. Maso pro psy teď dostali lidé a Amoraq vyhrabala pod lůžkem staré letní stany z kůže a tou psy krmila, ale oni nepřestávali štěkat; sotva se vzbudili, hlady se zas rozštěkali. I podle lamp v chýších bylo znát, že se blíží hlad. V dobách hojnosti, kdy bylo velrybího tuku dost a dost, plápolal v loďkovitých miskách veselý, tučný plamen na dvě stopy vysoko. A nyní sotva na dva palce: když se některý plamínek rozzářil jasněji, hned uštipovala šetrná Amoraq mechový knot a celá rodina nespouštěla její ruku z očí. V té velké zimě tam na Severu víc než hladu se báli umírat ve tmě. Všichni Inuiti se děsí tmy, která na ně každý rok celých šest měsíců doléhá; a při slabém světle v chýši se lidí zmocňuje ochablost a zmatek.

A bylo pořád hůř.

V chodbě chňapali a vrčeli hladoví psi a po nocích civěli na studené hvězdy a čenichali v mrazivém větru. Když přestali výt, dolehlo zas na všechno ticho, těžké jako sněhové závěje na dveřích, a lidé slyšeli, jak jim v uzounkých průchodech v uších tepe krev a jak jim vlastní srdce v těle hlasitě buší jako čarodějům buben na sněhu. Jednou v noci pes Kotuko, v postroji nezvykle zasmušilý, vyskočil a hlavou strkal do Kotukova kolena. Kotuko ho pohladil, ale pes dorážel slepě dál a vrtěl ohonem. Kadlu se vzbudil, uchopil jeho těžkou vlčí hlavu a upřeně se mu díval do lesknoucích se očí. Pes kňučel, jako by se něčeho bál, a třásl se Kadluovi mezi koleny. Srst na krku mu stála a vrčel, jako by byl za dveřmi někdo cizí, pak se radostně rozštěkal, válel se po zemi a jako štěně okusoval Kotukovi botu.

„Co je mu?“ zeptal se Kotuko; už dostával strach.

„Nemoc,“ odpověděl Kadlu. „Je to psí nemoc.“ Pes Kotuko zdvihl čumák a vyl a vyl.

„To jsem ještě neviděl. Co s ním bude?“ ptal se Kotuko.

Kadlu pokrčil ramenem a přešel místnost pro krátkou harpunu. Hafan se na něj podíval, zakňučel a plížil se chodbou pryč. Druzí psi mu ustupovali z cesty a dělali mu místo. Venku na sněhu se zuřivě rozštěkal, jako by byl na stopě pižmoni, a štěkal, skákal a vyváděl, až jim zmizel z očí. Nebyla to vztekлина, prostě se zbláznil. Zima a hlad, a hlavně tma mu pomátly hlavu; a když se jednou ve spřežení vyskytne psí nemoc, šíří se jako oheň. Druhý den na lovu onemocněl další pes a Kotuko ho na místě zabil, protože kousal a rval se ve spřežení. Potom zas černý pes, bývalý vůdce, najednou jako by zvětřil soba, a když ho pustili z uzdy, vrhl se na chřtán ledového útesu a pak jako jeho vůdce utekl s postrojem na hřbetě. A nakonec už si nikdo netroufal se psy ven. Potřebovali je na něco jiného, a psi to věděli; a třebaže byli uvázáni a žrali z ruky, z očí jim hleděl strach a zoufalství. Ke všemu ještě začaly stařeny vyprávět strašidelné příběhy a vykládaly, že se jim zjevili duchové lovců, kteří na podzim zahynuli, a ti že předpověděli hrozné věci.

Kotuko truchlil hlavně pro svého psa; Inuit sice jí vydatně, ale obejde se také bez jídla. Ale z hladu, tmy a mrazu Kotuko zeslábl a slyšel

v hlavě hlasy a koutkem oka viděl občas lidi, kteří tam vůbec nebyli. Jednou v noci po desetihodinovém čekání u „slepé“ tulení díry odepjal si přezku a malátný a zmámený hladem potácel se zpátky do vsi. Na chvíli se opřel zády o balvan, který spočíval jako viklan pouze na vyčnívajícím hrotu ledu; Kotukovou váhou ztratil balvan rovnováhu a těžce se převalil. Kotuko před ním uskočil, a balvan se skřípěním a svištěním klouzal po ledovém svahu za ním.

Kotukovi to dodalo. Byl vychováván ve víře, že každá skála a každý balvan má majitelku (svou inuu) v podobě jakési jednooké ženy zvané Tornaq. Když chce Tornaq někomu pomoci, valí se za ním ve svém kamenném obydlí a zeptá se ho, zda ji chce přijmout za svého strážného ducha. (Při letní oblevě se po celém kraji kutálejí a klouzají skaliska a balvany opřené o led, a z toho zřejmě vznikla představa, že kameny jsou živé.) Kotuko už celý den slyšel, jak mu v uších tepe krev, a myslil, že to k němu mluví Tornaq v balvanu. Než došel domů, už pevně věřil, že s ní dlouho rozmlouval, a doma tomu také všichni věřili a nikdo mu neodporoval.

Oči vpadlé a všecek nachýlen dopředu v slabě osvětlené chýši křičel Kotuko: „Řekla mi: ‚Skočím dolů, skočím ze sněhu dolů.‘ Řekla: ‚Povedu tě!‘ Povídá: ‚Povedu tě k děrám plným tuleňů.‘ Zítra se vydám na cestu a Tornaq mě povede.“

Přišel vesnický čaroděj, angekok, a Kotuko mu znovu všechno vyprávěl stejně přesvědčivě. Opakováním příběh nepozbyl účinnosti.

„Jdi za tornait (za duchy kmenů) a oni nám zas dají potravu,“ řekl angekok.

Dívka ze severu ležela poblíž lampy. Už po mnoho dní málo jedla a skoro nepromluvila, ale když pak ráno Amoraq a Kadlu chystali pro Kotuka ruční sánky a nakládali na ně jeho loveckou výzbroj a trochu tuku a tuleního masa, chopila se provazu a statečně vykročila po chlapcově boku.

„Tvůj dům je mým domem,“ řekla, jak za nimi sánky na kostěných lyžinách vrzaly a drkotaly v strašné polární noci.

„Můj dům je tvým domem,“ řekl Kotuko, „ale nejspíš půjdeme oba k Sedně.“

Sedna je Paní podsvětí a Inuiti věří, že každý, kdo umře, musí strávit rok v její strašlivé říši, než přijde do Auadliparmiot, Šťastného kraje, kde nikdy nemrzne a tuční sobi přiběhnou na zavolání.

Když jeli vesnicí, lidé na ně volali: „Tornait mluvili s Kotukem. Ukážou mu volný led. Přiveze nám zase tuleně.“ Ale brzy pohltila jejich hlasy studená prázdná tma a Kotuko s děvčetem bok po boku táhli sánky za provaz a pomáhali jim přes led směrem k Polárnímu moři. Kotuko tvrdil, že Tornaq z kamene ho poslala na sever, a tak šli na sever pod souhvězdím Soba Tuktuqdjunga, kterému my říkáme Velký vůz.

Po ledové tříšti a po zubatých závějích by Evropan neušel ani pět mil za den; ale ti dva uměli jedním trhnutím zápěstí vytočit sánky kolem ledové kry, vytáhnout je hladce z průrvy v ledu a několika mírnými údery oštěpem si prosekat cestu na místě zdánlivě beznadějném.

Dívka nic neříkala, jen skláněla hlavu a dlouhé rosomáčí trásně na hermelníkové kapuci jí vlály přes širokou snědou tvář. Nad nimi byla sametově černá obloha, rudě pruhovaná na obzoru, kde zářily hvězdy velké jako lucerny. Občas se přelila po hlubině oblohy zelená vlna severní záře, zatřepala se jako vlajka a zmizela; z temnoty do temnoty zapraskal meteor a sprška jisker se táhla za ním. A zvrásněný a zbrázděný povrch ledovce byl na okamžik postříkán a olemován zvláštními barvami – červenou, měděnou a modravou; ale za obyčejného svitu hvězd zas bylo všechno mrazivě šedé. Ledovce, jak si pamatujete, byly drceny a čtvrceny podzimními vichřicemi, až nakonec vypadaly jako zmrzlé zemětřesení. Byly tam průrvy a rokle; v ledě byly díry jako štěrkové jámy; balvany a kousky ledu přimrzlé k původnímu povrchu ledovce; kvádry starého černého ledu, které zahнала vichřice pod ledovec a zas je vytlačila na povrch; kulaté ledové valouny, zubaté okraje ledu, které do něho vyřezal sních hnaný větrem; třicet až čtyřicet jiter velké šachty pět až šest stop pod úrovní ostatního ledu. Zpovzdálí vypadal takový balvan jako tuleň nebo mrož, převržené sáně nebo muži na lovecké výpravě, nebo dokonce jako sám desetinohý duch bílého medvě-

da, ale všechny ty fantastické tvary, které jako by měly užuž oživnout, nevydaly ani hlásek, ani stín hlásku. A tím tichem a tou pustinou, kde náhle zablikala světla a zase zhasla, se saně a ti dva, co je vlekli, plazili jako v hrozném snu – v hrozném snu o konci světa na konci světa.

Když se unavili, postavil Kotuko „polochýši“, jak říkají lovci, maličkou sněhovou chýšku, kde se schoulili s cestovní lampou a rozechřivali zmrzlé tulení maso. Pak se vyspali a putovali dál – třicet mil za den, aby se dostali pět mil na sever. Děvče pořád mlčelo, ale Kotuko si broukal pro sebe a občas zanotoval písničky, které se naučil v Domě písni – letní písničky, písničky o sobech a o lososech – písničky, které se k jejich cestě naprosto nehodily. Říkal, že Tornaq něco huhlá, rozběhl se divoce na kupu ledu, rozpráhoval paže a výhružně volal. Kotuko byl tehdy opravdu na pokraji šílenství; ale dívka věřila, že ho vede strážný duch a že všec-ko dobře dopadne. Nic se tedy nedivila, když ji Kotuko čtvrtý den pochodu řekl – oči mu v hlavě žhnuly jako ohnivé koule –, že jde Tornaq za nimi po sněhu v podobě dvouhlavého psa. Děvče se podívalo, kam Kotuko ukazoval, a něco tam opravdu sklouzlo do rokle. Nevypadalo to jako člověk, ale každý ví, že tornait na sebe radši berou podobu medvěda, tuleně nebo něčeho takového.

Možná že to byl desetinohý duch bílého medvěda nebo kdovíco, Kotuko i děvče byli totiž tak hladoví, že ani dobře neviděli. Co opustili vesnici, nic nechytily a nezahlédli ani stopu po zvěři. Déle než týden jim jídlo nevydrží a blížila se vichřice. Polární vichřice duje nepřetržitě deset dní a být při ní na cestě znamená jistou smrt. Kotuko postavil chýši tak velkou, aby se do ní vešly sánky (je lepší mít maso u sebe), a když osekával poslední krychli ledu, klíčový kámen střechy, cítil, že se to na něho dívá z ledového útesu půl míle vzdáleného. Bylo mlhavo, a zdálo se, že je ten tvor asi čtyřicet stop dlouhý a deset metrů vysoký a že má dvacet stop dlouhý ocas a že se jeho obrysy ustavičně chvějí. Dívka to také viděla, a místo aby vykřikla hrůzou, řekla klidně: „To je Quiquern. Co udělá?“

„Promluví se mnou,“ řekl Kotuko, sněžný nůž se mu v ruce třásl; ať si muž nevímjak věří, že je přítel divných a ošklivých duchů, není moc

rád, když ho vezmou za slovo. Quiquern je přízrak obrovského bezzubého a lysého psa, žije na Dálném severu, bloudí krajem a ohlašuje nějakou událost. Ať už je to událost příjemná nebo nepříjemná, jisto je, že ani kouzelníci o Quiquernovi rádi nemluví. Psi z něho zešílí. Má jako duch medvěda několik párů noh navíc – šest až osm – a ten tvor poskakující v mlze měl rozhodně víc noh než opravdový pes.

Kotuko se s dívkou honem schoulil v chýši. Samozřejmě, kdyby se k nim chtěl Quiquern dostat, roztrhal by jim ji nad hlavou na kusy, ale přece jen je utěšovalo, že je od nepřátelské temnoty dělí tlustá sněhová stěna. Vichřice propukla s hvízdnutím, jako když zapíská vlak, a trvala tři dni a tři noci, ani o vlas se nevzdalovala, ani na okamžik neochabovala. Dolévali lampu mezi koleny a žížlali vlašné tulení maso; dvaasedmdesát dlouhých hodin se dívali, jak se černé saze usazují na stropě. Dívka spočítala jídlo na sáňkách; byla tam zásoba už jen na dva dni. Kotuko zas prohlédl železné hroty a kožená poutka na harpuně, kopí na tuleně a osidla na ptáky. Nic jiného se nedalo dělat.

„Brzo brzičko půjdeme k Sedně,“ šeptalo děvče. „Za tři dni ulehne a půjdeme! Cožpak tvá Tornaq nic neudělá? Zazpívej jí čarodějnou píseň, aby sem přišla.“

Začal zpívat v píštivé tónině čarodějných písní a vichřice zvolna utichala. Uprostřed písně sebou děvče trhlo, přiložilo ruku v rukavici a potom i hlavu k ledové podlaze v chýši. Kotuko to udělal po ní a oba klečeli a hleděli si do očí a naslouchali každým nervem. Na sáňkách ležela osidla na ptáky z velrybí kostice; odrýpl z ní tenkou třísku, narovnal ji, postavil ji do dírky v ledu a rukavicí ji tam upevnil. Byla jemná jako jehla v kompasu a teď už neposlouchali a jen ji pozorovali. Tenký hrot se zachvěl – maličko sebou cukl – a pak se několik vteřin pravidelně kmítal, zastavil se a zase se rozkmítal, tentokrát na jinou stranu kompasu.

„Takhle brzo!“ řekl Kotuko. „Někde ve veliké dálce se utrhl obrovský ledovec.“

Děvče ukázalo na hrot a zavrtělo hlavou. „To už pukají ledy,“ řeklo. „Poslechni si led na zemi. Ťuká.“

Zase si klekli a uslyšeli prapodivné tlumené sténání a ťukání přímo pod nohama. Někdy to znělo, jako když slepé kotě kníká nad lampou, pak zase jako když drhne kámen o tvrdý led; potom jako tlumené úde-ry na buben; ale všechny zvuky byly mdlé a oslabené, jako by k nim do-ležaly z veliké dálky uzounkou trubkou.

„Nepůjdeme k Sedně vleže,“ řekl Kotuko. „Opravdu to pukají ledy. Tornaq nás zklamala. Umřeme.“

Snad to vypadá divně, ale oba byli opravdu ve velikém nebezpečí. Třídenní vichřice hnala hluboké vody z Baffinova zálivu na jih a nahr-nula je na pokraj pobřežního ledu, sahajícího od Bylotova ostrova dale-ko na západ. A zároveň silný proud tekoucí z Lancasterského průlivu na východ hnál na míle před sebou ledovou tříšť, která nezmrzla v le-dové pole; zatímco tato tříšť bombardovala ledovou pevninu, bouří vzduté moře ji současně příbojem obrovských vln oslabovalo a pode-mílalo. Kotuko s děvčetem slyšeli jen slabou ozvěnu toho zápasu z dálky třiceti až čtyřiceti mil a kompasová střelka se těmi otřesy za-chvívala.

Jak se u Inuitů říká, jakmile se led jednou probudí z dlouhého zim-ního spánku, nikdo neví, co se může stát; ledová kra mění tvar rychle jako mrak. Vichřice byla zřejmě předčasnou jarní vichřicí a nic nebylo vyloučeno.

A přece měli teď oba lepší náladu. Jestli led opravdu puká, bude ko-nec čekání a strádání. Na bortícím ledu se to hemží duchy, skřítky a čarodějnými tvory, a tak snad sestoupí do Sedniny říše celí rozjaření spolu se všelijakými divnými bytostmi. Když po vichřici opustili chýši, hluk na obzoru stále rostl a tvrdý tuhý led kolem nich sténal a bzučel.

„Pořád tam čeká,“ řekl Kotuko.

Na ledovém kopečku seděl schoulený osminohý tvor, co ho před třemi dny viděli – a strašlivě vyl.

„Pojďme za ním,“ řeklo děvče. „Možná že zná cestu jinam než k Sed-ně,“ ale když vzala do ruky provaz, slabostí se zapotácela. Tvor se ne-ohrabaně vzdaloval přes hrboly pořád směrem k západu a k pevnině. Šli za ním a hromové burácení na pokraji ledovce se stále blížilo. Okraj

ledovce byl roztřepený a na všechny strany popraskaný na tři až čtyři míle hluboko; obrovské, několik yardů až dvacet čtverečních jiter velké placky deset stop tlustého ledu se potápěly a převalovaly a narážely jedna na druhou a na celistvý ledovec, ale mezi nimi se vzdouval, dorážel a stříkal prudký příboj. Tyto ledové bořící berany byly jakýmsi předvojem armády, který vrhalo moře proti pevnému ledu. Ustavičný praskot a skřípot velikých kusů ledu přehlušoval pukání ledových plátů, doslova hnaných pod pevný led, jako když se karty zasouvají pod ubrus. V mělké vodě se pláty ledu kupily na sebe, až se nejspodnější v hloubi padesáti stop dotkl bahna; chvíli se zkalené moře vršilo bahnitými krami, až je zas rostoucí tlak postrčil dál. Kromě pevného ledu a ledové tříště nesla vichřice a mořské proudy také ledovce, učiněné plující hory ledu, urvané někde u Grónska nebo u severního pobřeží Melvillovy zátoky. Valily se velebně obklopené zpěněnými vlnami a hnaly se proti pevnému ledu jako starodávné válečné loďstvo s rozvinutými plachtami. Ale ledovec, který vypadal, jako by měl všechno před sebou smést, se bezmocně hroutil, kácel a válel v bahnité pěně a ledové sprše. Daleko menší a nižší ledovec naopak se zařízl do pevné ledové plochy a celé tuny tříště lítaly na všechny strany, jak do ní pronikal a vyrýval brázdu na míli daleko, až se zastavil. Některé kry v pevném ledu prosekaly jako meče průtok s roztřepeným okrajem; jiné se zase rozštěpily v hromadu ledových kvádrů, každý z nich desítky tun těžký, a ty vířily a svištěly mezi hradbami ledovců. Někdy narázily na mělčinu a to se vynořily z vody, kroutily se jako v křečích a nakonec zůstaly ležet na boku a moře do nich bušilo. Všude na severním okraji pevného ledu, kam jen oko dohlédlo, led duněl, kupil se, převracel, spojoval se a tyčil v přerůzných tvarech. Z místa, kde stál Kotuko s děvčetem, vypadala ta spoušť jen jako nepříjemné čeření, ale blížilo se to každým okamžikem. V dálce směrem k pevnině slyšeli těžké dunění, jako když se v mlze střílí z děl. Z toho poznali, že jejich kra bije o železné útesy Bylotova ostrova, ležícího za nimi na jih.

„To se ještě nestalo,“ řekl Kotuko a tvářil se nechápavě. „Ještě na to není čas. Jak to, že puká led v tuhle dobu?“

„Pojďme za tím!“ vykřiklo děvče a ukazovalo na tvora, který jako smyslů zbavený napůl běžel a napůl se belhal před nimi. Vzali sánky a šli za ním a led burácel stále blíž a blíž. Nakonec ledová pole kolem dokola pukala a praskala všemi směry a trhliny se rozevíraly a zas zavíraly jako vlčí tlama. Ale na vršku ze starých zpřeházených ker asi padesát stop vysokém, kde tvor stanul, se nic nehýbalo. Kotuko vyrazil divoce kupředu a děvče táhl za sebou, až se vyškrábali k úpatí vršku. Stále hlasitěji promlouval led kolem nich, ale vršek stál klidně; děvče pohlédlo na Kotuka a on vystrčil pravý loket vzhůru a dopředu, což je inuitské znamení pro pevnou zem v podobě ostrova. Ten osminohý kulhající tvor je opravdu přivedl na pevnou zem – na žulový ostrůvek s písčnými břehy, povlečený, potažený, pokrytý ledem, takže byl k nerozeznání od pevného ledu. Ale vespod měl pevnou půdu, a ne pohyblivý led. Na jeho okrajích se srážely a odrážely padající a tříštící se kry a k severu se táhla vlídná mělčina, která převracela valící se těžké kry, jako když radlice převrací jíl. Bylo tu sice nebezpečí, že nějaký ledovec příliš velkým tlakem vyletí na břeh a smete povrch ostrůvku, ale Kotuko ani děvče si to nepřipouštěli. Postavili si sněhovou chýši, pustili se do jídla a poslouchali, jak led buší a zaráží se o břeh. Tvor zmizel a Kotuko se schoulil u lampy a byl nadšen, jakou má moc nad duchy. Zatímco se naparoval, děvče se dalo do smíchu a kolébalo se sem tam.

Do chýše za jejími zády se plížily krok za krokem dvě hlavy, jedna žlutá a druhá černá; patřily dvěma utrápeným, zahanbeným psům. Jeden byl pes Kotuko a druhý černý vůdce. Byli vypasení, pěkní a už zase při rozumu; ale byli k sobě připoutáni prazvláštním způsobem. Když utekl černý vůdce, měl na sobě, jak si snad vzpomínáte, postroj. Potkal asi psa Kotuka, hrál si s ním nebo se s ním pral a kličkou na postroji se zachytil do měděného drátu na Kotukově obojku. Klička se utáhla a žádný z psů už na ni nedosáhl tlamou, aby ji překousl. Byli k sobě připoutáni za krk. Přitom však mohl každý z nich lovit na vlastní pěst a to je uzdravilo a rozum se jim vrátil.

Děvče postrčilo obě zahanbená psiska ke Kotukovi, smálo se, až slzelo, a zvolalo: „To je Quiquern, co nás dovedl na pevnou zemi. Podívejte se na jeho osm noh a dvě hlavy!“

Kotuko je vysvobodil a oni mu padli do náruče, žlutý a černý svorně spolu a jeden přes druhého mu vysvětlovali, jak se jim vrátil rozum. Kotuko je hladil po zaoblených a obalených žebrech. „Našli potravu,“ zasmál se na celé kolo. „Myslím, že k Sedně hned tak nepůjdeme. Má Tornaq nám je poslala. Nemoc je přešla.“

Sotva se s Kotukem pozdravili, oba psi, kteří musili po několik týdnů spát, žrát a lovit spolu, se vrhli na sebe a v chýši se rozpoutala nádherná bitva. „Hladoví psi se neperou,“ řekl Kotuko. „Našli tuleně. Můžeme klidně spát. Jídlo bude.“

Když se probudili, na severním břehu ostrova bylo moře volné a uvolněný led se nahrnul na pevninu. Nic tak sluchu Inuita nelahodí, jako když se prvně ozve příboj; znamená to příchod jara. Kotuko se s děvčetem vzali za ruce a usmívali se. Jasný, plný řev mořského vlnobití mezi ledovci jim připomněl lov lososů a sobů a vůni kvetoucích nízkých vrb. Mezi plovoucími kusy ledu se ještě bělal na vodě ledový škraloup, takový byl mráz. Ale na obzoru to žhavě zazářilo, to jak zapadlo slunce. Neviděli je vycházet, spíš je jen slyše ze spaní zívát; záře trvala jen několik minut, ale znamenala změnu roční doby. Věděli, že ji už nic neodvrátí.

Kotuko zastihl psy, jak se perou o čerstvě zabitého tuleně, který pronásledoval ryby, jako vždy vyplašené vichřicí. Za ním jich ten den přišlo na ostrov ještě asi dvacet nebo třicet. Než moře zamrzlo, stovky čiperných hlav si libovaly v mělké vodě a proháněly se mezi plovoucím ledem.

Kotuko s děvčetem si zas jednou pochutnávali na tuleních játrech; pak vesele naplnili lampy tukem a dívali se, jak plápolají na tři stopy vysoko. Ale jakmile je nový led unesl, naložili sáňky, zapřáhli oba psy a hnali je s větrem o závod. Měli strach, jak je u nich ve vesnici. Byl pořád krutý nečas; ale lépe je táhnout sáně naložené dobrým jídlem než lovit o hladu. Na břehu zahrabali do ledu pětadvacet zabitých tuleňů,

připravených k jídlu, a pospíchali k svým. Kotuko vysvětlil psům, kam mají namířeno, a oni je vedli. Po nějaké značce nebylo ani potuchy, a přec už za dva dni štěkali před Kadluovou vesnicí. Ozvali se jen tři psi, ostatní už lidé snědli a v chýších byla skoro tma. Ale sotva Kotuko křikl „Ojo!“ (vařené maso), lidé mu slabým hlasem odpovídali, a když pak celou vesnici zřetelně jednoho po druhém volal jménem, nikdo nechyběl.

Za hodinu už v Kadluově chýši plály lampy, v hrncích to vřelo a ze střechy kapalo, jak chystala Amoraq jídlo pro celou vesnici. Chlapeček cumlal pěkný kousek křehounkého tuku a lovci se pomalu a soustředěně cpali tulením masem, až nemohli dál. Kotuko s děvčetem vypravovali, co všechno zažili. Mezi nimi seděli oba psi, a kdykoli padlo jejich jméno, vztyčili jedno ucho a tvářili se hrozně zahanbeně. U Inuitů se říká, že vyléčený pes už nikdy psí nemoc nedostane.

„Tak přeci na nás Tornaq nezapomněla,“ řekl Kotuko. „Zadula vichřice, ledy pukaly a za rybami vyplašenými bouří připlavali tuleni. K novým tulením děrám je necelé dva dni cesty. Ať se zítra vypraví dobří lovci a přinesou tuleně, které jsem zabil – pětadvacet tuleňů zahrabaných v ledě. Až je sníme, půjdeme za tuleni na pevný led.“

„A co ty teď uděláš?“ zeptal se kouzelník tónem, jakým mluvil s Kadluem, nejbohatším z Tununirmiutů.

Kotuko pohlédl na děvče ze severu a řekl tiše: „Postavíme si chýši.“ Ukázal na severozápad od Kadluovy chýše; tam totiž vždycky bydlí ženatý syn nebo vdaná dcera.

Děvče nastavilo prázdné dlaně a nešťastně zavrtělo hlavou. Je tady cizí, sebrali ji na smrt vyhladovělou, nepřinese nic do domácnosti.

Amoraq seskočila z lůžka a začala skládat děvčeti do klína všechno možné – kamenné lampy, železné škrabky na kůži, cínové kotlíky, jelení kůže vyšívání pižmoními zuby, opravdové jehly na šití, jakých užívají námořníci – nejbohatší výbavu, jakou kdy děvče daleko za polárním kruhem dostalo. A děvče ze severu se poklonilo až k zemi.

„A ještě tyhle dva!“ usmál se Kotuko a ukázal na psy, kteří strkali studené čumáky děvčeti do obličeje.

„Poslyšte!“ řekl angekok a důležitě zakašlal, jako by si byl všechno právě rozmyslil. „Jak tehdy odešel Kotuko z vesnice, šel jsem do Domu písní a zpíval jsem čarodějské písně. Zpíval jsem celé noci a volal sobího ducha. To mé písně rozbouřily vichřici, která rozbila ledy a zahнала psy ke Kotukovi, když mu led už málem rozdrtil kosti. To má píseň hnala tuleně za popraskaným ledem. Mé tělo leželo bez hnutí v quaggi, ale můj duch se vznášel na ledě a vedl Kotuka a psy na každém kroku. To je mé dílo.“

Všichni byli sytí a ospalí, a tak nikdo neodporoval. Angekok si ještě dal kus vařeného masa a v teplé, jasně osvětlené, tučně vonící chýši uleh k ostatním k spánku.

Kotuko docela pěkně kreslil po inuitském způsobu; vyryl obrázky všech svých příhod na dlouhou tabulku z kostice s dírkou na jednom konci. Když pak v roce Nádherné otevřené zimy odešel s děvčetem na sever do Ellesmerovy země, nechal ten obrázkový příběh u Kadlua. Tomu však zapadl někam mezi kamení, když se mu jednou v létě rozbi-ly sáně na břehu jezera Netilling u Nikosiringu. Našel ho tam příští jaro jeden Inuit od jezera a prodal ho v Imigenu nějakému člověku, co dělal tlumočnicka na velrybářské lodi v Cumberlandském průlivu, a ten zas ho prodal Hansovi Olsenovi, pozdějšímu podnádodnímu na velkém parníku, vozícím turisty k Severnímu mysu v Norsku. Po sezoně jezdil parník mezi Londýnem a Austrálií se zastávkou na Cejloně, a tam prodal Olsen tu tabulku sinhálskému zlatníkovi za dva falešné safíry. Našel jsem ji v starém haraburdí v jednom domě v Kolombu a ten příběh jsem od začátku až do konce přeložil.

Angutivaun taina

Velmi volný překlad Písně vracejícího se lovce, kterou muži zpívali, když skolili tuleně. Inuiti v písni rádi stále opakují.

Rukavice zmrzlou krví ztuhly nám,
na obleku zledovatěl sních,
vracíme se z lovu s tuleněm – s tuleněm
od ker ledových.

Au jana! Aua! Oha! Haq!
Muži vezou kořist na saních,
spřežení psů štěká radostně
při návratu od ker ledových.

Šli jsme za tuleněm ke skrýši,
zaslechli jsme ho, jak sebou švih.
Dlouho číhali jsme u značky
na pokraji u ker ledových.

Harpunu jsme měli připravenou,
až se tuleň zjeví v průduších.
Dostali jsme ho a skolili jsme ho
na pokraji u ker ledových.

Rukavice ztuhly zmrzlou krví,
oči zalepil nám mokrý sních.
Vracíme se domů ke svým ženám
od ker ledových!

Au jana! Aua! Oha! Haq!
Tuleně už vezou na saních.
Ženy slyší štěkot spřežení,
jak se vrací od ker ledových.

Ryšavý pes

*Za noci překrásné, bílé, kdy kdekoho opájí běh,
za touhy lovecké, při nichž je nezbytný střeh,
za vůně předjitřní, za kapky rosy, tak třpytné,
za úprk v mlze, až kořist se nakonec chytne,
za pokřik družek, když jelen je ze všech stran obklíčen,
hoj,
za noční napětí,
za spánek v doupěti
táhneme v boj.*

Po vpádu džungle nastala Mauglímu nejkrásnější doba života. Dluh řádně splatil a svědomí měl čisté. Celá džungle mu přála, protože se ho celá džungle bála. Co všechno vykonal, spatřil, uslyšel, když tak se svými čtyřmi druhy nebo také bez nich putoval od jednoho lidu k druhému, to by vydalo na přemnoho příběhů tak dlouhých, jako je tento. A tak vám nepovím o tom, jak se připlétl do cesty a šťastně unikl nepřítel-nému slonovi z Mandly, který dvaadvacet volků, na jedenácti vozících vezoucích do státní pokladny ražené stříbro, pozabíjel a lesklé rupie rozházel do prachu. O tom, jak jednou v severních bažinách po celou noc zápasil s krokodýlem Džakalou, až si o hřbetní pláty toho lotra zlomil tesák. O tom, jak na šíji nějakého člověka, skoleného divokým kancem, našel pak nový další tesák, jak kance vystopoval a jeho skolením tesák řádně vykoupil. Jak se za hladomoru octl mezi táhnoucími jeleny a jak ho jejich horečně pádící stáda div nerozdrtila. Jak zachránil mlčenlivce Háthího před pádem do jámy s bodcem a jak se druhý den sám chytil do záludně nastražené levhartí pasti, jenže Háthí mu po-

mohl, když tlusté dřevěné mřížoví rozdrtil napadrt'. Jak v bažinách dožil divoké buvolice a jak –

Ale všechno najednou se vyprávět nedá. Umřeli táta Vlk a máma Vlčice, Mauglí přivalil k ústí jeskyně velký balvan a zazpíval nad nimi smuteční píseň, zestárl a znemotorněl Bálú, k zabíjení se moc neměl ani Baghíra s ocelovými nervy a železnými svaly. Staříčkový Akéla už nebyl šedivý, ale mléčně bílý, žebra měl vystouplá, chodil jak dřevěný a Mauglí lovil za něho. Potomstvo rozpuštěné séónijské smečky dále rostlo a prospívalo, až se rozmnožilo na nějakých čtyřicet hebce našlapujících pětiročků bez pána. Tu jim Akéla řekl, že by se měli sdružit, řídit se zákonem, a jak se svobodnému lidu sluší, běhat pod jedním vůdcem.

V té věci jim Mauglí radit nemohl, ochutnal totiž, jak řekl, hořkého ovoce a ví, na kterém stromě roste. Vůdcovství si podle zákona džungle vybojoval Pháonin syn Pháo (jeho otcem byl ještě za Akélova vedení Šedý stopař), znovu se pod hvězdami rozléhaly starodávné pokřiky a starodávné písně a na památku dřívějších časů chodil na Poradní skálu také Mauglí. Když se mu zachtělo něco říci, smečka čekala, až domluví, po boku Akélově sedal na skále nad Pháem. Byla to doba důkladného lovu a důkladného spánku. Do džunglí náležejících Mauglího lidu, jak se smečky říkalo, nikdo cizí ani nepáchl, a tak mladí vlci tloustli a sílili a na přehlídku vodili hojně vlčat. Mauglí chodil na každou přehlídku, pamatoval si tu noc, co černý pardál přinesl smečce nahé snědé robátko, a podivnými city se mu zachvívalo srdce nad protáhlým voláním: „Dobře se, dobře, vlci, dívejte.“ Jinak býval někde daleko v džungli a stále něco nového tam olizoval, ohmatával, prohlížel a okoušel.

Jednou za soumraku se mírným poklusem hnál přes vršky, nesl Akélovi půlku skoleného srnce, za ním cválali jeho čtyři vlci, samou radostí ze života se poráželi a ňafali po sobě, a tu se ozval křik, jaký Mauglí nezaslechl od neblahých dob Šér Chánových. V džungli se takovému křiku říká phíal, ječivě ho vyrazí šakal, když loví za tygrem nebo když se někde strhne velká řež. Představte si směs zášti, jásootu, strachu, zoufalství s notnou dávkou zloby: tak ten křik od Vaingangy stou-

pal a klesal, tetelil se a vlnil. Všichni čtyři vlci zježili srst a zavrčeli. Mauglí sáhl po tesáku a zůstal stát jako zkamenělý.

„Vždyť žádný Pruhovaný si tady lovit netroufne,“ vypravil ze sebe.

„To nekřičí nějaký herold,“ řekl Šedák, „někde se strhla velká řež. Poslouchej!“

Znovu se rozlehl i chechtavý šakalí křik, jakoby vyluzovaný měkkými lidskými rty. Mauglí nabral dech a rozběhl se na Poradní skálu; po cestě dohonil vlky ze smečky, kteří tam také pospíchali. Spolu už na skále seděli Pháo s Akélou a pod nimi se napjatě rozesadili ostatní. Matky s mlád'aty se hnaly do doupat: když se ozve phál, slabí nemají venku co pohledávat.

Ve tmě bylo slyšet jen zurčení Vaingangy a šelest večerního větru v korunách a tu pojednou zavyl nad řekou nějaký vlk. Ze smečky nebyl, ti byli všichni na skále. Teď už nevyhl, dlouze a zoufale skučel. Znamenalo to „Dhól! Dhól! Dhól! Dhól!“. Za chvíli se ve skalách ozvaly utmácené kroky a do jejich kruhu se svalil a u Mauglího nohou zůstal bez dechu ležet vyzábělý zmáchaný vlk: boky měl krvavě pruhované, pravou přední tlapu bezvládnou a čelisti celé zpěněné.

„Dobrý lov! Kdo je tvým vůdcem?“ zeptal se vážně Pháo. „Dobrý lov! Jsem Vantóla,“ odvětil cizí vlk. To jako že je samotář a někde v odlehlem doupěti žije jen pro sebe, svou družku a svá mlád'ata. Znamenalo to, že peleší sám a sám opodál smečky. Popadal dech a srdce měl tak rozbušené, až sebou všecek škubal.

„Copak se hýbá?“ zeptal se Pháo. Tak se ptá celá džungle, jakmile se ozve phál.

„Dhólové, dakšínští dhólové – ryšaví psi! Vrazi! Od jihu přišli na sever, v Dakšinu že už nemají do čeho kousnout, a kdeco po cestě pobíjejí. Čtvero jsem jich měl, když měsíc vycházel: družku a tři mlád'ata. Na travnatých pláních je učila lovit, ze zálohy napadat srnce, jak se to u nás v rovině dělá. Ještě o půlnoci jsem je slyšel povykovat, jak se společně hnali po stopě. Za jitřního vánku leželi přede mnou v trávě ztuhlí – čtvero, svobodný lide, čtvero jsem jich měl, když měsíc vycházel! Šel jsem pomstít krev a tu jsem narazil na dhóly.“

„Kolik jich bylo?“ zeptal se Mauglí. Smečka zavrčela až z hloubi hrdla.

„Nevím. Tři z nich už lovit nebudou, ale nakonec jsem před nimi utíkal jako srnec, po třech jsem utíkal. Pohled', svobodný lide!“

Vystrčil rozdrásanou přední tlapu, zčernalou od zaschlé krve. Boky měl surově pokousané a chřtán natržený a pocuchaný.

Akéla vstal od jídla, které mu Mauglí přinesl, a pobídl vlka: „Najež se.“ Pelešník se na ně hladově vrhl.

„Nijak na tom neproděláte,“ řekl skromně, když trochu zahnal hlad. „Jen co se mi, svobodný lide, vrátí síla, však budu taky zabíjet. V mém doupěti, při východu měsíce ještě plném, je prázdno a krev jsem docela nepomstil.“

Pháo zaslechl, jak zaťal zuby do kyčelní kosti, a pochvalně zamručel.

„Takové čelisti se nám hodí,“ řekl. „A co mlád'ata, měli je dhólové s sebou?“

„Ne. Byli to jen ryšaví lovci, sami dospělí psi ze smečky, statní a silní.“

Znamenalo to, že táhnou do boje dhólové, ryšaví lovčí psi dakšínští. I tygr, jak vlci věděli, rád přenechá dhólům čerstvou kořist. Táhnou napříč džunglí, a nač narazí, to srazí k zemi a rozsápe. Nejsou tak velcí jako vlk a zdaleka ne tak chytří, ale jsou silní a je jich hodně. Smečka si dhólové říkají, až když je jich stovka, kdežto vlkům stačí na obstojnou smečku pouhá čtyřicítka. Při toukách se Mauglí kolikrát octl až na kraji vysokých travnatých přesypů dakšinských a pozoroval sveřepé dhóly, jak tam mezi dolíky a trsy trávy, kde peleší, podřimují, dovádějí a po celém těle se drbou. Choval k nim opovržení a zášť, protože nečpí jako svobodný lid, protože nebydlí ve slujích, a hlavně proto, že na rozdíl od něho a jeho přátel nemají tlapy čisté, ale mezi prsty chlupaté. Od Háthího však věděl, jak strašlivá je lovecká smečka dhólů. Sám Háthí před jejich šikem uhne. Ženou se vpřed a všechno kolem pobíjejí, až jsou nakonec sami pobiti nebo všechna zvěř vyhubena.

Také Akéla o dhólech věděl, co jsou zač. Klidně domlouval Mauglímu: „Lépe je zahynout v úplné smečce než sám a bez vůdce. Je to dobrý lov – a můj poslední! Ale podle toho, jak dlouho lidé žijí, dožiješ se, bratříčku, ještě mnoha dní a nocí. Jdi si lehnout někam na sever. Jestli

po odchodu dhólů zůstane nějaký vlk naživu, podá ti zprávu o boji.“ Mauglí zvažněl: „To mám jít do bažin a chytat rybičky a spát na stromech a prosit o pomoc Bandary a louskat ořechy, zatímco smečka tady dole bude bojovat?“

„Je to boj na život a na smrt,“ řekl Akéla. „S dhóly – s ryšavými vrahy – nemáš žádné zkušenosti. Vždyť i Pruhovaný před nimi –“

„Aóva! Aóva!“ durdil se Mauglí. „Sám jsem jednoho pruhovaného opičáka skolil. Poslyš: byl jeden vlk, ten mi byl tátou, byla jedna vlčice, ta mi byla mámou, byl jeden starý šedý vlk (moudrosti neměl nazbyt, teď už zešedivěl), ten mi byl tátou i mámou. Prohlašuji tedy –,“ tu stoupl hlasem, „aťsi dhólů přijde nevím kolik, až přijdou, Mauglí a svobodný lid budou při tom lovu jedné pleti. Při býku, kterým jsem byl vykoupěn, prohlašuji, při býku, kterým za mě zaplatil Baghíra v dávných letech, na která si vy, smečko, nepamatujete, prohlašuji, nechť to slyší a do paměti si vštípí řeka a stromy, kdybych snad sám zapomněl, prohlašuji, že tenhle tesák poslouží smečce za zub – a tupý zrovna není. Tak zní mé slovo.“

„Ty dhóly neznáš, člověče s vlčím jazykem,“ křikl Vantóla. „Mně jde jen o to, pomstít krev, než mě rozsápou. Sunou se pomalu, kdeco po cestě zabíjejí, ale za dva dni budu při síle a potom na nich pomstím krev. Vám však, svobodný lide, radím, odejděte na sever a živte se skrovně, než zas dhólové zmizí. Při takovém lovu si chvílku nezdřímnete.“

„Slyšte ho. Pelešníka!“ zasmál se zpupně Mauglí. „My, svobodný lid, máme jít na sever a tam se živit ještěrkami a březními krysami, abychom snad nenarazili na dhóla. Zalezeme na sever a on má zatím lovit v našem lovišti a vrátit nám je, až se mu zlíbí. Dhól je pes – psisko z psího plemene – celý ryšavý, břicho má žluté a mezi prsty mu rostou chlupy! Vrhá najednou šest až osm mlád'at jako skákavá krysa Čikai. Bodejť, my, svobodný lid, máme utéci a na obyvatelích severu vyžebravat zbytky chcíplého dobytka. Znáte pořekadlo: ‚Na severu blechy, na jihu vši.‘ Jenže my patříme do džungle. Rozhodněte se, rozhodněte. Je to dobrý lov! Za smečku – za neztenčenou smečku – za doupe i dorost.

Za kořist v revíru i mimo revír! Za družku, nahánějící laň, a za miloučké mládě ve sluji – do boje – do boje – do boje!“

Smečka odpověděla hromovým štěknutím, nocí se to rozlehlo, jako když padne strom. „Do boje,“ křikli.

„Zůstaňte u nich,“ řekl své vlčí čtyřce Mauglí. „Uplatní se kdejaký zub. Bitvu připraví Pháo s Akélou. Půjdu ty psy spočítat.“

Vantóla se pomaloučku pozvedl ze země a křikl: „Bude to tvá smrt. Co pořídí proti ryšavým psům jeden lysý tvor. Pamatuj, že i Pruhovaný před nimi –“

„Pěkný pelešník jsi, jen co je pravda,“ odsekl Mauglí, „ale to si povíme, až bude po dhólech veta. Dobrý lov vespolek!“

Všecek rozjitřen vzrušením uháněl do tmy, nekoukal na cestu, a tak samozřejmě klopýtl nad řekou o Káovy závity: hroznýš tam číhal u jelení stezky.

„Kšá!“ obořil se na něho Ká. „Tohle se dělá v džungli, lítat a dupat a kazit lov – zrovna když zvěř tak pěkně táhne!“ Mauglí vstal ze země a řekl: „Má vina. Vlastně tě, Ploskohlavče, hledám, ale když tě potkám, vždycky jsi o délku paže delší a širší. V celé džungli se ti nikdo nevyrovná, ty můj moudrý, starý, silný, překrásný Káe.“

„Kampak to míří tahle stopa?“ ozval se už mírněji Ká. „Není to ani měsíc, co nějaký človíček ozbrojený tesákem strefoval se do mě kamením a nadával mi jak pavián, že spím na mýtině.“

„A že lovícímu Mauglímu plašíš naháněné jeleny na všechny strany a vůbec, ty Ploskohlavče, neslyšíš, jak na tebe píská, abys mu uhnul z jelení stezky,“ odpověděl Mauglí a klidně se mu uvelebil na pestrých kličkách.

„A teď si človíček přijde k Ploskohlavci s lichometnou, úlisnou řečí, jaký prý je moudrý a silný a krásný, a milý Ploskohlavec mu uvěří a takhle človíčkovi, co se do něho strefuje kamením, udělá místo... Sedí se ti pohodlně? Jestlipak by ti takové posezeníčko poskytl Baghíra?“

Ká se pod Mauglím jako vždycky prohnul v jakousi visutou rohožku. Chlapec potmě nahmatl Káův lanovitě pružný krk, jeho hlavu si přitáhl na rameno a vyprávěl mu, co se v džungli tu noc stalo.

„Moudrý nemoudrý,“ řekl posléze Ká, „ale určitě jsem hluchý. Jinak bych byl ten phíal zaslechl. Není divu, že se býložravci plaší. Kolikpak je dhólů?“

„To jsem zatím nezjistil. Běžel jsem rovnou za tebou. Jsi starší než Háthí. Ach Káe,“ Mauglí se zavrtěl radostí, „bude to dobrý lov. Vycházet měsíc uvidí z nás málokdo.“

„Co ty se do toho pleteš? Pamatuj, že jsi člověk; pamatuj, že tě smečka už jednou vypudila. Se psem ať se vypořádá vlk. Ty jsi přece člověk.“

„Z loňských ořechů je letos hlína,“ řekl Mauglí. „Jsem sice člověk, ale v útrobách mám vědomí, že jsem se tuto noc prohlásil za vlka. Řeku a stromy jsem volal za svědky. Dokud dhólové neodtáhnou, patřím já, Káe, k svobodnému lidu.“

„K svobodnému lidu,“ zabručel Ká. „Spíš k zlodějskému lidu! Abyš oslavil mrtvé vlky, sám sis uvázal smrtelnou smyčku! Není to dobrý lov!“

„Své slovo jsem řekl. Vědí o něm stromy, ví o něm řeka. Dokud dhólové neodtáhnou, zpátky své slovo nevezmu.“

„Ngššš! Tím se všechny stopy mění. Chtěl jsem tě vzít s sebou do severních bažin, jenže slovo – i slovo takového nahatého, lysého človíčka – je slovo. A já, Ká, prohlašuji –“

„Rozmysli si to, Ploskohlavče, aby sis taky neuvázal smrtelnou smyčku. Žádné slovo od tebe slyšet nechci, vždyť vím –“

„Tak dobrá,“ řekl Ká. „Slovo ti nedám. Ale jaký záměr máš v útrobách, až přijdou dhólové?“

„Musí přeplavat Vaingangu. Řekl jsem si, že je na mělčinách, chráněn odzadu smečkou, přivítám tesákem. Budeme je bodat i kousat, až je zaženeme dále po proudu, nebo jim aspoň trochu zchladíme chřtán.“

„Dhólové se nedají zahnat a chřtán mají žhavý,“ řekl Ká. „Až ten lov skončí, po človíčkovi a mláďatech nebude ani stopy, zbudou tam jen suché kosti.“

„Alalá! Když máme zhynout, tak zhynem. Lov to bude báječný. Mám mladé útroby, mnoho dešťů jsem ještě nezažil. Nejsem moudrý ani silný. Máš, Káe, nějaký lepší návrh?“

„Zažil jsem stovky dešťů. Než Háthímu vypadly mléčné kly, důkladnou stopu jsem už vyrýval do prachu. Při prvotním vejci, jsem starší než leckterý strom, a co se kdy v džungli stalo, všechno jsem zažil.“

„Ale tohle je nový lov,“ namítl Mauglí. „Doposud nám dhólové nezkřížili stopu.“

„Co je, to bylo. Co bude, je pouhý zapomenutý vracející se rok. Buď zticha, než si ta léta spočítám.“

Celou hodinu si Mauglí rozvalen ve smyčkách hrál s tesákem. Kás hlavou nehybně složenou na zemi zatím přemýšlel o všem, co zhlédl a poznal od chvíle, co se vylíhl z vajíčka. Oči jako by mu pohasly v zašlé opály, jen chvílemi trhl tupě hlavou vpravo nebo vlevo, jako by se mu zdálo o lovu. Mauglí klidně dřímал, věděl, že před lovem se spánek vyplatí, a dávno se vycvičil spát v kteroukoli hodinu denní i noční.

A tu postřehl, jak pod ním mohutný hroznýš bytní do výšky a do šířky, jak se nadýmá a syčí – takový zvuk vydává šavle, když se tasí z ocelové pochvy.

„Všechna zašlá léta jsem spatřil,“ promluvil posléze Ká, „velké stromy a staré slony a holé špičaté skály, zatím ještě neporostlé mechem. Jsi dosud živ, človíčku?“

„Nedávno vyšel měsíc,“ řekl Mauglí. „Nechápu –“

„Šss! Už jsem zase Ká. Věděl jsem, že je to pouhá chvílka. Namíříme k řece a ukážu ti, co je třeba proti dhólům podniknout.“

Jako šipka vyrazil k hlavnímu toku Vaingangy a s Mauglím po boku se ponořil do vody kousek nad tůň, zakrývající Skálu příměří.

„Nech plavání. Mně to jde rychle. Chyť se mě za hřbet, bratříčku.“

Levou paží obemkl Mauglí Káovu šíji, pravou připažil a nohy natáhl rovně za sebe. Ká rozrážel proud, v tom se mu nikdo nevyrovnal, krajovým ovíjela zčeřená voda Mauglímu šíji a nohy mu odletovaly sem tam ve víru, který se tvořil u mrskajících se hroznýšových boků. Asi míli nad Skálou příměří se Vainganga zužuje v rokli osmdesáti až sto-stopových mramorových skal a mezi všelijakými ohavnými kameny tam voda letí jako v mlýnském náhonu. S vodou si Mauglí hlavu nelámal. Žádné vody na světě se nebál. Po obou stranách si prohlížel rokli

a starostlivě čenichal: vzduch tam čpěl sladkokysele docela jako velké mraveniště za parného dne. Bezděky se potápěl a hlavu vystrkoval, jen aby se nadýchl. Dvojmo ovinul Ká ocas kolem ponořené skály, tak zakotvil a v zběsile řinoucí vodě si Mauglího podržel v důlku smyčky.

„Tady je místo smrti,“ ozval se chlapec. „Proč jsme tady?“

„Ony spí,“ řekl Ká. „Před Pruhovaným Háthí neuhne. Leč oba, Háthí i Pruhovaný, uhnou před dhóly. Dhólové prý neuhnou před ničím. Před kým však uhne Skalní drobotina? Pověz mi, vládce džungle, kdo je pá-nem džungle?“

„Tyhle,“ hlesl Mauglí. „Tady je místo smrti. Pojd’me pryč.“

„Ba ne, dobře se podívej, vždyť ony spí. Stejně to tady bylo už tehdy, když jsem nebyl delší než tvá ruka.“

Od samých počátků džungle sídlí v rozeklaných, ošlehaných skalách vainganžské rokle ta Skalní drobotina – pilné, zuřivé, černé, divoké indické včely. Všechny stezky, to Mauglí věděl, od jejich končiny na míle odbočují. V kdejaké rozsedině se tam včelky po staletí usazují a rojí, plesnivým medem třísni bílý mramor, vysoké, hluboké, tmavé plástve vrší v šerých hlubinách slují, kam na ně nemůže člověk ani zvíře, oheň ani voda. Po celé délce byla rokle z obou stran ověšena jakoby třpytnými záclonami z černého sametu. Při pohledu na ně Mauglí zmalomyslněl, byly to nakupené miliony spících včel. Přilepeny na skálu trčely tam chuchvalce, girlandy, jakoby práchnivé kmeny – stará plástev z dřívějších let nebo zas celá města postavená ve stínu bezvětrné rokle – obrovské spousty zkažených houbovitých odpadků se hrnuly dolů a vázly na stromech a liánách, uchycených na skále. Napínal sluch a každou chvíli zaslechl, jak se někde v hloubi tmavé jeskyně převrátila, smekla a při pádu zašelestila medem přetížená plástev. Zlostně se roz-bzučela křídélka a nevesele kapal rozlitý med, stékal níž a níž, až nakonec přetekl přes nějaký skalní výstupek a z něho malátně crčel na větve. Z jedné strany se u řeky táhla maličká pláž ani ne pět stop široká, od nepamětných let se tam kupilo rumiště. Rozpadlé na drobounký černý prášek tam odpočívaly mrtvé včely, trubci, smetí, plesnivé plástve, kří-

dla nočních můr, které tam zvábil med. Každého, kdo neměl křídla a věděl, co je ta drobotina zač, stačil ten čpavý puch poděsit.

Ká plul dále proti proudu až k písčíně na začátku rokle.

„Tady je letošní kořist,“ řekl. „Podívej se!“

Na břehu ležely kostry několika jelínků a jednoho buvola. Jak si Mauglí všiml, ani vlk, ani šakal se kostí nedotkl, ležely v přirozené poloze.

„Ani o tom nevěděli a překročili hranici,“ šeptl Mauglí, „a skalní včely je skolily. Pojd’me odtud, než procitnou.“

„Ty procitají až za svítání,“ uklidňoval ho Ká. „Něco ti povím. Před mnoha a mnoha dešti sem z jihu zabloudil štvaný srnec, v džungli se nevyznal, smečku měl v patách. V slepém strachu skočil shora a smečka, která se slepě horempádem hnala po stopě, ho viděla. Slunce stálo vysoko a rozezlených včel bylo mnoho a mnoho. Ze smečky se jich také mnoho vrhlo do Vaingangy, ale než dopadli do vody, dávno bylo po nich. Ti, co se tam nevrhli, zahynuli nahoře ve skalách. Srnec zůstal naživu.“

„Jak to?“

„Protože se hnala hlava nehlava a rovnou skočil dolů; ještě než ho včely postřehly, octl se v řece, zatímco ony se teprve houfovaly k zabíjení. Za ním běžící smečka podlehla náporu včel vyplašených srnčím během.“

„A srnec zůstal naživu?“ opakoval po něm zvolna Mauglí.

„Tehdy aspoň nezahynul, třebaže tam na něho žádný silák nečekal a nepomáhal mu, aby se neroztříštil o hladinu, jako teď počká na člověka jistý obtloustlý hluchý, žlutý Ploskohlavec – aťsi mu jsou na stopě třeba všichni dakšínští dhólové. Co říkají tvé útroby?“

Hlavou se Ká opíral Mauglímu o vlhké rameno a jazykem mu rejdl u samého ucha. Dlouho bylo ticho a potom Mauglí zašeptal:

„Zataháme tedy Smrt za vousy, ale namouduši, Káe, ty jsi z celé džungle nejumoudřejší.“

„Mnozí jiní to taky říkají. Dej pozor, jestli se dhólové za tebou pustí –“

„Bodejť by se nepustili. Chacha! Pod jazykem mám spoustu trnů a ty jim zapíchám do kůže.“

„Jestli za tebou horempádem poběží, před očima jen tvoje záda, ti, co nezahynou nahoře, vrhnou se do vody tady nebo kousek níž, protože se včely vyrojí a sesypou se na ně. Jenže Vainganga je hladová řeka, žádný Ká je nezachytí a ti, co přežijí, poplavou k mělčinám poblíž séonijských doupat a tam ať je popadne za chřtán smečka.“

„Ahé! Eovavá! Znamenité, jako když za sucha naprší. Jde jen o tu malíckost rozběhnout se a skočit. Však já dhóly na sebe upozorním, že za mnou poletí jako diví.“

„Jestlipak sis ty skály nahoře prohlédl. Z tamté strany?“

„Ne. Na to jsem zapomněl.“

„Tak si je jdi prohlédnout. Půda je tam vratká, samá díra a rozsedlina. Jestli se předem nepodíváš a nešikovně šlápneš, je po honu. Podívej se, nechám tě tady a jen tobě k vůli to oznámím smečce, aby věděla, kde má dhóly hledat. Já s žádným vlkem jedné pleti nejsem.“

Na známého, který se mu nelíbil, dovedl být Ká tak hrubý, že se mu v tom (kromě Baghíry) v celé džungli nikdo nevyrovnal. Odplaval po řece až naproti Poradní skále a tam zastihl Pháa s Akélou, jak poslouchají noční zvuky.

„Šss, psi,“ oslovil je bodře. „Po řece příplavou dhólové. Jestli se nebojíte, můžete je na mělčině pozabíjet.“

„Kdypak příplují?“ zeptal se Pháo. „A kde je mé člověčí mládě?“ dodal Akéla.

„Až příplují, tak budou tady,“ odsekl Ká. „Však uvidíte. Tvé člověčí mládě, z něhož jsi vymámil slovo, a tak ho zasvětil Smrti, tvé člověčí mládě je u mě, a že už není po něm, to není tvá zásluha, ty vyrudlý pse. Počkej tady na dhóly a buď rád, že člověčí mládě a já bojujeme po tvém boku.“

Bleskurychle plaval Ká znovu proti proudu, uprostřed rokle se zarázil a hleděl vzhůru na obrys skalních útesů. Uviděl Mauglího hlavu, jak se vymrštila ke hvězdám, vzduchem to hvízdlo a potom řízně žbluňklo

do vody, jako když někdo skočí rovnýma nohama. Za chvíli Mauglí už zase odpočíval na Káově smyčce.

„V noci se tu špatně skáče,“ řekl klidně Mauglí. „Dvakrát jsem skočil jen tak na zkoušku. Ale nahoře to za nic nestojí – nízké houští a hlubokánské strže a v nich plno Skalní drobotiny. Vedle tří takových strží jsem nakupil pár balvanů. V běhu je skopnu dolů a Drobotina se za mnou zlostně vyrojí.“

„Lidská mazanost,“ řekl Ká. „Jsi moudrý, ale Drobotina má pořád zlost.“

„Ba ne, za šera všichni křídlatci vůkol odpočívají. Až do soumraku budu dhóly škádlit, protože nejlíp loví dhólové ve dne. Ted' jdou po Vantólově krvavé stopě.“

„Číl nepustí chćiplého vola a dhól zas krvavou stopu,“ řekl Ká.

„Udělám mu tedy novou – pokud možno z jeho vlastní krve, a nakrím ho kalem. Zůstaneš tady, Káe, než se s dhóly vrátím?“

„Ano, ale co když najdeš smrt v džungli nebo tě Skalní drobotina skolí, ještě než skočíš do řeky?“

„Když se zítrka dožijem, budem zítra lovit,“ zopakoval mu Mauglí rčení džungle. „Smuteční píseň nade mnou zazpívat, na to je čas, až bude po mně. Dobrý lov, Káe.“

Pustil hroznýšovu šíji a jako kláda v rozvodněné řece dal se nést roklí, vesloval k protějšmu břehu, kde byla tišina, a samou radostí se dal do smíchu. Podle vlastních slov nejraději Mauglí „tahal Smrt za vousy“ a dával džungli znát, že je nad ní svrchovaným pánem. S Baghírovou pomocí vykrádal na stromech včelí hnízda a věděl, že Skalní drobotina nesnáší česnek. Natrhal ho tedy pár stroužků, převázal je lýkem a pět mil sledoval Vantólovu krvavou stopu běžící na jih od doupat.

Po očku pozoroval stromy a přitom si s potutelným smíchem říkal:

„Býval jsem Žabák, potom jsem se prohlásil za Vlka Mauglího. Ted' ze mě bude Opičák Mauglí a vzápětí Srnec Mauglí. Nakonec se proměním v Člověka Mauglího. Chacha!“ a palcem přejel po osmnácticoulové čepeli tesáku.

Začpělá zčernalými chuchvalci krve, táhla se Vantólova stopa hustým, neproniknutelným lesem. Les se prostíral na severovýchod a řídł teprve dvě míle od Včelích skal. Mezi posledními stromy a klečí Včelích skal ležela planina, kde by se stěží schoval vlk. Mauglí běhal pod stromy, odhadoval, jak daleko mají od sebe větve, lezl nahoru a zkoušel skákat ze stromu na strom. Tak se dostal až na planinu a hodinu ji bedlivě zkoumal. Potom se zas stočil zpátky na Vantólovu stopu a tam se uvelebil na stromě s větví trčící asi osm stop nad zemí. Svazeček česneku si uložil do rozsochy a klidně seděl a brousil tesák o chodidlo.

Slunce pražilo, nechybělo mnoho do poledne, a tu se ozval cupot a začpěl ohavný puch dhólí smečky, neúporně neúprosně sledující Vantólovu stopu. Shora vypadá dhól o polovinu menší než vlk, ale v nohách a v čelistech, to Mauglí věděl, má pořádnou sílu. Pozoroval vůdce smečky, jak špičatým, hnědoryšavým čumákem slídí po stopě, a pozdravil ho: „Dobrý lov!“

Psisko pohlédlo vzhůru, za ním pak zůstali stát i jeho druhové, desítky ryšavých psů se svislými ohony, důkladnými plecemi, slabými zadky a krvavými tlamami. Dhólové toho moc nenamluví, ani v rodném Dakšinu slušně neodpovědí. Shluklo se jich tam pod ním dobrých dvě stě, ale jak si Mauglí všiml, vůdcové dychtivě slídili po Vantólově stopě a táhli smečku dál. To se nesmí stát, takhle se dostanou k včelím doupatům ještě za bílého dne a Mauglímu šlo o to, až do soumraku je zdržet pod stromem.

„Kdo vám sem dovolil přijít?“ řekl Mauglí.

„Nám patří všechny džungle,“ ozval se jeden dhól a vycenil zuby. Mauglí se na něho usmál a ostře zabřebentil jako skákavá dakšinská krysa Čikai. Dal tím dhólům najevo, že je za něco víc než Čikai nepokládá. Smečka se shlukla kolem stromu, vůdce mu se zuřivým štěkotem vyspílal stromových opic. Místo odpovědi napřáhl Mauglí holou nohu a prsty zavrtěl vůdci až nad hlavou. Rozzuřil tím smečku do nepřítel-ného vzteku. Kdo má mezi prsty chlupy, je nerad, když mu to někdo připomene. Vůdce se po něm rozehnal, ale Mauglí škulb nohou a líbezně mu domlouval: „Pse, ryšavý pse! Táhni do Dakšinu požírat ješ-

těrky. Pse, pse, ryšavý, ryšavý pse, táhni za svými bratry Čikai. Mezi prsty ti rostou chlupy!“ A znovu mu zavrtěl prsty před nosem.

„Slez, lysá opice, než tě k tomu dožene hlad,“ zahulákala smečka. A o to Mauglímu šlo. Tváří ke kůře ulehl na větev, pravou paži spustil dolů a notnou chvíli chrлил na smečku, co si o ní myslí a ví, o jejích mravech i zvycích, družkách i mlád'atech. Tak jedovatě a štiplavě se na celém světě vyjadřují jenom obyvatelé džungle, když si projevují zášť a opovržení. Celkem vzato, jinak to ani nejde. Pod jazykem měl Mauglí, jak Káovi říkal, spoustu trnů. Zvolna a promyšleně vydráždil dhóly ze zamlklosti k vrčení, z vrčení k jekotu a z jekotu k chraplavému rabskému skučení. Opláceli mu jeho špičky, ale bylo to, jako když mládě oplácí rozzuřenému Káovi. V lokti ohnutou pravici držel Mauglí pohotově po boku a nohama pevně obmykal větev. Mnohokrát se statný hnědožlutý vůdce vymrštil, ale Mauglí se po něm neohnal, aby ho snad nechybil. Nakonec se rozlícený vůdce úplně překonal a vyskočil sedm až osm stop nad zem. Jako stromový had hlavu, tak vymrštil Mauglí ruku a popadl dhóla v zátylku. Pod dhólovou tíhou se větev prudce ohnula, div neshodila Mauglího na zem. Mauglí však nepovolil a dhóla, schlíplého jako utopený šakal, coul po coulu táhl na větev. Levou rukou nahmatal tesák, ryšavý chundelatý ocas mu ušmíkl a dhóla shodil na zem. To mu stačilo. Po Vantólově stopě dhólové nepůjdou, dokud neskolí Mauglího nebo dokud Mauglí neskolí je. Viděl je, jak se kolem dokola rozsazují a jak se jim zadek třese pomstychtivostí. Vyšplhal tedy do vyšší rozsochy, pohodlně se opřel zády a usnul.

Za tři až čtyři hodiny procitl a přepočítal smečku. Všichni do jednoho tam mlčky seděli, naježení, nevlídní, oči chladné jako ocel. Slunce zapadalo. Za půl hodiny zanechá práce Skalní drobotina a za soumraku se dhólům, jak víte, špatně bojuje.

Stoupl si na větev a řekl: „Takové věrné strážce jsem vůbec nepotřeboval, ale nezapomenu vám to. Dhólům děláte čest, ale jak se mi zdá, jste jeden jako druhý. A tak velkému žroutovi ještěrek ocas nevrátím. Jsi rád, ryšavý pse?“

„Sám ti vyrvu žaludek,“ zaječel vůdce a zakousl se do paty stromu.

„Považ, ty moudrá dakšinská kryso. Co bezocasých ryšavých pejsků se ti vylihne, budou mít jen pahýl a ten je bude na horkém písku svrbět. Jdi domů, ryšavý pse, a naříkej nad tím, co ti udělal opičák. Ty nepůjdeš? Tak pojď se mnou, to teprve zmoudříš.“

Jako opice se přehoupl na další strom, z něho na další a zase na další. S hladově zdviženou hlavou táhla smečka za ním. Chvillemi dělal, že padá, a hned se kutáleli jeden přes druhého, jen aby nezmeškali jeho smrt. Byla to zvláštní podívaná – chlapec s tesákem, blýskajícím v zapadajícím slunci, prodíral se horními větvemi a dole se mlčky krčila a sledovala ho ohnivě ryšavá smečka. Na posledním stromě vytáhl česnek a za pohrdlivého vyetí dhólů se jím důkladně natřel. „To myslíš, ty opičáku s vlčím jazykem, že zakryješ svůj pach?“ dobírali si ho. „Na smrt tě budeme pronásledovat.“

„Tumáš ocas,“ Mauglí mu ho hodil zpátky tím směrem, odkud přišel. Smečka zvětřila krev a tot' se ví, hned se vrhla kus zpátky. „A teď za mnou – na smrt!“

Sjel ze stromu, a než se dhólové vzpamatovali, s větrem o závod běžel k Včelím skálám.

Dhólové zhluboka zavyli a rozběhli se dlouhým stejnoměrným poklusem, jakým nakonec kdeco živého uštvou. Ve smečce, to Mauglí věděl, běží pomaleji než vlci, jinak by se nebyl přímo před jejich očima takového dvoumílového závodu odvážil. Dhólové byli přesvědčeni, že nakonec chlapce dopadnou, a on byl zase přesvědčen, že si s nimi po chuti zalaškuje. Hlavně mu šlo o to, aby se za ním horempádem hnali a příliš brzo neodbočili. Běžel lehce, vyrovnaně, pružně, bezocasý se hnál necelých pět yardů za ním, vražednou dychtivostí rozlícená a zaslepená smečka se roztáhla čtvrt míle do šíře. Podle sluchu udržoval od nich stále stejnou vzdálenost, schraňoval si sílu na divoký trysk po Včelích skálách.

Skalní drobotina usnula hned za soumraku, období květin kvetoucích do večera už totiž minulo. Ale jen Mauglí na duté půdě zadupal, naráz jako by se celá země rozbzučela. Jakživ tak neběžel jako teď, do tmavých, sladce čpějících strží shazoval přitom hromádky kamení. Ze

slují to zaburácelo, jako když se moře rozburácí. Koutkem oka zahlédl, jak se za ním kalí vzduch, v hloubi dole spatřil Vaingangu a ve vodě plochou, kosohrannou hlavu. Zrovna když se mu bezocasý dhól vrhl po pleci, vší silou se vymrštil a všecek udýchaný rozjásaný rovnýma nohama skočil šťastně do řeky. Nedostal jediné žihadlo, česnekem odradil Skalní drobotinu těch pár vteřin, než přelítl přes skály. Vynořil se nad hladinu a Ká ho zachytil do smyček. V jednom kuse se to valilo přes útes – zdánlivé chuchvalce hustě nakupených včel klesaly jako olovo, jakmile však chuchvalec dopadl na hladinu, včely vzlétly a dhóla unášel proud. Shora se ozýval zuřivý štěkot, přehlušovaný hromovým burácením – to burácela křídla Skalní drobotiny. Někteří dhólové zapadli do strží vedoucích do podzemních slují a tam se mezi rozházenými plástvemi dusili, rvali a rozháněli čumákem, nakonec se pak na mračnech včel mrtví vyvalili z děr do zčernalých pobřežních rumišť. Někteří dhólové doskočili jen na stromy při útesech a včely je rázem zahladily. Většinou se však rozzuření žihadly vrhli do řeky, a jak říkal Ká, řeka Vainganga byla hladová.

Ká chlapce podržel, až zase nabral dech.

„Nesmíme tady zůstat,“ řekl mu. „Drobotina je nadobro pobouřena. Pojd’!“

S tesákem v ruce plaval Mauglí co nejvíc ponořen a co chvíli strkal pod vodu hlavu.

„Pomalu, pomalu!“ káral ho Ká. „Stovku skolí zub, jenom když je to zub brejlovcův. Jak uviděli dhólové roj včel, honem se mnozí vrhli do vody. Těm se nic nestalo.“

„Tím víc práce zastane můj tesák. Fí! Skalní drobotina se pořád žene za námi.“ Znovu strčil Mauglí hlavu pod vodu. Divokými včelami se to na hladině jen hemžilo, bzuchely a do všeho kolem píchaly.

„Mlčet nikdy neškodí,“ řekl Ká – přes šupiny mu ani jedno žihadlo neproniklo – „a na lov máš ještě celou dlouhou noc. Slyš, jak vyjí.“

Z větší části dhólové zavčas postřehli, do jaké pasti se jejich druhové řtí. Prudce odbočili a v těch místech, kde se rokle příkře svažuje k řece, šplouchli do vody. Jejich zběsilé výkřiky a výhrůžky „stromovému opi-

čákovi“ za tu hanbu, kterou jim způsobil, splývaly s jekotem a vytím těch, které dobíjela Skalní drobotina. Zůstat na břehu znamenalo smrt, toho si byl každý dhól vědom. A tak zanesl proud smečku k úskalím Tůně příměří, ale i tam je pronásledovaly rozezlené včely, nezbylo jim než znovu vlézt do vody. Mauglí zaslechl bezocasého vůdce: kázal svému lidu, jen ať vydrží a kdejakého séónijského vlka skolí. Dále ho Mauglí neposlouchal, aby neztrácel čas.

„Někdo zabíjí vzadu,“ štěkl jeden dhól. „Voda je potřísněná.“

Jako vydra se Mauglí potápěl, pod vodou pokaždé popadl nějakého bezmocně unášeného dhóla, a než stačil dhól hubu otevřít, mrtvý vyplaval bokem vzhůru a v Tůni příměří se kolem něho vyvalila tmavá mastná kola. Marně se dhólové drali zpátky, proud je hnál dále, včely jim dorážely na hlavu a na uši a zdola po proudu k nim doléhal stále silněji a chmurněji bojový pokřik séónijské smečky. Znovu se Mauglí potopil a znovu nějaký dhól zmizel pod vodou a vyplaval mrtvý, znovu se v týlu smečky rozlehl řev, jedni reptali na vůdce, proč je raději nepustí na břeh, druzí po něm pokřikovali, ať je odvede zpátky do Dakšinu, jiní zas vyzývali Mauglího, jen ať se ukáže, hned že ho zabijí.

„Do boje jdou s rozdvojenými útroby a s protikladnými hlasy,“ řekl Ká. „S dalšími si už poradí tví bratři níže na řece. Drobotina jde na kutě, však se za námi hnala hodně daleko. Já se taky vrátím. Nejsem s vlky jedné pleti. Dobrý lov, bratříčku, pamatuj, že dhólové se zakusují nízko.“

Na břehu běžel po třech nějaký vlk, vyskakoval, přiléhal k zemi, krčil hřbet, metal kozelce, jako by skotačil s mlád'aty. Byl to pelešník Vantóla, bez hlesu tam strašidelně vyváděl před očima dhólů. Dlouho si už dhólové pobýli ve vodě, špatně se jim plavalo s promáčenou, ztěžklou srstí, chundelaté ocasy táhli za sebou jako napité houby, utrmácení a uštvaní bez hlesu pozorovali, jak se planoucí oči sunou po břehu zároveň s nimi.

„Za moc ten lov nestojí,“ ozval se konečně jeden.

„Dobrý lov!“ řekl psisku Mauglí. Směle se vedle něho vztyčil, tesákem mu namířil do plecí a vši silou bodl, aby ho snad dhól v posledním tažení nekousl.

„To jsi ty, člověčí mládě?“ ozval se z břehu Vantóla.

„Mrtvých se zeptej, pelešníku,“ odpověděl Mauglí. „Copak jich po proudu dost nepřiplavalo? Kal jsem nacpal těm psům do čumáku. Za bílého dne jsem na ně vyzrál, jejich vůdci chybí ocas, ale pár dhólů ti ještě zbylo. Kam ti je mám nahnat?“

„Já si počkám,“ řekl Vantóla. „Mám před sebou dlouhou noc a je pěkně vidět.“

Stále blíž se ozýval štěkot séonijské smečky. „Do boje za smečku, za neztenčenou smečku!“ a v dalším záhybu vyplavila řeka dhóly na písčiny a mělčiny naproti séonijským doupatům.

Tu zjistili, jakou udělali chybu. O míli výš měli vystoupit na břeh a napadnout vlky na souši. Už bylo pozdě. Planoucí oči lemovaly celý břeh a kromě strašného pokřiku phál, zaznívajícího už od soumraku, nic jiného nebylo v džungli slyšet. Vantóla jako by je přímo vábil na břeh. „Hr na ně,“ křičel vůdce dhólů. Celá smečka se vyhrnula na břeh. Hladina Vaingangy se od jejich šplouchání a čvachtání na mělčině zčeřila a zpěnila, vlny tloukly o oba břehy, jako když příď člunu rozráží vodu. Houfem se drali dhólové ven a hned za nimi Mauglí: bodal a sekal kolem sebe.

Nastal dlouhý boj: na červeném vlhkém písku se chumel vlnil a vzpíral a řídl a tříštil a bytněl, přes uzlovaté kořeny se po trsech trávy převaloval do houštin a kolem nich. Dhólů bylo pořád dva na jednoho. Měli však proti sobě vlky zápasící o bytí a nebytí smečky, a to nejen sporé, širokoplecí, bělozubé lovce, ale také truchlooké lahiní – vlčice z doupat – bojující o svůj dorost, ba i leckterého kučeravého ročka, po jejich boku cloumajícího a chňapajícího. Vlk, to si pamatujte, napadá hrdlo, rve boky, kdežto dhól nejraději drásá břicho. Jak při tom zápase lezli dhólové z vody a zdvíhali hlavu, měli proti nim vlci převahu. Na souši byli v nevýhodě. Mauglí se však rozháněl tesákem stejně ve vodě jako na souši. Rázně si k němu proklestila cestu vlčí čtveřice. Šedák se mu stulil do klína a tak mu chránil břicho, ostatní ho chránili zezadu a z boků nebo se nad ním skláněli, když se mu nějaký dhól vrhl přímo na čepel a prudkým rozběhem ho srazil k zemi. Jinak to bylo jediné zachumlané klubko – rozkolísané a do sebe zakousnuté potácelo se na

břehu zprava doleva a zleva doprava nebo se mlelo stále dokola na jednom místě. Tu se nakupil rozvlněný chumel, kypěl jako bublina ve víru, najednou, jako když bublina praskne, vylítlo z něho pár pohmožděných psů a znovu se zas drali dovnitř. Tu zdolalo několik dhólů jednoho vlka a hynoucí vlk je nepřestal vláčet. Tu se zas okolním tlakem octl nahoře nějaký roček, skolený na samém začátku boje, a jeho matka, rozběsněná němým vztekem, se znovu a znovu vrhala a sápala na dhóly. V nejhustší vřavě stanuli někdy vlk proti dhólovi a číhali, kdo první zaútočí, až je nakonec smetl nápor skučících bojovníků. Jednou narazil Mauglí na Akélu, z obou stran ověšeného dhólem a téměř bezzubými čelistmi zakousnutého do slabin třetího; jindy zas zahlédl Pháa, jak zatíná vzpouzejícímu se dhólovi zuby do chřtánu a smýká jím dopředu k ročkům, aby ho dorazili. Boj se v té tmě proměnil v mumraj a mačkanici. Kolem něho, za ním i nad ním do sebe bušili, kopali, váleli se, štěkali, sténali a jeden druhého rdousili.

Jak postupovala noc, pekelného virválu stále přibývalo. Na silnější vlky si dhólové netroufali, ale utéci také nechtěli. Mauglí měl dojem, že se blíží konec, a tak už dhóly jen mržal. Do ročků vjela kuráž. Bylo možno vydechnout. Už při pouhém zablesknutí tesáku dhól občas uskočil.

„Maso je ohryzáno skoro na kost,“ zasípal Šedák. Krvácel z desítek škrábanců.

„I kost se musí rozdrtit,“ řekl Mauglí. „Aoravá? Tak to děláme v džungli!“ Rudou čepelí šmikl do boku dhóla, kterého pevně svíral vlk a tlačil ho k zemi.

„Má kořist,“ frkl vrásčitými nozdrami vlk. „Jen mi ho nech!“

„To ses, pelešníku, ještě nenasytil?“ řekl Mauglí. Vantóla byl strašně zřízen, ale svým stiskem dhóla tak ochromil, že se po něm nemohl ohnat.

„Při býku, který mě vykoupil,“ zasmál se trpce Mauglí, „vždyť je to ten bezocasý!“ A opravdu to byl statný hnědožlutý vůdce.

„Zabíjet mlád'ata a lahiní je nemoudré,“ dumal Mauglí a vytíral si krev z očí, „hlavní je zabít otce rodu a něco mi v útrobach říká, že tentokrát otec rodu zabije tebe.“

Nějaký dhól přiskočil vůdci na pomoc, ale než stačil zatnout Vantólovi zuby do boku, dávno mu Mauglí vrazil tesák do prsou a Šedák ho dorazil.

„Tak to děláme v džungli,“ řekl Mauglí.

Vantóla nic neříkal, jenom vůdci čelistmi svíral a svíral ochabující páteř. Dhól sebou škubl, složil hlavu a zůstal bez hnutí ležet. Vantóla se svalil na něho.

„Už dost! Pomstil jsi krev,“ řekl Mauglí. „Zazpívej, Vantólo, píseň.“

„Ten už dolovil,“ řekl Šedák, „taky Akéla se už dlouho neozývá.“

„Rozdrtili jsme kost!“ zahřměl Pháo, syn Pháoin. „Prchají. Na ně, lovci svobodného lidu!“

Jeden po druhém se dhólové z temně zkrvavených písčín odkrádali k řece a do džungle a podle toho, jak měli volnou cestu, utíkali po proudu nebo proti němu.

„Pomalů! Pomalů!“ křikl Mauglí. „Vykonejte pomstu! Zabili nám Vlka samotáře. Ani jednoho psa nepustíte!“

S tesákem v ruce se rozběhl k řece, aby si snad nějaký dhól netroufl do vody, a tu se hlavou a plecemi z kupky devíti zabitých zdvihl starý Akéla. Mauglí poklekl vedle Vlka samotáře.

„Neříkal jsem, že to bude můj poslední boj?“ zasípal Akéla. „Je to dobrý lov. A co ty, bratříčku?“

„Jsem naživu, hodně jsem jich skolil.“

„Tak tak. Umírám a rád bych – rád bych, bratříčku, umřel u tebe.“

Strašně zdrásanou Akélovu hlavu si Mauglí přitáhl na klín a oběma pažemi mu obemkl rozedranou šíji.

„Dávno je to, co žil Šér Chán a člověčí mládě se nahaté válelo v prachu,“ zachrčel Akéla.

„Vždyť já jsem vlk. Se svobodným lidem jsem stejné pleti,“ naříkal Mauglí. „Ani za nic nebudu člověkem.“

„Bratříčku, vlčku, kterého jsem vyplal, jsi přece jen člověk. Jsi ve všem všudy člověk, jinak smečka před dhóly utekla. Tobě vděčím za svůj život, jako jsem jednou tebe zachránil, tak jsi ty dnes zachránil

smečku. Copak jsi zapomněl? Jsme vyrovnáni. Vrať se k svému. Znovu ti to říkám, zřítelnice mého oka, lov tady skončil. Vrať se k svému.“

„Ne, nevrátím. Budu lovit v džungli sám. Už jsem řekl.“

„Po létě přijdou deště a po deštích přijde jaro. Vrať se, než tě vyženou.“

„Kdopak mě vyžene?“

„Mauglí vyžene Mauglího. Vrať se k svému. Jdi k lidem.“

„Až Mauglí vyžene Mauglího, tak půjdu,“ odpověděl Mauglí. „Víc ti už nepovím,“ řekl Akéla. „Teď promluvím k svému lidu. Postavil bys mě, bratříčku, na nohy? Vždyť jsem býval vůdcem svobodného lidu.“

Oběma pažemi postavil Mauglí opatrně a šetrně Vlka samotáře na nohy. Vlk samotář nabral dech a spustil smuteční píseň, jakou zpívá v posledním tažení vůdce smečky. Zpěv sílil, stoupal výš a výš, nesl se za řeku až k závěrečnému výkřiku: „Dobrý lov!“ Tu se Akéla Mauglímu vyškulbl, vyskočil a mrtev padl na kořist poslední a nejstrašnější.

Nelítostné lahiné pronásledovaly a ubíjely poslední dhóly a Mauglí seděl netečně, hlavu opřenou o kolena. Pokřik slábl, vlci, od ran celí rozbolavělí, se přibelhali a počítali mrtvé. U řeky zůstalo ze smečky ležet patnáct vlků a půl tuctu vlčic, a ostatní si všichni odnesli nějaký šrám. Mauglí tam proseděl až do studeného svítání. Tu mu Pháo do dlaně položil vlhký rudý čumák. Mauglí sebou trhl a prstem ukázal na Akélovu vychrtlou mrtvolu.

„Dobrý lov!“ oslovil Pháo Akélu, jako by dosud žil. Přes jeho pokoušaná záda pak povelé ostatním: „Zavýjte, psi. Dnes v noci umřel vlk!“

Ze smečky dvou set bojovných dhólů, dakšinských ryšavých psů, chvástajících se, že jim v džungli živá duše neodolá, se však ani jeden s tou zprávou do Dakšinu nevrátil.

Čílova píseň

Tuto píseň zpíval Číl, jak se luňáci po velkém boji snášeli k řečišti. Číl je s každým zadobře, ale v hloubi duše je to necita; dobře totiž ví, že nakonec kdekdo z džungle připadne jemu.

Mí druhové už dobojovali.

(Hej, pozor, Číle!)

Je konec. Zapískám jim halali.

(Hejno Čílů už letí.)

Zdola hlásili mi, kde co k snědku leží,
já je zdola vedl na stopu, kam stěží
pronikli by sami. Smrt je nyní střeží.

Ti po stopě se hnali zběsile,

(Hej, pozor, Číle!)

ti zase uhýbali přesile,

(Hejno Čílů už letí.)

jedni napadali kořist ze zálohy,
druzí vrhali se rovnou na parohy,
s lovem se dnes navždy rozloučil tak mnohý.

Škoda mých druhů, bývali mně vším.

(Hej, pozor, Číle!)

Já, luňák, naposled je potěším.

(Hejno Čílů už letí.)

Řravost, žízeň, hlad i touhu navždy stráslí.
Rozsápání leží před námi, zrak zhaslý.
Proč bychom se na nich pěkně nenapásli.

Jarní běh

*Člověk jde k lidem! Ať zví to celá džungle!
On, který nám byl bratrem, opouští nás navždy.
Slyšte a sud'te, obyvatelé džungle,
rád by ho zadržel a nepustil z nás každý.*

*Člověk jde k lidem! A truchlí celá džungle:
Náš bratr nad rozchodem horké slzy roní.
Člověk jde k lidem! (Měl lásku celé džungle.)
Jde lidskou stezkou, my nemůžeme jít po ní.*

Druhý rok po slavném boji s ryšavými psy a po smrti Akélově táhlo už Mauglímu na sedmnáctý rok. Vypadal starší, byl na svůj věk neobyčejně statný a velký; to proto, že se vydatně pohyboval, dobře a hodně jedl, a sotva se trochu zahřál a ušpinil, hned se vykoupal. Vydržel se třeba půl hodiny houpat jednou rukou zavěšen na nejvyšší větvi a pozoroval stromové cesty. Mladého srnce zarazil hlavou v cvalu a odhodil stranou. Dokázal dokonce převalit modrého kance ze severních slatin. Obyvatelé džungle, kteří dřív mívali strach z jeho moudrosti, báli se teď už jen jeho síly, a když se někam klidně ubíral a někdo hlesl, že jde, lesní cesty se hned vyprázdnily. A přitom měl pohled vždycky mírný. Ani v boji mu oči nesršely jako Baghírovi. Jen mu vzrušením zpozorněly, a to právě nešlo Baghírovi na rozum.

Zeptal se na to Mauglího a chlapec se jen zasmál: „Však se taky rozlobím, když netrefím kořist. A když jsem dva dni o hladu, to se teprv zlobím. Jistě je mi to vidět na očích, ne?“

„Ústa jsou hladová, ale oči nic neprozradí,“ řekl Baghíra. „Ať lovíš, jíš nebo plaveš, jsi pořád stejný jako kámen v dešti nebo v suchu.“

Mauglí se na něho zpod dlouhých řas líně zadíval a pardál jako vždy sklonil hlavu. Baghíra znal svého pána.

Leželi spolu až nahoře na kopci čnějícím nad Vaingangou a pod nimi se táhly bílé a zelené stuhy ranní mlhy. S vycházejícím sluncem se proměnila ve zpěněné moře nachu a zlata, odvalila se a suchou trávu pod Mauglím a Baghírou už žihaly nízké sluneční paprsky. Bylo na sklonku studeného období, listí a stromy byly vybledlé a zvadlé a ve větru suše ťukaly a šustily. Ťuk, ťuk, ťuk, prudce ťukal lístek o větev, jak ťukává lístek zmítaný větrem. Baghíra se tím probudil, začenal ranní vzduch, zhluboka dutě zakašlal, převrátil se na hřbet a předními tlapami chňapl po třepatjícím se lístku.

„Rok se obrací,“ řekl. „V džungli se to hýbe. Blíží se nová řeč. Ten lístek to ví. To je dobře.“

„Tráva je ještě suchá,“ odpověděl Mauglí a vytrhl chumáč trávy. „A jarní očko (trubkovité voskové červené kvítky, v trávě je jich všude plno), jarní očko je ještě zavřené a... Baghíro, copak se to sluší, aby se černý pardál takhle válel na zádech a tlapami třepal ve vzduchu jako nějaká kočka?“

„Vau!“ zabručel Baghíra. Duchem byl zřejmě jinde.

„Povídám, sluší se, aby černý pardál takhle bručel a kašlal a kňučel a dováděl? Pamatuj, že jsme pány džungle, ty a já.“

„Máš pravdu, poslouchám tě, člověčí mládě.“ Baghíra se honem převrátil a usedl. Černé vypelichané slabiny měl samý prach. (Právě shazoval zimní kožich.) „Tot' se ví, že jsme pány džungle! Kdo je tak silný jako Mauglí? A kdo je tak moudrý?“ Slova tak podivně protahoval, že se Mauglí otočil, jestli si snad z něho černý pardál nedělá dobrý den. V džungli se totiž často něco řekne a myslí se něco docela jiného. „Řekl jsem, že jsme nesporně pány džungle,“ opakoval Baghíra. „Udělal jsem snad něco zlého? Nevěděl jsem, že už člověčí mládě neleží na zemi. Nebo snad lítá?“

Mauglí seděl, lokty opřené o kolena, a díval se přes údolí, jak se rozednívá. Hluboko v lesích si nějaký pták chraplavým, drsným hláskem

zkoušel prvních pár not jarní písně. Byl to jen stín zvučné, břeskné písně, jakou z plna hrdla zazpívá později, ale Baghíra ji zaslechl.

„Neříkal jsem to, že čas nové řeči se blíží?“ zavrčel pardál a švihl ocasem.

„Slyším,“ odpověděl Mauglí. „Ale proč se, Baghíro, celý třeseš? Slunce už hřeje.“

„Je to Faráo, červený datel,“ řekl Baghíra. „Ten nezapomněl. Taky si musím zopakovat svou píseň,“ a začal si pro sebe vrnět a broukat a pak nespokojen začínal znovu.

„Vždyť tady není žádná zvěř!“ řekl Mauglí zvolna.

„Ale bratříčku, máš zacpané uši? To přec není lovecké heslo, připravuji si svou píseň, budu ji potřebovat.“

„Já jsem zapomněl. Však poznám, až přijde čas nové řeči, všichni ode mne utečete a necháte mě samotného.“ Mauglí se celý rozlítl.

„Ale bratříčku,“ spustil Baghíra, „my přec vždycky –“

„Říkám, že utečete,“ zlostně zašermoval Mauglí ukazováčkem, „utečete a já, pán džungle, abych chodil sám. Jako vloni, když jsem chtěl sklídit třtinu z polí člověčí smečky. Poslal jsem tu noc posla – však právě tebe jsem poslal! – k Háthímu, aby přišel chobotem vytrhat tu sladkou trávu.“

„Vždyť přišel jen o dvě noci později,“ řekl Baghíra a příkrčil se, „a té sladké trávy, co ti tak chutná, ti posbíral víc, než může nějaké člověčí mládě sníst, i kdyby ji jedlo noc co noc po celou dobu dešťů. A vůbec, co já za to můžu.“

„Měl přijít tu noc, co jsem pro něho vzkázal. Ale to ne, to si troubil a běhal a řval při měsíčku po celém údolí. Nechával za sebou stopu jako tři sloni, vůbec se neskrýval mezi stromy. Tancoval při měsíčku před domy člověčí smečky. Dobře jsem ho viděl. Ale za mnou nepřišel. A já jsem přece pánem džungle!“

„Byl čas nové řeči,“ řekl pardál velmi zkroušeně. „Snad jsi ho tehdá, bratříčku, nezavola klíčovým slovem? Zas ten Faráo, slyšíš!“

Zlost už Mauglího přešla. Ležel na zádech, paže pod hlavou, s očima zavřenýma. „To nevím – a je mi to jedno,“ řekl ospale. „Zdřímáme si, Baghíro. Je mi těžko. Opřu si o tebe hlavu.“

Pardál si zas lehl a vzdychl si, slyšel, jak si Faráo znovu a znovu cvičí svou jarní píseň, až přijde čas nové řeči, jak se říká.

V indické džungli přecházejí roční doby jedna do druhé téměř nepozorovaně. Zdánlivě jsou tu jen dvě – doba mokrá a suchá. Ale když si všimnete důkladněji, shledáte, že se tu pod lijáky a mračny prachu a spálenin pravidelně střídají všechny čtyři roční doby. Nejkrásnější je jaro: nepokrývá tam totiž čisté holé pláně novými lístky a kvítky, ale zametá a odklízí zbylé vybledlé pozůstatky zeleně, které přečkaly mírnou zimu, a polooděné, zvětralé zemi dá novou svěžest a mladost. Umí to tak dokonale, že nikde na světě není jaro takové jako v džungli.

Jednoho dne leží na všem únava, a dokonce i vůně, dýchající z těžkého vzduchu, jsou staré a vyčpělé. Bůhvíproč, ale je to tak. A na druhý den – napohled se nic nezměnilo – jsou všechny vůně nové a libé a obyvatelům džungle se chvějí vousy až po kořínky a zimní srst jim na bocích líná v dlouhých zcuchaných chomáčích. Spadne deštík a všechny stromy, keře, bambusy, mechy a dužinaté rostliny se probudí a rostou, až to praská, a pod tím praskáním to dnem i nocí hluboce bzučí. To je ten pravý jarní zvuk – ten chvějivý šum – nejsou to ani včely, ani vodopád, ani vítr v korunách stromů, to přede teplý, šťastný svět.

Střídání ročních dob měl Mauglí až dosud rád. Sám obyčejně zpozoroval hluboko v trávě první jarní očko a první hradbu jarních mračen, jimž se v džungli nic nevyrovná. Bylo ho slyšet odevšad z vlhkých kvetoucích zákoutí ozářených hvězdami, tu vpadl do sborového zpěvu žab, tu se zas posmíval rozčepýřeným sůvičkám, houkajícím za bílých nocí. Byla to pro něho, jako pro všechny obyvatele džungle, doba toulek – jen tak pro radost z pohybu v teplém vzduchu běžel od soumraku do svítání třeba třicet, čtyřicet, padesát mil a vracel se udýchaný, rozesmátý, ověnčený roztodivným kvítím. Na těchto divokých toulkách džunglí ho jeho čtyři vlci neprovázeli, zpívali zatím své písně s ostatními vlky. Na jaře mají obyvatelé džungle plno práce, však je Mauglí slyšel, jak

chrochtají, vrěští, pískají, každý po svém. Mají v tu roční dobu docela jiný hlas než jindy, a proto se také jaro říká čas nové řeči.

Ale to jaro, jak už řekl Baghírovi, měl Mauglí nějaký nový pocit v útrokách. Co bambusové výhonky kropenaté zhnědly, čekal jen na to ráno, až se všechny vůně změní. Když se konečně dočkal – páv Mór, skvíví se bronzem, modří a zlatem, to rozkřikoval po zamlžených leších –, Mauglí už otvíral ústa, že taky zavolá, ale slova mu uvázla mezi zuby a od prstů na nohou až po konečky vlasů ho přepadla taková sklíčenost, že se honem podíval, jestli nešlápl na trn. Mór zpíval o nových vůních, druzí ptáci mu vpadli do noty a ze skal nad Vaingangou bylo slyšet chraplavý skřek Baghírův – něco mezi křikem orla a koňským ržáním. V pučícím větroví povykovaly opice, Bandar lóg, a Mauglí stál a nabíral dech, že odpoví Mórovi, ale pod tíhou té sklíčenosti mu dech z hrudi pomalu unikal.

Hleděl upřeně před sebe a viděl jen Bandary, jak se pošklebují a prohánějí po stromech, a dole na stráni Móra, jak tančí a rozprostírá ocas v plné nádheře.

„Vůně se změnily,“ zavřískl Mór. „Dobrý lov, bratříčku! Kde je tvá odpověď?“

„Dobrý lov, bratříčku!“ zahvízdl luňák Číl a střemhlav slétl i se svou družkou. Oba přelétli Mauglímu tak těsně kolem nosu, až jim vypadl chumáč bělostných peříček.

Na džungli se snesl jarní deštík – říká se mu sloní déšť –, v pásu míli širokém zmáčel a rozkýval nové lístky a vytratil se v dvojité duze a slabém zahřmění. Ozval se na chvíli jarní šum a zas utichl, a pak všichni obyvatelé džungle křičeli jeden přes druhého. Všichni až na Mauglího.

„Jedl jsem přec dobré jídlo,“ řekl si. „Pil jsem jen dobrou vodu. V krku mě nepálí a nestahuje se mi hrdlo jako tenkrát po tom modrém kořenu, co mi ho doporučila želva Ú. Ale je mi těžko a zbytečně jsem byl příkrý k Baghírovi a jiným obyvatelům džungle, mým druhům. Je mi hned horko, hned zas zima, a teď zrovna mi není horko ani zima, a zas se zlobím a nevím na co. Brr! Je čas, abych se pořádně proběhl. V noci se pustím přes kopce. Ano, poběžím jarní běh do severních slatin a zase

zpátky. Už dlouho lovím moc pohodlně. Mí čtyři vlci poběží se mnou, jsou tlustí jak bílé ponravy.“

Zavolal svou čtveřici, ale ani jeden se neozval. Byli daleko z do-slechu, s ostatními vlky ze smečky předzpěvovali jarní písně – písně o měsíci a sámbarovi; na jaře je totiž obyvatelům džungle jedno, zda je noc, či den. Ostře štěkl, ale v odpověď mu jen zamňoukala skvrnitá stromová kočička; slídila ve větvích po raných ptačích hnízdech. To už ho rozzuřilo a vytahoval tesák. Pak se ale hrdě vypjal, třebaže ho nikdo neviděl, a důstojně, bradu vzhůru, obočí stažené, kráčel z kopce dolů. Ale žádný z jeho druhů se ho na nic neptal, všichni si hleděli svého.

„No dobrá,“ řekl Mauglí, ale v hloubi srdce věděl, že se zbytečně zlobí. „Jen co přijdou ryšaví dhólové z Dakšinu a Rudý květ zatančí mezi bambusy, hned všichni z džungle kňučí kolem Mauglího a skládají mu sloní poklony. Zato teď celá džungle blázní jako Tabákí jenom proto, že se jarní očko začervenalo a že Mór, toť se ví, provozuje jakýsi jarní tanec a ukazuje holé nohy... Při býku, který mě vykoupil, jsem pánem džungle, nebo nejsem? Ticho! Co to tu tropíte?“

Dva mladí vlci ze smečky klusali po pěšině a hledali volné prostranství pro rvačku. (Snad si vzpomínáte, že zákon džungle zakazuje zápasit před zraky smečky.) Štětiny na krku jim stály jako dráty a vlci štěkali vztekle přihrbeni, jen se do sebe pustit. Mauglí vyrazil, popadl každého jednou rukou za chřtán a chtěl je odhodit zpátky, jak to dělával, když si hrál nebo lovil se smečkou. Ale do jarních zápasů se nikdy nepletl. Oba vlci se na něj vrhli, srazili ho k zemi; dál si ho už nevšímali a popadli se do křížku.

Mauglí ještě ani nedopadl a už byl na nohou, vytasil tesák a vycenil zuby. Měl chuť na místě je skolit jen proto, že se perou proti jeho vůli, ač podle zákona smí každý vlk zápasit. Sehnut tancoval kolem nich a chystal se, že je třesoucí rukou oba probodne, jen co v zápalu rvačky ochabnou. Ale jak tak čekal, jako by z něho všecka síla vyrchala, sklonil hrot tesáku a zastrčil ho do pochvy, jen se díval a nakonec si řekl: „Snědl jsem nějaký jed. Co jsem rozehnal poradu Rudým květem – co jsem skolil Šér Chána, nikdo z celé smečky mě nedokázal odhodit.

A tohle je jen takový vlčí potěr, lovčí drobotina. Síla mě opustila, už brzy umřu. Ach Mauglí, proč ty je oba nezabiješ?“

Vlci zápasili dál, až jeden z nich utekl, a Mauglí tu zůstal sám na rozryté zkrvavené zemi a chvíli si prohlížel tesák a pak zase nohy a paže a sklíčenost, jakou dosud nepoznal, ho zalévala, jako když voda zalévá břevno.

Kořist ulovil už brzy zvečera a pojedl jen málo, aby byl svěží pro svůj jarní běh. Pojedl sám, všichni obyvatelé džungle zpívali nebo zápasili. Byla pravá bílá noc, jak říkají. Všechna zeleň do rána povyrostla o takový kus jako za měsíc. Mauglí ulomil větévku; ještě včera měla žluté listí, a dnes kypěla mízou. Kolem nohou se mu kadeřil hustý teplý mech a travička neměla ještě ostří. Všechny hlasy v džungli hučely, jako když hluboko rozezvučí strunu harfy jarní měsíc v úplňku, jasným světlem zaplavující skálu i tůň, prorážející mezi kmeny a liánami a prosvítající mezi miliony lístků. Mauglí, prve tak sklíčený, vyrazil a samou radostí se rozezpíval. Byl to spíš let než běh, pustil se po táhlém svahu dolů k severním slatinám přímo středem džungle. Na pružné půdě se tlumil jeho dusot. Člověk vychovaný u lidí by byl v tom ošidném měsíčním světle těžce klopýtal, ale Mauglí si vycvičil svaly mnohaletou zkušeností, takže ho nesly jako pírkó. Když se mu pod nohama zvrtil prohnílý kmen nebo skrytý kámen, beze vší námahy, jako nic, nabyl zas rovnováhy, aniž zpomalil běh. Když ho omrzelo běžet po zemi, jako opice se chytil nejbližší liány a vyšvihl se na ni, spíš plul, než šplhal po tenkém větroví, a běžel dál po stromových cestách, až se toho nabažil a jako list se zas dlouhým obloukem snesl na zem. V kruhu vlhkých skal zely tiché horké dolíky, kde se přímo zalykal těžkou vůní nočních květů a liánových poupat. Temné aleje byly pravidelně mřížovány měsíčním světlem, že to vypadalo jako mramorové kostky v chrámové podlaze. V houštinách mu sahal mokrá porost až po prsa a ovíjel ho v pase. Nahore na kopcích, ověnčených skalními útesy, skákal z kamene na kámen nad doupaty vyplašených lištiček. Z velké dálky slyšel slabounké čag – drag, jak si divoký kanec brousil o peň tesáky. O kus dál pak na něj narazil, ten lotr tam sám rozrýval a rval červenou kůru ze stromu,

z tlamy mu kapala pěna a oči mu planuly jako oheň. Potom zas odbočil tím směrem, odkud bylo slyšet, jak o sebe buší parohy a něco supí a sténá. Přeběhl kolem dvou zuřivých sámbarů: s hlavou skloněnou vrávorali sem a tam, zboceni krví při měsíčku docela černou. U šumícího brodu zaslechl krokodýla Džakalu, bučel jako býk. Pak zas vyrušil klubko jedovatých hadů, ale než se na něho vrhli, už uháněl po lesklých oblázcích hluboko do džungle.

Tak běžel, chvílemi pokřikoval, chvílemi si zpíval, tu noc z celé džungle nejšťastnější, až podle vůně květin poznal, že je poblíž slatin, daleko od svých nejvzdálenějších lovišť.

A zas člověk vychovaný u lidí by tu byl už po třech krocích zapadl až po hlavu do bahna, ale Mauglí měl oči v nohách, skákal z trsu na trs a z jednoho houpavého drnu na druhý a oči k tomu ani nepotřeboval. Zamířil až doprostřed močálu, cestou vyplašil kachny, a usedl na omšelý kmen, nachýlený nad černou vodou. Na močále kolem něho bylo všecko vzhůru, na jaře má totiž ptačí lid velmi lehké spaní a hejna ptáků poletují sem a tam celou noc.

Ale nikdo si Mauglího nevšímal. Ve vysokém rákosí si broukal písňe beze slov a prohlížel si ztvrdlá chodidla, jestli v nich nemá nějaké trny. Tatam byla sklíčenost, jako by ji byl zanechal ve své džungli, užuž načínal novou píseň – a vtom ho zas přepadla, desetkrát horší než dřív. Ke všemu ještě právě zapadal měsíc.

Ted' už se Mauglí polekal. „Tak tady je to taky!“ řekl si Mauglí. „Šlo to za mnou,“ a ohlédl se, jestli to snad nestojí za ním. „Nikdo.“ Močál se rozléhal nočními zvuky, ale ani pták, ani zvíře na Mauglího nepromluvíli. Nezvyklá sklíčenost v něm ještě vzrostla.

„Jistě jsem snědl něco jedovatého,“ řekl zděšeně. „Nebyl jsem dost opatrný, snědl jsem něco jedovatého a ted' mě opouštějí síly. Měl jsem strach – a snad jsem to ani nebyl já – Mauglí měl strach, když ti dva vlci zápasili. Akéla a snad i Pháo by je byli spořádali; a Mauglí měl strach. Z toho je vidět, že jsem snědl jed... Ale těm v džungli je to jedno. Zpívají si, vyjí, zápasí a v houfech se potulují při měsíčku, a já – hémé! – já tu v slatinách hynu na jed, který jsem snědl.“ Tak se nad sebou rozlítost-

nil, že div neplakal. „Najdou mě, jak tu ležím v černé vodě,“ říkal si dál. „Ba ne, vrátím se do své džungle a umřu na Poradní skále. Můj milovaný Baghíra, nebude-li zrovna řvát někde v údolí, snad mé pozůstatky ohlídá, aby se mnou Číl nenaložil jako kdysi s Akélou.“

Velká horká slza mu skápla na koleno a Mauglí, celý sklíčený, byl zas rád, že je tak sklíčený, jestli takové radosti naruby vůbec rozumíte. „Jako luňák Číl naložil s Akélou,“ opakoval si Mauglí, „tu noc, co jsem zachránil smečku před ryšavými psy.“ Na chvíli se uklidnil a vzpomínal na poslední slova Vlka samotáře, na která si jistě pamatujete. „Všelicos poštelého mi řekl Akéla před smrtí; když umíráme, naše nitro se mění. Řekl... A přece jen patřím do džungle!“

Jak si tak vzpomněl na ten zápas na břehu Vaingangy, samým vzrušením poslední slova vykřikl a tu se v rákosí vztyčila na kolena divoká buvolice a zafuněla: „Člověk!“

„Ú!“ odpověděl divoký buvol Maisa (Mauglí slyšel, jak se v bahně převrací). „Jakýpak člověk. To je ten lysý vlk ze séónijské smečky. Za nocí jako dnes se toulává po džungli.“

„Ú!“ řekla kráva, svěsila hlavu a pásla se dál. „Myslela jsem, že je to člověk.“

„Říkám ti, že není. Copak, Mauglí, nějaké nebezpečí?“ zabučel Maisa.

„Copak, Mauglí, nějaké nebezpečí?“ poškleboval se hoch. „Jen tohle má Maisa v hlavě: nějaké nebezpečí? Že Mauglí v noci běhá po celé džungli a střeží vás, na to nemyslíte.“

„Co tak křičí?“ řekla kráva.

„Takhle křičí ti, co trávu utrhnou, ale sníst ji nedovedou,“ odpověděl Maisa opovržlivě.

„Za mnohem menší opovážlivost jsem při posledních deštích vypíchal Maisu z bahna a s rákosovou ohlávkou jezdil na něm po bažině,“ zabručel Mauglí. Už natahoval ruku, že si utrhne pérový rákos, a s povzdechem ji zas spustil. Maisa vytrvale přežvykoval a vysoká tráva lupala, jak se na ní pásla kráva. „Tady nechci umřít,“ řekl Mauglí zlostně. „Maisa je s Džakalou a s kancem z jedné krve a ještě by se mi po-

smíval. Pustím se přes močál a uvidím. Takový jarní běh jsem ještě nezažil – hned horko, hned zas zima. Vzhůru, Mauglí!“

Ale nedalo mu to, rákosím se příkradl k Maisovi a bodl ho hrotem tesáku. Obrovský zmáčený buvol vyletěl z bahna jako střela a Mauglí se smál, až se svalil na zem.

„Ted' můžeš, Maiso, vyprávět, že tě jednou pásł lysý vlk ze séónijské smečky,“ volal na něho Mauglí.

„Ty a vlk?“ zafuněl buvol a přešlápl v bahně. „Celá džungle ví, že jsi byl pasák krotkého dobytka – takový člověčí harant, co pokřikuje tamhle v prachu na poli. Ty že jsi z džungle! Kterýpak lovec by se plížil jako had mezi pijavicemi, jen aby mě svým špinavým žertem – šakalím žertem – zahanbil před mou družkou? Jen pojď na pevnou zem, a já ti – já ti...“ Maisa měl penu u huby, však je taky z celé džungle nejprchlivější.

Mírným pohledem pozoroval Mauglí Maisu, jak supí a funí. Když šplíchání bahna trochu utichlo, zeptal se: „Jakápak člověčí smečka má doupata tady u slatin, Maiso? V téhle části džungle se dobře nevyznám.“

„Tak táhni na sever,“ vztekle zařičel buvol. Mauglí ho bodl dost citelně. „Jen lysý pasák se zmůže na takový žert. Jdi a vykládej to ve vsi za slatinami.“

„O povídačky z džungle člověčí smečka nestojí, jestli máš o jedno škrábnutí na kůži víc nebo míň, Maiso, s tím snad do rady nepůjdem. Ale na vesnici se podívám. Ano, půjdu tam. A už se upokoj. Však tě pán džungle každou noc pást nechodí.“

Vystoupil na bažinatou půdu na kraji močálu, tam se za ním, to věděl, Maisa neodvází. A ještě v běhu se tomu smál, jak se buvol zlobí.

„Ještě mě všechna síla neopustila,“ řekl si. „Jed možná nepronikl až do kostí. Tamhle nízko na nebi je nějaká hvězda.“ A zaclonil si oči a upřeně se na ni díval. „Při býku, který mě vykoupil, vždyť to je Rudý květ – Rudý květ, u kterého jsem líhal, ještě než jsem se octl v první séónijské smečce! Konečně jsem ho spatřil a skončím svůj běh.“

Močál tu přecházel v širokou pláň, na níž blikalo světýlko. Mauglí se už dávno o lidi nestaral, ale dnes ho to mihotání Rudého květu přitahovalo jako nová kořist.

„Podívám se,“ řekl si, „jak se člověčí smečka změnila.“

Zapomněl, že už není ve své džungli, kde si může dělat, co chce, a bezstarostně klusal zarosenou trávou, až přišel k chýši se světlem. Jak se octl za humny, několik psů se zuřivě rozštěkalo.

Hlubokým vlčím zavytím umlčel psiska, tiše usedl a vydechl si: „Ha! Co se má stát, stane se. Co máš, Mauglí, ještě společného s doupaty člověčí smečky?“ Přejel si rukou po ústech, vzpomněl si, jak do nich dostal kamenem, když ho tenkrát před lety ta člověčí smečka vyhnala.

Dveře v chýši se otevřely a nějaká žena se zadívala do tmy. Zaplaka-lo dítě a žena zavolala přes rameno: „Spi. To jen šakal probudil psy. Brzy už bude ráno.“

Mauglí se v trávě roztrásl, jako by měl horečku. Hned ten hlas poznal, ale pro jistotu tiše zavolal: „Mésúo! Mésúo!“ Až se podivil, jak se mu hned vrátila lidská řeč.

„Kdo to volá?“ zeptala se žena rozechvěle.

„Copak jsi zapomněla?“ řekl Mauglí; v krku mu vyschlo.

„Jestli jsi to ty, jaké jsem ti dala jméno? Pověz!“ Přivřela dveře a přitiskla ruku na prsa.

„Náthú! Ohé, Náthú!“ řekl Mauglí; jak víte, tak ho pojmenovala Mésúa, když se poprvé vrátil k člověčí smečce.

„Pojď sem, synu,“ zavolala a Mauglí vystoupil na světlo a pohleděl zblízka na Mésúu; byla na něho tak hodná, a před mnoha lety ji zachránil před člověčí smečkou. Zestárla, vlasy jí prošedivěly, ale oči a hlas se nezměnily. Docela žensky si představovala, že bude Mauglí pořád takový, jak od ní odešel, a teď jí překvapený pohled klouzal od jeho hrudi k hlavě, sahající až po hořejšek dveří.

„Synu,“ zajíkala se, až mu klesla k nohám. „Ale ty už nejsi můj syn. Jsi nějaký lesní bůžek! Ahé!“

Jak tam stál v načervenalém světle petrolejky, statný, urostlý, krásný, dlouhé černé vlasy mu padaly až na ramena, na krku se mu houpal tesák a hlavu mu věncil bílý jasmín, snadno si ho mohl někdo splést s nějakým legendárním bůžkem z džungle. Na kolébce se vytrhlo dítě z polosna a zděšeně vykřiklo. Mésúa je honem chlácholila a Mauglí za-

tím stál a prohlížel si džbány, hrnce, truhlu na zrní a celé to domácí zařízení, na které se tak dobře pamatoval.

„Chceš něco jíst nebo pít?“ zašeptala Mésúa. „Všechno tu je tvoje. Zachránil jsi nám život. Ale jsi ty opravdu můj Náthú, nebo nějaký bůh?“

„Jsem opravdu Náthú,“ řekl Mauglí, „žiju daleko odtud. Zahlédl jsem světlo, a tak jsem přišel až sem. Nevěděl jsem, že jsi tady.“

„Když jsme přišli do Khanhíváry,“ řekla plaše Mésúa, „Angličani nám chtěli pomoci proti vesničanům, co nás málem upálili. Pamatuješ se?“

„Ovšem, nezapomněl jsem to.“

„Když anglický zákon rozhodl, šli jsme zpátky k těm zlým lidem, ale vesnice už tam nebyla.“

„Na to se taky pamatuju,“ řekl Mauglí a chřípí se mu zachvělo.

„Můj muž šel tedy pracovat na pole, a protože byl dřív, nakonec jsme se zmohli na kus vlastního pole. Není tak úrodné jako ve staré vesnici, ale moc nepotřebujeme – my dva.“

„A kde je on – ten muž, co se hrabal v zemi tenkrát tu noc, když měl strach?“

„Umřel – už před rokem.“

„A tenhle?“ Mauglí ukázal na dítě.

„Je to můj syn, narodil se před dvěma obdobími dešťů. Jestli jsi bůh, obdař ho přízní džungle, aby byl mezi tvým – tvým lidem v bezpečí jako my tenkrát v noci.“

Vzala dítě do náruče a ono zapomnělo na strach a vztáhlo ručky po tesáku na Mauglího hrudi. Ale Mauglí mu je opatrně odstrčil.

„A jestli jsi Náthú, kterého nám tygři unesli,“ zalykala se Mésúa, „je to tvůj mladší bratr. Dej mu požehnání staršího bratra.“

„Hé mé! Copak já vím, co je požehnání? Nejsem bůh ani jeho bratr a – ach matko, matko, mám tak těžké srdce.“ A jak ukládal dítě zpátky, celý se chvěl.

„Není divu,“ řekla Mésúa a kutila něco mezi hrnci. „To je z toho nočního toulání po slatinách. Schvátla tě zimnice, to je jisté.“

Mauglí se tomu jen usmál, že by mu mohlo v džungli něco ublížit. „Rozdělám oheň a napiješ se teplého mléka. Sundej jasmínový věnec, na tak malou místnost je ta vůně moc těžká.“

Mauglí se posadil, složil hlavu do dlaní a něco si broukal. Bylo mu tak podivně, zrovna jako by se byl otrávil, hlava se mu točila, i trochu špatně mu bylo. Dlouhými doušky pil mléko a Mésúa ho hladila po rameni. Pořád ještě si nebyla jista, zda je to její dávný syn Náthú, nebo nějaká bájná bytost z džungle; takhle aspoň cítila, že je z masa a krve.

„Synu,“ řekla konečně a hrdost jí hleděla z očí, „řekl ti už někdo, že jsi překrásný?“

„Jak?“ řekl Mauglí, jakživ nic takového neslyšel. Radostí se Mésúa tiše zasmála. Stačilo jí, jak se tvářil.

„Jsem tedy první. Tak je dobře, ale stává se zřídkka, aby něco tak příjemného říkala matka synovi. Jsi krasavec. Jakživa jsem takového neviděla.“

Mauglí kroutil hlavou a pokoušel se podívat se sám sobě přes rameno. Mésúa se tak rozesmála, až se musil smát Mauglí s ní, a dítě běhalo od jednoho k druhému a smálo se taky.

„Ne, nesmíš se smát svému bratru,“ řekla Mésúa a chytila je do náruče. „Když budeš jen z poloviny tak hezký, oženíme tě s nejmladší královskou dcerou a budeš jezdit na velikánských slonech.“

Mauglí rozuměl jen každému třetímu slovu. Teplé mléko už zapůsobilo po tom čtyřicetimílovém běhu: schoulil se do klubíčka a v tu chvíli tvrdě spal. Mésúa mu odhrnula vlasy z očí, přehodila přes něho přikrývku a byla šťastná. Spal jako v džungli zbytek noci a celý příští den. Pud, a ten v něm nikdy zcela nespál, mu napovídal, že se nemá čeho obávat. Po procitnutí se vymrštil, až se chýše otrásla. Pod přikrývkou se mu totiž zdálo o samých pastích. Stál tu s rukou na tesáku, s očima spánkem ještě těžkýma, připraven k boji.

Se smíchem postavila Mésúa před něj večeři. Bylo to jen pár hrubých placek, upečených na čadícím ohni, trochu rýže a kus naložené tamarindy – vystačí mu to tak právě, než si večer něco uloví. Jak ucítil vůni rosy ze slatin, přepadl ho hlad a neklid. Chtěl dokončit svůj jarní

běh, ale dítě mu nechtělo jít z klína a Mésúa, že mu musí pročesat dlouhé vlasy, černé až do modra. Česala ho a zpívala přitom prosté dětské popěvky, hned Mauglímu říkala synu, a pak zas ho prosila, aby dítěti propůjčil část své moci nad džunglí. Dveře do chýše byly zavřené, ale Mauglí zaslechl známý zvuk a viděl, jak Mésúa leknutím pootevřela ústa. Pod dveře se vsunula šedá tlapa a zvenku se ozvalo Šedákovo kající kňučení, plné úzkosti a strachu.

„Čekej venku. Když jsem tě volal, to jsi nepřišel,“ řekl Mauglí řečí džungle a ani se neotočil.

Velká šedá tlapa hned zmizela.

„Nevod' – nevod' s sebou – své služebníky,“ prosila Mésúa. „Já – my žili vždycky s džunglí v dobrém.“

„Oni taky přišli v dobrém,“ řekl Mauglí a vstal. „Vzpomeň si na tu cestu do Khanhíváry. Tenkrát běžely desítky těchhle tvorů před tebou i za tebou. Ale teď vidím, že ani na jaře obyvatelé džungle nezapomínají. Půjdu, matko.“

Mésúa pokorně ustoupila – jistě to je lesní bůh –, ale když už měl ruku na dveřích, matka v ní zvítězila: vzala Mauglího kolem krku a dlouze ho objímala.

„Vrat' se!“ šeptala mu. „Ať jsi můj syn nebo nejsi, vrat' se, mám tě ráda – a pohled', on taky pláče.“

Dítě plakalo nad tím, že muž s lesklým tesákem odchází.

„Vrat' se zas,“ opakovala Mésúa. „Ve dne v noci budou pro tebe dveře otevřené.“

Mauglímu se sevřelo hrdlo, hlasivky se mu zúžily a hlas se mu z nich těžce prodíral, když odpovídal: „Já se jistě vrátím.“

„A teď,“ řekl a odstrčil od prahu hlavu vlkovi, který se k němu lísal, „musím si s tebou, Šedáku, něco vyřídit. Proč jste vy čtyři nepřišli, když jsem vás už dávno volal?“

„Dávno? Bylo to dnes v noci. Já – my – zpívali jsme v džungli novou píseň, je přece čas nové řeči. Copak se nepamatuješ?“

„Jistě, jistě.“

„A jen co jsme dozpívali,“ pokračoval Šedák vážně, „hned jsem se pustil po tvé stopě. Všechny jsem opustil a utíkal rovnou za tebou. Ale co ty jsi, bratříčku, provedl – ty jsi jedl a spal u člověčí smečky!“

„Nemusilo se to stát, kdybyste byli přišli, když jsem vás volal,“ řekl Mauglí a zrychlil.

„A co bude dál?“ řekl Šedák.

Mauglí už chtěl odpovědět, když vtom přicházela po cestě vedoucí do vesnice nějaká dívka v bílých šatech. Šedák hned zmizel a Mauglí potichu vklouzl do vysokého osení. Měl ji už na dosah ruky, když se za ním teplé zelené stvoly zavřely a on zmizel jako duch. Dívka vykřikla, myslila, že viděla ducha, a pak si zhluboka vzdychla. Mauglí rozhrnul osení a díval se za ní, až zmizela.

„A teď sám nevím,“ řekl a taky si vzdychl. „Proč jen jste nepřišli, když jsem vás volal?“

„Jdeme za tebou, jdeme za tebou,“ mružel Šedák a lízal mu patu, „jdeme za tebou vždycky, krom času nové řeči.“

„Půjdete za mnou i k člověčí smečce?“ zašeptal Mauglí.

„Copak jsem za tebou nepřišel, když tě naše stará smečka vyhnala? Kdo tě tenkrát v obilí probudil?“

„Ano, a přijdeš zas?“

„Nepřišel jsem snad dnes v noci?“

„Ano, ale přijdeš, Šedáku, zas a zas a pořád znovu?“

Šedák se odmlčel. A pak zabručel pro sebe: „Černý pardál měl pravdu.“

„Co říkal?“

„Nakonec se vrátí člověk k člověku. Naše máma Rákšasí říkala –“

„Akéla to taky řekl po nočním boji s ryšavými psy,“ mumlal Mauglí.

„Ká to taky říkal, a ten je z nás nejmoudřejší.“

„A co říkáš ty, Šedáku?“

„Už jednou tě vyhnali a ještě ti spílali. Ústa ti rozbili kamenem. Poslali Baldéva, aby tě zabil. Chtěli tě hodit do Rudého květu. To ty jsi říkal, ne já, že jsou zlí a tupí. To ty, a ne já – já chodím jen se svými dru-

hy – ty jsi na ně pustil džungli. Ty, a ne já jsi na ně složil píseň, rozhořčenější než naše píseň o ryšavých psech.“

„Ptám se tě, co říkáš ty?“

Rozmlouvali v běhu. Šedák chvíli klusal mlčky, než odpověděl, a pak spustil mezi skoky: „Člověčí mládě – pane nad džunglí – synu Rákšasí – bratře z jednoho doupěte se mnou – na jaře jsem sice chvílku zapomněl, ale tvá stopa je mojí stopou, tvé doupě je mým doupětem, tvůj úlovek je mým úlovkem, tvůj smrtelný zápas je mým smrtelným zápasem. Mluvím i za druhé tři. Ale co ty řekneš džungli?“

„Dobře že na to myslíš. Kořist je nejlépe skolit, hned jak se ukáže. Jdi napřed a svolaj všechny na Poradní skálu. Povím jim o svém úmyslu. Ale možná že nepřijdou, nastal čas nové řeči, třeba na mě zapomenou.“

„Ty jsi nikdy nic nezapomněl?“ odsekl Šedák přes rameno a dal se do klusu; Mauglí běžel zamyšleně za ním.

Být to jindy, celá džungle by se sběhla se zježenou srstí na krku, ale teď všichni lovili, zápasili, zabíjeli a zpívali. Šedák běhal od jednoho k druhému a volal: „Pán džungle se vrací k lidem. Pojd'te na Poradní skálu!“ a šťastní, vzrušení druhové jen odpovídali: „Však on se k nám vrátí, až přijdou letní vedra. Deště ho zaženou do doupěte. Pojd' si s námi zazpívat, Šedáku.“

„Ale pán džungle se vrací k lidem,“ opakoval Šedák.

„Í – Jová? Máme si proto kazit čas nové řeči?“ odpovídali. A tak když došel zarmoucený Mauglí po známých skálách až tam, kde ho přijali do smečky, našel tam jen svou čtveřici vlků, Bálúa, stářím skoro slepého, a mohutného studenokrevného Káa, ovinutého kolem prázdného Aké-lova sedátka.

„Tak tady končí tvá stopa, človíčku?“ řekl Ká, když se Mauglí, hlavu v dlaních, vrhl na zem. „Zavolej své heslo. Jsme z jedné krve, ty a já – člověk a had.“

„Proč jen mě ryšaví psi nerozsápali?“ sténal Mauglí. „Síla mě opustila, a nezpůsobil to jed. Dnem i nocí slyším za sebou ještě jedny kroky. Když se otočím, v ten okamžik jako by se někdo přede mnou schoval. Dívám se na stromy, a nikde nikdo. Volám, a nikdo mi neodpovídá, ale

připadá mi, že někdo poslouchá a nechce se ozvat. Ležím, a neodpočinu si. Běžím jarní běh, a neuklidním se. Koupám se, a nezchladnu. Zabíjet se mi oškliví a zápasit se mi nechce, leda pro úlovek. Mám v těle Rudý květ a v kostech vodu – a – sám nevím, co vím.“

„Nač ty řeči?“ promluvil zvolna Bálú a otočil se k Mauglímu. „Akéla přec u řeky říkal, že Mauglí zažene Mauglího zpátky k člověčí smečce. Já to taky říkal. Ale kdopak poslouchá Bálúa? Baghíra – kdepak je dnes v noci Baghíra? – ten to taky ví. Tak zní zákon.“

„Když jsme se, človíčku, setkali u Chladných doupat, hned jsem to věděl,“ řekl Ká a zavlnil obrovskými závyty. „Člověk se nakonec vrací k lidem, i když ho džungle nevyhání.“

Čtyři vlci hleděli jeden na druhého a zase na Mauglího, rozpačití, ale poslušní.

„Džungle mě tedy nevyhání?“ koktal Mauglí.

Šedák a jeho bratři zuřivě zavylí a spustili všichni najednou: „Dokud živi budem, nikdo se neodváží –“ Ale Bálú je zarazil.

„Já jsem ti vštěpoval zákon. Já musím mluvit. Ty skály před námi si-
ce nevidím, ale vidím daleko. Jdi svou cestou, žabáčku. Udělej si doupě u své krve, u své smečky, u svých lidí. Ale když budeš někdy potřebovat nohy, zuby, oči nebo rychlý noční vzkaz, pamatuj, že jsi pán džungle, stačí zavolat, a džungle je tvoje.“

„Prostřední džungle je taky tvoje,“ řekl Ká. „A národ, za který mluvím, není malý.“

„Hé hé, bratři moji,“ zvolal Mauglí, rozpřáhl paže a vzlykal. „Sám nevím, co vím, nechci jít, ale táhne mě to za obě nohy. Jak mám opustit tyto noci?“

„No tak, hlavu vzhůru, bratříčku,“ opakoval Bálú. „Za takový lov se nemusíš stydět. Když sníš med, odejdeš od prázdného úlu.“

„Když svlíkneš kůži,“ řekl Ká, „už do ní zpátky nelezeš. Tak zní zákon.“

„Poslyš, ty můj ze všech nejmilejší,“ řekl Bálú. „Ničí slovo, ničí vůle tě tu neudrží. Hlavu vzhůru! Kdopak by pochyboval o pánu džungle? Viděl jsem tě, jak sis, ještě žabáček, tamhle hrál s bílými oblázky. Baghíra,

který tě vykoupil za čerstvě zabitého býka, tě taky viděl. Z té přehlídky jsme zbyly jen my dva. Rákšasí, tvá máma Vlčice, je mrtvá a tvůj táta Vlk taky. Celá ta stará vlčí smečka je dávno mrtvá. Kam se poděl Šér Chán, to víš, a Akéla zahynul mezi dhóly, a nebýt tvé moudrosti a síly, zašla tam i druhá séonijská smečka. Zůstaly už jen staré kosti. Ted' se neloučí se svou smečkou člověčí mládě, ted' nastupuje pán džungle na novou cestu. Kdopak by zpytoval skutky člověka?"

„Ale Baghíra a býk, kterým mě vykoupil,“ řekl Mauglí. „Nechtěl bych –“

Slova mu přetrhl řev a praskot dole v houští, a už tu stál sám Baghíra, pružný, silný a strašlivý jako vždy.

„Právě proto jsem nepřišel,“ řekl a napřáhl zkrvavenou pravou tlapu. „Dlouho trval ten lov, ale ted' tam leží zabítý v křoví – dvouletý býk – býk, který ti vykoupí volnost, bratříčku. Jsme vyrovnáni. A jinak – mé slovo je Bálúovo slovo.“ A olízl Mauglímu nohu. „Pamatuj si, že tě měl Baghíra rád,“ zvolal a skokem zmizel. Dole pod kopcem ještě jednou dlouze, silně zvolal: „Dobrý lov na nové stopě, vládce džungle! Pamatuj si, že tě měl Baghíra rád.“

„Slyšel jsi to,“ řekl Bálú. „Víc už není třeba. Ted' jdi, ale napřed pojď ke mně. Můj moudrý žabáčku, pojď ke mně!“

„Shodit kůži není lehké,“ řekl Ká, když se Mauglí na hrudi slepému medvědu usedavě rozplakal. Objímal ho kolem krku a Bálú se chabě pokoušel olíznout mu nohy.

„Hvězdy blednou,“ řekl Šedák a čenichal jitřní vánek. „Kde se dnes uložíme? Od nynějška půjdeme po nových stopách.“

A to je poslední povídka o Mauglímu.

Dozpěv

Jak ho Mauglí slyšel v džungli za sebou po celou dobu, než došel k Mésúiným dveřím.

Bálú

Žabáku můj miloučký,
nezapomeň poučky
z džungle, Bálú šmatlavý
vtloukal ti je do hlavy.
Ze všech buď ti největší
zákon smečky člověčí,
od nyníjška, pamatuj,
je to, Mauglí, zákon tvůj.
Vpřed se lidskou stopou dej,
nikam stranou nekoukej,
ať se ti ty záhyby
líbí nebo nelíbí,
nepomýšlej na návrat.
(Tolik jsem tě míval rád!)
Zlá to i dobrá stopa je.
Když ti třeba vylaje
ze smečky člen nějaký,
řekni si: „To Tabákí
zavyl? Nebo straší tu
Šér Chán?“ Mstnému pocitu
braň se. (Palist, kořání,
med, ty mládě ochrání.)
*Vítr, strom i vodní tok,
celá džungle chraň tvůj krok.*

Ká

Ze Strachu se líhne Vztek.
Na kobří jed není lék.
Bez víčka zří oko líp.
Jazyk raní jako šíp.
S vlídností se slova chop,
silný budeš dvojnásob.
Skoč, kam stačí síly tvé,
nevěř větvi práchnivé.
Pozor, všechno nemusí
sníst had, sic ho udusí
růžky v chřtánu uvízlé.
Zalez někam po jídle,
pod zem dlouhou norou jdi,
kam se mstitel nevloudí.
Ať jsi kde chceš, nemukej,
o čistotu kůže dbej.
(Dokola se ohlédni,
tvá džungle je prostřední.)
*Vítr, strom i vodní tok,
celá džungle chraň tvůj krok.*

Baghíra

Klec mi byla kolébkou,
vím, co lidé dovedou.
Jenom počkej chvíličku,
sám to poznáš, človíčku.
Kočky ať se ve stromech
prohánějí, jen to nech
klidně být a s šakaly
stýkej se jen zpovzdálí.

Nevěř, že ti do klína
spadne kořist laciná.
Svodům odoláš, já vím:
hanba křivdit bezbranným.
Holedbat a chlubit se,
to dělají opice.
Lichotný zpěv v úžlabí
z lovu nechť tě nezvábí.
(Jasný den i mlžení,
střežte strážce jelení!)
*Vítr, strom i vodní tok,
celá džungle chraň tvůj krok.*

Všichni tři

*Po stopě se bereš vpřed,
po níž strach nám brání spět,
kvete na ní Rudý květ.
Až tě zajme noční tiš,
v dusné jizbě uslyšíš,
jak jdem k tobě blíž a blíž.
Vzpomeneš-li na stezku
v džungli, v ranním rozbřesku
propadneš se do stesku.
*Vítr, strom i vodní tok,
celá džungle chraň tvůj krok.**

Rudyard Kipling

Knihy džunglí

Edice Literatura pro děti a mládež

Překlad Aloys a Hana Skoumalovi

Ilustrace na obálce William Henry Drake

Redakce Markéta Teuchnerová

Vydala **Městská knihovna v Praze**

Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 2. elektronické vydání

Verze 1.0 z 12. 7. 2018

ISBN 978-80-7602-087-0 (epub)

ISBN 978-80-7602-088-7 (pdf)

ISBN 978-80-7602-089-4 (prc)

ISBN 978-80-7602-090-0 (html)